I 11154

almanahul vînătorului și pescarului sportiv '71

almanahul vînătorului și pescarului sportiv '71

1990

IUL. 2005

I 11154

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

-- UCL 2014

ALMANAHUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV

U ... 2022

1971

12.338

TRĂIASCĂ
REPUBLICA
SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

DATE IMPORTANTE

18 ianuarie	— Se împlinesc 150 de ani de cînd pandurii, avînd în frunte pe Tudor Vladimirescu, încep răscoala în Oltenia şi Muntenia.
24 ianuarie 1859	— Unirea Principatelor Române.
ianuarie-februarie 1933	— Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti, conduse de P.C.R.
6 martie 1945	— A fost instaurat primul guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza.
8 martie	— Ziua internaţională a femeii.
18 martie	— 100 de ani de la proclamarea Comunei din Paris.
21 martie 1922	— Crearea de către P.C.R. a organizaţiei comuniste de tineret — U.T.C.
21 martie 1971	— Ziua internaţională pentru eliminarea discriminării rasiale.
22 aprilie 1870	— S-a născut V. I. Lenin.
1 Mai	— Ziua solidarităţii internaţionale a celor ce muncesc.
2 mai	— Ziua tineretului din Republica Socialistă România.
5 mai 1818	— S-a născut Karl Marx.
8 mai	— 50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român.
9 mai 1877	— Proclamarea independenţei de stat a României.
9 mai 1945	— Ziua victoriei împotriva fascismului.
1 iunie	— Ziua internaţională pentru apărarea copilului.
6—12 august 1969	— Au avut loc lucrările Congresului al X-lea al P.C.R.
15 august	— Ziua presei române.
	— Cu 40 de ani în urmă a apărut primul număr ilegal al ziarului „Scînteia", organ al Partidului Comunist Român.
21 august 1965	— Marea Adunare Naţională a adoptat Constituţia Republicii Socialiste România.
23 August	— Ziua eliberării României de sub jugul fascist.
6 septembrie	— Se împlinesc 30 de ani de la apariţia platformei program a P.C.R. care chema masele populare din ţara noastră la luptă împotriva dictaturii antonesciene şi a războiului antisovietic (1941).
25 octombrie	— Ziua forţelor armate ale Republicii Socialiste România.
7 noiembrie	— Ziua Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie.
19 noiembrie	— 25 de ani de la victoria Blocului Partidelor Democrate în primele alegeri parlamentare din perioada postbelică (1946).
28 noiembrie 1820	— S-a născut Friedrich Engels.
1 decembrie 1918	— Unirea Transilvaniei cu România.
30 decembrie 1947	— Abolirea monarhiei şi proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965 ţara noastră a devenit Republica Socialistă România.

A.G.V.P.S.
ROMANIA

Urare

Anul care-abia mijeşte
Să ne fie tuturor,
Cum se spune româneşte,
An de bine şi de spor.

Sună cornul a urare
De la munte pîn-la şes,
Pentru holda cît mai mare,
Pentru codrul cît mai des.

Şi-n belşugul care vine,
Trifoiaş cu patru foi,
Să se-ntindă mese pline,
Rod al vremurilor noi.

REDACŢIA

ianuarie '71

La reuşita unei vînători de mistreţi trebuie să concureze trei factori : vremea, un bun organizator (şi bun cunoscător al terenului) şi, bineînţeles, prezenţa mistreţilor. Vremea potrivită este cea după o ninsoare care a încetat cu cel puţin 12 ore înaintea începerii vînătorii. Despre calităţile unui bun organizator al vînătorii nu mai vorbim, iar existenţa mistreţilor într-un anumit teren se poate constata chiar în zorii zilei în care se organizează vînătoarea. Este bun sistemul după care doi oameni pleacă din acelaşi punct în direcţii diferite, cu scopul de a înregistra urmele „intrate" şi „ieşite" dintr-un teren şi, după parcurgerea semicercului respectiv, cei doi se întîlnesc în punctul dinainte stabilit. Dacă, după aceea, linia vînătorilor este aşezată cum trebuie (cu vîntul în faţă) reuşita este sigură.

* * *

Dacă nu mergem la pescuit la copcă, înfiinţăm acasă un atelier. Şi anume, o revizie generală a utilajului de pescuit. Întîi lansetele ; verificarea integrităţii inelelor şi înlocuirea celor crestate, schimbarea plutelor mîncate de la mînere etc. Mulinetele ne vor lua mai mult timp : demontare, degresare, spălare, montare, ungere. Apoi verificarea firelor de nylon, metru cu metru, operaţie pentru care le vom transfera de pe un mosor pe altul. Porţiunile „mîncate", „roase" vor fi eliminate. Apoi, înlocuirea celor devenite improprii şi punerea la păstrat (în absenţa prafului, a căldurii, a luminii etc.) a firelor care prezintă garanţia integrităţii lor.

Apoi, vin la rînd cîrligele (ascuţirea şi sortarea lor pe mărimi), vîrtejele, agrafele, antirăsucitoarele şi altele. Pe urmă linguriile, voblerele şi celelalte. Dar cîte nu sînt de făcut !...

* * *

În această lună, specia de vînat care suportă greul activităţii noastre vînătoreşti este mistreţul. Dar nu numai vînătoarea face ca rîndurile lor să se rărească mereu ; de obicei, în păduri, în miezul iernii, stratul de zăpadă depăşeşte grosimea de un metru, iar hrana lor devine inaccesibilă ; slăbiţi de lipsa hranei, mistreţii cad uşor pradă lupilor şi pe ici, pe colo îi hăituieşte şi cîte un urs. De multe ori mistreţii împuşcaţi în februarie sînt numai piele şi os. La fel, de multe ori, la eviscerare se constată că mistreţul împuşcat era o scroafă cu 10—12 purcei mărişori. Asemenea piese împuşcate sînt mai mult o pagubă decît un folos.

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Este permisă vînătoarea la iepuri, mistreţi, fazani, cocoşari, gîşte, raţe şi alt vînat de baltă, precum şi la dăunători cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiţi de lege. CU AUTORIZAŢIE SPECIALĂ pot fi vînaţi urşi carnivori (pînă la 15 ianuarie), rîşi şi jderi.

Stratul gros de zăpadă acoperă totul, iar vînatul nerăpitor îşi agoniseşte cu greu hrana. Este timpul ca acesta să fie ajutat cu hrană suplimentară. Se vor face poteci de acces la hrănitori în cazul zăpezilor mari.

* * *

În apele îngheţate (dacă gheaţa este suficient de rezistentă) se poate pescui cu bune rezultate la răpitori (biban şi ştiucă). În apele neîngheţate se poate încerca la văduviţă, roşioară şi caras. În apele de munte — lipan. Periodic, trebuie făcute copci pentru aerisirea apei şi trebuie curăţată zăpada de pe gheaţă, pentru ca lumina să poată pătrunde în apă.

februarie '71

Vînăm lupii ocazional, la vînătorile de mistreți, dar destul de rar se întîmplă să-i întîlnim cu asemenea prilejuri. Mult mai frecvent apar lupii la bordeiele de pîndă, la cadavrul pus din vreme acolo și reînnoit ori de cîte ori este consumat. Pentru reușita pîndei la bordei — cîteva recomandări: sosirea devreme acolo (înainte de apusul soarelui), liniște deplină (trebuie excluse mișcările, fumatul etc.) și răbdare suficientă. De cele mai multe ori, lupii vin la cadavru spre miezul nopții sau după aceea. Și încă ceva: dacă întîi se prezintă la cadavru o vulpe și pare neliniștită, nu trageți, lupii sînt pe aproape. Dacă însă vulpea vine și mănîncă în liniște, venirea lupilor e problematică. Și atunci...

* * *

Pentru pescarii neostoiți și îndrăzneți, luna februarie — miez de iarnă — oferă totuși suficiente posibilități de astîmpărare. Adică pescuitul la copcă. De obicei, în februarie gheața este destul de groasă și problema nu este dacă rezistă, ci faptul că rezistă prea mult. Adică practicarea copcilor în gheață necesită eforturi mari și mult zgomot — neplăcut pentru pescari și, probabil, alarmant

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Este permisă vînătoarea la mistreți, sitari, porumbei, cocoșari, gîște, rațe și alt vînat de baltă, precum și la dăunătorii cu păr sau cu pene, neocrotiți de lege. CU AUTORIZAȚIE SPECIALĂ — rîși și jderi.

Se continuă aprovizionarea hrănitorilor cu hrană și întreținerea potecilor de acces la hrănitori. Este necesară intensificarea combaterii dăunătorilor și în special a lupilor care, acum, produc mari pagube.

* * *

Dacă gheața este suficient de groasă se poate pescui la copcă. Dacă apele se dezgheață se poate pescui cu bune rezultate la clean, scobar, mreană, iar în bălți la știucă și biban.

Se continuă întreținerea copcilor și curățirea zăpezii de pe gheață. Începe pregătirea bazinelor care urmează a fi repopulate.

pentru pești. În acest caz, de mare ajutor îi poate fi pescarului un burghiu-ferăstrău, așa zis „țigănesc". Se poate improviza dintr-o șină de 500×50×5 mm, îndoită la un capăt și ascuțită ca un burghiu-ferăstrău, parte zimțată ca un ferăstrău. Atașîndu-i și un mîner, în cîteva minute realizați în cea mai mare liniște o copcă în gheața cea mai groasă.

* * *

Dacă ne gîndim bine, în afară de păstrăv, doar știuca este aceea care mai conferă pescuitului cu undița caracterizarea de sport. Cît privește celelalte specii, lucrul devine cam relativ: sportul capătă o nuanță străveziu economică.

Apoi, pentru multe alte specii de pești răpitori sau pașnici se întreprind an de an acțiuni de populare sau repopulare, există — pentru toate speciile — o perioadă de ocrotire pe timpul boiștei, dar pentru știucă nici una, nici alta. Nu s-ar putea oare ca în luna februarie pescuitul știucii să fie oprit? Milioane de icre ar deveni puieți, știuculițe și din ce în ce mai... știuci, spre bucuria tuturor acelora care prin pescuit sportiv înțeleg în primul rînd lansetismul.

martie '71

La 15 martie, se zice, iese ursul din bîrlog și tot atunci încetează oprelișteа vînării ursului. Desigur, este permisă vînătoarea numai la urșii carnivori. Dar, chiar dacă toți urșii ies din vizuină cu un mare apetit pentru muguri și iarbă fragedă de pe coastele însorite, cei carnivori „se aleg" repede și nu vor întîrzia prea mult la cadavrele puse. Demn de reținut, pentru cei care vînează urși : nădirea cîteva zile la rînd, verificarea frecvenței ursului la cadavru numai venind și plecînd călare pe cal (fără urmă de picior omenesc pe jos). Și, la fel, vînătorul va păși, seara devreme, din șaua calului direct pe scara observatorului înalt, iar însoțitorul va pleca cu caii la vale...

* * *

Uneori și la copcă, dar mai ales de cum s-a topit gheața pe lîngă maluri, universalul caras se prezintă la cîrlig. E destul să-i oferi un vierme roșu de nămol, un vierme de carne, sau rîme (cam greu de procurat la această vreme) și el vine ; mușcă la „buza" gheții.

Deloc fidel caracteristicilor speciei, carasul nu este numai de cele mai diferite talii, dar este cînd gălbui, cînd auriu, ruginiu, sau negricios. Oricum ar fi, îl găsești întotdeauna plin de icre. Și mai are două merite : dă o saramură grozavă și face obiectul primei saramuri a anului pescarilor sportivi. Ce i s-ar mai putea cere ?

* * *

Dintre toate migratoarele, rațele mari și gîștele sălbatice „se bucură" de cea mai lungă perioadă de vînătoare : 15 august — 20 martie ! Ba, pentru celelalte specii acvatice, perioada de vînătoare se întinde pînă la 1 aprilie. Și, bineînțeles, cine vînează la baltă după 20 martie nu se prea străduiește să deosebească o rață mare de alte specii. Și aceasta se întîmplă cu aproape toate speciile de rațe și gîște ce au venit din sud și-și caută locuri de cuibărit. De multe ori, cînd vremea este mai blîndă, pe la jumătatea lunii martie, unele perechi își încep depunerea ouălor. Oricum, a prelungi vînătoarea la baltă chiar și numai pînă la 20 martie este păgubitor pentru următoarea generație de păsări, ca și pentru vînători.

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Vînătoarea este permisă la sitari, porumbei, cocoșari, gîște și rațe mari (numai pînă la 20 martie) și la alt vînat de baltă, precum și la toți dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiți de lege. CU AUTORIZAȚIE SPECIALĂ : rîși și — de la 15 martie — urși carnivori. Bune rezultate în această lună la pîndă la vidre, care și-au început jocurile de nuntă.

În terenurile în care se mai menține zăpada se continuă hrănirea vînatului. Se continuă acțiunile de combatere a dăunătorilor. Încep acțiunile de evaluare a vînatului.

* * *

Se poate pescui, cu randament sporit, la răpitori. Peștii pașnici încep să mănînce pe măsura încălzirii apelor. Totuși primul care se prezintă la cîrlig este, de obicei, carasul. În apele de munte, pescuitul este oprit la toate speciile de pește.

aprilie '71

Spre deosebire de cel domestic, cocoşul de munte „cîntă" foarte încet. Numai urechea vînătorului umblat la munte poate deosebi „toaca" lui de clipocitul picăturilor care cad din cetini la vremea rotitului. Vînătorul care n-a mai fost la cocoşi de munte să nu se aventureze singur în căutarea lor, ci să urmeze cu sfinţenie poveţele celui care-l însoţeşte. Să facă salturile atunci cînd i se spune, să se oprească oricum atunci cînd i se face semn. Dacă totuşi a reuşit să apropie şi să împuşte cocoşul de munte, să nu se repeadă şi să nu-l apuce numaidecît de gît ; îi vor rămîne în palmă penele de pe gîtul cocoşului care se zbate de moarte. Şi nu-i nici frumos...

* * *

Crapul cel dolofan s-a trezit la viaţă. A început şi el, ca şi alţi peşti, să-şi caute hrana cea de toate zilele prin nămolul bălţilor, pe lîngă maluri. Şi umblă tot mai mult pe lîngă maluri, pe lîngă stufăriş şi din alte motive, probabil : îşi caută din vreme locuri în care vor trebui risipite icrele. Locuri cu apă mai mică şi, oricum, mai călduţă, în care,

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Este permisă vînătoarea la sitari, cocori, becaţine, duble şi la toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiţi de lege. CU AUTORIZAŢIE SPECIALĂ se pot vîna urşi carnivori, rîşi, cocoşi de munte şi, începînd de la 10 aprilie, dropioi.

Este necesară intensificarea combaterii cîinilor hoinari şi a pisicilor. Se întreprind acţiuni de distrugere a cuiburilor de ciori grive şi coţofene. Începe prinderea puilor de lup la culcuş şi a celor de vulpe în vizuini.

* * *

Pescuitul sportiv este permis la toate speciile de peşte din apele de şes. Cele mai bune rezultate însă se obţin tot la răpitori. În apele de munte continuă oprelişteа pescuitului la toate speciile de peşte.

Încep pregătirile pentru producerea puietului de peşte. Se fac populări şi repopulări cu peşte în apele de şes. din icre vor ieşi puzderie de fiinţe transparente şi tare neajutorate. Dacă pentru părinţi unele primejdii — precum pescuitul — încetează în luna mai, pentru micile vietăţi nu. Noroc că sînt atît de multe aceste noi şi mici vietăţi.

* * *

Aprilie este — putem spune — luna păsărilor. Zburătoare de tot felul, de la cele mai mici, cît o nucă, pînă la cocoşul de munte sau dropie, nuntesc, depun ouă, cuibăresc, scot pui. Este luna în care au nevoie de cea mai grijulie ocrotire. Sînt mulţi aceia pentru care ocrotirea păsărilor primăvara ar trebui să fie o preocupare, dar în primul rînd, la aceasta, sînt chemaţi vînătorii. Lor le revine sarcina de a combate în această lună mai intens răpitoarele (ciorile grive şi coţofenele, ca şi răpitoare cu păr), de a combate braconajul lăţarilor, al culegătorilor de ouă şi al altor categorii. Din lucernierele care se cosesc timpuriu trebuie salvate cuiburile de potîrnichi şi fazani. Şi, la toate acestea, sînt chemaţi în primul rînd, vînătorii.

mai '71

În luna mai toate păsările au pui în cuiburi. Şi cele paşnice şi cele răpitoare. Şi toate umblă ziua întreagă după hrană pentru puii din cuib. Numai că unele dintre ele caută să-şi hrănească puii pe seama altora, sau chiar cu puii altora, pe care-i fură uneori. Hoaţe de cuiburi sînt mai ales coţofana şi cioara grivă, iar păgubite sînt prepeliţa, potîrnichea, fazanul şi chiar iepurele, cînd puii le sînt foarte mici. Desigur, aceasta este o lege a naturii : orice vietate trăieşte — vrea, nu vrea — pe seama altei vietăţi. Totuşi, date fiind interesele noastre, ale vînătorilor, se pare că lucrurile ar trebui corectate puţin aici. Deci, cîteva ceasuri de pîndă, cu puşca, la margine de crîng, în zăvoi, pe o linie somieră în pădure sau la margine de poiană ar aduce bune servicii speciilor de vînat nerăpitor de mai sus.

* * *

Singuratic — caută adăpost în bulboane, pe după bolovani ; frumos, vioi, lacom — nu se mai satură sărind după musculiţe ; rapace — îşi înghite uneori chiar propria progenitură ; peşte sperios şi elegant şi cu o carne delicioasă — chiar perpelită pe jăratic, fără nici un adaos de condimente — acesta este

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Este permisă vînătoarea numai la dăunători cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiţi prin lege. CU AUTORIZAŢIE SPECIALĂ pot fi vînaţi urşi carnivori, rîşi şi — pînă la 15 mai — dropioi şi cocoşi de munte.

Este necesară asigurarea liniştii vînatului şi combaterea intensă a cîinilor şi pisicilor hoinare. Continuă prinderea puilor de lup şi a celor de vulpe.

* * *

În apele de şes pescuitul este oprit la toate speciile de peşte : este epoca de reproducere. În apele de munte începe pescuitul sportiv la păstrăvul indigen şi fîntînel. Continuă oprelişteа pentru păstrăvul curcubeu şi lipan.

Trebuie intensificată paza fondului piscicol, deoarece în luna mai se produc cele mai multe acte de braconaj.

păstrăvul. Are atîtea defecte şi calităţi, încît trebuie capturat în mod absolut sportiv : cu musca artificială, cu năluci, dar în nici un caz nu trebuie să cadă într-o luptă fără glorie, înşelat de o banală rîmă !

Şi încă cîteva lucruri care trebuie reţinute : pescuitul la păstrăv poate fi practicat între 1 mai şi 15 septembrie, în apele libere la pescuit şi făcute cunoscute, din vreme, pescarilor de păstrăvi ; apoi — numai 10 bucăţi pe zi, dimensiunea minimă permisă — 20 cm. Restul, le ştiţi dv.

* * *

Mai, lună în care zeci de mii de pescari oftează privindu-şi nostalgic uneltele pescăreşti în fortuit repaus, este şi luna în care majoritatea speciilor de peşte din apele de şes îşi depun icrele. Dar este şi luna în care braconieri înrăiţi prind mari cantităţi de peşte folosind cele mai felurite mijloace : ostia, coşul, prostovolul, setca, diverse alte plase etc. Căutînd apă mică pentru a-şi depune icrele şi fiind mult mai puţin prudent, peştele cade cu atît mai uşor pradă lăcomiei unora. Pentru a o stăvili, se cere ca fiecare pescar sportiv şi fiecare vînător să semnaleze şi să combată prin toate mijloacele posibile braconajul piscicol.

iunie '71

Căpriorul rămîne nobil ca şi ruda sa mai înaltă : poartă coarne care de multe ori devin trofeu, trăieşte retras şi nu acordă credit oricui, se bate pentru aleasa inimii şi o schimbă la fel de des ca şi cerbul. Aceste motive conduc la anumite comandamente : să nu vînăm căpriorul cu alice (cum, din păcate, se mai întîmplă), să nu-l împuşcăm „la prima vedere", fiindcă poate fi unul de mare viitor al gloriei cinegetice a cuiva (nu contează cine), să nu tragem asupra căpriorului cînd ne aflăm în căruţă sau în maşină (cum, iarăşi din păcate, se mai întîmplă). Să-l socotim vînat nobil şi să-l vînăm tot în mod nobil : la pîndă (nu prea nobil, totuşi...), la dibuit sau la chemătoare. Aceste din urmă metode sînt chiar sportive, avînd în vedere şansa ce se lasă vînatului.

* * *

Cu chiu cu vai a trecut şi perioada de prohibiţie şi acum pescuitul sportiv este permis pe toate categoriile de ape. Apele Dunării sînt de obicei încă mari şi, deci, greu accesibile. Dar se pot face minunate partide de pescuit la caras sau crap, în bălţi.

Aşa modest cum este, carasul cere totuşi unelte fine : fir subţire (0,10 — 0,20 mm), cîrlige mici (nr. 12—16) şi bine ascuţite, plute foarte sensibile, iar tot ansamblul bine echilibrat. Gama momelilor gustate de caras este foarte largă, dar în această lună el parc-ar opta pentru viermuşi.

Crap nu înseamnează neapărat fir de 0,80 şi cîrlig nr. 1. Trebuie pescuit tot cu unelte fine, tot cu cîrlige bine ascuţite etc. Reuşita stă mai mult în îndeminarea pescarului, în priceperea şi calmul lui atunci cînd are în cîrlig un crap mare, la un fir subţire.

* * *

Vînătorul care ştie să se facă nevăzut şi nesimţit de către vînat, înseamnă că ştie şi alte lucruri privind vînatul. Şi, anume, se presupune că el cunoaşte şi cum glăsuieşte vînatul. Şi aşa, cu chemătoarea care imită vaietul iepurelui, cheamă vulpea la ospăţ, cu fluiericea îl zgîndăreşte pe înamoratul cocoşel de ieruncă ; cu raţe de cauciuc etc., adună raţele de pe sus ; cu scoica provoacă răzbunarea cerbului stăpîn al haremului de ciute. Acum, în iunie, el mimează dorinţele căprioarei şi-l înşeală pe încornorat (pentru amănunte, consultaţi „Vînătoarea cu chemători şi atrape" de Al. Filipaşcu — 1968).

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Este permisă vînătoarea numai la dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiţi prin lege. CU AUTORIZAŢIE SPECIALĂ — urşi carnivori, rîşi şi căpriori.

Este necesar ca la începutul sezonului să fie scoşi din teren numai ţapii rău conformaţi, degeneraţi sau bătrîni în regres, pentru ca aceştia să nu ia parte la reproducere şi să nu-şi transmită defectele.

Începe, la şes, recoltarea frunzarelor pentru hrana vînatului în iarna viitoare. Sînt indicate frunzarele de stejar, tei, frasin, arţar, plop tremurător, ulm, salcie, salcîm, mur, zmeur etc. Nu sînt indicate frunzarele de cer, fag, mesteacăn.

* * *

În apele de şes încetează prohibiţia şi este permis pescuitul la toate speciile de peşte. În apele de munte, de asemenea, pescuitul sportiv este permis la toate speciile de salmonide.

iulie '71

În luna iulie, mulți vînători, duminica, par bolnavi. Sînt dintre aceia care la sfîrșit de ianuarie își curăță cu grijă pușca și o ung zdravăn cu unsoare, după care o agață în cui, pentru a o cobori de-acolo în noiembrie, cînd „începe" la iepuri. Dar ceilalți, cei care nu dau semne de boală, duminica, în zori de zi, se întîlnesc la filială și, într-un fel sau altul, dispar din oraș înaintea sosirii lăptăreselor. Pe urmă, pînă spre amiază, colindă cîmpia sau pădurea cuprinse în fondul „lor" de vînătoare, se iau în rîs, împușcă zece-douăzeci de ciori grive și tot pe atîtea coțofene și, la prînz, se înapoiază odihniți. Aceasta-i vînătoarea în iulie.

* * *

Pentru pescarii sportivi, în iulie — pescuit la toți peștii, în toate apele! Căldura obișnuită în luna aceasta gonește pescarii apelor de munte la munte, peștii din apele de șes la ape cît mai adînci, iar pe pescarii de la șes spre apele adînci.

Dacă pescuitul pe apele de munte invariabil reci, pescuitul la păstrăv, nu cere nici program și nici metode deosebite, pescarii de pe apele de șes trebuie să fie cît mai matinali, cît mai bine dotați cu nade și momeli și trebuie să se dovedească buni cunoscători ai topografiei apelor adînci, în care-i adastă mai cu seamă crapii și somnii cei bătrîni. Că după aceștia umblă ei în iulie...

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Vînătoarea este permisă numai la dăunătorii vînatului, cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiți prin lege. CU AUTORIZAȚIE SPECIALĂ, pot fi vînați urși carnivori, rîși și căpriori.

Se continuă recoltarea frunzarelor și se face întreținerea culturilor de pe ogoarele de hrană pentru vînat. Recoltarea fînului din poieni (coasa a doua) trebuie făcută cînd acesta dă în floare. Se colectează hrana pentru fazani și potîrnichi (zoană de la treier etc).

* * *

Pescuitul sportiv este permis la toate speciile de pește, atît la șes, cît și la munte. Dacă apele scad, rezultate bune se obțin în Dunăre.

Se controlează alimentarea cu apă a bazinelor închise; uneori pîraiele care le alimentează seacă.

* * *

Știați cum se face o mămăligă bună pentru pescuit crapul? Dacă nu, almanahul nostru vă oferă o rețetă. Întîi hotărîți mărimea mămăligii, în raport cu amploarea viitoarei ședințe de pescuit la crap. Pe urmă e simplu: volumul apei puse la fiert într-un vas (dinainte sacrificat de către gospodină) va fi egal cu volumul mălaiului (bine cernut printr-o sită fină), la care adăugați o lingură cu vîrf de făină albă.

După ce începe să fiarbă apa, puneți treptat mălaiul, lăsați să clocotească totul (fără să amestecați) cam 10—12', apoi începeți să amestecați. Aceasta trebuie s-o faceți în mod hotărît, puternic, în cam 10—12 reprize de cîte un minut, cu o pauză de circa 2' între reprize. Treaba va dura, cu totul, cam o oră.

august '71

La început de august încetează oprelişte a la turturele şi porumbei sălbatici, la becaţine etc., tot păsări mici, cu zbor repede. De aceea nu sînt mulţi cei care le caută; sînt mai mulţi însă cei care aşteaptă crugul lunii, cînd „se deschide" la raţe şi la gîşte, la prepeliţe şi la multe altele. Nimeni nu e de condamnat; fiecare cu posibilităţile sale, cu etica sa. Pentru toţi însă cîteva recomandări: porumbeii sălbatici, ca şi turturelele, caută, pe arşiţă, locurile umede; ziua întreagă un dute-vino între apă şi culturi sau păduri; becaţinele se aţin numai pe locurile mlăştinoase; raţele şi gîştele sălbatice au de obicei locuri anume unde se hrănesc şi locuri unde dorm; pentru toate speciile, vînătorul trebuie să se plaseze undeva pe căile de mişcare a păsărilor. Rezultatele vor depinde numai de priceperea lui în toate: tir, camuflaj, apropiere.

* * *

Şi în august se reeditează atracţia pescarilor spre apele adînci, dar în acelaşi timp se profilează, pentru mulţi dintre ei, două preocupări specifice acestei luni: cega şi somnul. În august pot fi găsite acele larve numite la Dunăre „rusalii" (care-şi sapă galerii adînci în maluri şi adînc sub apă, de unde pot fi scoase cu oarecare trudă şi unelte adecvate), larve mult gustate de cegă şi de multe alte specii.

Al doilea obiect al preocupării pescarilor de pe apele adînci, somnul, se pare că abia în august îşi încheie îndatoririle părinteşti şi umblă mai mult după mîncare, pregătindu-se de iernare. Adevărul este că somnii cei mai mari au fost prinşi în această lună, august. Încercaţi.

* * *

Într-o excursie în deltă sau la munte, în afară de cele trebuitoare practicii viitoare — vînătoare, pescuit, sau amîndouă — mai sînt mărunţişuri care, prezente, întregesc reuşita întreprinderii sau, lipsind, îi fac zile amare întreprinzătorului. O enumerare, pe scurt.

În deltă: lanternă, soluţie anti-ţînţar (de care-o fi), chibrituri (pe lîngă brichetă), mălai, sare, pîine suficientă, lămîi, pansament, alcool medicinal şi, eventual, şi din celălalt (prinde bine în diverse ocazii) şi ceva împotriva ploii.

La munte: o lampă de spirt sau altceva mai bun, lanternă, lămîi, conserve, termos, ceai, zahăr, biscuiţi, puţin rom, ciorapi de schimb suficienţi şi, în rucsac, un pulovăr în plus faţă de cîte socotiţi că ar fi necesare.

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Vînătoarea este permisă la becaţine, duble, porumbei sălbatici, turturele şi cocoşari. De la 15 august este permisă vînătoarea şi la prepeliţe, cîrstei, cocori, gîşte şi raţe sălbatice. De asemenea pot fi vînaţi toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiţi prin lege. CU AUTORIZAŢIE SPECIALĂ — urşi carnivori, rîşi şi căpriori.

Pentru vînătoarea la gîşte şi raţe sălbatice trebuie pregătite din vreme, la locuri potrivite, adăposturi de pîndă. Se fac pregătirile necesare în vederea deschiderii sezonului de vînătoare la cerbi: curăţirea potecilor de vînătoare, revizuirea construcţiilor şi instalaţiilor vînătoreşti etc.

* * *

Pescuitul sportiv este permis la toate speciile de peşte, la şes şi la munte.

Se continuă supravegherea debitului apelor şi starea lor de puritate. Orice aspect de poluare a apei trebuie semnalat organelor A.G.V.P.S.

septembrie '71

În munți au început să răsune adînci și grave glasuri de orgă : boncănesc cerbii. Este vremea cînd vînătorii de cerbi pornesc la munte. Sînt trei metode de a vîna cerbul și toate trei se bazează pe slăbiciunea acestuia de a-și păstra numai pentru el cele cîteva ciute pe care le stăpînește (este vorba numai despre cerbii puternici, în stare să conducă și să apere ceea ce au ; ceilalți sînt, într-un fel, niște neisprăviți). Aceste metode sînt pînda, dibuitul și chemătoarea. Cei care au mai vînat cerbi le cunosc, iar cei care abia încearcă, trebuie să-și afle cîte un învățător...

* * *

Pînă la jumătatea lui septembrie, toate speciile de pește țin afișul, dar de aici, încolo, pentru pescarii de păstrăv stagiunea se încheie și cortina va rămîne coborîtă pînă la întîi mai, anul viitor. Dintre speciile tipice apelor curgătoare se recomandă, prin apetitul său, cleanul. Mușcă bine la lingură mică, rotativă sau ondulantă. Nălucile bine lestate, care evoluează spre fundul apei momesc clenii cei bătrîni. Și încă un amănunt : clenii cei bătrîni se țin la umbră deasă, sub malurile mîncate de apă. Dacă pescarul reușește să-și arunce acolo înșelătoria și, condiție obligatorie, nu se lasă văzut, păcăleala e sigură. Adică victoria pescarului.

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Este permisă vînătoarea la prepelițe, cîrstei, porumbei sălbatici, turturele, gîște și rațe sălbatice și la alt vînat de baltă. De asemenea, pot fi vînați toți dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiți prin lege. CU AUTORIZAȚIE SPECIALĂ : cerbi carpatini, cerbi lopătari, țapi de capră neagră, căpriori, rîși și urși carnivori.

Se continuă colectarea de semințe și fructe diverse și se depozitează în locuri corespunzătoare. În magazie, acestea se lopătează, pentru a nu se altera.

* * *

Este permis pescuitul sportiv la toate speciile de pește din apele de șes. În apele de munte, începînd de la 15 septembrie, este oprit pescuitul la păstrăv, dar continuă să fie permis pescuitul la lipan.

Se deversează puietul de pește crescut în pepiniere. Începe pescuitul industrial în unitățile care au plan de producție la pește.

* * *

Desigur, nu toți vînătorii urcă toamna la munte, la vînătoare de cerb sau de capră neagră. Dar nici cei care nu se încumetă, dintr-un motiv sau altul, la asemenea voinicie, nu-și vor agăța arma în cui. În afară de mistreți — prezenți acum mai ales în regiunile de dealuri — le recomandăm sitarii (care nu vor mai zăbovi mult pe la noi) și rațele sălbatice. Rațele, știe oricine, zboară dimineața și seara, dinspre locurile de hrănire spre locurile de înnoptat. Locurile lor de hrănire s-au înmulțit, în ultima vreme, o dată cu bălțile formate prin porumbiștile de la șesuri, care totuși nu sînt bălți. Locurile de înnoptare rămîn totuși întinderile acoperite de ape.

octombrie '71

În octombrie, drumurile vînătorilor sînt mai diferite ca niciodată. Unii caută mistreții la locurile cu ghindă și jir ; alții caută urșii cam prin aceleași locuri ; alții caută cocori întîrziați pe la Ceamurlia sau prin alte locuri din sud-estul țării ; dar cei mai mulți caută tot rațe și gîște sălbatice. Aceștia din urmă au cele mai multe șanse ca întreprinderile lor cinegetice să fie încununate de succes. De ce ? Simplu ; în luna aceasta, pe căile de migrație ale diferitelor specii de rațe și gîște se înghesuie mii și milioane de păsări, și chiar un trăgător mediocru (ca trăgător la zbor) poate prezenta acasă, după vînătoare, un ciorchinar bine garnisit.

* * *

În octombrie, crapul mușcă mai rar și numai cu condiția ca apa să aibă o temperatură apropiată de douăzeci de grade. Carasul în schimb, mai modest, lasă din preț pînă la zece grade și mușcă chiar și la restul de temperatură care mai rămîne. (Poate că și din cauza asta îl îndrăgesc pescarii).

Dintre răpitori, se pare că șalăul manifestă un apetit deosebit, mai ales cînd i se oferă peștișor viu în cîrlig. Cad mai ales exemplare mari care hălăduiesc prin bulboane și în scobiturile apei în maluri, pe lîngă sălciile căzute în apă.

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Este permisă vînătoarea la mistreți, prepelițe, cîrstei, sitari, porumbei sălbatici, turturele, cocori, gîște și rațe sălbatice și alt vînat de baltă, precum și la toți dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiți prin lege. CU AUTORIZAȚIE SPECIALĂ : cerbi carpatini, cerbi lopătari, țapi de capră neagră, căpriori, rîși și urși carnivori.

Încep pregătirile pentru combaterea dăunătorilor pe timpul iernii : „vulpării", nădirea lupilor la bordeiele de pîndă. Se fac evaluări de sondaj la iepuri, în vederea deschiderii sezonului de vînătoare.

* * *

La pescuitul sportiv, pe măsura răcirii apelor, rezultatele devin tot mai slabe. Răpitorii mușcă bine la momeli artificiale. În apele de munte este permis pescuitul la lipan.

Se fac pregătiri pentru iernarea peștelui în bazinele închise.

* * *

Pînda la vizuinile de viezuri oferă în această lună satisfacții deosebite. În graba de a-și termina pregătirile pentru iarnă, viezurii, ca buni gospodari, muncesc de cu seară pînă-n zori. De multe ori îi prinde ziua mare cărînd provizii spre vizuină. Așa se face că pîndele la vizuinile viezurilor, în această lună, se încheie de cele mai multe ori cu bune rezultate. Secretul stă în instalarea la pîndă a vînătorului înainte de a se însera (în fața vizuinilor precis „umblate") cu vîntul în față și în a avea suficientă răbdare. În plus, cîteva ziare pentru a acoperi cîteva intrări în vizuină (dacă sînt prea multe) și o lanternă. Pe urmă, blana de viezure...

noiembrie '71

Este luna vînătorii la iepuri şi fazani. În ultima vreme fazanul cunoaşte o răspîndire tot mai largă în ţara noastră şi nu va trece multă vreme pînă cînd vom putea vîna mai mulţi fazani decît iepuri.

Întrucît nu este etic ca vînătorul să tragă în fazanul care merge pe jos, el trebuie să nu uite că în zbor lansat acesta atinge o viteză de peste 50 km/h, şi deci tirul cere corecţia corespunzătoare. La vînătoarea de fazani vînătorul trebuie să se comporte ca la o vînătoare de lupi: să fie bine camuflat, să nu facă zgomot şi să tragă rapid şi precis. Alicele potrivite fazanului sînt cele de 2,5—3 mm, trase dintr-o armă cu ţevile şocate pe măsura măiestriei trăgătorului.

* * *

Peştele cel mai lacom în această lună este ştiuca şi ea este cea care plăteşte greul tributului către lansetişti. Ştiuca trebuie căutată în locurile cu vegetaţie, pe la coada bălţilor. În deltă o găsim pe lîngă plauri, dar şi în largul ghiolurilor, în porţiunile cu vegetaţie submersă. Există în deltă o plantă submersă numită de localnici „rizac"; are frunze lungi, late şi ascuţite, răsfirate în stea şi aproape căzute pe sol. Prin apa limpede a ghiolului poate fi uşor zărită. Pescarii din deltă susţin — şi faptul s-a verificat de nenumărate ori — că în locurile cu rizac există neapărat şi ştiucă. Probabil că frunzele acestei plante oferă bun adăpost ştiucilor sau, mai degrabă, forma frunzelor le ajută ştiucilor să se confunde cu ele atunci cînd stau la pîndă.

* * *

Gîştele sălbatice sînt, de obicei, un fel de miraj pentru mulţi vînători: le aud în mai toate nopţile de noiembrie, uneori li se pare chiar că le şi văd privind cerul negru, iar pe urmă merg să le caute. Pentru aceştia, ca şi pentru cei mai puţin habotnici, le recomandăm să-şi facă din vreme groapă de adăpost la locuri potrivite, în lanurile de grîu răsărit verde, spre care gîştele pornesc, iureş, în zori. Şi vin tot acolo şi spre seară, dar de dormit, vor dormi undeva pe baltă, pe loc deschis. De obicei zboară jos, în calea tirului vînătorilor.

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Este permisă vînătoarea la mistreţi, iepuri, fazani, sitari, porumbei sălbatici, cocoşari, cocori, ierunci, prepeliţe, gîşte şi raţe sălbatice şi alt vînat de baltă, precum şi la toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiţi prin lege. CU AUTORIZAŢIE SPECIALĂ: cerbi carpatini, cerbi lopătari, ţapi de capră neagră, urşi carnivori, rişi şi jderi.

Trebuie terminate reparaţiile la instalaţiile de hrănire a vînatului. Se transportă hrana în teren şi se depozitează în apropierea locurilor de hrănire. Se continuă nădirea lupilor şi a vulpilor.

* * *

Pescuitul sportiv la peştii paşnici dă rezultate tot mai slabe. Bune rezultate se obţin la răpitori; de asemenea la lipan şi (cu autorizaţie) la lostriţă.

Se încheie pregătirile pentru iernarea peştelui în bazinele închise.

decembrie '71

Iarna, frumoase prilejuri de vînătoare ne oferă cumătra vulpe. Dar nu vînată oricum, ci în mod cît de cît sportiv. Două sînt metodele potrivite: la pîndă şi cu chemătoarea.

Pentru vînătoarea la pîndă bune sînt aşazisele şoricării sau vulpării (o groapă cu pleavă şi gozuri în care s-au prăsit şoarecii, iar în apropiere un adăpost de pîndă). Două trei ore de pîndă seara sau dimineaţa în zori au aproape întotdeauna drept rezultat o blană de vulpe.

Mai frumoasă şi mai sportivă este însă vînătoarea cu chemătoarea. Folosind atent acoperirile terenului şi deplasîndu-se fără zgomot, vînătorul imită ţiuit de şoarece sau ţipăt de iepure rănit (există instrumente anume). Nici nu bănuiesc unii de la ce distanţă aude vulpea asemenea sunete plăcute ei şi cît de repede vine la ospăţul în perspectivă.

* * *

Luna decembrie este, de obicei, cam ingrată în ceea ce priveşte pescuitul sportiv. Se întîmplă adeseori ca apele să îngheţe, dar gheaţa să fie prea subţire pentru a permite pescuitul la copcă. Dar dacă neastîmpărul îl scoate totuşi din casă pe pescar pe asemenea vreme, el trebuie să fie deosebit de prudent cînd se aventurează pe gheaţă.

La copcă şi mai ales în apele neînghetate muşcă cu destul spor ştiuca, dar mai ales bibanul. La copcă — vergi scurte cu năluci mici, care imită peştişori. În apele neînghetate, nălucile obişnuite dar în culori mai deschise, vremea fiind, de regulă, închisă.

Cei care nu vor să rişte un guturai şi stau acasă, îşi pot oferi un surogat: curăţirea şi repararea uneltelor pescăreşti pentru primăvara care vine negreşit.

* * *

Dacă vînătorii de la şes şi cei de la dealuri îşi pot încerca îndemînarea la vulpi, la chemătoare, cei de la munte pot ademeni spre ei şi vulpi, dar şi lupi. E nevoie de un bordei de pîndă, de cîteva cadavre puse la loc anume la două sau trei zile şi, pe urmă, pîndă pînă pe la miezul nopţii.

Dacă vine întîi o vulpe la nadă, e bine ca vînătorul să aibă răbdare şi să nu tragă. Trebuie să vină şi un lup. La apropierea lupului, vulpea va intra în panică şi va dispare. Dacă însă vulpea va continua să mănînce, este cert că prin apropiere nu se află nici un lup. Atunci, vînătorul va ridica încet bucăţica din geam din ferestruica bordeiului şi se va mulţumi numai cu vulpea.

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Este permisă vînătoarea la mistreţi, iepuri, fazani, sitari, porumbei sălbatici, ierunci (pînă la 15 decembrie), gîşte, raţe şi alt vînat de baltă. De asemenea, pot fi vînaţi toţi dăunătorii cu păr sau cu pene, în afara celor ocrotiţi prin lege. CU AUTORIZAŢIE SPECIALĂ: rîşi şi jderi.

Imediat după căderea zăpezii începe hrănirea suplimentară a vînatului. În cazul zăpezilor mari se fac poteci de acces la hrănitori. Se instalează în teren capcanele metalice.

* * *

La copcă, la răpitori, pescuitul dă bune rezultate mai ales la peştişor viu.

Atenţie la rezistenţa gheţii, care, în această lună, este, uneori, insuficient de groasă. În bazinele închise se practică copci în gheaţă pentru aerisirea apei şi se mătură zăpada de pe gheaţă, pentru ca lumina să pătrundă în apă.

LEGI VÎNĂTOREȘTI DE-A LUNGUL ANILOR

ÎN ACEST AN se împlinesc opt decenii de cînd a fost votată prima lege care avea ca obiect vînătoarea și vînatul și se intitula „Asupra poliției vînatului". Proiectul acestei legi fusese întocmit cu 23 de ani înainte și depus spre examinare corpurilor legiuitoare, dar a devenit lege promulgată abia în 1891 și a fost publicată în „Monitorul Oficial" nr. 170 din același an. Și pînă la acea dată au existat, atît în Țările Române cît și în celelalte provincii românești, diferite norme privind vînatul și vînătoarea, dar acestea erau încorporate în diverse alte legi, mai ales în cele privind administrația.

Legea din 1891 este o prescurtare a legii franceze din 1844, al cărei cuprins îl concentrează în 25 de articole, grupate în 6 capitole, neadoptînd însă permisul de vînătoare. Dezbaterile din parlament prilejuite de această lege au fost într-adevăr interesante : unii au susținut că este o lege fiscală, alții s-au ridicat împotriva permisului de vînătoare, iar cei mai mulți au votat-o dar și-au manifestat nădejdea că această lege nu se va aplica nici pe sfert, ceea ce din păcate s-a și întîmplat.

În principal această lege consfințește dreptul exclusiv al proprietarului de a exercita vînătoarea pe pămîntul său, recunoscînd implicit prin aceasta și proprietatea asupra vînatului ; în plus precizează că nimeni n-are voie să vîneze pe proprietatea altuia fără consimțămîntul scris al proprietarului (art. 2), iar prin art. 7 interzice formal chiar și urmărirea pe teritoriu străin a vînatului rănit.

Legea mai tratează despre timpul în care vînătoarea este oprită, despre mijloacele prohibite de a vîna, despre **stîrpirea animalelor răpitoare.** În privința timpului în care vînătoarea este oprită, art. 3 fixează în genere acest timp între 15 februarie și 15 august, cu o excepție : vînătoarea la pasaj va fi permisă și în timpul acesta — și o rezervă : chiar în perioada cînd vînătoarea este permisă, prefecții de județe pot interzice vînarea unor specii în scopul refacerii efectivelor. La acestea se poate adăuga că, prin art. 5, legea interzice vînătoarea în timpul nopții, că prin art. 6 se interzice folosirea altor mijloace decît arma de foc (adică momeli, capcane, lațuri, otravă etc. — permise numai la răpitoare) și că prin articolul 19 erau împuterniciți paznicii de vînătoare de a constata infracțiunile la lege. Putem deduce deci că legea din 1891 conținea în nucleu toate cele necesare organizării unei ocrotiri naționale a vînatului.

Pentru aplicarea acestei legi a fost întocmit un Regulament, care dezvoltă unele din prevederile legii : constatarea, urmărirea și judecarea infracțiunilor, elementele pe care trebuie să le cuprindă autorizația scrisă pentru a vîna pe terenul altuia etc. În plus, regulamentul conține procedura de urmat în cazurile cînd micii proprietari de pămînt ar vrea să arendeze în bloc dreptul de vînătoare pe pămînturile lor.

Apoi, prin regulament se precizează, pe specii, perioadele de vînătoare permise sau prohibite — dar cu excepții (care azi ni se par ciudate) : caprele negre, indiferent de sex, puteau fi vînate numai de la 15 iunie pînă la 15 octombrie ; țapul roșu de la 1 mai la 1 decembrie (vînarea căprioarelor și a iezilor era interzisă tot timpul anului) ; cerbii — numai în vîrstă de peste 2½ ani — se puteau vîna de la 15 iunie la 15 septembrie, iar vînarea ciutelor era interzisă ; mistrețul putea fi vînat în tot timpul anului, fără nici o opreliște. În ceea ce privește păsările, perioada de prohibiție (15 februarie — 15 august) era, de asemenea, scurtată : sitari și becaține se puteau vîna și între 1 martie — 15 aprilie, rațe și gîște sălbatice începînd de la 15 mai. Și o lacună a regulamentului : tratînd despre arendarea dreptului de

vînătoare a micilor proprietăți țărănești, s-a omis să se ocupe de dreptul de vînătoare pe proprietățile statului, județelor și comunelor, pe care, în fapt, vînătoarea era liberă pentru oricine (după 8 ani, în 1899, a fost reglementat și acest lucru).

★

După 15 ani, în 1906, s-a reușit schimbarea legii „Asupra poliției vînatului" prin alta mai bună. În fond nu era vorba decît de ameliorarea primei, dar ea reprezenta un real progres. Principalele îmbunătățiri aduse prin legea din 1906 sînt: obligativitatea permisului de vînătoare, instituirea păzitorilor publici (onorifici) pentru paza vînatului, apoi cîteva dispoziții în favoarea ocrotirii vînatului (interzicerea vînării cu ogarul și cu copoiul pe zăpadă, interzicerea prinderii dropiilor pe polei, reglementarea comerțului cu vînat împușcat sau păsări sălbatice vii, majorarea amenzilor care pedepseau infracțiunile la lege etc.).

Regulamentul de aplicare a acestei legi se ocupă numai de cîteva aspecte ale legii (perioadele de vînătoare — complet schimbate față de cele prevăzute în prima lege, normele de arendare a terenurilor de vînătoare, permisul de vînătoare, păzitorii publici, distrugerea animalelor răpitoare — se instituie și premii: de la 20 bani pentru o coțofană pînă la 50 lei pentru un urs). Dar, în scurtă vreme, legea cade în desuetudine. Caracteristic este faptul că aceia care fuseseră numiți păzitori publici ai vînatului vînau fără permis; primarii distribuiau tuturor rudelor și prietenilor cărți de păzitori publici ai vînatului pentru a-i scuti de taxa permisului (15 lei) și diverse libertăți în ceea ce privește vînătoarea pe terenurile statului sau ale comunelor. Toate acestea au dus curînd la anularea efectelor scontate prin legea din 1906.

★

După primul război mondial, cînd stările de lucruri din țara noastră se schimbaseră în mod însemnat, s-a impus și reorganizarea vînătorii, ca și o nouă legiferare vînătorească. Gh. Nedici, numit, în 1920, inspector general al vînătorii, primește sarcina întocmirii unui nou proiect de lege privind vînatul și vînătoarea.

„Art. 6. Ori-ce soi de vĕnat prin întrebuințare de momeli, otrăvi, căpcăni, lațuri și alte mijloace și instrumente de asemenea natură e cu desăvîrșire oprit.

Tot asemenea va fi oprit a se pescui prin dinamită, prin înveninare sau secarea apelor, cu scopul de a se prinde pescele din ele.

Prin escepțiune uciderea animalelor și pasĕrilor răpitoare se va putea face cu întrebuințare de momeli, otrăvi, căpcăni, lațuri sau alte mijloace de asemenea natură."

„Art. 7. Nu e ertat a urmări fiarele rănite pe teritoriu străin."

(Din Cap. III al legii „Asupra poliției vînatului" din 1891).

Şi, în anul următor, noua lege a fost votată, apoi publicată în Monitorul Oficial nr. 167 din 27 octombrie 1921.

În esenţa acestei noi legi erau cuprinse principii menite să ducă la conservarea şi înmulţirea vînatului, recoltarea lui cît mai raţională, conservarea speciilor ameninţate cu dispariţia, colonizarea de specii noi etc. Dacă însă aceste tendinţe s-au materializat în fapte doar în mică măsură, sau unele au rămas doar simple intenţii, lucrul se datoreşte sistemului social, politic şi economic al deceniilor trei şi patru ale acestui secol în ţara noastră.

Una dintre urmările acestei legi a fost apariţia în ţara noastră a învăţămîntului vînătoresc — prima şcoală de brigadieri de vînătoare înfiinţată la Sighet, în anul 1924. Deşi prin lege se înfiinţase un „fond vînătoresc" (pentru a nu fi grevat bugetul statului) şi dacă în 1924—26 acestei şcoli i se aloca anual suma de 300.000 lei, prin anul 1930 nu se mai alocau decît 70.000 lei. Nu mult după aceea şcoala a fost desfiinţată din lipsă de fonduri.

Tot ca urmare a acestei legi au apărut numeroasele societăţi de vînătoare (pentru a materializa principiul „regimul domenial cu restricţiunea minimului de întindere" — privind terenurile de vînătoare — principiu stipulat în lege). Tot aşa, şi după mai multe completări aduse legii, a luat fiinţă jandarmeria de vînătoare, a fost iniţiat muzeul de vînătoare din Bucureşti şi s-au făcut primii paşi spre expoziţiile vînătoreşti internaţionale.

★

După cel de-al doilea război mondial, profundele transformări politice, sociale şi economice care s-au produs în ţara noastră au determinat, în mod firesc, noi legiuiri vînătoreşti.

La 24 august 1948, prin Decretul nr. 211, Marea Adunare Naţională desfiinţează vechile societăţi de vînătoare şi legiferează înfiinţarea unei noi şi unice organizaţii vînătoreşti în ţara noastră — Asociaţia Generală a Vînătorilor. În acelaşi an, prin naţionalizarea principalelor mijloace de producţie şi a tuturor bogăţiilor naturale ale ţării, au fost puse la dispoziţia asociaţiei nou înfiinţate terenurile pe care oamenii muncii pot să-şi exercite dreptul de vînătoare.

„Art. 20. În general, prinderea sau împuşcarea vînatului de orice fel, aparţinînd altuia, se va socoti furt, întocmai ca şi însuşirea lucrului altuia.

De aceea braconierii, care îşi fac o meserie din vînătoarea nepermisă, vor fi socotiţi ca şi ceilalţi hoţi, vor fi trataţi de instanţa judiciară respectivă ca şi delicvenţii şi vor fi pedepsiţi în raport cu valoarea vînatului braconat...".

„Art. 23. Pădurarii domeniali pot împuşca, pentru propria lor siguranţă, pe braconierul armat, prins în teren de vînătoare, dacă acesta nu se va opri la somaţiunea lor, ci va lua poziţie de apărare."

(Ordonanţa promulgată pentru Ardeal la 21 august 1786).

* * *

„Art. 500. — Dreptul de a vîna şi a pescui în locuri neoprite se cuvine fiecăruia.

Art. 502. — Toate fiarele sălbatice şi pasările se cuvin apucătorului şi de s'au rănit mai înainte de altul.

Art. 503. — Proprietarul unei moşii nu poate lua cu sila vînatul ce altul a vînat pe moşia sa, dar are voie a'l opri să nu intre pe moşia sa cu scop de a vîna.

Art. 504. — Fiara sau pasărea sălbatică sau domestică, de va fugi, pînă atunci se socoteşte sub stăpînirea aceluia ce le-a prins sau domesticit, pînă cînd dobîndeşte a sa firească slobozenie, pe care se socoteşte că dobîndind-o cînd nu se va mai vedea nicidecum sau cînd văzînd-o este anevoie sau primejdios prinderea ei prin locuri nestrăbătute.

(Codul civil al Moldovei zis CONDICA LUI CALIMAH, aplicat de la 1817 pînă la 1832).

CUGETĂRI

Există într-adevăr pescari „norocoși". Dacă ar fi să atribuim termenului înțelesul său obișnuit, atunci norocul este, ca pretutindeni, rezultatul unei probabilități, cu șanse ceva mai ridicate decît aiurea. De cele mai multe ori însă „norocul" apare și aici la capătul unor căutări îndelungate, persistente și, mai ales, pricepute.

Cel mai mare pește „prins" de vreun pescar a fost, de regulă, unul din cei scăpați. Mă întreb însă dacă ar fi putut să fie și altfel, din moment ce în alte ocazii asemănătoare tot tu ai fost acela care i-ai anulat peștelui șansa de a scăpa.

Gînd după vînătoare

În zările Dianei adulmecau ogari
și vălul de lumină ne mîngîia pe pleoape,
curseseră neliniști dinspre coroane mari
pe verzi țiței de frunză cu
vînturile-aproape

Zenitul rîdea soare și-n oră ne-afundam
cu ochi de țevi de armă vrăjiți de noi
să vadă
fire de zbor cum leagă, sălbatic, ram
cu ram
și-n goană căprioare pe-o gură de baladă.

Venind din tinda zilei spre foișor de-amiezi
strînsesem curcubeie pe-oblîncuri la ciochină
ce deșteptau din taină de suflete aezi,
îndrăgostiți de codrii purtați
în cîrcă-alpină.

Apoi ne-am strîns la focul pe-a inimii
poiană
cu sfîrîiri de vorbe prinse-n frigări
de glume;
pădurea sta în urmă lingîndu-se pe rană
și pentru ea poetul a lăcrimat în lume.

Ion SOCOL

Mulți își încep activitatea de pescuit scormonind gunoiul vecinului și-o sfîrșesc la cratița cu mirosul plăcut al peștelui prăjit. Pescuitul nu este însă numai atît ci, mai ales, o desăvîrșită și complexă artă.

E curios cum o simplă întîmplare — prinderea unui pește mai acătării cu undița oferită de un amic — a hotărît destinul pescăresc al multora. Faptul nu se poate explica decît prin deosebita solicitare senzorială și psihică, pasională, pe care o stîrnește în noi o atare împrejurare.

Instrumentajul rafinat al pescuitului sportiv modern îl obligă moralmente pe pescar la rezultate pe măsura acestuia. În caz contrar, preocuparea dobîndește pe malul apei aspectul unui joc facil, întrucîtva ciudat, și va stîrni, în loc de admirație, zîmbete de compătimire în colțul buzelor celor ce privesc.

E adevărat că satisfacția unei ședințe de pescuit ți-o dă și cantitatea de pește prins, dar nu prin ea însăși, ci ca rezultat și măsură totodată a îndemînării tale, a metodelor aplicate. De aceea peștele cumpărat nu-l cinstește niciodată pe pescar.

Judecînd pescuitul sportiv prin prisma capturilor realizate, eficiența lui trebuie stabilită și în raport cu timpul utilizat, dovada cea mai concludentă a modului în care știi să dezlegi și să stăpînești tainele mereu noi ale acestei străvechi îndeletniciri.

În unele țări civilizate pescarii eliberează imediat în apă peștii prinși. Dacă la noi s-ar legifera acum o asemenea măsură radicală, sînt convins că breasla pescărească și-ar reduce neașteptat de mult numărul membrilor ei. Cît mai avem deci de făcut pentru a înălța sportivitatea pescuitului!

Sînt suficiente motive să credem că evoluția socială, urmărită pe un anumit plan, va reveni, în spirală, la o etapă străveche din istoria omenirii: generalizarea pescuitului nu va însemna însă o condiție a satisfacerii nevoilor de trai, cum s-a petrecut odinioară, ci el va fi gustat exclusiv prin scoaterea lui în afara unui asemenea deziderat.

Eugen CÂMPEANU

Foto : Franz Matula

Însemnări la cerbi

TOAMNA şi-a pierdut cutia cu vopsele printre frunze. Aşa s-au revărsat galbenul, ocrul şi cărămiziul : în mii de nuanţe. Sîntem numai noi aici, cerbii şi cu mine. Dincolo de noi sînt pădurile. Şi dincolo de păduri nu mai ştim ce este. (Nici nu interesează). Sîntem destui. Zbiară pămîntul tot şi se sfădesc munţii peste vale, dintr-o parte într-alta. Privesc, ascult, respir mugetul cerbilor prin vîrfurile degetelor muiate în rouă. Dincolo de noi, pădurile se ghicesc întunecate, contopite cu cerul smolit. Luceafărul de zi a dispărut. Apoi, brumăriţele au fîlfîit negru, bondoace, prin zmeuriş. Din creasta muntelui au ţîşnit primele raze de soare roşietic, rece. Roua fumegă cu funigei mărunţi, argintii, porniţi timid în călătoria lor imponderabilă. Ceaţa se spală cu dimineaţa la ochi şi toate acestea se petrec la picioarele noastre. Doar munţii se cutremură tot mai aprins în glasul mînios al cerbilor.

Pașii vîntului, foșniți, trec peste munte înfiorînd cetinile. Ca un ecou, cînd și cînd, dintre ele „bătrînul" sloboade răget voinic. Apoi, roua de pe degete mi s-a uscat și n-am mai auzit nimica. Apoi, s-a dus și bătrînul, cu întreg alaiul după el, fără să-l fi putut dobîndi nici de data aceasta.

Muntelui îi zic Zimbroslăvii. Rezonanța ciudată a acestui nume, amintește peste vreme zimbrii falnici care au hălăduit odinioară aici. Căci pe Țibău la deal, a căzut și ultimul dintre ei, în cumpăna veacului trecut. Pădurarul spune că, din bătrîni, legenda numelui acestuia nu trece de anul 1717 înapoi. An cînd borșenii, conduși de popa lor haiduc, Lupu, au nimicit cîteva mii de tătari sub Prislop și le-au luat înapoi prăzile și robii. Și i-au urmărit, pe cîți au rămas, pînă în părțile acestea unde, cum se obișnuia, au aprins focurile victoriei pe culmi de munte, în uriașe vîlvătăi. Și au înconjurat flăcării pădurile și totul s-a sfîrșit cu o mare hăituială de zimbri. La focurile acelea în care frigeau hălcile de carne de zimbru, furia oamenilor s-a mai potolit. Iară de la această ispravă și nedeie sîngeroasă, și-ar fi tras muntele numele păstrat pînă astăzi : Zimbroslăvii !...

Soarele s-a cocoțat de-a binelea sus și-l simt cald, ca vara. Tăietura strălucește galben și pîrîul dintre buștenii învechiți a prins o strălucire aurie. În jocul soarelui zumzăie bondari și dincolo, din cetini, a ieșit să bată toaca horoiul, ciocănitoarea neagră a munților. Dar cetinile, din negre, au redevenit verzi, ca totdeauna. Ultimele zdrențe de ceață au dispărut și soarele pîlpîie nestingherit printre molizi. Cerbii au amuțit. Am rămas singur... Dincolo de mine se întind pădurile. Dincolo de păduri nu mai știu ce este. Vîntul s-a pitit și el undeva. Au ieșit șopîrlele să-și soreasca solzii pe buturugă. Cerbii tac. A venit timpul să plec. Pădurile se întind nemișcate spre toate orizonturile. Oare dincolo ce-o fi ? Am rămas singur. Ridic un con de brad și toate mi se par la fel de uscate.

* * *

Plouă. Din cabană ploaia se simte mai întîi în rîsul mărunt, neașteptat, al șindrilelor geluite. Apoi te uiți afară și ploaia pătrunde în tine. Rece și tenace. Degeaba închizi ușa și degeaba focul aprins. Îți plouă în suflet și nimic nu poate șterge senzația de neputință, de singurătate, care te învăluie. Rece și tenace. Molizii se înghesuie acum ca zidurile unei închisori jilave, pîrîul și-a schimbat ritmul și culoarea, iar cărările bătute au devenit glod. Păsările au amuțit, au dispărut, dizolvate în pînza ploii cea fără de oprire. Între cer și pămînt, puntea apelor s-a scoborît pentru o legătură mai trainică decît aerul. Este multă tristețe în tine acum cînd, cu mîna, poți prinde și cerul de sus și pămîntul de jos, într-un pumn de ploaie. Și de-aseară n-a mai mugit nici un cerb. Este multă singurătate. Nici un muget. Plouă.

Din coapsele coastelor împădurite se desprind neguri rătăcite, răsucite, șovăielnice. Albe, se preling printre cetini în sus. Cine știe unde se duc ? Uite, aceea dinspre vale a încropit un vultur uriaș, cu aripi

VÎNĂTOARE VOIEVODALĂ

Grăiește cronicarul că-ntr-o joi,
Cînd zorii fluturau pe munți hlamidă,
S-au fost venit hăitașii ca un roi,
Voievodului cărare să deschidă.

Prin frunze vîntul, vîntul șoșotea,
De rouă ramuri gata să se-aplece,
În fund de cer se rătăcea o stea,
Era o dimineață tristă, rece.

Sosi și Domnul țării înconjurat
De sfetnici mai de pieptul Său aproape,
Călări pe roibi cu botu-nfierbîntat
Și spuma crupei prefăcută-n ape.

Și glas de corn, alai de zile mari,
Țîșni-n pădure, somnu-i spintecîndu-l,
Crescu pe urmă chiot de ogari
Și de copoi subțiri, mai iuți ca gîndul

Și bubuit de țeavă și tăciuni
Pătrunse-n lăstăriș și-n vizuină,
Mușcau frunzișul mii sălbătăciuni
Și spaima strivea bezne și lumină.

Vînat bogat. Ospățul fu la fel.
Aduse fost-au ploști cu-aromă tare.
Sub un stejar înalt ca un drapel
Voievodul ciocni des, cu fiecare.

Teodor Al. MUNTEANU

întinse alb peste pădure. Ploaia i-a frînt repede aripile şi l-a azvîrlit din zboru-i efemer înapoi. Altă arătare şi încă una, se înalţă de dincolo şi alte ceţuri pornesc fumegînde din spate ; ca aceea, de pildă, cu înfăţişare de femeie : sînii ridicaţi pe cerul cenuşiu, părul despletit, partea de jos a trupului ascunsă pudic printre molizi... Ce bine ar fi să fie lîngă tine acum, aici, o femeie ! Cît mai leneşă, cît mai întrigurată, să-ţi încălzeşti sufletul în care plouă mereu, tot aşa cîte puţin... Să stea deoparte şi să-ţi aprindă cîte-o ţigară, sporovăind, ca femeile. Să se plîngă că-i e frig. Şi tu să ai pentru ce să te neliniştesti puţin, să înveseleşti focul mereu şi să-i faci căldură şi să ieşi în ploaie afară, după alte lemne ude şi să-i faci căldură. Ea să-ţi aprindă cîte-o ţigară şi tu să aduci lemne pentru focul care stă să se stingă, de-i trebuie mereu alte lemne. Dar femeia de ceaţă s-a strecurat în văzduh, a tremurat o clipă acolo şi-apoi a dispărut.

Afară ploaia şi-a schimbat direcţia. Bate drept în geamul prin care priveai mohorît înspre pădure. Femeia ta rece nu mai este. Nici cetinile unde s-a zămilsit nu le mai ştii în marea de cetini. Undeva a mugit, parcă, un cerb... Dar, nu, nu se poate. Acum, la amiază, cerbii stau şi ei la adăpost de apele care se revarsă de peste tot. Poate că mugetul s-a stîrnit ca un ecou al sufletului amorţit. Poate şi pentru că ţi-ar place să faci multă căldură în colibă, în tine. E multă singurătate şi tristeţe. Fără nici o scăpare. Fără rost. Şi plouă.

Apa pîrîului şi-a schimbat din nou culoarea. Acuma e tulbure de-a binelea, încărcată cu noroaie, umflată de ploaie, încît sunetul ei a răguşit cu totul. Apa şi-a pierdut muzica şoptită care te înveselea noaptea cînd, cu stelele în cap, plecai la cerbi. Glasul de muzică al undelor a devenit ameninţare, clocot, mînie. Din cotul malului apa muşcă mereu, icnind, pe sub glii. Ţi-e teamă ca sălciile firave să nu scape malul şi să nu se prăvălească, plescăind, speriind păstrăvii cu năruirea lor neaşteptată. Dar sălciile rezistă şi se înfioară numai, fără nădejde, stăpînite, elastice, atunci cînd vîntul îşi încearcă printre crengile lor roşietice, puterea. Vîntul ! Vîntul care se joacă cu ceţurile şi ţi le scoate — balauri, femei, pitici — deavalma, din toate ascunzişurile pădurii, azvîrlindu-le în văzduh. Vîntul care împinge ploaia cum vrea el. Şi ploaia care nu mai conteneşte. Nici un muget în tăieturile ude. Nici o mişcare în aer, alta decît a aerului şi a apei. Toate, ude, porţile sufletului ţi s-au deschis, ca să facă loc ploii. Tristeţea şi singurătatea s-au strecurat din tine afară, zdrenţe ceţoase, care nici măcar formă n-au ca să ai la ce privi. Şi ochii ţi s-au îndreptat pustii, în gol. Pentru tine, nici un muget. Numai vîntul s-a oprit. Fără sens, fără ordin. Toate aici sus se întîmplă fără vrerea ta, fără sens. Trebuie să te obişnuieşti. Plouă mereu. Plouă.

* * *

Pădurarul meştereşte ceva la focul care nu vrea să ardă. Mişcările îi sînt sigure, dibace. Nu-i place schimbarea vremii în rău. Asta ghicesc după jocul repezit al mîinilor, slobozite la treabă ca două fiinţe independente. Cînd afară ploaia se petrece în lapoviţă, Seniuc mormăie urseşte, cu ciudă. Mîinile se-agită iar şi focul porneşte cu teamă sub plită. Şi apa de mămăligă oftează ca o lăuză şi mîinile meştere se pregătesc să uşureze minunea zămislirii.

Mămăliga împrăştie pe masa albă aroma de tocană, cu propriul ei miros de mălai şi unt cald. O luăm în mînă aşa fierbinte şi o frămîntăm între palme. Apoi o muiem în sos şi ne umplem buzele cu grăsime. Renăscută, ploaia se izbeşte cu furie de geamuri şi noi frămîntăm mămăliga în pumn, ca-n vremea copilăriei. Dintr-o dată, iarba năpădeşte odaia, undeva, nişte vaci roşcovane au prins a paşte clămpănind în tălăngi ruginite ; iar noi, copiii, bătucim mămăliga cu urdă rece sfărîmată, în ştergare aspre de cînepă gălbuie, pînă se face bulz rotund ca pămîntul, de-l băgăm în spuză să se coacă. Aşa ne legam fără să ştim de pămînt şi sufletul ni se făcea mai vîrtos. Mai rămînea datoria de-a creşte mari, de-a frămînta mai departe mămăliga în pumnul asprit şi de-a mîna vacile pe păşunile noastre pînă sus de tot. Asta rămînea pentru mai trîziu... Seniuc taie mămăliga cu o bucată de aţă, în felii mari. Apoi o luăm în mînă de ne frigem degetele şi o înmuiem, în sosul de tocană, tot mai împutinat, tot mai sătui. Afară ploaia izbeşte iarăşi geamurile, dar fără putere. Şi în ochii mei odaia se umple iar de iarbă grasă şi vacile sînt gata de scos la păşune, numai trăistuţa să mi-o iau din cui şi numai mîinile bunicii să le sărut înainte de plecare : aspre, calde, vîrtoase, ca mămăliga. Pentru că datoria de-a creşte am lăsat-o pentru mai tîrziu. Şi mîinile bunicii n-am să le uit niciodată !

Foto : Franz Matula

Strîngeam ultimele fărîme de pe faţa mesei. Apoi, eu închid vitele în grajd şi iarba dispare. Din ploaie, afară se face lapoviţă iarăşi.

* * *

Întotdeauna sîntem doi. Ne părăsim unul pe altul cu uşurinţă, fericiţi că am scăpat, fiecare. Apoi ne căutăm morţiş să ne încurcăm propriile noastre treburi. Asta am înţeles-o numai tîrziu, după ani de drumeţie, cînd şi celălalt a început să ridice pretenţiile la timpul meu cu o obrăznicie studiată. Iată-l acuma, cum stă colea pe scaun, picior peste picior : hainele cenuşii sînt croite la ultima modă, poartă vestă, iar cravata şerpuieşte voit neglijent peste cămaşa albă, strînsă la gît (aşa cum nu mi-a plăcut niciodată să o port). Mă priveşte ironic şi zîmbetu-i tăios se întinde de la colţurile ochilor întunecaţi, pînă la marginea buzelor întredeschise, cea de jos mai proeminentă. Îl găsesc ridicol aici, între un ceaun afumat şi-o pară tremurîndă, de lemne ude, sub o plită murdară. Dar lui nu-i pasă. Îl văd numai eu. Pădurarul este prea ocupat cu spălatul vaselor pline de grăsime sleită. Face treaba asta mai bine decît o femeie. Dar pe el tot nu l-ar vedea chiar dacă n-ar avea nimic de făcut. Din cînd în cînd, pădurarul îmi aruncă o vorbă, două ; întreabă de una, de alta, mai mult pentru el. Eu nu-i răspund. Ţigara sfîrşită se ghemuieşte alături de celelalte, în scrumiera plină. (Am început să nu mai arunc ţigările pe jos şi asta mă enervează).

Cel de la oraş se scoală, învîrte butonul prăfuit al aparatului de radio şi oraşul năvăleşte peste noi, ca o crimă. Ştiu că nu mai este nici o scăpare, că va trebui să-l urmez acolo, departe de toate acestea de-aici atît de dragi, atît de pline de mine. Va trebui să feresc scaunul şi masa şi lemnele, să nu-mi pătez costumul. Nici raniţa în care îmi port casa, ca melcii, şi tot ce am, nici raniţa ca plumbul, pătată, prăfuită, n-o voi putea-o atinge mîine, fără să mă murdărească. Este ciudat — gîndesc, aprinzînd altă ţigară — să te murdărească propria ta casă ! Dar aşa este de fiecare dată cînd clipa aceasta se-apropie şi cînd celălalt, de la oraş, se aşează lîngă tine şi te cheamă să-l urmezi cu gesturi largi, pline de bună creştere.

Seniuc a sfîrşit curăţatul şi a rînduit totul aşa cum fusese la început. Acum mătură cu o legătură de crengi de mesteacăn, legată în curpen de tei. Sub privirile indignate ale celuilalt, las praful să-mi murdărească cizmele şi nu ridic picioarele, ca Seniuc să poată mătura în voie. Nici nu ies în prag. Fumez privind cănile lustruite cu cenuşă. Pădurarul se face că nu mă bagă în seamă şi îşi vede liniştit de treabă. Aş fi vrut să-l opresc să pună mîna pe paharul cu brînduşe ofilite, dar este prea tîrziu. Mătura de mesteacăn le-amestecă grămadă cu gunoiul răvăşit, cu razele de soare în care praful zboară spre necunoscut. Nu mai am de ales. Dincolo stau deja pregătite raniţele şi arma ascunsă în tocul ei de piele şi-o creangă de cetină pusă peste toate, ca o cruce. Acolo-i, mută, şi chemătoarea de cerbi atîrnată de raniţă în cureluşa ei de piele. Viaţa i-a rămas sus

pe Zimbroslăvii. Stă lucie, inertă, obiect făurit de om, ca toate celelalte. Cu raniţele dimpreună, cu arma, cu securea rezemată neglijent în coada-i de lemn, am făurit pe pajişte o împietrită, o grăitoare, o tristă şi nostalgică natură moartă. Tablou al plecării, al regretelor. Simţământ care mă cuprinde de fiecare dată cînd timpul scurs încheie încă o drumeţie, încă o aventură, la capătul cărora stă întoarcerea plină de neputinţă... Natură moartă din raniţe, din catarame şi curele. Şi peste toate, vîntul azvîrle un pumn de frunze moarte, ruginii. Întorc capul.

Cel de la oraş se scoală şi iese ferindu-şi hainele. Uşa cabanei se închide după noi, cu zgomot, şi-aud clinchetul cheilor vîrîte sub treptele de piatră. Cel de la oraş s-a îndepărtat. O iau după el amorţit, săltînd pe umeri raniţa ca plumbul, arma ascunsă în lăcaşul ei de piele, binoclul şi toate celelalte lucruri cîte mai sînt. Sîntem totdeauna doi şi ne căutăm morţiş, să ne încurcăm unul pe celălalt. Dar altfel nu se poate.

...Păşesc printre brînduşe şi nu mă uit cîte calc şi cîte nu se vor mai ridica, firave, din iarbă veştejită, mîine.

Alexandru FILIPAŞCU

Stejarul şi pădurea

Stejarul Domn, domnea peste pădure
Şoimii hatmani, privighetoare sfetnic,
Iar ursul, cu toiag de viştiernic,
Ţinea cămări de afine şi mure.

Cu legi nescrise dă în cel nemernic
Nu-i sta-n putere nedreptăţi să-ndure
Şi tăinuia în ceţurile sure
Pe oropsiţii celui mai puternic.

Poporul lui cît frunză şi cît iarbă.
Crescu din mînă iezii, cucuieţii
Şi veveriţe-i bîrlogeau în barbă...

Ca unul ridicatu-s-au puieţii,
Cînd Domnul fu răpus de-o mînă oarbă
Şi tot stejar au pus la cîrma vieţii...

Matei ALEXANDRESCU

MINIDICŢIONAR

...PENTRU PESCARI

AVAL — Expresie curentă cînd rîul o ia... la vale !
CAPTURĂ — Denumirea pe care o are peştele cînd îşi ia... adio de la apă...
LINGURIŢĂ — Pseudo-tacîm pentru desert iluzoriu !
PERIOADA OPRITĂ — Refacerea contingentelor pentru reluarea bătăliei cu undiţa !
PETACTAR — Program subacvatic !
RAC — Vietate cu... marşarier !
RATEU — Mai „trage" o dată !
SOLUNARE — Ipoteze la rang de teorie !
ŞTIUCĂ — Peşte umplut cu... peşte !
ŢIPAR — Şarpe comestibil.
TRESTIE — Coada de topor a... bălţii !
UNDIŢĂ — Cîrligul vicleniei în răbdarebăţ !

PENTRU VÎNĂTORI

APORT — Cifru canin !
ATRAPE — A... vîna „cu cioara vopsită"
COARNE — Dacă-s de aur, sînt de cerb !
GONAŞ — Personal... indirect productiv !
HÎRCIOG — „Agricultor" care participă numai la... împărţirea veniturilor !
IEPURE — Umbră care fuge deopotrivă cu martorul.
PĂDURE — Raport vînător-sălbăticiune !
PÎNDĂ — Fază preliminară în fluxul tehnologic al vînătorii !
PRIVIGHETOARE — „Tranzistorul"... vînătorului.
VULPE — Cumătră care se ţine de... găinării !

D. MAZILU

Fiara cea mai mîndră

NU L-AM ÎNTÎLNIT în împărăţia lui în care este atotstăpînitor. L-am zărit o dată, într-o goană, trecînd ca o părere printre gonaşii ce se apropiau. Rîsul, fiara cea plină de putere şi de inteligenţă, este temut de lumea tăcută a codrilor întinşi şi doar ursului nu-i cată pricină. Dotat cu simţurile cele mai agere, excelînd prin văz şi auz, este neîntrecut în ferocitate şi cruzime. Calm şi cu prezenţă de spirit, îşi pierde cu totul cumpătul cînd cade în capcană.

Îi ştiu de frică vietăţile ce cuibăresc pe pămînt şi prin copaci. Bătăile de cocoşi de munte plătesc adesea tribut din rîndul cavalerilor cuprinşi de jocul dragostei, iar în umbra înserării, caprele şi ciutele, ieşite la margine de tăietură sau de poiană, cad adeseori sub puterea ghearelor şi colţilor rîsului. Repezit ca o năluca asupra prăzii, calculează cu precizie zvîcnirea labelor care-l aruncă în spatele prăzii, pentru a-i rupe carotida şi, dacă din întîmplare dă greş, renunţă la atac. Se adapă din sîngele ce gîlgîie cald, luînd aperitiv din organele mustind de sînge. Dacă după ospăţ îi trece altă victimă prin preajmă, o răpune fără să stea pe gînduri. Rareori se întoarce la animalul pe care l-a doborît cu o zi sau două înainte.

În iernile grele, cînd vînatul circulă mai puţin şi coboară la poalele codrilor, iar victimele sînt prea puţine pentru a-i potoli foamea, ştie să rabde, mulţumindu-se şi cu ierburi, cetină. Ca să dea de lucru stomacului, controlează pătulele cu momeală pentru jderi. Pe ger mare nu circulă.

Foamea îl împinge însă la vizite prin bătăturile oamenilor.

La Borca, după ce a dijmuit într-o noapte gîştele unei gospodine, s-a întors după trei seri, plătind cu viaţa îndrăzneala (1959).

La Cotîrgaşi (V. Bistriţei) a dat tîrcoale cabanei de la gura Cărbunarului (1955).

În Ceahlău, un exemplar numai piele şi oase, n-a mai avut putere să se împotrivească oamenilor care-l împresuraseră.

La Soveja a atacat lîngă sat o vacă, sărindu-i în spate.

Pe Crişul Negru a intrat într-o noapte la vitele din grajdul exploatării forestiere Băiţa, plătind cu viaţa îndrăzneala.

În parcul din Valea (Baia de Criş) a dijmuit pînă la ultimul muflonii aflaţi aici.

Ursului îi poartă respect şi-l evită pentru a nu-şi lăsa blana amanet. La cadavrul unei vite omorîte de urs s-au întîlnit rîs şi urs într-o primăvară, pe Valea Sabasei. Nu l-a salvat nici urcatul în copac, Moş Martin venindu-i de hac. Prins într-o capcană, în drumul lui Moş Martin, nu i-au mai rămas decît ciolanele. Pisicii sălbatice îi poartă duşmănie de moarte.

Puii şi-i apără cu dîrzenie. La Oaşa, în 1960, o rîsoaică cu doi pui a ţinut piept unui grup de muncitori, pînă şi-a scos din primejdie puii. Culcuşul şi-l are printre stînci, astfel încît soarele să-l scalde cea mai mare parte a zilei. Îl ţine curat, tăcîndu-şi zilnic toaleta ca şi suratele domestice — pisicile.

Nu-i place apa, evită ierburile ude, dar la nevoie trece pîrîul de munte sărind peste pietre, deşi este un bun înotător. După ploaie, circulă numai pe drumuri şi poteci, evitînd desişurile unde ş'-ar putea uda blana.

Deşi circulă mult în căutarea hranei, controlînd adevărate ţinuturi, îşi are potecile sale pe care le ţine cu strictеţe, avînd predilecţie pentru cele ce trec printre stînci, pe culmi însorite. **(P. D.)**

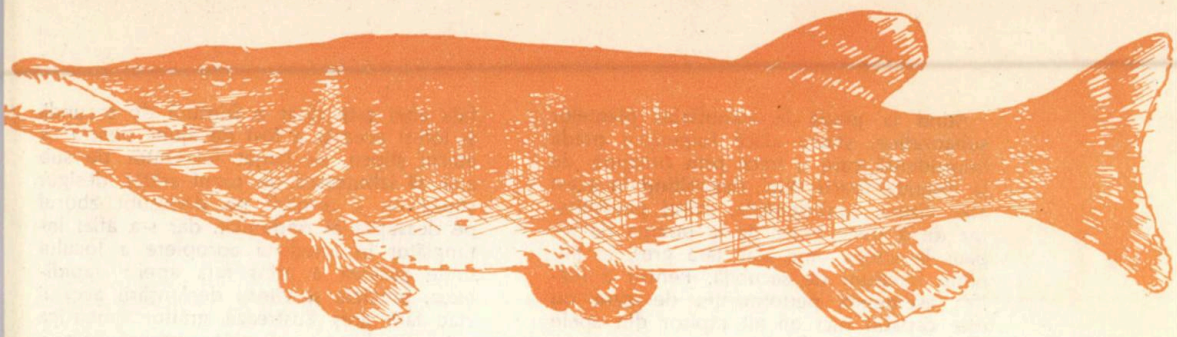

după ştiucă

ÎN FAMILIA ŞTIUCILOR — fam. *Esocidae* — sînt cuprinse doar cîteva specii, toate trăind în apele dulci sau uşor salmastre din nordul emisferei nordice, unde sînt foarte răspîndite şi se caracterizează ca cei mai vorace dintre peştii răpitori.

În ţara noastră ştiuca este răspîndită în apele tuturor afluenţilor Dunării, de la şes şi pînă în zona dealurilor, ca şi în toate lacurile de şes începînd cu cele situate de-a lungul Dunării şi pînă în zona de subdeal inclusiv, şi mai cu deosebire în ghiolurile, lacurile şi jepşile din Deltă.

Haina de solzi mici şi foarte bine fixaţi a ştiucii este schimbătoare, după felul apelor şi condiţiile locale subacvatice : de la un cenuşiu-verzui către un galben-verzui pe spate, cu burta întotdeauna albă şi flancurile vărgate de-a curmezişul în culoarea spatelui, dar stingîndu-se treptat către burtă ; adesea are pe flancuri sclipiri ca de bronz. Se pare că o aceeaşi ştiucă, schimbîndu-şi locurile de vînătoare, îşi adaptează repede culorile hainei sale celor ale mediului înconjurător şi — ca dovadă — putem indica cu toată certitudinea că pe canalul Litcov din Delta Dunării, într-o zonă cu fund şi maluri de nisip aproape alb şi cu vegetaţie subacvatică mai puţină, exemplarele care se prind, deşi păstrează desenul marmorat de pe flancuri, au culorile foarte palide, albicioase, atît pe spate, cît şi pe laturi.

Locurile de vînătoare preferate de ştiucă sînt, în apele curgătoare, mai mult spre maluri, în zonele cu curent mai slab şi cu oarecare vegetaţie subacvatică, iar în apele stătătoare în zonele cu vegetaţie bogată care permite peştelui să se camufleze la pîndă între plante, gata a se repezi oricînd, în atac fulgerător, asupra prăzii care îi trece prin apropiere.

Preferinţa pentru asemenea locuri de pîndă şi atac nu exclude nicidecum posibilitatea de a întîlni ştiuca şi în zonele lipsite de vegetaţie, căci acest răpitor nu face numai vînătoare staţionară, la pîndă şi sub camuflaj, dar şi o vînătoare activă, deplasîndu-se din loc în loc în cursul unei zile. Se odihneşte — mai ales cînd este sătulă — în poziţie înclinată la aproximativ 45°, cu capul în partea de jos ; se pare că această poziţie este, pentru peştii care alcătuiesc prada obişnuită a ştiucii, un semnal că răpitorul este vremelnic inofensiv, căci adesea se văd, în această situaţie, peştişori înotînd cu nepăsare în preajma ştiucii care îi ignoră.

Hrana principală a ştiucii o constituie peştii de diferite specii, chiar şi cei din specia proprie, în plus broaşte, mici mamifere de apă, raci etc. Pentru că este cel mai vorace dintre răpitorii apelor dulci, i s-au atribuit şi titlurile de „rechinul apelor dulci" menţionat anterior, ca şi de „lupul peştilor", nume folosite în toate limbile ţărilor în ale căror ape trăieşte.

Redăm două exemple care ilustrează lăcomia rară a acestui răpitor :

— au fost găsite uneori, în bălţile Deltei, ştiuci moarte, sufocate de o pradă prea mare, pe care nu au putut-o înghiţi, astfel că o bună parte a corpului peştelui atacat atîrna din gura vînătorului, victimă a propriei lui lăcomii ;

— pescarii sportivi lansetişti prind adesea cîte un exemplar în gîtlejul căruia se vede coada sau chiar o parte mai mare a unui peşte capturat de curînd şi care nu încăpuse în întregime în stomacul ştiucii ; cu stomacul plin şi cu o parte din pradă în gîtlej, ştiuca atacase totuşi năluca pescarului.

Stînd la pîndă în camuflajul plantelor subacvatice, ştiuca atacă fulgerător prada imprudentă care îi trece prin preajmă, de la distanţe foarte mici, dezvoltînd în acest atac viteze considerabile, avînd posibilitatea de a trece brusc de la poziţia de repaus la viteza unui atac fără greş, în minime fracţiuni de secundă. Pentru a realiza asemenea performanţe, de care nu este capabil nici un alt răpitor din apele noastre, corpul ştiucii are o conformaţie adecvată :

— alungit, cu forme hidrodinamice potrivite unei viteze de atac maxime : slabă turtire laterală, cu capul prelungit de un bot lung, turtit dorso-ventral ca un cioc de raţă, cu maxilarul inferior scos în afară ;

— un foarte puternic aparat motor care constă atît în dezvoltarea excepţională a muşchilor cozii, cît şi în deplasarea, mult spre înapoi, a celei de a doua aripioare dorsale, pînă la nivelul aripioarei anale, astfel că acestea două, împreună cu aripioara codală foarte dezvoltată, formează cel mai perfect sistem în stare a produce acceleraţii bruşte, de pe loc ;

— gura cu fălci puternice, dînd o deschidere care îi întrece grosimea corpului şi pe care ştiuca o deschide la maximum în atac, este armată cu numeroşi dinţi curbaţi spre înapoi, iar de-a lungul fălcilor o bordură impresionantă de colţi îndoiţi.

Pentru a ilustra caracterul fulgerător atît al atacului, cît şi al reflexelor ştiucii în declanşarea atacului, menţionăm exemplul citat în literatură al unei ştiuci în stomacul căreia s-a găsit o rîndunică de curînd înghiţită şi care, în mod vizibil, fusese vie cînd a fost atacată în zborul ei razant deasupra apei. Clipita cît rîndunica atinge faţa apei este doar o frîntură de secundă şi totuşi aceasta a fost de ajuns pentru ca atacul ştiucii, declanşat fulgerător de sub apă, să izbutească. În cazul arătat, desigur ştiuca nu a urmărit pe dedesubt zborul deasupra al rîndunicii, dar s-a aflat întîmplător în imediata apropiere a locului unde pasărea a atins faţa apei ; rapiditatea, precizia şi viteza declanşării acestui atac fără greş ilustrează grăitor fantastica promptitudine a reflexelor acestei fiare a apelor şi puterea cozii ei.

Pescuitul sportiv al ştiucii, mai ales la lansetă cu năluci, dă celor care îl practică satisfacţii deosebite, atît prin frecvenţa atacurilor datorate lăcomiei răpitorului, cît şi prin modul cum se manifestă atacul asupra nălucii şi apoi rezistenţa îndîrjită a vînătorului devenit vînat.

Spre deosebire de avat — celălalt răpitor de înaltă clasă, urmărit de pescarul sportiv — ştiuca, după lovitura de ciocan a atacului asupra nălucii, luptă îndelung spre a scăpa de cîrlig, cu lansări puternice care fac să „fluiere" struna (iar dacă frîna de fir a mulinetei nu a fost bine reglată, pescarul va fluiera a pagubă după ştiuca plecată cu lingură cu tot), alteori cu izbucniri zvîrcolite deasupra apei, executînd spectaculoase „lumînări", cînd pescarul sportiv surprins, dacă nu recuperează, energic şi continuu firul, va aduce la barcă numai lingura, cîteodată cu izbucniri rapide în direcţia de recuperare, cînd se slăbeşte complet firul lăsînd impresia că ştiuca a „scuipat" lingura şi, în fine, nu sînt rare cazurile unei năvalnice încercări de a trece pe sub barcă, astfel încît pescarul sportiv mai puţin experimentat se va trezi — în cel mai bun caz — cu firul rupt, dacă nu chiar cu vîrful lansetei frînt după ce s-a arcuit de copastia bărcii, peste limita lui de flexibilitate.

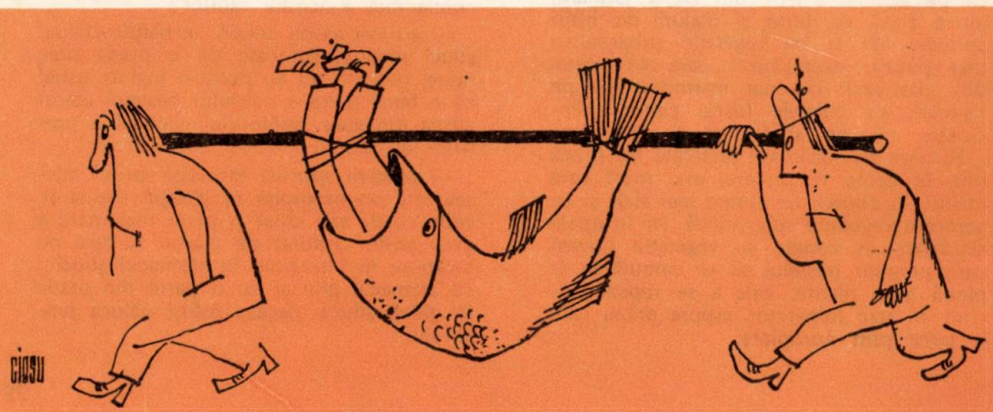

Bineînțeles, întîmplări ca acestea au loc atunci cînd la capătul firului luptă o captură de dimensiuni mari, căci o „mîrliță" obosește repede, nefiind capabilă de o rezistență îndelungată și de asemenea năstrușnice încercări de a se salva.

Pescuitul sportiv la știucă dă rezultate excelente în general în sezonul de toamnă ; trebuie ținut seama de faptul că, în luna noiembrie, pescarul sportiv începe a nu mai avea rezultate satisfăcătoare la alte specii, astfel că își poate axa activitatea — cu deosebit succes — pe capturarea știucii în toate apele unde este răspîndită și, cu deosebire, în apele interioare ale Deltei.

Pescuitul știucii se poate prelungi, cu rezultate variabile, pînă la îngheț și apoi — după o perioadă de stagnare pînă cînd gheața prinde destulă rezistență — se va relua pescuitul știucii la copcă practicîndu-l, cu succese și satisfacții felurite, pînă la dezgheț.

În perioada toamnei înaintate și mai ales iarna la copcă, succesul este adesea încoronat de surpriza unei știuci cu burta doldora de icre aurii și măzărate, pe care nu puțini gurmanzi le apreciază mai mult decît icrele negre.

Pînă la îngheț, pescuitul sportiv se practică cu succese ce se echilibrează, atît de către pescarii lansetiști, cît și de „fixiști", primii cu năluci și ceilalți la „viu".

Lansetiștii vor obține succese remarcabile cu năluci rotative, cît și cu cele ondulante, de diferite tipuri cunoscute.

La știucă se va folosi neapărat un forfac de sîrmă și oțel (de 5—6 mm) și paletă transparentă, deoarece contrar indicațiilor pentru pescuitul la avat, el folosește nu numai pentru a împiedica răsucirea firului antrenat de o lingură rotativă, dar și pentru a înlătura eventualitatea forfecării firului de nylon între dinții știucii capturate, atunci cînd năluca a fost înghițită adînc, ceea ce, în cazul știucii, se întîmplă foarte adesea.

Nălucile rotative cele mai indicate vor fi de tipul „Flips" sau „Meps" nr. 5, iar nălucile ondulante de mare succes vor fi cele de tip „pișcot" sau „pară", de dimensiuni mari și armate cu un „triplu" corespunzător (deschiderea a două cîrlige ale ancorei să fie puțin mai mare sau cel mult egală cu lățimea lingurii). *Figura nr. 1* arată o montură de forfac cu năluca rotativă, precum și cîte o lingură ondulantă de tipul indicat anterior. Se poate folosi cu un deosebit succes, în această perioadă, un blinker tip mare, cu două „triple", din

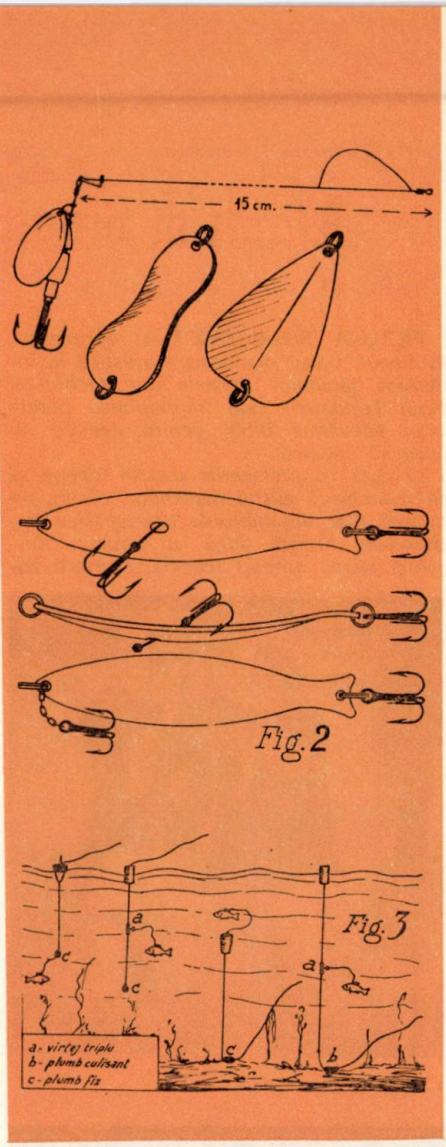

care unul poate fi montat fie la mijlocul lingurii (montaj clasic al blinkerului), fie la capătul unde se leagă lingura (cazul unui blinker confecționat de pescar).

Figura nr. 2 arată blinkere cu cele două moduri de prindere a ancorei. Pentru pescuitul la fix, metode de prins „viul" la capătul firului sînt nenumărate, experimentate cu mai mult sau mai puțin succes de generații întregi de pescari, de-a lungul anilor ; ne mulțumim a indica unele din ele ce se pot analiza, cu toate detaliile necesare, în *figura nr. 3*.

Nicolae STOENESCU

Vînat și vînători în pictura veche

PICTURA BISERICEASCĂ a reprezentat, în trecut, unica manifestare artistică la îndemîna țăranului. Scenele din Vechiul și Noul Testament care împodobeau pereții erau adevărate biblii pentru cei ce nu știau să citească.

O dată cu prefacerile sociale începe să se schimbe și gustul oamenilor, cărora nu le mai plac ansamblurile iconografice tradiționale, lucrate după un anume tipic, avînd mereu aceeași schemă. Meșterii zugravi, în bună parte țărani, încep să introducă peste tiparele vechii picturi bizantine elemente din arta populară, fără a abandona însă vechile scheme pe care le îmbogățesc cu decoruri și aspecte din viața țăranului.

1. Ctitorii din Mălaia

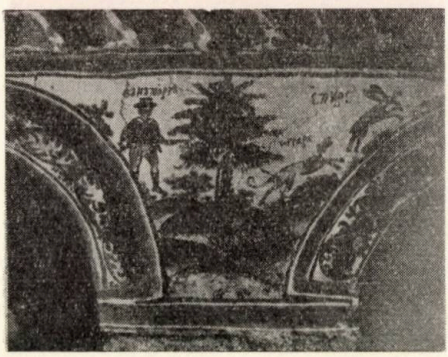

2. Scenă de vînătoare la Olănești

Gustul spre o viziune realistă în pictură apare tot mai frecvent încă din cea de a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Laicizarea picturii prin introducerea elementelor de folclor și de artă populară, pe care zugravii încep să le împletească cu tradițiile artei culte, fac ca multe din lucrările ce se mai întîlnesc azi pe pereții bisericilor vechi sau ale mînăstirilor să aibă un caracter original, cu o netă amprentă românească.

Tendința continuă spre laicizare și spre noua interpretare a unor teme inspirate din viața reală, coincide cu spiritul nou în care omul și viața sa reală ajung în centrul preocupărilor, concentrînd în substanța sa ceva din specificul românesc, dintr-o viziune artistică plămădită pe acest pămînt.

Cît de mult trebuie să fi însemnat să fii vînător sau să ai o pușcă, ne putem da seama din portretul votiv al bisericii din Mălaia, unde unul dintre ctitori (Ion) apare cu arma de vînătoare în mînă iar cu cealaltă susține ctitoria împreună cu fratele său (Dumitru) (foto 1).

În pridvorul schitului Lainici din Valea Jiului, apar: ursul, lupul și vulpea, goniți de un vînător călare. La mînăstirea Bistrița — în pridvor — e reprezentat un arcaș care trage după o rață sau gîscă sălbatică. O scenă de vînătoare ornează capitelul unui stîlp de zidărie al bisericii din Olănești (foto 2). Un ogar gonește un iepure, iar vînătorul cu arma pregătită stă după un copac.

Nenumărate trebuie să fie astfel de figurări, pentru care țăranul nostru, care nu cunoștea decît pictura de pe icoanele de lemn sau sticlă și cea murală de pe zidurile bisericilor sătești, a avut o preferință. Gustul pentru frumos și dragostea pentru vînat și vînătoare, îndeletniciri care trebuie să fi pasionat în egală măsură pe „artist" cît și pe „beneficiar", au condus, fără îndoială, la executarea acestor picturi murale de un vădit realism. (M. T.)

URSIDELE PALEOLITICE

ÎN CUVINTE ŞI IMAGINI

OCUPÎND UN LOC de seamă în magia vînătorească, omul din paleoliticul superior, vînător dibaci şi în acelaşi timp artist înzestrat, a reprezentat în peşteri, pe pereţii stîncoşi şi pe plafon, ca şi pe feluri te obiecte, sălbăticiuni de pădure şi alte animale pe care dorea să le răpună cît mai uşor şi în număr cît mai mare.

Printre picturile şi gravurile parietale se întîlnesc desene înfăţişînd fauna cea mai caracteristică (mamutul, bizonul, renul, cervide ş.a.), imagistică ce în arta cuaternară atinge adesea ordinul sutelor pentru fiecare specie în parte. Desigur, ar trebui să avem la dispoziţie multe pagini ca să prezentăm cititorului, chiar numai informativ, imagistica animalelor pe specii, ceea ce nu ne propunem să abordăm în articolul de faţă. Intenţionăm doar să prezentăm preocuparea vînătorului-artist manifestată pentru urside, temă reluată de peste o sută de ori în unele peşteri paleolitice situate în regiunea franco-cantabrică.

O statistică realizată de prof. L. R. Nougier arată că, în cazul a 34 peşteri paleolitice franco-spaniole, ursidele figurează în 101 cazuri (desene parietale şi gravură pe obiecte). Este interesant de ştiut cum a înfăţişat vînătorul ursidele. Ursul „săgetat" este reprezentat în peşterile franceze Combarelles, Eyzies, Limeuil şi Portel. Ursul care „scuipă" este figurat în peşterile Massat, Portel şi Trois-Frères. La peştera Montespan, ursul este „ciuruit" de răni de formă circulară pricinuite de vîrful săgeţilor. Tot aşa, ursul nu este figurat totdeauna de unul singur, ci în tovărăşia altor animale, ceea ce dă loc la reprezentări aşa-zise „asociate" (urs-ren, urs-mamut, urs-cal, urs-felină, urs-bizon, urs-bouquetin etc.). În ce măsură ursul este asociat altui animal, datele statistice indică următoarele procente: în ciclul aurignacian-pèrigordian, urs-mamut (7%), urs-cal (7%), urs ren (7%); în ciclul magdalenian: urs-bizon (14%), urs-cal (14%), urs-ren (18%). Şi acum, cîteva exemplificări de urside parietale.

În peştera spaniolă Atapuerca (provincia Burgos) ne întîmpină un cap de urs pictat pe plafonul peşterii *(fig. 1)*. În peştera Font-de-Gaume (Franţa) printre picturile parietale a 80 de bizoni, 40 de cai, 23 de mamuţi, 17 reni etc. îşi face apariţia şi un... urs pictat în roşu *(fig. 2)*. Un excelent urs pictat în negru *(fig. 3)* este cel de la peştera spaniolă Santimamine. În *fig. 4* vedem un exemplar de urside printre cele mai celebre din arta cuaternarului, de la peştera Trois-Frères (departamentul Ariège, Franţa). Acest urs „scuipă" sînge şi este „ciuruit" de împunsăturile săgeţilor. S-ar părea să fie o „machetă" de urs ri-

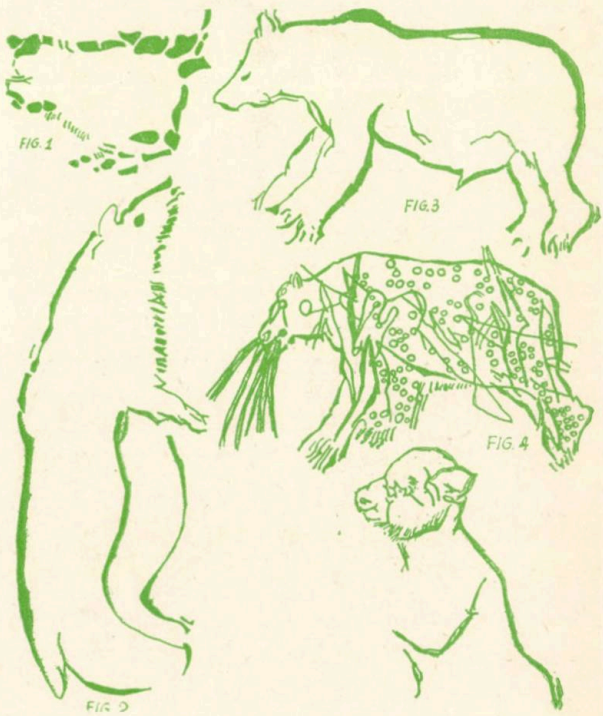

tual, folosit în ceremoniile magice. (Ursul modelat în argilă de la peştera Montespan justifică această ipoteză).

La peştera Combarelles (Franţa), douăzeci de figurări sînt rezervate ursidelor. Atrage atenţia în mod deosebit silueta de urs *(fig. 5)* care are aspect apropiat omenesc, ca şi gravura puternic incizată *(fig. 6)*.

Nu mai puţin interesante sînt reprezentările de urs gravate pe diferite obiecte şi unelte (răzuitoare de piei, bîte ş.a.), desene practicate pe diferite materiale (piatră, corn, fildeş). Pe o răzuitoare din peştera La Vache (Franţa) sînt gravate siluete de urs *(fig. 7)*. La Muzeul de istorie naturală din Toulouse se găsesc două gravuri de urside, una *(fig. 8)* pe corn de cerb, alta pe corn de ren *(fig. 9)*, ambele piese provenind de la peştera Massat (departamentul Ariège, Franţa). În sfîrşit, în *fig. 10* se poate vedea gravată pe un fragment de placă stalagmitică, o altă siluetă de urs de la peştera Portel (Franţa).

Text şi desene de
P. A. MIHĂILESCU

inginerii din lumea animalelor

CASTORII sau BREBII, rozătoare mari cu blana preţioasă, trăiesc de obicei în colonii pe marginea apelor (cîndva au trăit şi la noi în ţară, ultimele exemplare pe un ostrov din Moldova Veche, 1823). Aici ei execută adevărate „amenajări hidrotehnice". Opresc cursul apelor prin zăgazuri din lemne, pietre şi pămînt, care pot ajunge la 200 m lungime şi 2 m înălţime. În dosul zăgazurilor se creează „lacuri de acumulare", iar în interiorul acestor lacuri castorii îşi construiesc căsuţele de locuit, care se ridică deasupra apei, dar au intrări sub nivelul ei. Uneori se construieşte şi un al doilea zăgaz, fie în aval de primul, pentru a reduce presiunea apei asupra acestuia, fie în amonte, pentru a feri colonia de viituri violente de apă. Pentru iarnă castorii fac, pe fundul lacului, depozite de arbori cu lemn moale (se hrănesc, de fapt, cu coaja lor, iar lemnul decojit se adaugă la zăgaz). Pentru aducerea hranei ei folosesc plutitul pe apă. După ce rezervele de pe malurile lacului s-au consumat, sînt construite şanţuri care pătrund din ce în ce mai adînc în pădurea din jur. Aceste şanţuri se alimentează cu apa din lacul de acumulare. Ele pot atinge pînă la 150 m lungime şi uneori sînt ramificate. În locuri unde terenul începe să urce prea pronunţat şanţul se întrerupe, iar ceva mai departe se sapă, în continuare, altul, cu fundul mai ridicat; uneori se ajunge şi la al treilea. Pentru alimentarea cu apă a acestor trepte superioare sînt construite valuri de pămînt de formă semilunară, aşezate de-a curmezişul şanţului; ele împiedică scurgerea apelor pe coastă şi le canalizează în şanţ. Astfel, castorii pot fi consideraţi ca precursori ai constructorilor de canale cu ecluze.

Coloniile de castori nu sînt mari, de obicei numai cîteva perechi. Se crede, în consecinţă, că aceste amenajări, într-adevăr uriaşe pentru forţa unui animal de dimensiunile castorului, sînt rezultatul muncii unui lung şir de generaţii. Într-un caz care a putut fi cercetat cu mai multă precizie vechimea coloniei s-a apreciat la aproximativ 1.000 de ani.

Ş. PAŞCOVSCHI
(după L. Morgan şi A. Agassiz)

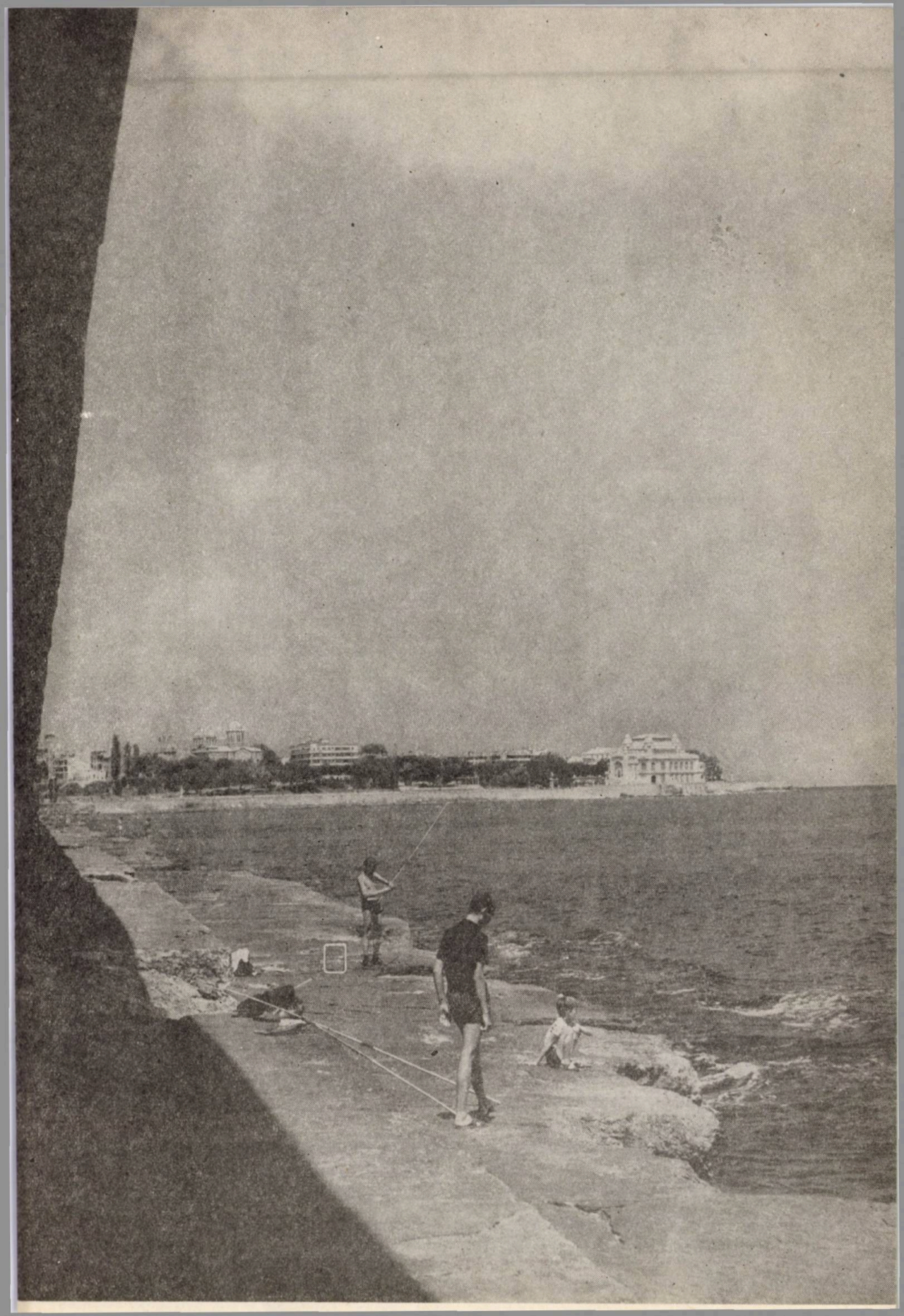

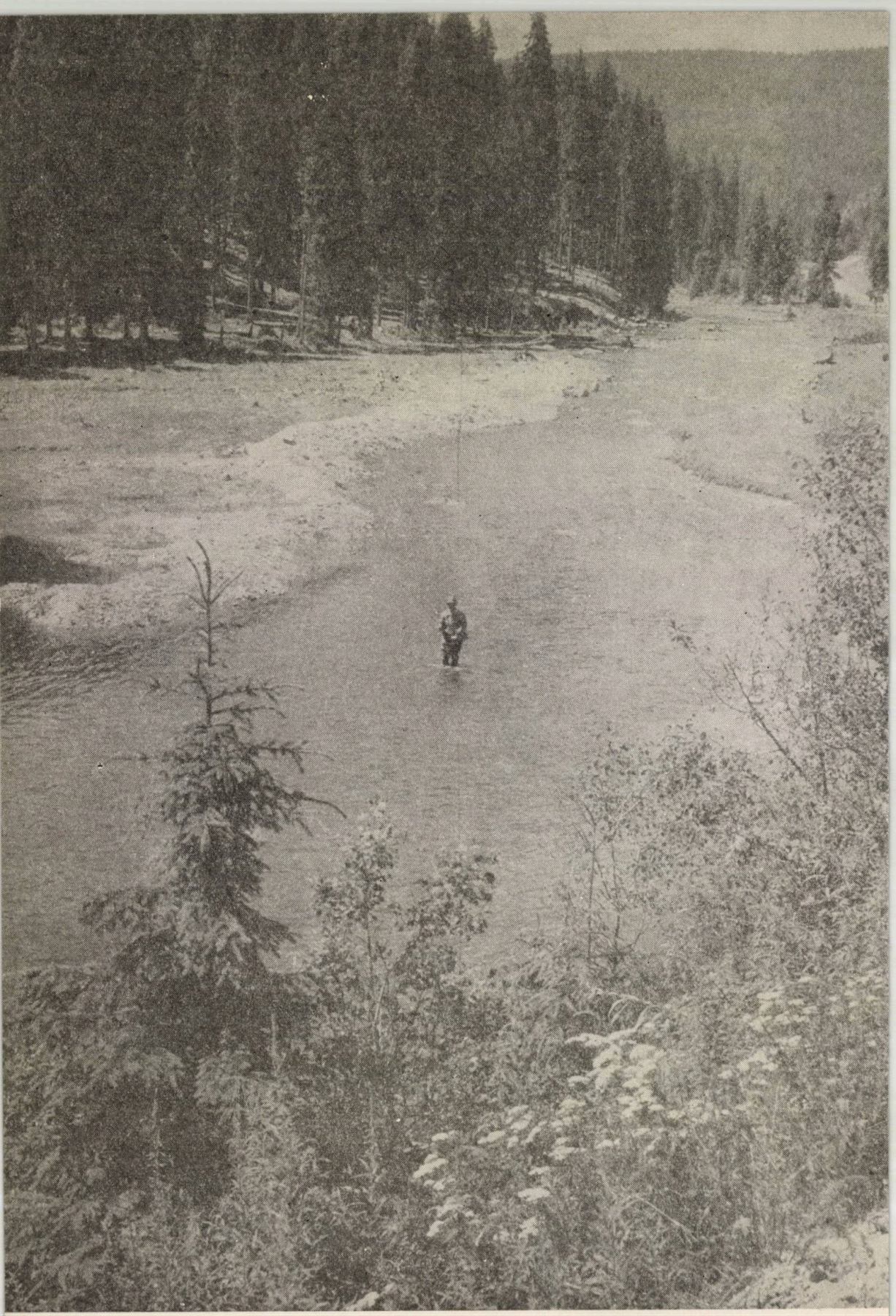

CÎND BALENELE ERAU PEȘTI...

FLUXUL INFORMAȚIONAL MODERN — sub toate multiplele sale aspecte — ne-ar face să zîmbim ironic în fața afirmației că balenele ar fi pești. Totuși, nu au trecut prea multe veacuri de cînd uriașele mamifere marine erau menționate în tratatele de ihtiologie. Și cîte fapte interesante nu ne poate descoperi cercetarea trecutului cu informațiile sale despre marile cetacee? Să pomenim doar imposibilele peripeții ale drumeției profetului Iona prin tubul digestiv al chitului biblic ori mai modernele romane de aventuri cu balena albă sau renumiții cașaloți luptători. O aureolă de mister a învăluit acest necunoscut, întreținut de fantastice povestiri, un necunoscut pe care nu l-a destrămat decît asidua cercetare obiectivă a omului de știință, în timp. Savantul nostru Emil Racoviță a fost unul dintre primii biologi care au adus un important aport la elucidarea biologiei cetaceelor. Dar, îngăduindu-ne să ne îndepărtăm de realitate și de autenticitatea informației actuale, vă invităm să priviți, ca o curiozitate, cîteva gravuri comentate din secolul XVI, imagini din timpul în care balenele mai erau pești...

1. O balenă furioasă scufundînd o navă mare. Remarcați și jetul puternic de apă ce inundă ambarcațiunea.

2. Corăbierii, crezîndu-se pe o insulă, au aruncat ancora, au aprins focul și — în vreme ce-și pregătesc mîncarea — descoperă că au poposit în realitate pe spinarea unui monstruos cetaceu...

3. Unele balene, mari cît munții, răstoarnă corăbiile și nici sunetul goarnei, nici butoaiele goale azvîrlite în mare, nu le înspăimîntă!

4. Ziphius, un oribil monstru marin, înghițind o focă neagră, este atacat de un alt teribil cetaceu. (m. b.).

◀ pp. 35 și 36: fotografii de Mircea Bichiceanu — La munte și la mare

1

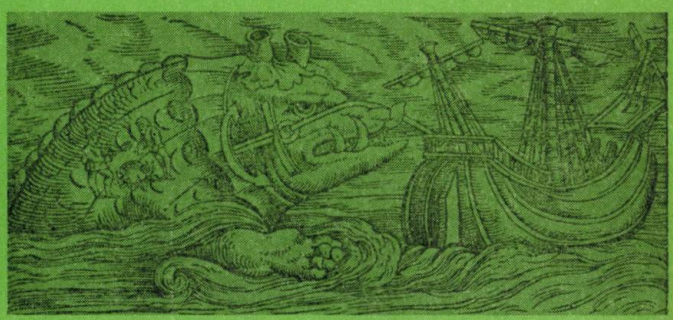

2

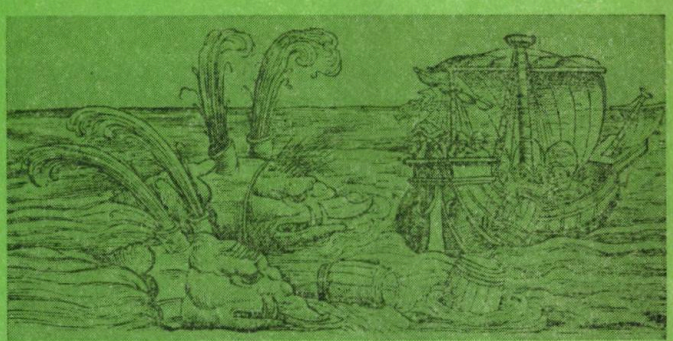

3

4

rațe, rațe, rațe...

Desen de N. Szentkiraly

S-AU MAI ÎMPUȚINAT ele locurile ca fiind prielnice acestui soi de vînat ; s-au mai împuținat și stolurile ; au mai scăzut și neamurile care se peregrinează prin părțile noastre ; au mai scăzut de asemenea și zilele potrivite întîlnirilor cu aceste aripate — deși, dacă stăm să socotim bine, apoi tot rațele sînt cele care ne oferă cele mai multe prilejuri de întîlniri, din prag de vară pînă hăt încolo, în prag de primăvară !

...Au rămas încă destule pentru ca acela care le dorește să le poată întîlni, fie la cîmpie — nu vorbesc aici de Delta Dunării ori de bălțile cele mari ale luncilor — fie chiar pe apele mai domoale ale dealurilor și chiar colinelor, cel care le dorește și știe a le căuta, la vremea potrivită și la locul potrivit ; care știe să le aștearnă pînda la ceas prielnic și la loc de joc prielnic ; care cunoaște cum și cînd poate să meargă împotriva lor la sărite singur, în ortăcie sau cu cîinele ; cel care stăpînește destul de bine meșteșugul tirului — cel puțin într-atîta, încît la cinci cartușe să se poată lăuda cu o piesă atîrnată la ciorchinar ! ; care are răbdare îndestulătoare pentru a le apropia.

Vînătoarea la rațe poate oferi prilejul întîlnirii cu stoluri incomensurabile — mai cu seamă în vremea pasajului lor —, așadar, prilejul unor cartușiere golite cît te-ai freca la ochi — cu cît și cu ce fel de rod, apoi aceasta e un mare semn de întrebare ! ; dar tot atîta de bine poate prilejui și decepții : bălți gloduroase și goale de orice viață — poate numai cu lișițe pe dînsele ! —, bune de altfel, luate în răspăr pe lungimi de zi de mers fără nici o aripă tresărită. Decepțiile își au mai întotdeauna obîrșia fie în necunoașterea locurilor, fie în necunoașterea vremii potrivite, fie, în sfîrșit, în încălcarea regulilor unei atari vînători. Cunosc un ortac care, bun iepurar, bun trăgător de altfel, n-a fost în stare să adune cinci rațe în viața lui de vînător nu prea scurtă ; asta în pofida sutelor și poate miilor de focuri slobozite și a celor mai alese sudalme perorate. Pricina ? Trasul prea departe și înverșunarea de a pușca de îndată ce vede vreun cioc în zarea lui soare-răsare sau a lui soare-apune ! Cunosc alt ortac care niciodată n-a fost agreat de rațe : fugeau stolurile de locurile în care stătea el, mai abitir decît turboreactoarele ; pricina ? Apoi faptul că n-avea astîmpăr ; nu putea să șadă locului ; tot răstimpul pazei se preumbla căutînd un loc mai bun decît cel pe care-l avea, iar rațele, care au ochi ager, se fereau de departe.

Vînătoarea de rațe mai poate oferi și prilejuri de ciudate întîmplări. Pușcături la vidre, învîrstări cu pescuit liniștit la crap ; dar și căderea în baltă, adică pierderea echilibrului și muierea cu toate celea în apa care poate fi și cu sloiuri — la vreme de primăvară timpurie —, sau afundarea pînă peste cizmă, atunci cînd vînătorul merge numai cu ochii pe sus !

Vînătoarea de rațe se poate termina cu pană la pălărie sau cu cîteva lișițe zvîrlite cu mînie în fundul rucsacului — adunate așa mai mult pentru justificare acasă, decît pentru patimă vînătorească ; firește, fiecare vrem să se termine cu... rațe, cît mai multe rațe. Pentru asta e nevoie să stăpînești bine meșteșugul trasului în niște

ţinte care au iuţeala nălucilor — exclud trasul pe oglinda apei, care poate fi folositor din punct de vedere al torbei, dar vînătoresc nu e —, să cunoşti cît de cît locurile în care vei aşterne pînda sau în care vei umbla la sărite, să ştii să aştepţi şi să ştii să te apropii de stoluri. Bune ajutoare pot fi chemătorile, atrapele, dar cel mai bun şi mai bun sprijin e vînătorul însuşi !

* * *

...S-a vorbit şi se vorbeşte mult despre agerimea simţurilor fazanului, ale vulpii, ale iepurelui chiar. Puţini cunosc însă agerimea văzului raţelor şi, aş adăuga, a auzului lor. În fapt de zi sau în amurg tîrziu, stolul zboară la înălţime potrivită ; ar urma să treacă chiar pe deasupra ta. Şi dintr-o dată, aşa, pe nepusă masă, ţîşneşte drept în sus, te ocoleşte pe departe şi dus e. De ce ? Fiindcă a văzut ; mai precis te-a văzut. Fiindcă te-ai clintit — nu te-ai mişcat, te-ai clintit — în locul tău de pîndă. Fiindcă lotca aceea care te poartă a clipocit apa altfel decît o fac îndeobşte lotcile pescăreşti de care nu se prea tem ! Aşadar, atenţie, multă atenţie la toate amănuntele, chiar la cele mai neînsemnate, care nu pot trăda prezenţa pe malul apei ; mai bine regretul unui foc rămas în ţeava puştii decît o larmă fără rost care pentru bună bucată de vreme îndepărtează totul din preajmă... (E. J.).

CAPTURĂ RARĂ. Vînătorul Hans Bothe, din Bremen, îşi prezintă cu mîndrie rara pradă : un berbec muflon pe care l-a împuşcat. În Republica Federală a Germaniei muflonii sînt rari. Pentru a mări numărul celor existenţi, acesta a fost adus acum patru ani din R. S. Cehoslovacă. Între timp el a atins însă vîrsta, înaintată pentru mufloni, de unsprezece ani şi a fost dat liber la vînătoare. Coarnele — numite în limbaj vînătoresc „melci" din pricina formei lor spiralate — aveau impresionanta lungime de 89 de centimetri.

1. Inorog

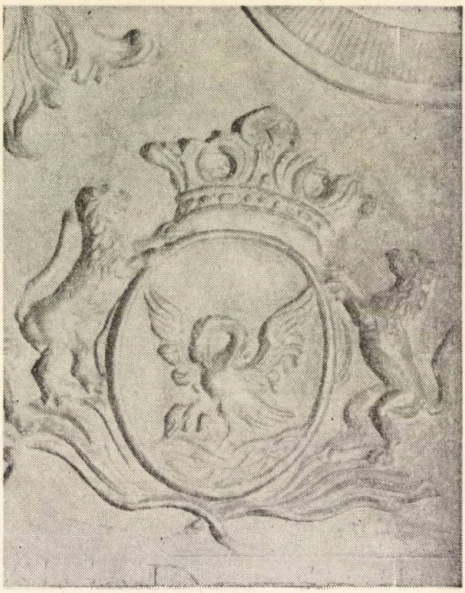

2. Pelican

3. Lebădă

4. Cocor

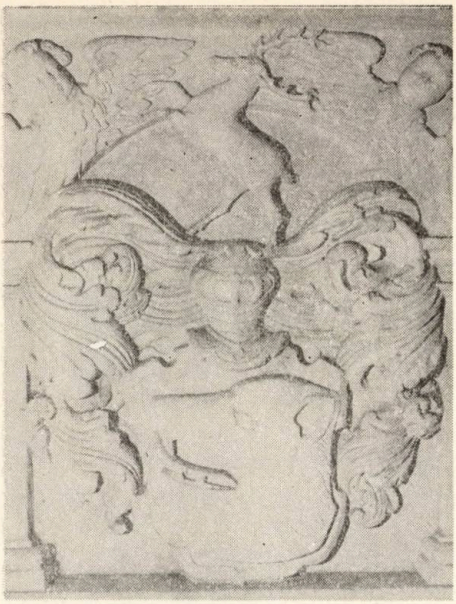

5. Urs cu cerb

6. Cerb

Scurtă incursiune prin heraldica noastră

CIBERNETICĂ, bionică, genetică şi cîte altele, sînt ştiinţe recente, în plină dezvoltare în secolul nostru. Pe nesimţite însă, alte discipline, înfloritoare odinioară, au decăzut concomitent cu dispariţia orînduirilor sociale care le generau. Să ne amintim binecunoscutele şi mult comentatele steme ale voievodatelor noastre, bourul Moldovei şi pajura Ţării Româneşti. Heraldica transilvăneană ne dăruieşte, la rîndul său, alte şi numeroase exemple interesante pentru noi, prin faptul că în majoritatea cazurilor animalele, reale ori fabuloase, sînt cele ce apar pe blazoanele unor familii de nobili sau patricieni. Motivul rezidă în alegerea unor embleme — insigne ale oprimării şi puterii feudale — ce reprezintă îndeosebi culminarea forţei, întreţinînd mitul dominaţiei absolute ori — cînd rangurile erau mai inferioare — relevînd adesea promovarea supunerii, respectului şi lealităţii ce se cuveneau monarhilor şi principilor suverani. În genere vom întîlni aşadar atît sălbăticiunile cele mai puternice şi fioroase, temute animale de pradă, învăluite de nimbul fantasticului ca leul, inorogul (fig. 1), grifonul etc., cît şi exemple ale jertfei extreme, a credinţei fără limite ori a altor îndatoriri pretinse de convenienţele epocii. În acest ultim sens trebuie interpretate pildele pelicanului (fig. 2) — care îşi străpunge pieptul spre a-şi hrăni puii cu propriul sînge —, al purităţii elegantei lebede (fig. 3), ale vigilenţei simbolizate de cocor (fig. 4) — înfăţişat cu mitica-i piatră strînsă între ghearele piciorului ridicat —, precum şi alte numeroase vietăţi caracteristice peisajului nostru şi vînătorii, intens şi practic exclusiv exercitată de clasele dominante. Unele din aceste armonii, diferenţiate doar prin varianta reprezentării, se înscriu în patrimoniul universal al heraldicii europene. Inorogii occidentali — bunăoară cel britanic — seamănă cu inorogul blazonului

umanistului nostru Nicolaus Olahus şi cu cel de pe alte steme aflate pe teritoriu românesc. Spre deosebire de zimbru şi bour, pajura — cu un cap sau bicefală — este un element heraldic foarte răspîndit. Dar, vînînd cu aparatul fotografic şi cîteva blazoane mai puţin cunoscute, de pe vechi lespezi funerare din veacurile trecute păstrate pînă astăzi în Transilvania, ni s-a părut atractiv să vă prezentăm şi alte imagini. Şi ele rămîn actuale prin ilustrarea unor subiecte cinegetice şi chiar pescăreşti, deşi în fond sînt expresia unor concepţii perimate. Din renumita faună carpatină ursul (fig. 5) nu putea lipsi, date fiind atributele sale. Cerbul (fig. 6), cu decorativele sale coarne, apare admirabil reprezentat şi pe o placă de bronz. Cît despre vînatul cel mai cunoscut, iepurele (fig. 8) — simbol al fricii — se subînţelege lesne pricina absenţei sale pe steme. În schimb iată-l totuşi pe chenarul unei lespezi de piatră ce acoperea mormîntul unei femei, pe semne o bună gospodină. În fine, pentru a satisface şi pescarii sportivi, le dăruim un peşte mult rîvnit. Numele unei familii fiind acelaşi cu cel al ştiucii (fig. 7), s-a preluat drept semn distinctiv al emblemei acest lup al bălţilor, ce datează însă de prin 1496.

Mircea BICHICEANU

7. Ştiuca

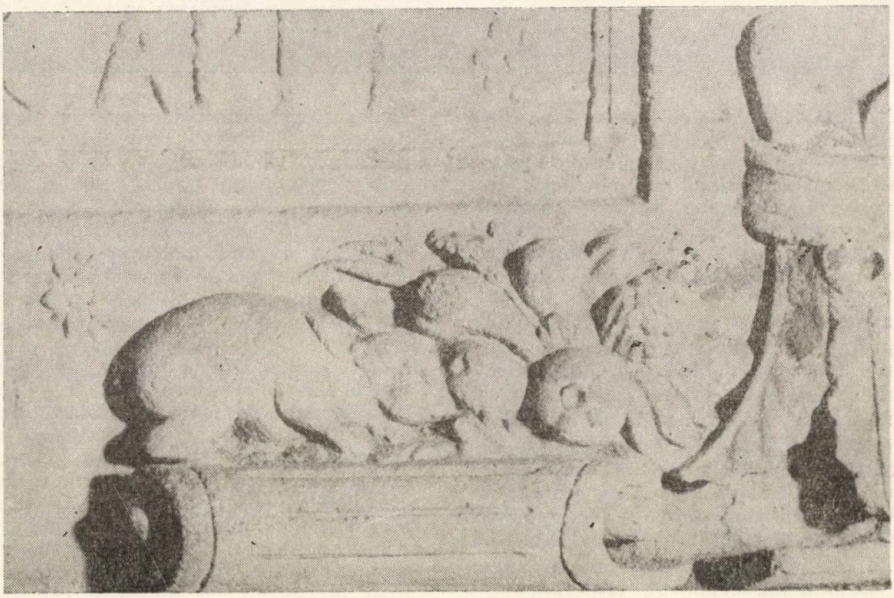

8. Iepure

CÎINI CELEBRI

CERBER, cîinele cu trei capete, pe care mitologia l-a aşezat, ca paznic, în poarta infernului.

Străşnicia fioroasă, cruntă, cu care îşi făcea datoria, n-a fost înşelată sau redusă la neputinţă decît de trei ori :

— Muzicianul poet Orfeu, voind s-o scoată din Infern pe Euridice, soţia sa, moartă din cauza muşcăturii unui şarpe, chiar în noaptea nunţii, l-a adormit pe Cerber cu sunetele vrăjite ale lirei sale şi a trecut prin poarta întunecatului imperiu al sufletelor păcătoase, fără nici o oprelişte. Euridice a rămas, totuşi, în Infern căci Orfeu n-a respectat cerinţa divinităţilor infernului de a nu privi înapoi. Şi pentru că veni vorba : pentru ce şi-or fi botezat francezii submarinul atomic care s-a scufundat mai acum, de curînd, în Marea Mediterană, cu numele nefericitei Euridice ?

— Dînd crezare spuselor strălucitului Virgilius, troianul Enea a pornit spre Infern avînd la îndemînă o prăjitură cu miere pe care i-o dăduse şireata sibilă din Cumes. Ajuns în poartă, a aruncat lui Cerber prăjitura şi, în timp ce acesta, cu ochii închişi de poftă, o lingea cu toate cele trei limbi ale sale, Enea s-a strecurat frumuşel înăuntru. Iată dar că pînă şi Cerber, luat ca exemplu în materie de corectitudine şi vigilenţă, s-a lăsat momit atunci cînd bucăţioara care i s-a aruncat a fost ceva mai dulce.

— În sfîrşit, fără să cunosc, anume, pricina, Hercules a răcnit, o dată, la Cerber, atît de înfricoşetor încît grozavul de cîine şi-a pus boturile pe labe, s-a lăsat băgat în lanţ şi, cu coada stîrcită între picioare,

ca o javră bicisnică, s-a ţinut pe urma eroului pînă la Trezena ; de-acolo, iar nu ştiu pentru care pricină, a fost trimis îndărăt, în poarta infernului.

Cam acestea sînt informaţiile pe care ni le dă mitologia despre Cerber.

Ştim însă că împrejurul anului una mie trei sute, a făcut o plimbare prin Infern şi Dante, care a întîlnit acolo mulţi cunoscuţi de-ai săi, ba chiar şi pe prea frumoasa Beatrice.

Ne întrebăm : dacă infernul vizitat de Dante este unul şi acelaşi cu infernul păgîn, pentru ce genialul florentin nu ne spune nimic despre Cerber, adică despre chipul în care a reuşit să treacă prin poartă ?

Iar dacă Dante n ar fi vizitat infernul păgîn ci unul al lumii noastre căruia, noi, ortodocşii îi spunem iad, pentru care motiv l-ar fi luat drept călăuză pe Virgilius, adică pe cineva care aparţinea lumii păgîne ?

Dar mai ştim încă, tot atît de sigur, că infernul a fost vizitat, oarecum, şi de către Topîrceanu al nostru, însoţitor fiindu-i însuşi Dante. E drept că Topîrceanu face o ocolită vorbire despre Cerber, arătîndu-şi teama că, în timp ce el se uita prin borta cheii de la poarta infernului ca să vadă cum îl mustruluiau dracii pe Bogdan Duică, l-ar fi putut înhăţa „vr-un cerber" de turul pantalonilor ; ne mai spunîndu-ne însă nimic altceva, este de crezut că dacă Cerber s-ar fi găsit încă la post, autorul BALADELOR VESELE ŞI TRISTE n-ar fi fost lăsat să privească în infern nici măcar prin borta cheii.

Dar şugubăţul de Ivan al lui Creangă ?

Desigur, pentru el, Cerberul, chiar dacă ar fi avut nouă capete, n-ar fi constituit, cum se spune, o problemă, căci i-ar fi strigat „paşol na turbincă". Pentru ce, totuşi, nu ne spune nimic, nici Ivan, despre temutul paznic ci, dimpotrivă, ne încredinţează că a intrat şi a ieşit din Iad tot atît de slobod ca şi cînd s-ar fi găsit pe moşia lui tat-său ?

ARGUS sau ARGOS, cîinele lui Ulise, imortalizat de Odiseia, cîntul XVII.

Argus a fost singura fiinţă care l-a recunoscut pe erou atunci cînd, după douăzeci de ani de aventuroase rătăciri prin lume, acesta s-a întors, în chip de cerşetor, la cuprinsul său din Itaca.

Argus a fost, de asemenea, singura fiinţă pentru care ochii de cremene ai lui Ulise au lăcrimat.

Aşa ne spune dumnezeescul Homer. Şi totuşi, spusele lui mă cufundă într-o adîncă uimire ; cum este cu putinţă ca sentimentele de dragoste şi credinţă, faţă de cineva care ne este foarte aproape, să fie păstrate cu o mai îndelungă aducere aminte de către un cîine decît de noi oamenii, regii creaţiunii ?

CÎINELE DIN MONTARGIS. O cronică din anul una mie trei sute şaptezeci şi unu ne informează că Aubry de Montdidier, senior la curtea regelui Carol V, umbla întotdeauna însoţit de un cîine frumos, mare şi puternic, dar blînd şi prietenos cu toată lumea.

Într-o zi, găsindu-se într-o pădure, aproape de localitatea Montargis, seniorul de Montdidier a fost asasinat de un individ care n-a putut să fie descoperit. S-a băgat de seamă că, după săvîrşirea crimei, cîinele victimei aţinea mereu calea unui oarecare Macaire, sărind la el, ca să-l sfîşie, cu o îndîrjire turbată.

Această ciudată pornire a cîinelui împotriva unui singur om a dat de bănuit, şi cum Macaire susţinea cu vehemenţă că nu ştie nimic despre omor, regele a hotărît ca între el şi cîine să aibă loc un fel de duel judiciar.

Lupta a avut loc în insula Notre-Dame şi cu toate că Macaire a combătut cu o măciucă straşnică, a fost învins. Cînd, trîntit la pămînt, cîinele şi-a înfipt colţii în beregata lui, Macaire şi-a mărturisit vinovăţia şi, scăpîndu-şi gîtul din colţii cîinelui, a intrat cu el în laţul spînzurătorii.

Din ce în ce mai rar, de cîinele din Montargis se pomeneşte încă, atunci cînd cineva nădăjduieşte că un adevăr rămas în întuneric ar putea ieşi totuşi la iveală. Se pomeneşte încă, dar „Minuni în vremea noastră nu cred a se mai face".

BOATSWAIN, cel mai iubit cîine al lui Byron, mort în faţa lui de turbare.

Pe piatra de pe mormîntul acelui cîine, genialul poet a pus să se scrie următorul epitaf :

„Aici odihnesc rămăşiţele unuia care stăpînea frumuseţe fără deşertăciune, putere fără obrăznicie, curaj fără cruzime şi toate virtuţile omului fără viciile lui.

Aceste laude, care ar fi măguliri fără înţeles dacă le-am scrie peste resturile unui om, sînt un prinos îndreptăţit adus memoriei lui Boatswain, un cîine născut la Terra Nuova, în mai 1803 şi mort la Newstead Abbey în noiembrie 1808."

CÎINELE DIN BASKERWILLE, care, noaptea, azvîrlea flăcări pe nas şi pe gură, înspăimîntînd pe oricine ar fi căutat să se apropie de împrejurarea locuinţei unui locatar singuratic din sus-numita localitate, bănuit că voia să ţie ascunse şi cu ajutorul acelui cîine diavolesc, activităţi misterioase şi criminale.

Sherlock Holmes, detectivul erou al romanelor poliţiste scrise de Conan Doyle, a dezlegat, bineînţeles, la iuţeală matrapazlîcul folosit, demonstrînd simplu că dulăul era uns din gros pe la nas şi pe la bot cu alifie fosforată.

Deşi eram mare admirator al lui Sherlock Holmes, am avut cîndva credinţa că în povestea asta cu cîinele din Baskerville, după care s-a făcut şi un film, l-am cam prins umblînd cu foîrlica.

Întîmplîndu-se ca atunci cînd am citit eu cartea respectivă, adică în vremea primului an de liceu, să aibă şi proprietăreasa noastră, pe lîngă casă, o coteică pe care o chema Fifiţa, m-am gîndit să sperii mahalaua cu ea, folosind meşteşugul învăţat de la faimosul detectiv. Am făcut deci rost de o cutiuţă cu fosfor, printr-un coleg de-al meu, băiat de spiţer, am frecat fosforul cu nişte vaselină şi cu combinaţia rezultată am mînjit vîrtos pe Fifiţa pe la nas şi, de colo pînă colo, pe tot botul. Bineînţeles că operaţia aceasta s-a petrecut seara tîrziu ; dar, afară de faptul că, biata Fifiţa, a strănutat pînă a căpiat şi şi-a frecat botul de pămînt vreo două luni şi mai bine, flăcări din nasul şi din gura ei n-au ieşit nici pic.

CÎINII EROI CARE AU ÎNSOȚIT PE NANSEN ÎN EXPEDIȚIA DE LA POLUL NORD

În jurnalul lui Nansen intitulat „Prin noapte și gheață", găsim numele tuturor acestor cîini ; vom reaminti numai numele celor doi, ultimii sacrificați : Kaifas și Suggen.

În legătură cu ei, Nansen notează :

„Eram tare triști că trebuia să ne despărțim de Kaifas și de Suggen, dar de acum încolo nu mai aveam nevoie de ei, iar pe puntea caiacelor ne era imposibil să-i luăm. Îi îndrăgisem foarte mult pe acești ultimi supraviețuitori ai cîinilor. Ne urmaseră de-a lungul întregii noastre călătorii cu credință și cu trudă și acum cînd viitorul ne surîdea, trebuia să-i jertfim. N-am vrut să-i omorîm la fel ca pe ceilalți, ci am sacrificat pentru fiecare cîte un cartuș ; eu l-am împușcat pe cîinele lui Iohansen, iar el pe al meu".

Nansen a fost, fără îndoială, un om mare. Imposibilitatea de a lua în caiac și pe cei doi cîini, ultimii supraviețuitori ai celor aproape șaizeci de cîini, fără care expediția **sa n-ar fi reușit, deși încărcase în caiace tot** *bagajul, „hrană berechet", și chiar și săniile de care, pe apă, nu mai aveau nevoie, ni se pare ușuratic apreciată ; în orice caz, vorbele acestea de necrezut : acum, cînd viitorul ne surîde, nu mai avem nevoie de ei și trebuie să-i sacrificăm, mă umple de o amară stupoare.*

MIHAIL CÎINE DE CIRC, făcut celebru de către Jack London.

Se zice că marele scriitor american, care a iubit cu adevărat cîinii, Colț alb fiind titlul alteia din cărțile sale, a scris pe Mihail ca un fel de protest împotriva canonului la care sînt supuși cîinii pentru a învăța diversele numere cu care se produc, mai ales, prin circuri.

Nu știu dacă asta a urmărit Jack London scriind această carte ; oricum, eu cred că afară de unii cîini al căror temperament este incompatibil cu dresajul și care, bineînțeles, trebuie lăsați în pace, cei mai mulți cîini se complac grozav în postură de artiști.

Gîndindu-mă cîndva la un circ, în timp ce un dresor prezenta numărul cu cei vreo cinci căței ai săi care făceau cunoscutele lor giumbușlucuri, a intrat în arenă încă un cățel care, amestecîndu-se printre ceilalți, le-a cam încurcat treburile. Dresorul a dat fuga de l-a luat de-acolo și dîndu-l în brațele unui galonat de ăia care fac de corvoadă în timpul spectacolului, a explicat „onoratului public" că acel cățel, fiind prea bătrîn, a fost scos din program, dar că el, cînd îi vede pe ceilalți plecați, dacă poate scăpa din cotețul în care rămîne închis, vine fuga în arenă pentru a lua parte la exhibiție.

Da, cîinilor le place să se joace și execută cu plăcere ceea ce li se arată cu blîndețe și meșteșug.

Am avut odată un cîine lup pe care l-am învățat, foarte repede, jocul de-a capra : eu mă aplecam curmeziș și el sărea peste mine ; la cîțiva pași mai încolo se așeza și el, la fel, pentru ca să-l sar eu, și tot așa.

Cînd eram prin curte și nu-i făceam semn că vreau să începem joaca, venea și mă îmboldea cu botul, mai ales cînd aveam pe cîte cineva, căci îi plăcea să aibă spectatori care să-l laude și să-l mîngîie. Într-un rînd s-a luat după mine în oraș și tocmai cînd stăteam de vorbă cu niște cunoscuți, m-am văzut îmboldit stăruitor pe la spate. Cîinele meu ar fi avut poftă să jucăm capra chiar în mijlocul tîrgului ! Mai sînt și alți cîini celebri ; îi lăsăm însă, dacă va fi cazul, pe altă dată. Nu pot încheia, totuși, enumerarea făcută acum, fără să reamintesc pe binecunoscuta LAICA, primul și pînă în prezent, singurul cîine cosmonaut.

N. DIACONESCU

Momentul cel mai dificil

DACĂ REFLECTĂM puţin la anumite probleme care, fără să ne dăm seama, ni se prezintă în timp ce pescuim, putem trage concluzia că momentele dificile ale luptei noastre cu peştele sînt trei : agăţarea, recuperarea prăzii, scoaterea peştelui din apă.

Din aceste trei faze distincte, sînteni de părere să dăm întîietate dificultăţii momentului în care, după ce am capturat peştele şi l-am adus în dreptul mincioculuisau al mîinilor noastre, trebuie să-l scoatem din elementul său lichid ; trebuie să amintim că aceasta fiind ultima fază a acţiunii, sîntem de multe ori în tensiune, nervoşi, rigizi şi deci nu sîntem în stare să acţionăm raţional şi cu precauţia cuvenită. Cînd peştele iese la iveală, la doi metri de noi, istovit de luptă, ni se pare că am cîştigat partida ; de multe ori însă el face saltul disperării, fie din instinct de conservare, fie, mai des, din cauza unei manevre greşite de-a noastră.

De multe ori, pe marginea lacului, atraşi de strigăte de copii sau de pîlcuri de curioşi, se văd pescari luptîndu-se cu peşti mari, mai mari poate decît s-au aşteptat, şi uneori peştele îşi recapătă libertatea tocmai în momentul în care toţi ar fi pariat că s-a sfîrşit cu el ; în aceste cazuri, neîndemînarea joacă un rol neplăcut fiindcă în acest moment crucial experţii ajung la acelaşi nivel cu începătorii, din cauza dorinţei naturale şi omeneşti de a intra cît mai repede în posesia peştelui agăţat.

Nu este nevoie să ştii la perfecţie legile hidrostaticei ca să înţelegi că greutatea peştelui în apă este absolut neglijabilă ; necazurile încep din momentul în care începi să-l scoţi afară din elementul lui, cu forţa, fiindcă atunci intervin alte raporturi de greutate ; de aceea, cei mai îndemînatici reuşesc să captureze, natural cu ajurul mincioculuí, cîte un clean de un kilogram şi jumătate, cu strună de 0,10, care suportă o greutate mai mică. Faptul că peştele luptă frenetic sub apă pentru a scăpa nu reprezintă în acest moment un inconvenient serios, fiindcă folosirea unui fir bun şi a unui vîrf flexibil înfrînge repede energia prăzii.

Pentru scoaterea corectă, a peştelui, să examinăm pe scurt două situaţii posibile : malul înalt şi malul jos.

Dacă, în mod obligator, sîntem aşezaţi pe un mal înalt de vreo doi metri deasupra apei, ne va fi mai uşor să aducem peştele prin apă pînă în dreptul nostru şi să-i controlăm cu autoritate orice eventuală reacţie, ţinînd seamă că avem o poziţie optimă, vizibilitate bună şi cîmp de manevrare a vergii ; partea grea vine atunci cînd încercăm să-l scoatem din apă ; acum mai mult decît oricînd este necesar să avem un mincioc bun, cu mînerul lung ; acest instrument ar uşura şi ar simplifica orice problemă ; am spus „ar uşura", fiindcă se ştie că dintre sculele indispensabile pe care 70% dintre pescari uită să le ia cu ei, una este minciocul ; în orice caz, admiţînd că din nefericire nu avem mincioc, nu trebuie niciodată să apucăm firul cu mîinile şi să tragem peştele pe verticală, doar, cel mult, cu o singură mişcare a vergii, domoală şi continuă şi, mai bine, cu o strună de o rezistenţă inferioară greutăţii prezumtive a peştelui, să facem să alunece prada, după ce am obosit-o bine, pe o margine a malului, sub picioarele noastre ; apoi, ţinînd firul întins, să coborîm cu precauţie cu mîna la suprafaţa apei şi să apucăm peştele de branhii ; în cazul cînd nu ar fi posibilă coborîrea mai jos de locul unde operăm, nu rămîne altă soluţie decît scoaterea directă, care, oricît de domoală şi de hotărîtă va fi, tot va fi destul de nesigură.

Este adevărat că, după aceste experienţe, nu mai uităm să luăm cu noi minciocul, şi eu cunosc pe unul care îşi ia întotdeauna două, de mărimi diferite, „pentru orice împrejurare" zice el, cu toate că foarte rar are ocazia să le folosească.

Dacă malul de pe care operăm este la nivelul apei sau dacă stăm în apă pînă la genunchi, problema este mult mai uşoară şi în aceste cazuri este recomandabil să folosim minciocul ; în lipsa lui, peştii de mărime mijlocie (în orice caz cu greutate mai mică decît sarcina de rupere) trebuie ridicaţi, aplicînd cu precizie obişnuita mişcare lungă şi decisă. În cazul fericit, cînd avem de a face cu un peşte mare, e bine să-l facem să alunece, fără zguduituri, pe prundul uscat şi apoi să-l imobilizăm, prinzîndu-l în mod obişnuit de branhii.

La urma urmei, să nu se creadă că totul trebuie să meargă la perfecţie cu minciocul ; utilizarea corectă a acestei unelte constă din scufundarea lui sub oglinda apei, nemişcat ; peştele va fi acela care, condus din vîrful lansetei, va intra în gura minciocului, deci nu minciocul va fi cel care caută peştele ; este suficient ca struna sau plumbii să lovească, ca să nu zicem să se încurce, în ochiurile sau în mînerul minciocului, şi peştele, zmulgîndu-se cu uşurinţă, s-ar duce să-şi vadă de treburile lui. Un alt truc : acela de a ţine, în timpul operaţiei de scoatere cu ajutorul acestei unelte, firul bine întins ; de multe ori, cîrligul formează o copcă în gura peştelui (ex. lipanul) şi se înţelege că există pericolul de desprindere ; în loc să fie supus tracţiunii, cîrligul ar fi liber să joace în rana largă pe care a făcut-o. **(N. R.).**

Să cunoaştem regulile de pescuit

UNDE ŞI CUM PESCUIM

Permisul de pescuit sportiv dă dreptul la practicarea pescuitului sportiv în timpul zilei (de la răsăritul pînă la apusul soarelui) în anumite ape, şi anume :

— cu permisul pentru apele de munte, în bazinele piscicole din regiunile de munte gospodărite de asociaţia care a emis permisul şi în zilele stabilite de aceasta, în afară de perioadele oprite, astfel :

pentru păstrăvul indigen şi păstrăvul fîntînel, de la 15 septembrie la 30 aprilie ;

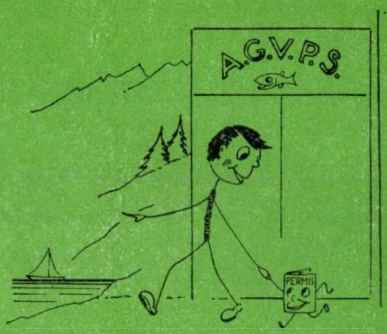

pentru păstrăvul curcubeu şi lipan, de la 1 martie la 31 mai ;

pentru celelalte soiuri de peşti din apele de munte, în timpul prohibiţiei pentru rîurile de şes şi în timpul cînd este oprit pescuitul salmonidelor ;

— cu permisul pentru apele de şes :

în apele amenajate (lacuri de baraj şi iazuri) din regiunile colinare şi de şes gospodărite de asociaţia care a emis permisul şi în zilele stabilite de aceasta ;

în zonele delimitate pentru pescuitul sportiv în apele naturale din regiunile colinare şi de şes (rîuri, lacuri, bălţi, fluviul Dunărea, Delta Dunării, Marea Neagră), în toată ţara şi în fiecare zi, cu excepţia perioadei de prohibiţie.

Nerespectarea acestor dispoziţii se sancţionează cu amendă de la 100 la 1000 lei (H.C.M. nr. 2505 din 31 dec. 1969), iar în unele cazuri cu închisoare pînă la 4 ani (Decretul nr. 43/1954).

COADA VULPII

SE istorisesc multe despre vulpe şi mai ales despre faimoasa ei coadă. Or fi toate povestirile adevărate sau n-or fi, asta nu ştiu. Ştiu însă că mica întîmplare de mai jos s-a petrecut cu adevărat. Un vechi prieten, fost în tinereţe vînător pasionat, acum împiedicat de reumatisme să mai bată cîmpii, cum zicea el, avea o coadă de vulpe, rămasă prin casă fără rost şi pe care nu se îndura s-o arunce. Aceasta, pînă într-o zi, cînd un fost coleg de birou, pensionar şi el, văzînd-o, i-a cerut-o cu insistenţă. Ba i-a mai adus şi o cutie de bomboane ca să-l convingă, deşi nu era nevoie, să i-o dea, căci avea mare nevoie omul de dînsa. Şi iată de ce : proaspăt amator de porumbei, căpătase o pereche de turturele cărora le făcuse pe balconul casei, aşa cum se pricepuse, un frumos cuib ţesut din resturi de lînă. Turturelele însă, foarte neastîmpărate, ciuguleau mereu lîna distrugîndu-şi cuibul, că nu mai ştia omul ce să le facă pînă cînd, urmînd sfatul altui crescător, cu mai multă experienţă, căutase — şi acum în sfîrşit găsise — o coadă de vulpe : încolăcită şi cusută cum se cuvine, coada şiretei cumetre forma un cuib ideal pentru neastîmpăratele turturele.

DE UNDE SARE IEPURELE

ZICALA „nu ştii de unde sare iepurele" găseşte întotdeauna soluţii noi pentru ilustrarea acestei constatări. Asistam în primăvara 1964 la o competiţie de tir care avea loc la poligonul Tunari, din pădurea Băneasa. Împreună cu ceilalţi spectatori de la standul de pistol-viteză ne-am minunat văzînd deodată, tocmai în momentul cînd un concurent trăgea în cele 5 siluete, un iepure care traversa în diagonală terenul de tragere, destul de calm, pe lîngă mica tribună a publicului.

De notat că acest iepure, care fusese întîmplător deranjat de către unul din arbitri, chiar de la marginea standului dinspre pădure, suporta, de cel puţin două ore, de cînd începuse competiţia, zgomotul împuşcăturilor, agitaţia spectatorilor şi a concurenţilor, rămînînd cuminte la marginea poligonului. Ştia, probabil, că nu e nici o primejdie pentru el şi că, din punctul său de vedere, toate acestea sînt doar „mult zgomot pentru nimic"... Şi, probabil tot fiindcă era convins de acest lucru, a traversat terenul pe la tribuna spectatorilor şi nu în partea dinspre pădure, unde ar fi fost, desigur, prea simplu...

CĂPRIOARA

IARNĂ grea. Zăpadă şi ger. Vînătoare colectivă în pădurea Dascălu-Creaţa din jud. Ilfov. Mă aflam întîmplător în primele rînduri ale coloanei de vînători ce înaintau tăcuţi prin zăpadă, cînd zărim în depărtare o căprioară, care părea, de la distanţă, ridicată în două picioare de-a lungul unui copac mai gros. Ne oprim cu toţii, intrigaţi. Căprioara nu mişca. Nu ne dumirim deloc asupra acestei poziţii neobişnuite şi nici asupra faptului că apropierea noastră nu o sperie de loc. Continuăm — şi la vreo 20 de metri nu mai poate fi nici o îndoială : căprioara era spînzurată. Făcînd cerc în jurul ei, avem şi explicaţia acestei neobişnuite întîmplări : ridicîndu-se, împinsă de foame, să apuce o crenguţă mai fragedă, probabil că lunecase pe scoarţa îngheţată a pomului în aşa fel încît un ciot puternic îi intrase pe sub şnurul roşu, destul de rezistent, pe care îl mai avea în jurul gîtului şi de care era acum agăţată...

Paznicul, văzînd-o, a recunoscut-o imediat : destul de blîndă, această căprioară venea adesea acum, la vreme de iarnă grea, pînă la marginea satului, unde o hrăneau copiii care o îndrăgiseră. Şi, ca s-o împodobească, îi legaseră, chiar în ajun, un frumos şnur roşu în jurul gîtului...

Nicolae CRISTOVEANU

ARME ŞI SUPERSTIŢII

Ignoranţa şi lipsa de informaţie ştiinţifică au generat întotdeauna nu numai false interpretări ale evenimentelor, ci mai ales anumite credinţe greşite, aşa-numitele superstiţii. Iată cîteva asemenea superstiţii pe teme vînătoreşti, vechi de cîteva veacuri, culese de la diferite popoare :

„După ce ai mîncat brînză nu trebuie să sufli în ţeava armei, dacă vrei ca ea să nu ruginească."

* * *

„Pentru a nimeri cu precizie ţinta, trebuie să-ţi înfăşori mîna dreaptă cu o funie cu care a fost spînzurat un hoţ."

* * *

„Dacă plecînd la vînătoare întîlneşti o femeie bătrînă, nu vei avea succes ; trebuie să te întorci acasă şi să te aşezi o clipă pe un scaun, sau să te învîrţi prin bucătărie şi să priveşti rotocoalele de fum, sau să treci pragul casei şi să bei un pahar cu apă. În felul acesta ghinionul va fi înlăturat..."

* * *

„Cîinele de vînătoare nu va mai descoperi urma vînatului dacă o femeie îi şterge botul cu şorţul."

* * *

Pe vechile săbii şi stilete germane, suedeze etc. sînt gravate cifrele 1414 sau 1441, sau 1315. Toate acestea nu însemnează anul fabricării lor — cum s-a presupus — ci se explică prin adunarea quadruplă a numărului şapte, vrăjit. Dar, uneori, în locul cifrei patru, care s-a dovedit mai puţin norocoasă, s-a introdus un trei, alteori un cinci.

IEPURELE ARE IDEI

— Am citit în ziar că oamenii, după douăzeci de ani, au reuşit să fugă suta de metri cu trei secunde mai repede ; în nouă secunde şi ceva ! şi iepurele a rîs în hohote.

— Şi ce-i de rîs aici ? l-a întrebat gaiţa.

— Păi nu-ţi dai seama că n-au cap ? Dacă împrumutau de la noi o vulpe, fugeau de la început suta în şase secunde ! Economiseau pe puţin patruzeci de ani !...

OILE SÎNT ASCULTĂTOARE

— Tare proaste mai sînt oile ! a zis un lup.

— De ce crezi asta ? l-a întrebat altul.

— Păi tu nu vezi ? le sfîşii cu colţii şi ele nici măcar nu te zgîrie ! Nu-i aşa că-s proaste ?

— Nu cred. Probabil că nu le dă voie de la stînă să se apuce de zgîriat lupi ! a răspuns, sentenţios, celălalt.

CÎND TE TÎRĂŞTI

Niciodată n-am să pot crede că pasărea are măcar un dram de minte, socotea şoarecele. Altfel, de ce ar zbura pe sus, de unde poţi cădea în orice clipă, în loc să umble pe jos, ca orice şoarece cu scaun la cap ?

GENEROZITATE

Dacă el, cît e de mic, face un asemenea zgomot, a zis măgarul ascultînd bîzîitul ţînţarului, apăi eu, dacă m-aş apuca să cînt, s-ar cutremura pămîntul ! Mai bine mă astîmpăr. Sînt şi aşa destule calamităţi naturale în lume... Şi măgarul n-a mai cîntat.

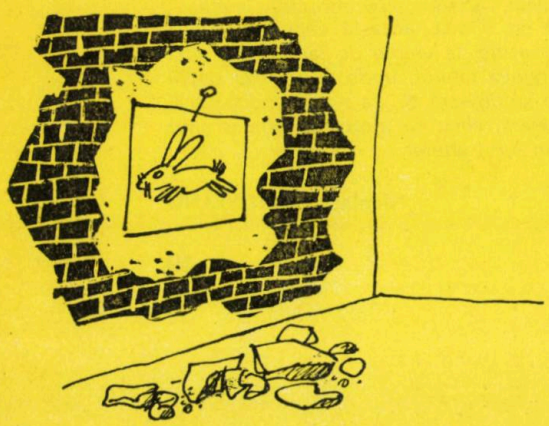

CÎND ŞOBOLANII VÎNEAZĂ... VULPI!

CU ANI ÎN URMĂ, am citit într-una dintre revistele de vînătoare româneşti, experienţa unui vînător, care a reuşit să scoată vulpi din vizuină cu ajutorul şobolanilor. Rozătoarele, vînat predilect al vulpilor şi izvor de hrană pentru ele, deveneau, oarecum, din vînat, vînători.

Autorul metodei pretindea că aceasta i-ar fi fost sugerată de o întîmplare văzută, unde un şobolan „înhămat" de o cîrpă muiată în petrol arzînd, s-a ascuns în primul adăpost subteran prielnic. De aici pînă la vînătoarea propriu-zisă nu a fost decît un pas: pregătirea izgonitorilor subterani într-o cuşcă adecvată şi lansarea lor în prima vizuină umblată. Rezultatele primei vînători după originala metodă au fost spectaculoase — trei cuconiţe cu hlamide roşii s-au aliniat cuminţi, aşteptînd să-şi piardă îmbrăcămintea în folosul altor „cuconiţe", pentru care blana de vulpe era mult preţuită de moda timpurilor de atunci, ca şi de cea a celor de acum. După ce toate acestea s-au publicat în revistă, s-a iscat şi o mică polemică. Un alt corespondent a susţinut în coloanele aceleiaşi publicaţii că metoda amintită nu este originală, deoarece a mai întîlnit-o în literatura cinegetică străină, folosită cu ani în urmă în Carintia. Era şi mai perfecţionată, deoarece clasicul şomoiog muiat în gaz fusese înlocuit cu o „minirachetă" de o capacitate asemănătoare cu artificiile pentru pomul de iarnă. Cel care nega autenticitatea invenţiei sugera şi o mică perfecţionare, în sensul că sîrma care se lega de coada şobolanului să fie înlocuită cu sfoară pentru ca aceasta arzînd, purtătorul ei să scape cu viaţă. Eficacitatea noului procedeu era considerată similară cu cea a unui bun foxtirier.

Recent am citit într-un cotidian, la rubrica curiozităţi, că în Danemarca s-a construit un „foxterier mecanizat". Un pasionat vînător şi abil mecanic a construit un fel de „tănculeţ" cu motoraş cu şenile, mare abia cît un arici. Nu s-au dat amănunte şi nu aş putea spune cum era dirijat în labirintul subteran al cumetrei, dar în fotografia publicată l-am văzut alături de două victime. Cred că această metodă este mult mai curată şi mai umanitară; mai cred că aparatul este un prototip. Cîndva se discuta la filiala noastră despre diferite metode de scoatere din vizuină a vulpii sau a viezurilor şi am venit cu metodele pe care le-am arătat mai sus. Rezultatele au fost cu totul neaşteptate... Au fost considerate, dacă nu münchauseniene... cel puţin „vînătoreşti".

În iarna aceasta, un vînător a încercat totuşi metoda şi în loc de vulpe a lansat la asalt rozătorii cu foc asupra a doi viezuri. Contrar tuturor prezicerilor, viezurii nu s-au ascuns mai adînc, ci au ieşit şi au fost prinşi vii, fiind jenaţi şi de zăpada afînată şi destul de mare. Se spune că a fost o scenă de umor grotesc; înfricoşaţi de superstiţia cum că viezurele ar avea predilecţie, la atac, pentru anumite zone ale corpului omenesc, cei mai slabi de înger acţionau cu o singură mînă, cealaltă fiind mobilizată pentru protejarea acelor locuri apetisante pentru bursuci.

De alături, din altă vizuină a ţîşnit şi ea, săgeată de foc izbucnită dintr-un aruncător de flăcări, şi numai abilitatea trăgătorului de clasă i-a aplicat roşcatei o „frînă" bruscă. Acum şi alţii au început să se intereseze de „materie primă" în care scop îşi confecţionează sau îşi procură diferite curse. Se pare însă că mai există şi greutăţi, „foxterierii" de ocazie nu rezistă în captivitate, iar majoritatea vizuinilor sînt nelocuite sau locatarii sînt în deplasare. Ultima expediţie cam aşa a demonstrat.

Se pare că este vorba de o metodă suplimentară de vînare a vulpilor, bună numai acolo unde necesităţile o cer — înmulţire excesivă, terenuri unde există fazanerii sau, în fine, apariţia turbării la vulpi. Altfel nu este nevoie să argumentăm asupra rolului de necontestat al vulpii în menţinerea echilibrului biologic din natură. Personal, nu numai că detest şobolanii, dar apreciez că vulpea nu merită un tratament atît de crud. Cumetriţa nu mă încîntă decît ca „piesă" de rezistenţă printre iepuri sau fazani, drept „consolare" printre mistreţi sau, în fine, solistă în goanele acelea de neuitat la răpitoare, de unde te înapoiezi cu tevile curate şi cu tolba goală, dar cu sufletul zguduit de frumuseţea pădurii iarna. Să nu uităm că acestea, care încă pe alocuri sînt „vînate" cu stricnină, din ignoranţă sau cupiditate, în nişte insule sînt ocrotite, hrănite sau chiar crescute în captivitate pentru a fi apoi vînate *par force*, după un ritual complicat, din care nu lipsesc caii pur sînge, haita de copoi specializaţi în urmărirea şi hăituirea vulpii, costumele de epocă şi cornurile de vînătoare. Este vorba tot de o exagerare şi în primul şi în al doilea caz.

Dr. Dan GHEORGHIU

NECHIBZUINȚA

SÎNT de-atunci mai mulți ani. Era toamnă. O toamnă moldovenească, cu soare strălucitor și molatic, cu codri arămiți, cu vii ruginite și cu cîmpuri mănoase, peste care funigeii abia pluteau.

Era și zi de vînătoare.

Și vînătoarea cea mare, în pădurile din apropierea Bacăului, începuse de mult. Vînătorii erau și din partea locului, dar și din cei de la oraș; toți unul și unul ca pușcași. Între cei de la oraș era și Stanciu; om tînăr, sprinten, cu ochii ageri, la treabă foc de iute; era un pușcaș cu mare faimă, care nu știa ce ese risipa de cartușe.

Pe linia vînătorilor, puștile trosneau des. Așezat în stand, Stanciu avea în fața lui, cam la douăzeci de pași, o perdea deasă de lăstăriș cu împletituri de liane și buruieni uscate, care-l fereau de vederile sălbăticiunilor; el însuși se ascunsese la loc potrivit. Vînatul, ca vrăjit, ținea poteca: venea drept la el, nimerind între cocoașele puștii lui, iar el îl saluta cu sărutul morții, apăsînd pe trăgaci... Și, atent, Stanciu, zări în depărtare ceva nedeslușit printre golurile desișului din față. După puțină zăbavă se dumiri că arătarea era o vulpe. Și nu o vulpe oarecare... Rămase cu ochii pe ea. Cu respirația neregulată, urmări drumul, mișcările sălbăticiunii. Simțea cum îi ticăie inima într-un ritm să-i spargă coșul pieptului, ca și cum ar fi fost pușcaș începător.

Jivina, hăituită de gonași, tresărind ori de cîte ori răbufneau puștile pe linia vînătorilor, înainta ca atrasă de un magnet către Stanciu, unde o ducea și poteca. Vulpea sălta ușurel peste uscăturile căzute din copaci și pășea numai pe salteaua frunzelor vrăfuite pe jos. Din cînd în cînd se oprea ca o stană nemișcată, adulmecînd cu toate simțurile pericolul pe care-l bănuia prin apropiere, dar nu-l descoperea. Apropiindu-se tot mai mult de Stanciu, vulpea căpăta contururi precise și mai ales o rară strălucire a părului, cu reflexe diamantine. Și s-a oprit dihania în desiș, chiar în fața lui Stanciu, cu nasul și ochii ațintiți spre el.

Printre cocoașele puștii proptite cu patul în umăr, Stanciu îi urmărea, cu patimă vînătorească, mișcare cu mișcare, pentru a-i slobozi, la loc potrivit, moartea zăvorîtă în țevile de oțel... Un iepure gonit din urmă, sărind în copci largi, cînd făcîndu-se ghem ca un ciulin, cînd destinzîndu-se, ținîndu-și urechile pe spate și cu ochii holbați de spaimă, trecu pe lîngă vulpe și veni direct spre Stanciu. Vulpea nici nu se mișcă și nici nu se grăbi să urmeze iepurele; ba, mai mult, vînătorului i se păru că ea s-a lăsat pe burtă, la pămînt, dîndu-i iepurelui cale liberă. Urecheatul ocoli stația vînătorului, care sta nemișcată, și se pierdu în spatele acesteia.

Încordarea lui Stanciu începu să crească; dorea să nu-i scape această străsnică blană de vulpe. După ce iepurele dispăru, vulpea își ridică botul și adulmecă, apoi, pe neașteptate, se destinse ca să o zbughească înainte pe aceeași cale sigură a iepurelui. Cînd ea a făcut copca, Stanciu a apăsat pe trăgaci. Detunătura sau instinctul o făcu să sară înapoi și să se trîntească la pămînt. Voi să reia fuga în altă direcție, dar recăzu pe o parte dînd grăbită cu labele în gol și în frunzele covorului tomnatic al

pădurii... Şi, cu cît timpul se scurgea, opintelile vulpii se răreau...

Stanciu era pătruns de bucuria victoriei. Inima îi zvîcnea cu putere. Simţea în trup năvala unor fiori de căldură, ca niciodată ...Mintea îi zbură acasă, şi-şi şi vedea soţia împodobită cu blana acestei vulpi rare; era cea mai frumoasă din cîte doborîse el ani şi ani.

Pe lîngă Stanciu au mai trecut iepuri, dar nu a mai tras.

Au sosit şi gonaşii.

Stanciu, ca hipnotizat, s-a repezit să-şi ridice singur trofeul, de parcă vulpea nu ar fi trebuit să fie atinsă de mîinile altora. Cînd s-a apropiat de vulpe, deşi în agonie încă, aceasta mai putu să-şi clănţănească dinţii ameninţînd. Cu ochii la ea, cu dorinţa de a-i avea repede blana, apucă puşca de capătul ţevilor şi lovi dihania cu patul.

În aceeaşi clipă o bufnitură înfundată, un icnet şi omul, scăpînd din mîini unealta morţii, se propti pe un genunchi, apoi se rostogoli... Pata sîngelui de pe frunzele răscolite de picioarele vulpii se amestecă într-o clipită cu cel ţîşnit din pîntecele sfîrtecat al omului.

Şi aşa s-a stins steaua unuia din vînătorii cu faimă din acea vreme, de prin părţile Bacăului.

Petru CONSTANTINESCU

SFATURI BĂTRÎNEŞTI

• Primăvara, după apariţia codobaturii albe, se poate ieşi şi la pîndă la sitari.

• Jocul de seară al sitarilor începe cu apariţia luceafărului şi durează cît fumezi două, trei ţigări.

• Cînd sitarii zboară, urmărindu-se unul pe celălalt, se trage în al doilea, fiindcă acesta este, de obicei, masculul.

• Dintre raţele care zboară în perechi, cel care zboară mai jos şi mai departe este, de regulă, răţoiul.

• În gîşte se poate trage cu eficacitate de la distanţa de unde li se vede culoarea picioarelor; la raţe, li se distinge ciocul.

• Cînd înfloresc viorelele, ţapul îşi curăţă coarnele de păr.

• Ţapul poate fi ademenit imitînd chemarea căprioarei, în perioada 25 iulie—10 august.

Să cunoaştem regulile de pescuit

cum pescuim

Regulile de pescuit, aprobate prin H.C.M. nr. 525 din 16 aprilie 1954, stabilesc că pescuitul sportiv poate fi practicat numai cu undiţa (lanseta):

— în apele de munte cu undiţa ţinută în mînă şi folosind la pescuitul peştilor din familia salmonidelor (păstrăv, lipan, lostriţă) numai momeli artificiale (în aceste ape, numărul cîrligelor nu este limitat prin lege, dar în general sînt admise trei muşte artificiale);

— în rîurile din regiunile de coline şi de şes, în fluviul Dunărea, în lacurile, bălţile şi iazurile din aceste regiuni — cu cîte maximum două beţe avînd cel mult două cîrlige fiecare, de pe mal sau din barcă, potrivit regimului stabilit în bazinul respectiv (aceleaşi unelte sînt admise şi la pescuitul sportiv la copcă);

— la mare, cu undiţa cu patru cîrlige sau cu ţaparina cu cel mult 10 cîrlige.

Ca unelte ajutătoare, pescarul sportiv poate folosi: minciocul, gafa, juvelnicul şi o plasă de cel mult 50×50 cm pentru prinderea peştişorilor vii pentru momeală. (Pot fi reţinuţi pentru momeală numai peştii din speciile fără valoare economică, numărul peştişorilor aflaţi asupra unui pescar sportiv în acest scop neputînd depăşi 10 buc.).

Nerespectarea acestor dispoziţii se sancţionează cu amendă de la 100 la 1000 lei (H.C.M. nr. 2505 din 31 decembrie 1969).

• Blănurile de vînat sînt utilizabile începînd din perioada cînd se fierbe mustul, pînă cînd înfloreşte porumbarul.

• Vulpea împuşcată mortal are orificiul anal deschis, iar cea la care acesta e închis, se preface numai, dar nu e moartă.

• Cu urina luată din vezica vulpii împuşcate în februarie, se pot atrage vulpoii în jurul locului amenajat pentru pîndă, împroşcînd-o pe pietre şi copaci.

• Prin pielea bocancului uns cu untură de bursuc nu mai pătrunde apa.

Culese de J. B. KISS

Baia în mușuroiul de furnici

UN COMPORTAMENT ciudat al unei serii întregi de păsări a putut fi observat încă de mult timp de către vînători, excursioniști și mai ales de ornitologi : „baia" păsărilor în mușuroaiele de furnici. Negăsind nici o explicație plauzibilă acestui comportament ciudat, este trecut în general cu vederea în diferitele lucrări de specialitate. Astfel au apărut în ultimii ani o serie de cărți asupra etologiei păsărilor, însă în nici una nu a fost tratat comportamentul amintit.

Baia păsărilor în mușuroaiele de furnici, respectiv comportarea lor legată de ea, ține de așa-numita comportare de confort, unde mai putem înșira pe lîngă altele baia în apă sau praf, curățatul penajului, comportări întîlnite la un număr mare de specii de păsări, mai ales cîntătoare.

Baia în mușuroaiele de furnici are comun la toate speciile umezirea penajului, respectiv a pielii, cu acid formic sau alte substanțe de apărare a furnicilor, adică substanțe care irită mucoasele și pielea.

Urmărind comportarea diferitor specii putem observa că nu toate se comportă exact la fel. Astfel graurul prinde furnicile cu vîrful ciocului însă cu totul altfel decît atunci cînd își ia hrana ; își întinde aripile și de obicei și coada, ștergînd cu furnicile peste ele, cu o intensitate mărită, mai ales în regiunea bazei cozii. După aceasta furnicile sînt înghițite, fiind însă înlocuite imediat cu altele, cu care întregul proces este repetat. Este clar că furnicile, în timp ce sînt prinse în cioc, elimină acid formic, substanța lor de apărare, care este întins pe pene, astfel încît, după o astfel de „baie", întreaga pasăre, cu excepția regiunii abdominale, miroase puternic a acid formic. Graurul ca și alte specii, de pildă muscarii, continuă baia doar atît timp cît consumă furnicile cu care s-au șters peste penaj, o cauză probabil care a dus pe mulți observatori la concluzia eronată că furnicile ar fi doar o hrană preferată a acestor specii, care însă sînt consumate numai după ce nu mai conțin acid formic. În acest caz pare, însă, ciudat de ce își șterg aceste specii întotdeauna hrana (larve, omizi etc.) de crengi sau sol și niciodată de penaj, iar în cazul furnicilor procedează exact invers. De asemenea, păsările captive, de exemplu Trupialul (din America), preferă furnicile cu mult acid formic, celor lipsite de acid, la care acidul a fost distrus prin ținerea animalelor la frig sau la temperaturi înalte.

Ciorile, gaița, cît și unele specii de sturz se comportă cu totul altfel. Pasărea se așează peste mușuroi, își deschide aripile, coborîndu-le pînă ating mușuroiul, iritînd furnicile prin lovituri de cioc repetate în mușuroi. Furnicile, alarmate, încep să urce în masă pe aripi și coadă, unde își varsă, prin mușcături, tot acidul formic, pe pene. Semnificativ este și faptul că furnicile care încearcă să urce spre corp pe picioarele păsării, sînt luate în cioc în general și aruncate, nu consumate.

Unele specii (sturzul migrator american) folosesc ambele metode, luînd activ furnicile în cioc și ștergînd cu ele penajul, cît și lăsînd să se urce furnicile pe corpul lor.

Este interesant faptul că păsările crescute de mici în captivitate nu recunosc de la început în furnici „donatorii de acid formic". Ele încep să execute mișcările caracteristice de umezire a penajului doar după ce au simțit deja în cioc gustul acid al substanțelor de apărare secretate de furnici. Faptul că substanța căutată este într-adevăr acid formic, este dovedit printr-o serie de observații în care pasărea folosea, în lipsa furnicilor, alte substanțe acide : zeama de lămîie, sucuri de fructe etc.

De la început se impune însă o întrebare : care este rolul biologic al acestei comportări, dacă furnicile sînt folosite și aceasta doar de unele specii, doar în mod secundar ca hrană ? În 1943, parazitologul Dubinin a arătat că la o fișă de cîmp, observată de el în timpul băii și recoltată ulterior, din cele 700 Malofage parazite în penele păsării, 90 erau moarte, iar alți 160 paraziți au murit în următoarele ore. La păsările de control însă, într-o lungă perioadă de observație, nu muriseră decît un număr extrem de mic (5) de Malofage. Așadar acidul formic are o acțiune letală asupra Malofagelor, pasărea face „baie" tocmai pentru a scăpa de acești paraziți supărători.

Iată deci că prin activitatea comună a ornitologilor, vînătorilor și parazitologilor a mai fost explicată o comportare ciudată din viața plină de mistere a păsărilor noastre.

Peter WEBER

Țigănuși (foto : *Peter Web*

AM UCIS...

S-A ÎNTÎMPLAT într-o zi de duminică, la sfîrşitul lunii iulie. De dimineaţă, îmi pregătisem cu dichis raniţa de vînătoare, iar acum rînduiam bucată cu bucată cele cinci cartuşe cu glonţ în cartuşiera de piele. Erau mereu aceleaşi, fiindcă Hubertus, patronul vînătorilor, se părea că în ultimul timp mă uitase, şi mereu mă întorceam acasă cu raniţa dezumflată. Numai cine s-a jucat cu gloanţele, între degete, frumoase, lucioase, ascuţite dar reci, poate să confirme ce plăcere diabolică îl stăpîneşte cînd le mută din mînă în mînă, le bagă în armă sau le aşează pe fiecare în lăcaşul lor din trusa anume confecţionată. Puterea acestor jucării, de mărimea unui sfert de creion, cu vîrful ascuţit sau bont, face de multe ori să înceteze cu o singură lovitură viaţa sălbăticiunilor.

Azi sînt vesel şi bine dispus, fiindcă, spre deosebire de altă dată, nu voi pîndi căprioru l seara sau dimineaţa în poieniţele lui preferate şi nu voi trage în momentul cînd bagă botişorul în covorul de iarbă, alegîndu-şi doar cîte un fir de iarbă. De data aceasta îl voi provoca loial, la luptă dreaptă, şi ne vom întîlni ca doi rivali vechi, pentru care a sosit ziua răfuielilor, scadenţa aşteptărilor, a ratărilor şi a tuturor pîndelor de seară şi dimineaţa cînd el, căprioru l, s-a dovedit mai isteţ, mai dotat de natură şi a scăpat.

Îl voi chema cu fluiericea mea de os, încercînd să-l scot din umbrarul de la capătul pîrîului, unde, ascuns, se fereşte de canicula prînzului. Ademenindu-l cu piuitul modulat şi dulce al căprioarei, care în această lună este în călduril e împerecherii, sau imitînd şuieratul strident al căpriorului tînăr, care goneşte o căprioară, voi trăi din plin emoţiile întîlnirii. În timp ce caut să mă hotărăsc încotro să plec, fetiţa mea urmăreşte orice mişcare pe care o fac şi aşteaptă ca de obicei s-o sărut înainte de a pleca, pentru ca să-mi ureze noroc la vînătoare.

— Tăticule, este adevărat că, dacă cineva împuşcă o căprioară, din ochii ei curg lacrimi ? întreabă.

— Căprioarele nu trebuie împuşcate, fiindcă ele sînt mamele iezilor şi aceştia, fără ocrotire, pot muri. De aceea vînătorii corecţi nu trag în căprioare ! îi răspund.

— Bine, dar tu ziceai că o dată nişte vînători care se numesc „braconieri" au împuşcat o căprioară, iar apoi au fost pedepsiţi.

Am întrerupt şirul întrebărilor, îmbrăţişîndu-mi odrasla şi am plecat, fiind atent ca pe drum să mă feresc de întîlnirile cu preoţi, găleţi de apă goale şi mai ales prieteni care să-mi ureze nedoritul „succes". După un drum de două ore, cu maşina, ajung în satul de la poalele colinelor, unde, întîlnindu-mă cu paznicul, plecăm împreună peste un cîmp şi apoi ne pierdem sub scutul pădurii. E ora prînzului şi soarele îşi aruncă razele verticale. Urmăm un drum de căruţă, care urcă pe o pantă uşoară spre interiorul pădurii, unde pîraiele sînt acoperite de o perie deasă de vegetaţie luxuriantă. De-a lungul drumului, apar urmele de copite ale ţapilor, cu tecile răsfirate şi adînc imprimate în lutul jilav, ceea ce denotă că perioada rutului este în toi, iar fierbinţelile dragostei îi fac să alerge caprele.

Ne aşezăm fiecare pe scaunul de vînătoare, între doi fagi bătrîni, scorburoşi, avînd carabina gata pregătită pe genunchi. În faţa noastră, la aproape 100 de metri, un pîrîu adînc promite să adăpostească un căprior. Scot fluiericea şi modulez cîteva tonuri plîngătoare ; piu, piu, piuuu... Apoi aştept în linişte două-trei minute. În acest timp, cu atenţie încordată, iscodesc subarboretul din faţă, iar cu urechea caut să desprind orice zgomot. Nimic. Iarăşi chem şi întrerup, apoi aştept, aştept...

În sfîrşit, aud în spate nişte tropote puternice şi apoi, ca după o frînare bruscă, se face din nou linişte. Trag cu coada ochiului, puţin lateral în stînga şi observ un ţap care vine cu botul în pămînt adulmecînd probabil nişte urme de capră proaspete. Reuşesc să îndrept arma către el şi-i văd perfect prin lunetă coarnele înalte cu trei ramuri, dar foarte subţiri. Stăm stane de piatră şi, avînd vînt bun, îl lăsăm să coboare în pîrîu, trecînd numai la cîţiva paşi de noi. Era prea tînăr pentru glonţ. Părăsim acest stand şi ne mutăm mai sus, la coada altui pîrîu. Tocmai ne fixasem din nou locul şi mă pregăteam să reiau provocarea cu chemătoarea, cînd

paznicul îmi atrage atenţia că, în faţa noastră, în tufe, se mişcă ceva. Iau binoclul şi, într-adevăr, văd capul unui ţap capital, care deja ne-a observat şi se uită fix şi încruntat la noi. Un exemplar frumos cu coarne groase, perlate şi o deschidere mare. Dar, ce folos, i se văd numai coarnele şi capul, atît.

Aştept cu înfrigurare să se mişte ca să pot trage într-un loc mai distinct. E foarte riscant de tras în cap şi nici etica vînătorească nu permite asemenea lovituri, care pot strica trofeul, pot rupe falca, iar vînatul cade foarte rar, plecînd de cele mai multe ori rănit. Paznicul mă vede nehotărît şi, în şoaptă, mă îndeamnă să mai aştept. Dar această aşteptare naşte multe necazuri ; tracul ia locul calmului, inima începe să bată, mîinile tremură şi, în asemenea condiţii, glonţul îşi greşeşte ţinta. Deci, mă hotărăsc să trag. Dar, uitîndu-mă încă o dată prin lunetă văd printre crengi, puţin mai jos de capul ţapului, o pată roşie care parcă a mişcat. Apreciez că este bustul căprioarului şi în clipa aceea carabina pocneşte. Urmează apoi tăcere, destindere şi după ce aprindem o ţigară ne îndreptăm cu paşi reţinuţi, mistuindu-ne emoţiile pînă la locul unde în tufe se vede zbătîndu-se căprioarul. Desigur căprioarul a primit glonţul în plin.

Ajunşi aproape de locul unde se mai mişcă tufele, mă opresc să scot din raniţă cuţitul de vînătoare, în timp ce paznicul intră în tufiş să tragă ţapul. Aştept ca, din secundă în secundă, să aud exclamaţiile de bucurie şi felicitările obişnuite în asemenea împrejurări. Cînd colo, paznicul iese din subarboret cu o mutră acră, scărpinîndu-se după ceafă. Cu ochii mari şi răsuflarea reţinută mă reped printre crengi şi în faţa mea apuc să văd ultimele zvîcniri de viaţă ale animalului. Era o capră !

Este imposibil de redat în scris ce simte vînătorul cînd este prins ca în cleşte de asemenea fapte. Am ucis ! Da, am ucis !!! Acesta este termenul şi toată fiinţa mea e răvăşită. Ca între cer şi pămînt este de mare deosebirea între a împuşca un lup, un urs sau mistreţ şi a ucide o căprioară. Mă cutremur gîndindu-mă la întrebarea : „Tăticule, cînd împuşti o căprioară, plînge... ?!" Am călcat totul în picioare ! Etică, legislaţie şi sentimentele curate care totdeauna m-au însoţit la vînătoare. În sfîrşit, paznicul scoate primele cuvinte : „Aţi împuşcat o capră bătrînă, are dinţii complet tociţi. M-aţi ajutat să îndeplinesc planul de selecţie... Dacă aţi şti ce greu îmi este

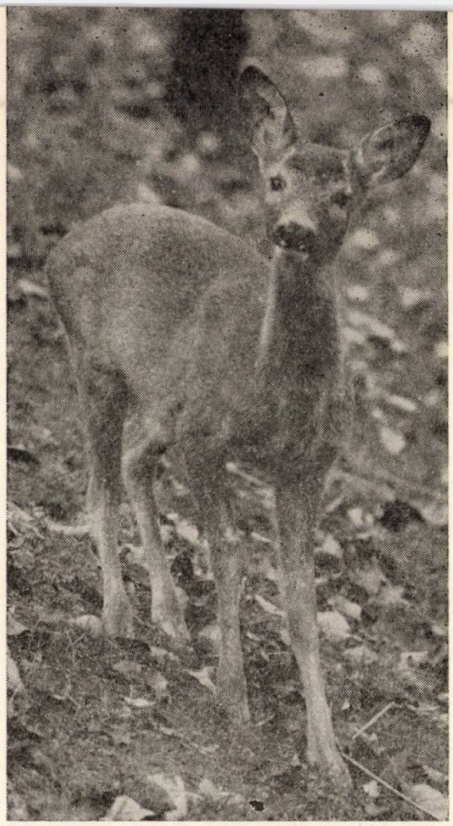

cînd trebuie să împuşc pentru selecţie. Parcă totdeauna mă urmăresc cu privirea... şi, nu vor să moară şi să închidă ochii..."

Mi-am adus aminte de un citat ce mi l-a scris un prieten pe o carte de vînătoare ce o primisem la o aniversare : „Nu există nici o manieră legitimă de a vîna, decît cu pasiune ! Nu există nici o manieră mai onorabilă de a vîna, decît cu raţiunea !"

Dar unde mi-a fost raţiunea ?

Trebuia să ştiu că un animal surprins, cînd se uită la vînător, nu-şi mişcă nici măcar un fir de păr. De ce am tras în pata care mi s-a părut că mişcă ?

Trecuseră cîţiva ani de atunci ; clasam nişte dosare ce cuprindeau diverse delicte, care urmau să fie judecate peste o zi. Am simţit aceleaşi clipe de neuitat, ca în ziua aceea de duminică, cu căprioara împuşcată. Ţineam în mîini un dosar pe care scria „Delict de braconaj". Un vînător împuşcase o capră. Deci, nu sînt singurul care am ucis ?... Ce consolare stupidă. Stăteam cu Codul Penal în mîna care-mi tremura, iar conştiinţa-mi refuza să încadreze fapta.

Aristide N. STAVROS

Variantă nouă pe o temă veche

GREIERELE ŞI FURNICA

CUNOSCUTA FABULĂ are nevoie pentru a se realiza de un al treilea termen (cum am putea fi siguri altfel că ea se petrece aidoma ?), iar acesta este aproape întotdeauna pescarul. Prilej de memorare pentru copiii de vîrstă preşcolară şi plăcut amuzament al celor ce ascultă recitarea, fabula greierului şi a furnicii a fost pentru mine, mult mai tîrziu peste anii cînd îi declamam şi eu cu convingere versurile, una dintre cele mai memorabile descoperiri.

Mereu atent la momelile întrebuinţate de pescarii riverani, într-un timp mi-au atras atenţia cutiile de lemn cu un perete din plasă deasă de sîrmă, atîrnate peste umăr, înăuntrul cărora se agitau sumedenie de greieri dolofani. Tentaţie irezistibilă pentru clean la sfîrşitul verii şi la început de toamnă, dar şi pentru mreană nu mai puţin ispititoare — cum aveam să constat mai tîrziu — într-o agreabilă după-amiază tomnatică m-am hotărît să pornesc şi eu în căutarea atît de popularului cîntăreţ.

Prima condiţie a fost îndeplinită repede şi întocmai : terenul ales era un deal acoperit cu iarbă deasă, de curînd cosită, scăldat ziua întreagă în razele soarelui. După insistente încercări, cît mai aplecat, pe brînci chiar, şi privind în susul pantei, descoperii cu surprindere o mulţime de găuri, bine întreţinute, ce trădau prezenţa locatarului mult căutat. Cineva neintrodus în această taină, întinzîndu-se liniştit pe iarbă într-o astfel de împărăţie a greierilor, dacă zăbava lui este ceva mai îndelungată, ar avea toate şansele să constate că musafirii neidentificaţi s-au înfruptat, lăsînd drept mărturie prinos de găurele, din ţesătura, cîndva întreagă, a hainei.

Greierul trebuia să fie scos însă din ascunzătoarea lui. Ca prim argument pentru a-l convinge am folosit, în urma sfaturilor primite, apa. Fiindu-i inundată locuinţa subterană, ceea ce, în condiţii naturale, nu bănuiesc a i se întîmpla prea des, greierul apare grăbit în poartă şi apoi, după o clipă de necugetată reflecţie, porneşte prin iarbă în căutarea unui adăpost mai prielnic ; acum este momentul cel mai potrivit pentru a-l prinde şi a-l introduce, alături de semenii lui, în cutia captivităţii. Dacă pescarul se pripeşte, locatarul nostru, apreciind cum nu se poate mai bine care dintre cele două primejdii este mai mare, se va reîntoarce din prag în adîncul văgăunii sale, şi atunci toată apa pîrîului va fi neîndestulătoare pentru a-l mai readuce la lumina zilei.

Din acest motiv, legat şi de dificultatea procurării apei, am dat ascultare mai tîrziu celor ce m-au îndemnat să înlocuiesc apa cu furnicile : furnici mari, roşietice, ce-şi fac muşuroaiele pe acelaşi deal pe care sînt greierii. Luate cu pămînt cu tot, cu „materialul de construcţie" al muşuroiului, şi puse apoi într-un săculeţ de pînză deasă, furnicile devin extrem de agitate — au şi de ce —, astfel încît în momentul în care ele sînt presărate în jurul găurii greierului şi dispar, asemenea cîinilor de vînătoare, pe urmele prăzii noastre, aceasta nu mai are absolut nici o portiţă de scăpare. Este o luptă plină de dramatism, ce te îmbie să acorzi fabulosului girul faptelor întîmplate aievea — nu este oare un miracol cum neînsemnata furnică reuşeşte să învingă un atît de feroce Goliat ?! Pentru că greierul, pe cît de inofensiv este prezentat ca personaj literar, pe atît de crud se poartă faţă de semenii lui, făcînd dovada unui autentic canibalism : dacă ai nefericita inspiraţie să-i ţii închişi

doar 2—3 ore într-o cutie de chibrituri, imprudență pe care am comis-o și eu dar numai o singură dată, din resturile pămînteşti ale răposaților, pe care le vei descoperi cu nestăpînită stupefacție, cu greu vei mai putea reconstitui simbolul jucăriei de abanos viu.

Dar să urmărim ceea ce se petrece acolo pînă unde privirea noastră nu poate să pătrundă. Privirea nu, dar urechea atentă percepe zgomotele unei acerbe încăierări subterane, zvîrliturile din „copite" ale greierului atacat; uneori, bulgărași de pămînt de mărimea unei boabe de piper sînt aruncați pînă în poarta locuinței sale. Rezistența greierului cedează însă destul de repede, căci, într-un ring ce-l strîmtorează atît de mult, cel puțin una din furnici a reușit să-și înfigă colții în pîntecele sau laba adversarului, care se aruncă, nesocotit de disperat ce este, la picioarele pescarului. Cel păcălit și păgubit este evident greierul, ca-n fabulă, dar, prin spectacolul plin de inedit ce ni-l oferă, el își merită cu prisosință consacrarea.

Pentru ca experiența să fie produsă în toate ipostazele ei, scoaterea greierului poate fi provocată și cu ajutorul unui pai, adică al unui fir lung de iarbă, ceva mai rezistent, care-l sperie, se pare, pe cîntărețul nostru cel puțin tot atît de mult pe cît de agresivă și de necruțătoare este furnica. Să-i lăsăm însă pe pescari să oficieze ritualurile, iar noi să admirăm cît de bogate sînt tîlcurile unui crîmpei de viață!

Eugen CĂMPEANU

ZBOR CIUDAT

DE LA Corabia mai jos, spre Izlaz, se înșiruie cîteva bălți. Era sfîrșit de august, cu seri calde și cu mulți țînțari. Chiar prea mulți! Umblînd încet prin baltă, adică anevoie, fiindcă cizmele lungi abia dacă erau de ajuns, într-o vreme am speriat un rățoi. A zburat măcăind furios și poate că era departe, dar pușca și-a săltat așa, de la sine, patul în umăr. Focul a pornit și el, tot atît de justificat ca și patul puștii înfipt în umăr.

URMĂ

A mai rămas în mîlul din izvor
o urmă de subtilă căprioară,
ca un cercel pierdut de-o domnișoară
cînd s-a privit în luciul sonor.

La noapte poate va veni o stea
să-și culce botul umed în spărtură,
sau poate-un melc ieșit în bătătură
se va-ndîrji cu coarnele spre ea.

Iar apa rece, ca un timp durut,
va șterge urma proaspăt-aurie,
ca nimeni niciodată să nu știe
de-a fost copită sau cercel pierdut...

Andrei CIURUNGA

Peste țevi am văzut cum s-a legănat în zbor rățoiul, cum n-a mai bătut din aripi. Încremenise acolo, în aer. Începuse să planeze inert, pe aripi țepene. N-am mai tras a doua oară. Așteptam să văd unde cade, ca să nu-l pierd în mod inutil, în baltă. Urmăream traiectoria păsării moarte și-i socoteam căderea pe un mal mai înalt, cînd a bătut amarnic din aripi. Pe urmă a început să bată des din aripi și să se tot ridice în spirală, ca o ciocîrlie, spre cer. Drept deasupra mea! Și urca într-una.

Tîrziu, cînd îl vedeam nu mai mare decît o ciocîrlie, mi-am adus aminte iarăși că am o pușcă. Nu regretam altceva decît faptul că îl rănisem. Ciudat, dar știam cu certitudine că îl rănisem. Și-mi aminteam o veche mustrare („Dacă nu poți să împuști pasărea în zbor, mai bine las-o!") iar ceafa mă durea groaznic urmărind volutele rățoiului deasupra capului meu...

...Cred că ajunsese la vreo două sute de metri înălțime, în ascensiunea aceea ciudată cînd rățoiul s-a oprit deodată. O clipă n-a mai mișcat, apoi a început să crească și, în secunda următoare, mi-a căzut la picioare, mort...

Pe urmă am văzut, după o întreagă disecție, că, lovit în inimă de o singură alică, rățoiul se avîntase spre înălțimi, ca să moară acolo, sus...

...În zilele de vacanță rămase am pescuit cu undița, la Dunăre. Peștii zboară mult mai rar și niciodată atît de sus! Pe urmă, ei mor într-un fel infinit mai neștiut... (i.c.)

O MONTURĂ SIMPLĂ

PENTRU PESCUITUL la răpitori, cu lanseta, folosind ca momeală peştişori morţi, au fost născocite felurite monturi pentru fixarea peştişorului la capătul firului. Iată modul de confecţionare a unei monturi extrem de simple şi la îndemîna oricui :

— din sîrmă de oţel de 0,6—0,8 mm se va confecţiona un fel de ac de siguranţă, aşa cum se vede în figură *(a)*, care însă, pe unul din braţe, va avea doi ocheţi (poate avea şi numai unul) în care se prind, chiar pe timpul îndoirii sîrmei, cîte un cîrlig triplu (ancoră) ;

— la capătul cu ochetul de arcuire al monturii se prinde un plumb, de dimensiuni diferite ;

— dimensiunile monturii (ale arcului din sîrmă de oţel), ca şi ale greutăţii de plumb, sînt funcţie de dimensiunile peştişorilor morţi ce se vor folosi.

Bineînţeles, pescarul sportiv căruia îi place să-şi „bidigănească" singur sculele, îşi va confecţiona mai multe asemenea monturi, de dimensiuni diferite.

Fixarea peştişorului la montură se face aşa cum indică figura *(b)*. *(n.s.)*

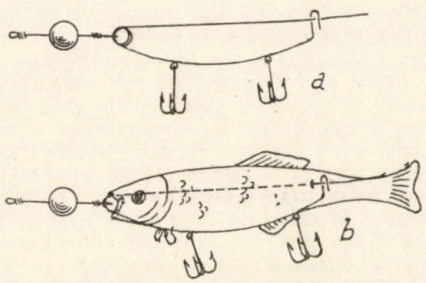

SUPORT „CUMPĂNĂ" PENTRU FIX

PENTRU PESCUITUL „la fix" cu lanseta, suportul care întruneşte un maximum de avantaje este un suport ce poate fi denumit „cumpănă", pe care lanseta se aşează în echilibru, după ce s-a lansat firul (avînd la capăt greutatea şi cîrligele).

Avantajele folosirii acestui tip de suport sînt următoarele :

— lanseta stă în echilibru, astfel că cea mai slabă tracţiune pe fir face să se coboare, vizibil, vîrful lansetei spre apă, semnalînd că un peşte „muşcă" ;

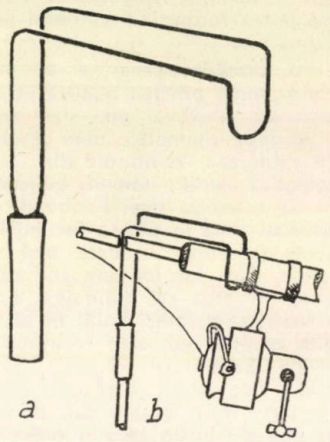

— mişcările laterale ale lansetei, în plan orizontal, imprimate de vînt, sînt mult limitate de braţele verticale (paralele) ale „cumpenei" ;

— un peşte care muşcă violent şi se înţeapă singur nu poate smulge lanseta de pe suport, aceasta oprindu-se cu braţul de fixare al mulinetei, în „cumpănă".

Construcţia suportului „cumpănă" este la îndemîna oricui : din sîrmă galvanizată de 3—3,5 mm, îndoită ca în figură *(a)*, cu capetele sudate — cu cositor — în partea superioară (turtită în acest scop) a unei bucăţi de tub de alamă lungă de aproximativ 10 cm ; capătul celălalt al tubului se fixează (în teren) la o vergea — de preferinţă de alun — care se înfige în mal.

Aşezarea lansetei, în echilibru, pe „cumpănă", ca şi forma acesteia, se văd în figura alăturată — *b*. *(n.s.)*

UN „VIVARIU" TRANSPORTABIL

PENTRU PESCUITUL răpitorilor cu lanseta „la fix", avînd ca momeală peşte viu, este necesar un „vivariu" în care să fie păstraţi peştişorii vii. În figura alăturată se vede aspectul părţilor componente ale unui asemenea „vivariu", uşor de construit.

O foaie de tablă galvanizată, din care se construieşte o cutie cilindrică de apro-

ximativ 40 cm înălțime și cu un diametru de vreo 18 cm, cositorită pe generatoare și prevăzută cu un fund de asemenea cositorit, cu un capac (cu mîner) și un mîner de sîrmă mobil pe două cheutori cositorite la corpul cilindrului, ca în figură *(a)*.

În interiorul acestei cutii se poate mișca, în sus și în jos, un cerc de sîrmă pe care se cositorește o sită metalică ; cercul are un cadru vertical din sîrmă, care este atașat prin sudare cu cositor și cu ajutorul căruia sita poate fi adusă către gura cutiei, ridicînd astfel spre suprafața apei peștișorii vii, încît, dintre ei, poate fi ales, cu ușurință, exemplarul dorit *(b)*.

În figură *(c)* se vede ansamblul construcției acestui „vivariu" care — între altele — are avantajul că permite alegerea peștișorului necesar, fără a mai fi nevoie să se caute cu mîna prin apa din cutie. *(n.s.)*

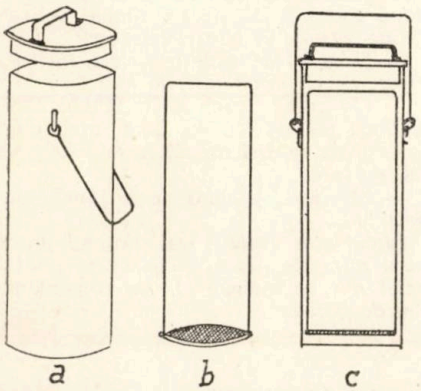

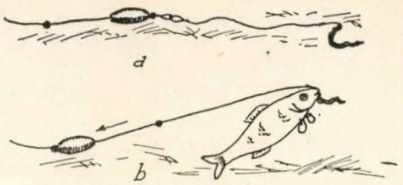

PLUMB ÎNȚEPĂTOR AUTOMAT

VISUL PESCARULUI începător este ca peștele care „mușcă" să fie un pește prins cu certitudine, ceea ce înseamnă ca — dacă se poate — peștele să se „înțepe" singur și fără putință de scăpare.

Acest deziderat se poate realiza, în mare măsură, prin folosirea unui montaj deosebit al plumbului alunecător (culisant) pe fir, astfel :

— acest plumb alunecător va avea mișcarea limitată de doi mici plumbi opritori, fixați pe fir la distanță de aproximativ 30 cm unul de celălalt, iar cel mai de jos avînd poziția de fixare imediat deasupra nodului ochetului de care se prinde „chiostecul", cu cîrligul, așa cum se arată în figură *(a)* ;

— plumbul alunecător este înserat pe fir între cele două opritoare.

La lansarea firului, plumbul alunecător cade pe fund în poziția din figură *(a)*, adică se va afla lîngă opritorul cel mai de jos ; cînd peștele „mușcă", trage de fir și nu simte greutatea plumbului alunecător prin care firul trece liber pînă ce opritorul superior de pe fir se izbește brusc de plumbul alunecător, ceea ce determină o smucire a cîrligului din gura peștelui, suficientă spre a realiza automat „înțeparea" acestuia, ca în figură *(b)*. *(n.s.)*

DEZODORIZARE GARANTATĂ

DE MULTE ORI, soțiile pescarilor sportivi se plîng că peștii pe care-i aduc aceștia acasă (cît de rar și cu ce preț ?) au miros de baltă, de nămol. Iată o rețetă, de proveniență italiană, în stare să restabilească — din acest punct de vedere — armonia conjugală : peștii morți trebuie ținuți timp de o jumătate de oră într-un vas cu apă, în care s-a turnat oțet fierbinte. Dacă peștii sînt vii, trebuie convinși — într-un fel sau altul — să înghită fiecare cîte o linguriță de oțet.

După o asemenea operație, pescarul nu va fi silit să înghită vreun reproș, deși este îndeobște știut faptul că el nu poate determina în nici un fel mirosul ulterior al peștelui pe care-l prinde !

la vînătoare

HOTĂRÎSEM PLECAREA pentru zorii zilei, dar vremea trecuse pe nesimțite, cu pregătirile. Șuba, binoclul, aparatul de fotografiat, raniţa şi, la urmă de tot, arma. Era ziuă bine cînd apucarăm, împreună cu pădurarul Gheorghe Timiş, să urcăm potecile de vînătoare de la Piatra Arsă.

— Eu aş zice să întindem pasul, că avem drum, nu glumă — se impacientă amicul Timiş.

Tocmai sus, între două pîlcuri de pădure, în golişte, unde era drum bătut de lupi, erau instalate două capcane. Ne apropiem şi observăm în capcană un rîs. Cînd amicul meu isprăvi cu toaleta rîsului din capcană, ridicăm privirile în sus ; pe stînca semeaţă un alt rîs pîndeşte ceva. Greu lucru să prinzi rîsul în cătare. Are ochi, adulmec şi auz mai presus de cele mai desăvîrşite instrumente de precizie... Detunătura armei lui Timiş nu se stinge repede. O retrimit mereu, ca în joacă, măgurile.

La marginea pîlcului de pădure se preling nişte umbre. Amicul meu aruncă, pur şi simplu, o împuşcătură. Apoi vine spre mine, tîrîndu-şi rîsul după el. Se opreşte în faţa mea, crescut pînă la neverosimil în lumina soarelui. Stă, gîfîie o vreme, apoi mă invită să mergem şi după mistreţ. Umbra părelnică a fost aşadar realitate şi nu un simplu joc de imaginaţie. Umblu binişor prin zăpadă, găsesc pata ruginie, mare cît palma.

— Sînge ! strig, mergînd înainte. Alunec mereu, mă poticnesc, gîfîi. Deodată, mă opreşte mistreţul căzut, mort...

Şi toate acestea într-o singură dimineaţă din ianuarie al anului trecut.

Gyurka COMAN

DIALOG LA TRIBUNAL

DIALOGUL s-a desfăşurat la tribunalul din Turnu-Măgurele, în anul de graţie 1958.

— De ce l-ai chemat în judecată pe I.P. ?

— Pentru că n-a mai vrut să-mi dea două sute de lei, pentru cîinele pe care i l-am vîndut, în bună înţelegere.

— Şi ce fel de cîine era acela, încît i-ai cerut, pe el, două sute de lei ?

— Un copoi foarte bun ! Ehei ! Făcea el două mii de lei, nu două sute ! Dar...

— Şi de ce, mă rog, făcea copoiul două mii de lei ? !

— Păi îmi prindea cinci-şase iepuri pe zi ! ! !...

Faptul este absolut real (dosarul procesului respectiv poate fi consultat la tribunalul din Tr. Măgurele), iar comentariile sînt de prisos.

VÎNATUL ŞI ALICELE CARE I SE CUVIN

1,5 mm — pentru cocoşari, becaţine, surde, cîrstei de apă ;
2,0 mm — pentru prepeliţe, turturele, duble ;
2,5 mm — pentru sitari, porumbei, raţe mici, potîrnichi ;
3,0 mm — pentru fazani, raţe mari şi mici, iepuri la pădure ;
3,5 mm — pentru iepuri la cîmp, gîrliţe ;
4,0 mm — pentru gişte mari, cocori, vulpi, viezuri şi iepuri la cîmp, în ianuarie, cînd e ger iar ei au părul mai des ;
4,5—5 mm — pentru lupi.

Alicele prea mici în raport cu talia şi rezistenţa vînatului îl lovesc în număr mai mare, dar nu-l doboară, ci doar îl rănesc.

Alicele prea mari formează un snop mai rar, cu goluri şi cresc şansele ca vînatul de talie mică să scape.

Folosirea poşurilor (şevrotine) nu este recomandată.

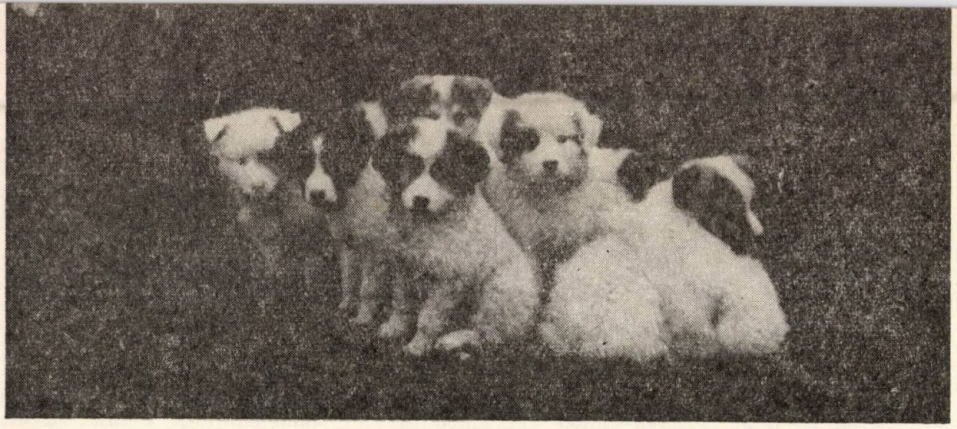

Foto : *Paul Decei*

ÎNTÎI DRESAREA DRESORULUI !

MULTE ARTICOLE şi cărţi s-au scris pînă acum despre prezentarea cîinilor la expoziţii. Dar autorii acestor lucrări uită o problemă tot aşa de importantă : prezentarea cîinelui la verificări. În S.U.A., în Anglia, în Canada şi în multe alte ţări se organizează verificările asupra măsurii în care cîinii sînt ascultători în cursul unei expoziţii de cîini, pentru ca posesorii de cîini să aibă posibilitatea de a prezenta cîinii lor în cursul unei zile de expoziţie şi la verificări. Fiecare ţară are regulamentele sale, tipurile sale de exerciţii şi genul de îndrumare diferit. De aceea, în cele ce urmează ne limităm la principiile valabile în S.U.A. Regulamentul pentru dresarea şi prezentarea cîinilor este editat de American Kennel Club, din New York.

Fiecare posesor de cîine poate alege una din două modalităţi de pregătire a cîinelui său pentru verificare. Sau îşi lasă cîinele pe seama unui dresor profesionist, care dispune de o experienţă bogată cu diferite rase şi predispoziţii la cîini, sau îşi dresează singur cîinele. În ultimul timp, un număr mare de dresori profesionişti aleg metoda dresajului cîinelui în casa stăpînului cîinelui ; aceasta prezintă o serie de avantaje şi de dezavantaje. Unul dintre avantaje constă în împrejurarea că posesorul cîinelui nu aduce cîinele la locul de dresare pentru a-l lăsa acolo şi a plăti pentru întreţinerea lui. Cheltuielile de dresaj acasă sînt, din acest motiv, mult mai reduse. De la un dresor cu experienţă, posesorul cîinelui poate învăţa multe lucruri folositoare. Firește, aici apare un pericol, ca posesorul lipsit de experienţă şi care n-a fost iniţiat în dresarea cîinelui să poată strica multe în lipsa dresorului şi, din acest motiv, dresarea se prelungeşte un timp mai îndelungat. În orice caz este necesar ca dresorul profesionist să aducă la cunoştinţa stăpînului cîinelui toate principiile dresajului, ca să nu se trezească mai tîrziu că toate pregătirile, eforturile şi cheltuielile au fost zadarnice.

Aceşti posesori de cîini, cărora nu le lipseşte nici răbdarea şi nici timpul necesar, vor prefera desigur pregătirea cîinelui pentru verificări — într-un club. De regulă cursurile de bază durează 9—12 săptămîni. La aceste cursuri, posesorul cîinelui, sub îndrumarea unui instructor bun, îşi însuşeşte nu numai experienţa în dresarea cîinilor, ci cîştigă şi o prietenie temeinică cu oameni avînd interese similare.

Dacă după cîntărirea temeinică a împrejurărilor şi după o autocritică cu privire la posedarea voinţei puternice de a face dresarea cîinelui cu răbdarea necesară, ne hotărîm să ne ocupăm personal de această treabă, atunci să avem grija de a ne procura un ajutor indispensabil : un manual de dresaj. Îl citim temeinic pentru a cunoaşte ce se cere de la noi şi ce se poate cere de la un cîine, pînă ce ne înfăţişăm în faţa juriului. Dar în primul rînd ne convingem dacă regulamentul mai este valabil, deoarece regulamentele se schimbă cu timpul sau devin mai precise şi de aceea, pentru dresor ar fi neplăcut dacă el ar pregăti un cîine după reguli care nu mai sînt în vigoare.

Dacă avem ocazia, asistăm, în cursul pregătirii cîinelui nostru la un examen, pentru a ne da seama ce se petrece la examene. Acolo constatăm că nu este greu de a obţine pentru cîine o diplomă, dacă procedăm planificat.

Cînd avem cîinele pregătit pentru examene, iar instructorul nostru ne-a recomandat să ne prezentăm la ele, căutăm în revista de specialitate data expoziției, cînd au loc și examenele de ascultare. Ne ducem la secretarul sau superintendentul expoziției, cerîndu-i trimiterea formularului necesar și înscrierea la examen. Cu întoarcerea poștei primim imprimatul respectiv, din care se află toate amănuntele, precum și formularul de înscriere.

După sosirea la expoziție, unde au loc și examenele, stabilim imediat în catalog dacă cîinele nostru este menționat la categoria respectivă în mod corect și anunțăm prezența noastră secretarului juriului. Abia atunci ne îngrijim mai departe de cîinele nostru. Uneori este recomandabil de a reexamina cîinele pe un loc izolat. Putem, de asemenea, să-i dăm apă de băut. Din experiență se știe că nu este bine de a hrăni cîinele din plin, înainte de examen. De aceea este mai bine să-i servim, acasă, dis-de-dimineață, o hrană bogată în vitamine. Pe urmă, în afară de apa de băut, nu i se mai dă nici un fel de hrană. Hrănim cîinele abia după examen, indiferent dacă a fost sau n-a fost încununat de succes.

Face o impresie rea prezentarea în fața juriului și a spectatorilor a unui cîine murdar. Înanite de intrarea în ring, trebuie să verificăm dacă cîinele este pieptănat și se prezintă bine — ca și cînd ar lua parte la un concurs de frumusețe în fața unui juriu special. La prezentarea cîinelui în fața juriului, trebuie să respectăm regulile la fel ca și în ringul expoziției. Pentru unii cîini este dăunător dacă în apropierea ringului stă un membru al familiei. Pentru un alt cîine însă aceasta ar constitui un sprijin, fiindcă el se străduiește să se prezinte bine. Unor cîini nu li se poate arăta dinainte ce se petrece în ring. Tactica de prezentare după mentalitatea cîinelui va fi apreciată de stăpînul său.

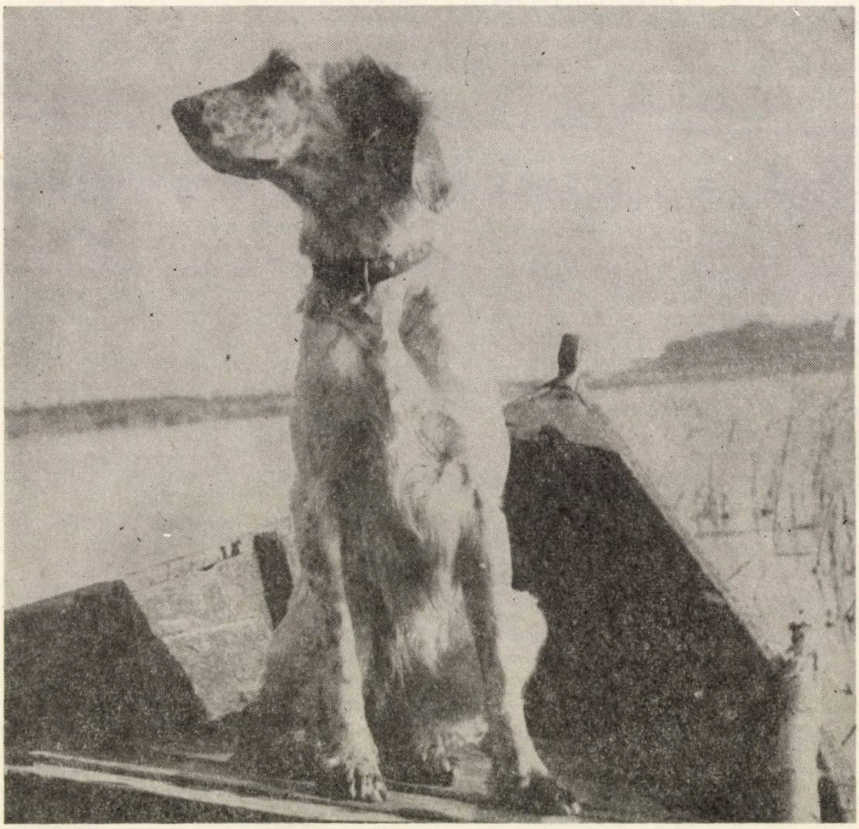

HOLA — seter alb (foto : Cătălin Rang)

În linii generale, nici un sfat nu poate fi valabil. Se admite totuşi că este în avantajul cîinilor dacă îi ţinem legaţi, în linişte, înainte de examen, pentru ca ei să se odihnească şi să nu fie excitaţi de prisos. Nu ne ocupăm de cîine de loc cîtva timp, ca şi cînd nici n-ar fi cu noi. Acest răgaz este folosit pentru a observa ce fac alţi conducători de cîini în ring şi cum procedează juriul. Orice membru al juriului judecă individual. Este întotdeauna bine să ne dăm seama cum procedează juriul, ca să ştim cum trebuie să procedăm cu cîinele cînd intrăm în ring. În timpul prezenţei la expoziţie, ducem cîinele de curea. Nu trebuie lăsat să alerge unde vrea şi să provoace nemulţumirea persoanelor de faţă. De altfel, regulamentele expoziţiilor nu admit hoinăreala cîinilor peste tot pe terenul expoziţiei. Nu pedepsim niciodată cîinele în public, deoarece aceasta poate aduce o critică nefavorabilă. De altfel, cînd cîinele nostru este bine pregătit, nici nu este nevoie de a-l pedepsi.

Fiecare posesor de cîine este chemat în ring de secretarul juriului. Se intră în ring cu cîinele bine pregătit şi în cunoştinţă de felul cum vom proceda. Dacă nu s-a stabilit altfel, după intrarea în arenă stăm deoparte, într-un colţ. Cîinele stă alături, la picioarele stăpînului. Aşteptăm calm dispoziţiile juriului. De obicei preşedintele juriului întreabă dacă sîntem pregătiţi pentru examen şi dacă cunoaştem regulamentul.

La efectuarea exerciţiilor, cu un ochi observăm mereu cîinele, cu celălalt pe judecător, ale cărui ordine sînt executate. Cînd păşim cu cîinele alături, alegem drumul drept, înaintăm energic, dar nu aşa ca să tragem cîinele după noi sau ca el să alerge înainte. Apoi trebuie să ţinem seamă că ordinul se dă o singură dată. În cazul în care nu reacţionează la ordin şi apare pericolul să nu-l execute, este mai bine să suferi pierderi de punctaj şi să repeţi ordinul. Pierderea punctelor în acest caz este adeseori mai mică decît aceea pentru neîndeplinirea probei. Numai la postarea cîinelui în poziţia de aşezat sau culcat, putem pronunţa ordinul tare şi să folosim în acelaşi timp semnalul. La celelalte exerciţii se dă numai un singur ordin sau un semnal.

Aceste princi[illegible] de bază pentru pregătirea cîinelui pentru verificări constituie numai

Aceste principii de bază pentru pregătirea cîinelui pentru verificări constituie numai o introducere pentru primii paşi în cariera de dresor. Dresarea cîinilor este o activitate foarte

Trebuie să ţineţi mereu seamă de lozinca :

„Un dresor calm şi circumspect este chezăşia sigură pentru reuşita dresării şi pentru succesul cîinelui la examene".

DACĂ TRAGEŢI

... cu proiectil Brennecke (bineînţeles cu armă cu ţevi lise) reţineţi cîteva date balistice:

Calibrul armei	Încărcătura de pulbere (g)	Gr. proiectilului, incl. bura (g)	Lungimea ţevii armei (mm)	Viteza proiectilului pe traiectorie (m/sec)					Energia cinetică la distanţa (kg/m)					Timpul parcurs pînă la distanţa de: (sec.)	
				V_0	V_5	V_{25}	V_{66}	V_{160}	E_0	E_5	E_{25}	E_{50}	E_{100}	50 m	100 m
12	2,6 (Rottweil special)	31,8	740	485	470	415	360	290	381	358	279	210	136	0,1205	0,2777
16	2,0 (Rottweil special)	27,7	700	460	445	390	335	267	299	279	215	158	101	0,1282	0,2971
20	1,6 (Rottweil special)	23,6	700	461	445	388	331	262	256	238	181	132	83	0,1289	0,3025

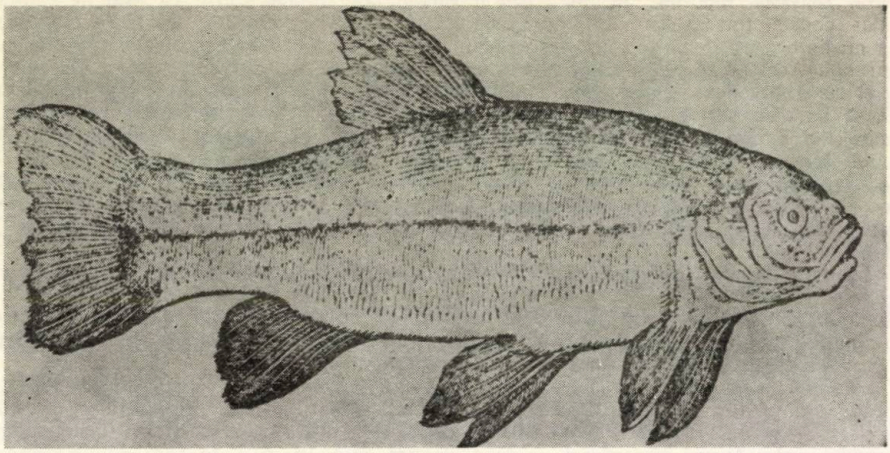

Doctorul peştilor

OARE CINE-L MAI CUNOAŞTE astăzi? Răsfoind însă vechi tratate de ihtiologie vom descoperi existenţa acestui minunat doctor, care, zice-se, avea darul să ne tămăduiască şi pe noi oamenii. Pentru ce se numea doctorul peştilor? Fiindcă, hai să citim împreună: „De îndată ce o ştiucă este bolnavă sau rănită, se lecuieşte atingîndu-se de un lin; şi niciodată ştiuca nu se comportă ca un tîlhar sîngeros cu doctorul său, ci dimpotrivă ea cruţă linul oricît de flămîndă ar fi."

Precum ne informează Rondelet — întîiul ihtiolog ce semnează un tratat (tipărit în secolul XVI) — miraculoasele proprietăţi tămăduitoare ale întunecatului şi bălosului peşte erau de foarte multă vreme cunoscute oamenilor.

O reţetă transmisă din generaţie în generaţie, datînd tocmai din timpurile preaînţeleptului rege Solomon, recomanda ca linul să fie aşezat pe picioarele celor bolnavi, vindecîndu-i ca prin minune. Deşi cam grea la mistuit, carnea linului era înghiţită în chip de medicament. Se susţinea că un balsam natural, aflat în corpul peştelui, ar genera deosebitele-i însuşiri curative...

Medicina modernă nu mai recomandă însă acest „leac" — cu un procent destul de ridicat de grăsimi — în regimul dietetic al celor suferinzi. În schimb zoologii au constatat că mucusul peştilor are calităţi protectoare.

Să vedem şi cum se pescuia linul pe vremuri. Răsfoind un manual de pescuit din veacul al XVII-lea ne documentează că: „...se prinde cu o pastă din pîine neagră şi miere ori cu rîme albe şi roşii. Are o deosebită predilecţe pentru pasta amestecată cu păcură, cît şi pentru un viermuş cu capul rupt, din care se înşiră cîte doi pe cîrlig. Şi o larvă verzuie poate fi luată drept momeală. Pescuitul linului se practică cu succes în lunile de vară..." şi ne permitem să vă recomandăm călduros ultimă „reţetă".

Sus: *„Doctorul peştilor", după o gravură din secolul XVI.*

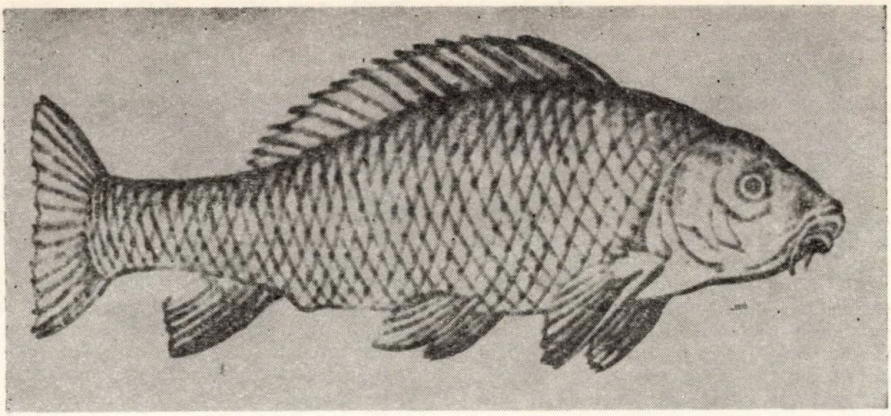

Din trecutul crapului

„Hamei şi bere, crap şi gotcan, / Au sosit în Anglia în acelaşi an."

Aşa ne informează o cronică engleză. Într-adevăr dolofanul şi solzosul peşte mustăcios a cucerit treptat Europa datorită calităţilor sale. Rezistent, prolific, apetisant, s-a pretat introducerii sale în numeroasele heleşteie, iazuri şi lacuri. Oricît de ciudat ar părea astăzi, răspîndirea crapului a fost favorizată de religie, deoarece admite consumul peştelui în lungile perioade de post. Ca să nu mai vorbim de crap la cuptor... crap la proţap... saramură de crap... etc... etc..., bucate poftite şi de nobilul nesăţios, şi de călugărul burtos, şi de burghezul gurmand. Gusturile erau foarte rafinate şi un proverb medieval ne indică bucăţile cele mai căutate: „La crap capul, la ştiucă coada iar păstrăvul întreg". La primul peşte citat ochiul şi limba constituiau delicatese cu mare faimă, special preparate.

Textele antice precizează existenţa crapului în apele noastre. Secole mai tîrziu regele astrolog Teodoric cel Mare (475—526) poruncea să i se pună pe masă peştele „carpio" din Dunăre. După toate probabilităţile se deduce că marele nostru fluviu cu bălţile sale a fost rezervorul natural care a ajutat extinderea gustosului peşte spre apusul Europei. Era renumită bogăţia noastră piscicolă, numeroase documente ne atestă desfăşurarea unui negoţ intens şi înfloritor care a contribuit la sporirea veniturilor româneşti. Să-l pomenim doar pe Petru Rareş. Alături de alte specii, crapul mare — şi la gurile Dunării se prindeau bucăţi de peste 1 metru lungime, trăgînd şi cîte 36 de ocale vechi — era foarte cerut şi preţuit, plătit cu galbeni şi nelipsit de la ospeţe de pomină rămase în istorie. În ani prielnici producţia de crap, pescuită exclusiv în Delta noastră, indică cifre de 5 milioane de kilograme pe an.

Mai circulă la noi legenda împăratului peştilor, crapul cu solzii de aur şi multe alte poveşti i se adaugă. S-a scris mult despre exemplare foarte bătrîne; bunăoară în Anglia s-ar fi pescuit — în 1873 — un crap ce avea în bot o verigă pe care era înscris anul 1674. Se susţinea că la Fontainbleau crapii pluricentenari ar fi fost hrăniţi pe vremuri de Francisc I, regele Franţei. Tot pe atunci medicii italieni prescriau fierea crapului drept medicament. Cît despre longevitatea peştelui, zoologii zilelor noastre afirmă că poate depăşi vîrsta de o sută de ani.

Dar, fiind undiţari, să ne îndreptăm către pescuitul sportiv al crapului. După indicaţiile de odinioară, scrise de un confrate prin 1653, „trebuie să ne înarmăm cu o mare porţie de răbdare" şi o seamă de momeli ca rîme, larve, viermuşi şi — în special — numeroase feluri de paste. Transcriem, după părerea autorului, cea mai recomandabilă momeală: „Se ia carne mărunţită de lapin sau de pisică şi făină de fasole, adăugîndu-se zahăr sau, preferabil, miere. Amestecul se freacă bine într-un mojar şi se face un aluat, avînd grijă ca

mîinile să fie totdeauna curate... În amestec se adaugă puţină lînă, albă sau galbenă, de oaie, spre a nu se desprinde prea uşor de cîrlig. Completînd compoziţia cu ceară de albine topită ori miere limpezită, pasta ţine un an întreg, fără a se altera. Cînd pescuiţi crapul cu viermuşi, atunci atîrnaţi de cîrligul vostru şi un petic, de un centimetru pătrat, din pînză roşie înmuiată în petrol. În plus, păstrînd viermuşii două-trei zile într-un vas ai cărui pereţi au fost unşi cu miere, o să izbutiţi să ademeniţi la undiţa dumneavoastră acest peşte şiret. În răstimpul pescuitului este recomandabil să mestecaţi în permanenţă pîine albă sau neagră şi s-o aruncaţi pe locul unde stă pluta".

Aţi detectat vreo sugestie utilă printre aceste sfaturi ? Sintetizaţi-le, gîndindu-vă la momeli şi la nădirea necesară.

Conturînd şi profilul culinar al crapului să adăugăm o reţetă de bucătărie, din aceeaşi epocă : „Pe cît posibil se ia un crap încă viu şi se perie ori se freacă, curăţîndu-se cu apă şi sare fără a rade solzii. Pe urmă se despică păstrîndu-se sîngele şi ficatul, şi se pune într-o oală adăugîndu-se spre aromare măghiran, cimbrişor şi pătrunjel — din fiecare cîte o jumătate de pumn — precum şi cîte o crenguţă de rosmarin şi cimbru — din care se fac mici legături — şi alături de 4-5 cepe întregi, douăzeci de stridii sărate şi trei sardele, se pun în pîntecul crapului. Pe urmă se toarnă atîta vin roşu pînă ce se acoperă peştele, se sărează potrivindu-se după plac cu mirodenii : nucşoare, cuişoare, coji de portocale şi de lămîi. Oala se acoperă şi se ţine la foc tare pînă s-a fiert bine crapul. Se scoate pe o tavă adîncă, turnîndu-se deasupra un sos făcut dintr-un sfert de funt de unt din cea mai bună calitate amestecat cu 6 linguri din zeama fierturii, bătînd şi 2-3 gălbenuşuri, adăugînd cîteva verdeţuri tăiate mărunt".

După cum observaţi, în trecut nu era prea uşor să prinzi peştele, dar nici să-l găteşti.

Mircea BICHICEANU

DIALOGURI

REPER SIGUR

— Ascultă, Gică ! Ai însemnat locul în care am prins şapte ştiuci, una după alta ?

— Desigur ! Am făcut un semn chiar pe margina bărcii...

— Şi dacă mîine ne dă altă barcă, deşteptule ! !

ETICĂ

— Ce faci dom'le ? ! Tragi în fazanul care merge pe jos ? !

— Ferit-a sfîntul ! Aştept să se oprească !

ESTETICĂ !

— Dragă, ştii cînd e mai frumoasă blana vulpii ?

— Desigur ! Cînd o port eu ! a răspuns doamna.

DIN COMORILE POPORULUI

Lupii se ceartă pe dobitocul sîngerat.

Lupul cînd îmbătrîneşte, şi şoarecii încalecă pe el.

Lupului d-aceea îi este ceafa groasă, pentru că singur îşi găseşte de masă.

Lupul duce mielul şi însemnat.

Lupul îşi pierde măselele, dar nu obiceiurile.

Ce s-a dus pe gît de lup nu mai vede soare.

Vulpea bătrînă nu se prinde cu păsăruicile mici.

Vulpea după moarte, de cojocari are parte.

Vulpea nu se teme de vînătorul care se laudă seara.

Vulpea e vicleană, dar mai viclean e cel ce o prinde.

Ar pușca iepurele, dar n-are cine i-l presăra cu sare pe coadă.

Iepurele din frigare e mai bun decît gliganul (mistreţul) **din pădure.**

Cioara e tot cioară, ia pruna şi zboară.

Porumbeii nu zboară, gata fripţi, în gură.

Aripa cînd se frînge, pasărea zace în sînge.

Vînatul cînd se vede, urma lui nu se mai caută.

Vînatul e mai ieftin în piaţă decît în şes.

Avantajul terenului propriu

ÎN NATURĂ nu există animale-campioni în ceea ce privește forța, cînd este vorba, bineînțeles, de indivizi ale aceleiași specii, iar cînd totuși, în astfel de cazuri, unele exemplare se dovedesc a fi mai tari în luptă, aceasta e ceva trecător, în funcție de vîrsta lor.

Animalele nu trăiesc amestecate la întîmplare pe o suprafață de teren. Unele specii preferă pădurea, altele luminișurile, altele cîmpul sau deșertul etc., în funcție de neamurile cărora aparțin. Fiecare au adaptări anumite pentru mediile în care viețuiesc ; dar nici aceiași indivizi nu trăiesc oricum, într-un anumit mediu. După cum specia trăiește în perechi sau în familii, fiecare pereche sau familie ocupă în mediul respectiv o anumită suprafață, adică au un teritoriu propriu. Nici un alt exemplar din aceeași specie nu este tolerat în acel teritoriu. De îndată ce ar pătrunde vreun străin, stăpînul terenului îl va alunga. Desigur, suprafața teritoriului propriu unei perechi va fi diferită ca mărime în funcție de necesitatea speciei care-l va ocupa. O pereche de păsărele va avea o suprafață de teritoriu de cîteva sute de metri pătrați, pe cînd un cerb sau un leu vor avea un teritoriu de cîteva sute sau mii de hectare, deci atît cît are nevoie să-și agonisească hrana și cît va fi în stare să apere.

Dacă în teritoriul unui animal pătrunde un alt semen, intrusul este de regulă cel învins. Astfel, un leu va fi învingător în teritoriul său și va fi învins în teritoriul străin de același leu pe care el l-a învins atunci cînd acesta i-a călcat domeniul. Exemplele se pot înmulți cu multe alte animale. Un porumbel, de pildă, este învingător în cuibul său și este învins într-un cuib străin. Se vede cum animalul este mai puternic la el acasă, în teritoriul în care este stăpîn. Intrusul, chiar dacă este mai puternic, nu va lupta cu atîta perseverență într-un teritoriu care nu-i aparține.

De fapt animalele, în natură, rareori ajung la încăierări între ele. Totdeauna există un respect pentru teritoriul vecinului. Numai cînd vecinul dă semne de bătrînețe și nu-și mai poate păzi „proprietatea", atunci un alt vecin, mai în putere, va încerca să i-o încalce. Adesea masculii animalelor mari, cum sînt leii, cerbii, își cunosc puterile chiar fără a se vedea, numai după puterea răgetului sau a mugetului. Dacă rivalul mugește mai puternic, eventualul pretendent face calea întoarsă fără a îndrăzni să-i încalce teritoriul și să dea ochi cu el. Dacă ar fi puse față în față două animale de specii diferite, însă cam egale în forță, cum ar fi leul și tigrul, spre exemplu, am vedea că, și între acestea, mai tare este acel ce se va afla în mediul său caracteristic de viață. Leul va fi învingător în teren deschis, în ținuturi de deșert, iar tigrul va fi învingător într-un teritoriu împădurit, așa cum îi este mediul său de viață.

Iată dar, că și între animalele de aceeași specie și între acele de specii diferite, mai tare este cel ce se va afla în teritoriul pe care-l stăpînește sau în mediul de viață care-i este specific.

D. RADU

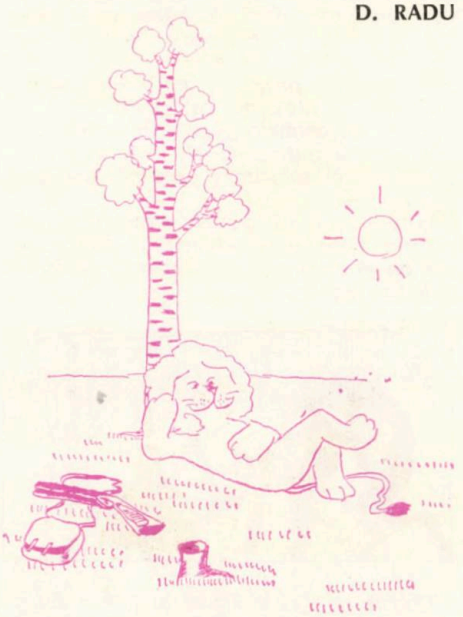

Petru CONSTANTINESCU

Animalele în fața justiției oamenilor *)

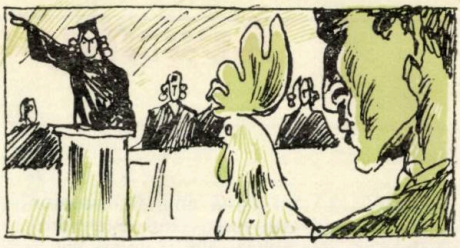

ÎN SUEDIA evului mediu, cînd un bărbat care trăia singur era „atacat prin trădare" (adică pe furiș), după toaca de seară, și dacă el ucidea pe agresor, mai trebuia să probeze că fusese în legitimă apărare. În lipsa martorilor-oameni, judecătorii admiteau ca el să se prezinte la bară cu cîinele său, cu pisica sau cu cocoșul său. Dacă el depunea jurămîntul invocînd mărturia unuia din aceste animale și dacă își repeta depoziția în prezența lui, era achitat. Dacă, însă, animalul, prin mimică sau printr-o manifestare de ostilitate față de stăpînul său, „arăta" că nu este de acord, lucrurile se schimbau.

Dar au fost cazuri în care animalele au apărut ca acuzați în fața justiției oamenilor. Din evul mediu și pînă în secolul al XVIII-lea orice animal care atentase la viața unui om, dacă nu fusese ucis imediat, aparținea justiției oamenilor, care întîrzia sau grăbea procedura.

În diverse provincii din Franța, între anii 1266 și 1741, au fost găsite 95 condamnări de animale. Numai în Lorena au fost nu mai puține de 25, între care cea a unei pisici spînzurate pentrucă strangulase un copil.

Dar se pare că primul animal executat printr-o hotărîre a justiției, în Franța, a fost un porc, ars în 1266, pentru că mîncase un copil.

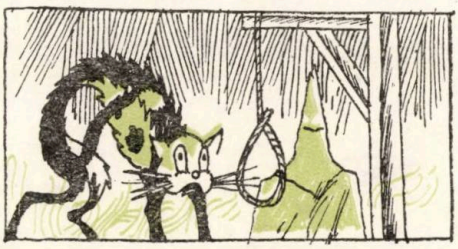

Trebuie spus că în Franța, pînă în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, porcii se bucurau de o libertate de mișcare ca și de privilegii despre care numai vaca sfîntă din India poate să ne dea o idee oarecare. Aceștia trăiau în stare semisălbatică, în pădurile de stejar și se hrăneau cu ghindă. În orașe, se scăldau în rigolele străzilor și alergau pe uliție în căutarea grămezilor de gunoaie. Porcii erau protejați de sfîntul Anton din Padua și deci li se iertau multe, ceea ce ducea uneori la drame.

Cînd un porc devora un copil, animalul era arestat și i se întocmea dosarul crimei după regulile de procedură folosite la infanticide. Dacă crima fusese comisă în ziua de vineri, și dacă se constata formal că porcul mîncase din carnea victimei, acest fapt constituia una dintre cele mai grele circumstanțe agravante. Dacă nu se descoperea precis care porc anume a comis crima, era condamnat tot cîrdul.

În 1386, la Falaise, o scroafă rupsese fața și brațele unui copil. Scroafa a fost condamnată să i se taie un picior și capul, înainte de a fi spînzurată de picioarele din spate. Înainte de această ceremonie, i se aplicase pe față o mască, ciorapi la picioarele din spate și mănuși albe la cele din față. Aceasta ca să se poată proclama simbolic întreaga și deplina ei responsabilitate. Judecătorii dădeau alte explicații : se judecă și se ucid animalele care au ucis, pentru a fi uitate aceste întîmplări oribile sau „pentru a avertiza părinții să nu mai lase copiii singuri".

Ultimul animal a fost condamnat prin justiție în anul 1906, în Elveția. E vorba de un cîine, care a comparut în fața tribunalului împreună cu stăpînii săi, tatăl și fiul. Aceștia erau acuzați de uciderea și jefuirea unui cetățean, cu participarea efectivă a animalului. Cei doi oameni au fost condamnați la mai mulți ani de închisoare, iar cîinele, socotit ca principal acuzat, fără complicitatea căruia nu s-ar fi putut comite crima, a fost condamnat la moarte. (N.R.)

*) Sub acest titlu, Jean Vartier publică un articol în „La vie des bêtes", din care reproducem cîteva capitole.

Trei întîlniri cu urși

CĂ URSUL nu atacă omul decît în anumite situații și că, în rest, este un animal pașnic, este un fapt cunoscut. Cu toate acestea, orice nouă întîlnire, în terenul liber, a omului cu acest animal, redată fără omisiuni și exagerări, contribuie la o mai bună cunoaștere a ursului, în cel mai rău caz, întărește cunoștințele de pînă acum. Acesta este motivul pentru care socotesc util să descriu, în cele ce urmează, trei asemenea întîlniri.

* * *

Cu vreo 14 ani în urmă, am avut sarcina să conduc o delegație de vînători străini, la o vînătoare de urși, într-un teren situat nu departe de orașul Bistrița. Era luna octombrie iar urșii coborîseră din munte la merele pădurețe dintr-un teren situat la mică altitudine. Se făcea vînătoare cu goana. În calitatea mea de însoțitor, deci de gazdă, după ce înșiram vînătorii, îmi luam și eu locul — ultimul, la flanc. La una din aceste goane, la un moment dat, aud în pădurea din față zgomot de crengi rupte și pași de animal greu. Va fi urs sau mistreț? Nu puteam vedea nimic, deoarece eu stăteam pe un mic platou, la marginea căruia începea o pantă destul de mare. Dunga de la frîntura de pantă împiedica vizibilitatea. Zgomotul de pași se auzea din ce în ce mai bine. Deodată, la marginea platoului, apare un urs de mărime mijlocie, în blană neagră. Lîngă mine stătea un ziarist, înarmat doar cu un aparat de fotografiat. Cînd ne-a văzut, ursul a schimbat direcția, luînd-o spre flanc, deci ieșind din goană. N-am tras deoarece, deși ne găseam la a treia goană, totuși, încă nu se împușcase nici un urs și am considerat că trebuie să aibă această bucurie, în primul rînd, oaspeții. Situația ar fi fost penibilă dacă în urma unei zile de vînătoare, singurul urs căzut ar fi fost împușcat de gazdă. Măsor distanța de la mine pînă la urma ursului : 12 m. Nici gînd să ne atace.

La circa 5 minute după aceea, din terenul situat în afara goanei, vine spre noi un urs mai mare ca precedentul, de data aceasta în blană brună. Venea în goană mare, gîfiind. Probabil a fost alungat de vreun cîine, care pînă la urmă a abandonat cursa. Cînd a ajuns în dreptul nostru,

a scos cunoscutul glas de spaimă, manifestare despre care poporul spune că ursul ne-a „scuipat", apoi și-a continuat drumul în spatele nostru. Nici acestuia nu i-a trecut prin cap să ne atace. După obiceiul meu, măsor și de data aceasta distanța de la mine la urma ursului : 6 m. Desigur, nici unul dintre cei doi urși nu era rănit. Altfel, comportarea lor ar fi fost cu totul alta...

* * *

Sînt aproape zece ani de cînd pașii m-au purtat prin masivul Retezat. Cercetam din punct de vedere hidrobiologic-piscicol un pîrîu, afluent al Rîului Mare. De-a lungul pîrîului, o plantație de molid de cîțiva ani, deci un teren liniștit, în care accesul vitelor era interzis. Buștenii răsturnați, bolovanii întorși erau indicii despre prezența prin aceste locuri a lui Moș Martin care a căutat larve. La terminarea programului, coboram pe cărarea ce ducea la 10—15 m de-a lungul pîrîului, a cărui apă se rostogolea cu zgomot peste bolovani. Eu mergeam primul, pădurarul la cîțiva pași în urma mea. Între mine și pîrîu era un zmeuriș înalt. Deodată, în fața mea, iese din zmeuriș un urs destul de mare. Era cît pe aci să ne ciocnim unul de altul, fiindcă distanța dintre noi nu depășea doi metri. Și acesta „m-a scuipat", apoi într-o clipă a

făcut stînga împrejur, a traversat pîrîul şi a urcat pe coasta din faţă. La ieşirea din pîrîu, se vedea cum apa îi curgea şiroaie din blană. În spatele meu, pădurarul a făcut cunoscuta mişcare a închizătorului carabinei, pentru introducerea cartuşului în ţeavă — operaţie inutilă în cazul de faţă, căci dacă ursul ar fi avut intenţii agresive, totul s-ar fi petrecut într-o clipă, fără a mai avea timp să faci uz de armă.

Întîlnirea „nas în nas" cu ursul se explică prin aceea că acesta urca din pîrîu spre coasta unde ne găseam noi. Zmeurişul înalt îi împiedica vederea, motiv pentru care nu ne-a observat, iar vîjîitul apei din pîrîu acoperea zgomotul paşilor noştri. Întîmplarea a făcut să ajungem în cărare — om şi urs — exact în acelaşi moment.

Întîlnirile cu urşi răniţi, sau cu ursoaice avînd pui mici, se desfăşoară cu totul altfel — uneori au deznodămînt tragic. Dar nu acesta este scopul rîndurilor de faţă.

Ing. V. COTTA

Reflecţii pe chei

Dunăre, măicuţa mea bătrînă,
Şterge-mi azi potecile din şes
Unde anii spulberă ţărînă
Către punctul fix în care ies.

Urcă-mi ciuful pletelor prin sălcii
Să-l alinte-n treacăt proaspăt vînt,
Ca o oaste, lung, sunînd din lăncii
Să-mi adaste stuful vechiul cînt.

Spuma albă trupul să-mi dezmierde,
De-ndoieli şi arşiţe străin,
În imensa-mpărăţie verde
Ochii grei de farmec să-mi anin.

Aş uita izvorul care-mi fură
Deseori simţirile-napoi
Amînînd — măcar şi c-o frîntură
Curgerea firească dintre noi.

Constantin CRISTIAN

ŞTIAŢI CĂ...

...un arici introdus în apă în timpul somnului hibernal se trezeşte după cca 1/2 de oră, în timp ce unul în stare activă se trezeşte după 2—3 minute, ritmul respirator fiind mult diferit între aceste două stări ?

...popîndăul galben din Turkestan este activ doar 3—4 luni pe an ? Restul timpului hibernează (somnul de iarnă) şi estivează (somnul de vară) alternativ.

...bursucul are o gestaţie de 35 săptămîni, din care embrionul stă în repaos 25 săptămîni, durată care poate fi prelungită după împrejurări, spre exemplu în caz de prindere a animalului ? Un caz verificat a arătat astfel o prelungire a gestaţiei pînă la 454 de zile.

...instinctul de a face rezerve este atît de puternic la unele veveriţe încît, lîngă un teren de golf, au fost găsite adunate, într-o „cămară", cca 100 mingi ?

...inima marmotei ucise în timpul hibernării mai bate cca 3 ore, pe cînd dacă animalul se află în stare normală ea încetează imediat ?

...indicatoridele sînt nişte păsări din ţinuturile Africei şi Asiei tropicale care, prin strigătele şi apropierea lor semnificativă de om, îi vestesc acestuia locurile unde se află roiuri sălbatice de albine ? Omul umblînd la roiuri pentru a le lua mierea dă prilejul acestor păsări de a se înfrupta din faguri plini cu larve.

...în anii săraci în hrană, barza albă îşi aruncă din cuib puiul cel mai pipernicit, care de regulă este şi infestat de diverşi paraziţi ?

...în Anglia se cunoaşte o colonie de stîrci datînd încă din anul 1293 şi alta din 1497, iar în Saxonia de Jos una din anul 1305 ?

Credințe greșite

E GREU A CONVINGE pe cineva de o părere greșită, cînd aceasta este adînc înrădăcinată. Nimeni aproape nu va crede spre exemplu că, în mod obișnuit, lupul nu atacă omul. Povestirile fantastice cu oameni atacați de lupi, auzite încă din fragedă copilărie, tablourile zugrăvite de pictori fantezişti, cu clasica sanie atacată de haite, relatările cu nuntaşi urmăriți noaptea prin pădure, ca și diferitele filme senzaționale în care s-au regizat asemenea scene închipuite, sau ziarele care au relatat „fapte autentice" cu masacre făcute de lupi, au contribuit la crearea acestei credințe și la înrădăcinarea ei în mentalitatea celor ce nu au văzut niciodată un lup adevărat, în natură.

Niciodată însă nu s-a putut aduce vreo probă din care să reiasă că lupul ar ataca omul. Toate „cazurile" nu sînt decît scorneli. Cazuri cu oameni mîncați de lup există, însă numai cînd lupul a găsit omul mort, înghețat de frig. Au existat și lupi care au atacat și au muşcat omul, însă aceştia au fost lupi turbați și ei au muşcat așa cum ar fi făcut-o o pisică sau un cîine domestic turbat.

Pentru a convinge pe cineva că o altă credință este greșită și anume, că lupul își poate întoarce capul și fără a-și întoarce și corpul, am făcut o serie de fotografii, în care lupii erau înfățișați cu capul întors cu totul înapoi, evident prin răsucirea gîtului. Zadarnice au fost nu numai fotografiile, dar însăși arătarea în carne și oase a lupilor din grădina zoologică pe care unii văzîndu-i cum într-adevăr își pot întoarce capetele, au spus că „ori nu-s lupi, ori sînt corciți cu altceva".

La fel de greu sînt de scos din mintea oamenilor credințele greșite privitoare la struții care-și „vîră capul în nisip" atunci cînd sînt în primejdie, sau la cămila ce „și-ar păstra apă în cocoașă". Mulți vizitatori ai grădinii zoologice cred că leii sînt tunși de om și coama ar rezulta din partea rămasă netunsă.

Dar credința greșită în legătură cu bietul pelican care ar mînca nici mai mult, nici mai puțin de 15 kg pește pe zi, adică aproape de două ori greutatea lui proprie? Chiar un ziar a publicat o asemenea știre senzațională, pe care desigur nu au crezut-o decît acei puțini care nu cunosc această pasăre. Zadarnice au fost argumentele rezultate din cercetările științifice asupra hranei pelicanului, ca și acelea rezultate din practica hrănirii lui în captivitate, care demonstrează că acesta nu consumă zilnic mai mult de 1,5—1,6 kg de pește.

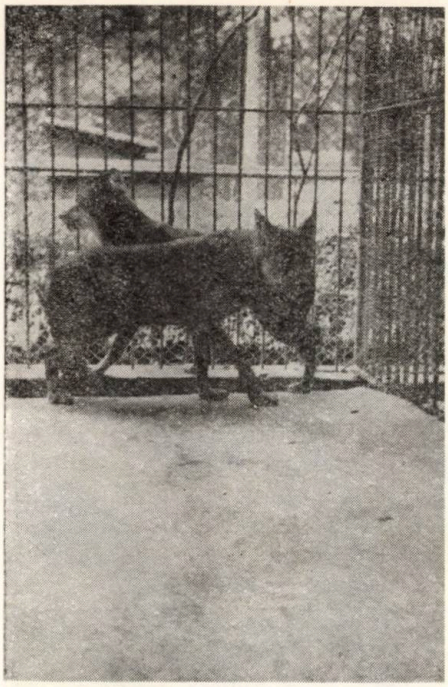

Credințele greșite dăinuiesc din cauza înclinației majorității oamenilor de a lua de bun tot ce aud mai întîi și de a crede mai ușor în lucruri fantastice, miraculoase, decît în adevăruri simple și lipsite de senzațional. (D.R.)

Despărțire...

Am pescuit,
amîndoi
și am vînat.
Dar, apoi,
și-a cumpărat
un „Fiat".
Și m-a uitat...

întîmplări la munte

ERAM TREI cu toţii. Moş Vuia — pădurarul bătrîn al locului şi călăuza noastră — inginerul silvic — care avea să facă nişte măsurători topometrice — şi eu, ucenicul, cel care făceam, numai ochi şi urechi, pentru întîia oară urcuşul. Duceam fiecare în spate, aşa cum se cuvine, puşca şi raniţa burduşită cu toate cele legate de şederea noastră de vreo trei-patru zile, în care aveam să facem şi vînătoarea de cocoşi de munte — şi de nevoia de a ne rostui singuri-singurei cu de toate, fără putinţă de a căpăta ajutor de nicăieri, acolo în vîrful muntelui şi sub streaşina ultimei păduri de molid.

...Drept vorbind, era şi al patrulea : măgarul cantonului. Acela îşi purta liniştit urechile lui cele mari — ciulind cînd pe una, cînd pe cealaltă — şi tărhatul nostru de felurite aparate topografice. N-avea frîu, iar căpăstrul nu i-l avea nimeni în grijă. Ciuş era un măgar deprins cu rosturile muntelui, aşa că îşi cunoştea bine treburile pe care le avea de îndeplinit. Păşea cuminte, încercînd cu luare aminte, cu copita, fiecare piatră înainte de a-şi aşeza pasul pe ea.

...Nu puteam spune că ne aflam cu sufletul la gură. Numai că moş Vuia, muntean încercat, ştia el că odihna trebuie rînduită mai înainte de a fi la capătul puterilor ! Aşa că atunci cînd ne-a ieşit înainte — străjuită de brazi împietriţi care mai purtau straie de promoroacă sclipitoare — poieniţa care vestea jumătatea drumului, n-a fost nevoie de vorbă multă. Răsuflînd adînc ne-am tras de-o parte, lepădînd fiecare ce avea în spinare. Am făcut cerc şi-n mijloc foc — un foc din cele ciobăneşti, cu pală înaltă şi jar mult — orînduindu-ne pentru popas. Bine venit popas...

— Aici, la casa de vînătoare către care mergem noi acuma, înainte vreme a fost o stînă veche, vorbi moş Vuia strîngînd focul în pat de spuză. I se mai văd şi acuma stîlpii de la strungă. Acolo am avut eu o întîlnire — pe nepusă masă şi cam fără voie — cu rîsul cel mare, care se află acuma jos la muzeu.

— Măcar v-aţi dat bineţe, aşa cum se cuvine, glumi inginerul.

— Ne-am dat că n-am avut încotro, oftă moş Vuia ştergîndu-şi obrazul cu mîna ca şi cum ar fi vroit să alunge o grea aducere aminte ori să se încredinţeze de ceva. Numai că, din întîlnirea asta, puţin a lipsit ca eu să rămîn păgubaş de tot, încheie el.

— Cum aşa ? N-aveai puşcă la dumneata ? mă mirai la rîndu-mi.

— Ba aveam. Tot pe asta de acuma — şi mi-o arătă întinsă, alături, pe raniţă. De la întîmplarea aia cînd viu la munte mi-o ţin întotdeauna la îndemînă ! Numai că, vezi bine, a avea puşca în mînă şi a fi biruitor, nu-i de fiece dată tot una ! Cum să vă spun... Cînd jos la cîmpie e primăvară deplină şi au înflorit scoruşii, iar coltul ierbii s-a ridicat de un lat de palmă, aici sus, la noi, la munte, iarna încă nu s-a dat bătută. Ba, cîteodată, se-nfoaie şi-şi mai leapădă cîte un cojoc de nămeţi şi viforniţe de ţine încuiate toate cărările muntelui zile şi zile în şir. Nu-ţi rămîne altceva de făcut — dacă te întîmpli pe o vreme ca asta pe aici — decît să te tragi la vreun adăpost, să cauţi vreo streşină de stînă ori măcar vreo pavăză de brădet şi să faci foc zdravăn, ca să-ţi mai treacă de urît, să te mai încălzeşti, şi să ai, apoi,

ce mînca. Dacă nu, scuturi torba şi cauţi frimiturile ori ajunezi ! Şi, de bună seamă, prinzi învăţătură de mine, însă pentru altă dată !

Iacă aşa m-am nimerit şi eu, într-un prag de iarnă, la stîna veche despre care v-am vorbit. Şi m-or încuiat nămeţii trei zile şi patru nopţi. Am ars în foc toate stănoagele stînii, că nici în pădure nu puteam să ies după lemne, din pricina viforniţei, şi-am postit aşa cum se cuvine.

Şi abia a patra zi s-a ostoit vîntul, a contenit ninsoarea şi s-au luminat zările. Cînd am ieşit afară, după atîta amar de vreme, vioriul nopţii aburea sub o lună mare, rotundă, ca o tipsie ferecată în aramă, iar cerul se afla spuzit de stele. Jur-împrejur, cît te uitai cu mîna streaşină privirii, totului tot scînteia bătut în nestemate. Omătul pînă la piept ! Pădurea ca o cetate adormită.

Am stat şi m-am socotit. M-am uitat lung-lung la desagă. Goală-goluţă şi uşoară-uşurică de, vorba ceia, şi-o furnică ar fi leşinat de foame într-însa. Alta nu era de făcut decît să ies şi să-mi dobor ceva vînat. M-am socotit să ies la cocoşi de munte — că era vremea lor şi-o roată se afla nu departe de stînă ; oi doborî vreunul, l-oi perpeli la jar şi praznic ca acela l-oi ţine minte cîte zile oi avea. Fie ce-o fi, altă cale nu aveam !

Cum mi-am făcut loc pînă la brăduii din poiana unde ştiam eu locul de rotit al cocoşilor de munte, nu vă mai spun ; atîta doar că o dată ajuns acolo am stat, în dunga poienii, pitit bine sub pavăza unui molid, preţ de un ceas ca să-mi viu în fire ! Şi ciuleam urechile mai abitir ca Ciuş ; ba mai puneam şi mîna căuş ! Într-un tîrziu, cînd s-a rumenit cerul către soare răsare, am prins zvoana clempănitului şi a tocilei. Aşadar, mă aflam la loc bun. Numai că blestemaţii roteau în partea cealaltă de poiană, iar pînă acolo altă cale n-aveam decît să mă tîrăsc pe brînci ori cel mult în patru labe pe sub desimea brăduilor, ferindu-mă să nu fac larmă şi să nu scutur cumva neaua de pe crengi, ori să mă agăţ de cioata vreunui vreasc, că pasăre mai simţitoare decît cocoşul de munte nu se află. Aşa tîrîş-grăpiş, într-o vreme ajunsesem să-mi port puşca ţinînd-o de curea, în gură !

Mă mai tîram, mai stăteam, cu urechea veşnic ciulită !

Şi-aud aşa, deodată, cam în stînga mea, pe sub brăduii din partea cealaltă a poienii, un foşnet ca şi cum zăpada s-ar da de-o parte. Rămîn stană de piatră. Nimic. Arar cîte un tocilat. Să ştii că blestemaţii ceia negri s-au dat pe jos şi rotesc aşa. Foşnetul acela ar fi fost sunetul zăpezii atinse de penele aripilor înfoiate. Afurisită dibuire ; să te apropii de cocoş de munte care roteşte pe jos ! Dar n-am încotro ; n-am de ales. La vreo cîţiva paşi mai înainte se încheia ocolul poienii. Acolo trebuia să ajung. De acolo s-ar fi văzut cocoşii rotind pe jos.

Mai aveam puţin. Mă opreşte deodată foşnetul de adineaori. Şi tot în stînga mea, tot pe sub desimea brăduilor ; şi tot într-acolo se îndrepta. Nu clintesc ; nu răsuflu. Nimic. Să mi se fi părut ? Ce poate să fie ? Ciulesc urechea ; scotocesc cu ochii. Nimic.

Încă doi paşi, încă unul. Acuş trebuie să fiu gata.

Iarăşi foşnetul acela ciudat. Măi, ce poate fi ? Stau şi ascult. Nimica. Un cocoş tocila jos în poiană. Altul într-un brad. Ce să fie asta ? Vreun potrivnic de-al lor care vrea să se apropie de locul rotitului, fără să fie simţit şi să sară împotrivă-le la bătaie ? Parcă-parcă nu s-ar potrivi. Atunci ce să fie ? Că n-a fost năzărire ! Măcar un pas să mai pot face ! Mă adun încet sub mine, iau puşca în mînă şi înalţ încet-încetişor fruntea.

Atunci mi-am dat seama.

Dincolo, între ceilalţi brădui, la nici trei paşi, aşa cum v-am spus, stătea încordat pentru săritură, ditamai rîsul. Rînjit, cu ochii sticlind, coşcogea rîsul cel mare, acela care lăsa o urmă cît podul palmei şi doborîse an de an nu numai viţei de cerb, ci şi ciute în toată firea. Săritura lui mi s-ar fi oprit drept în beregată şi-n obraz.

Toate s-au petrecut cît te-ai freca la ochi. Abia am avut vreme să mă prăvăl la dreapta şi să slobod amîndouă focurile dintr-o dată. Rîsul îşi descopciase saltul. Mi-a apucat căciula în gheare şi s-a prăvălit de-a stînga mea. Era mort, cu pieptul zdrobit de cei doi plumbi. Aşa am căzut, amîndoi deodată. El pe o rînă, în stînga, eu pe spate, în dreapta. Şi din poiană, ca nişte stropi uriaşi de smoală, au ţîşnit cocoşii ; care încotro.

Cît am stat aşa, n-aş putea să vă spun. Căciula, tot asta din cap, mi-a peticit-o şi mi-a cusut-o, a doua zi, Ioţa cojocarul, cînd am ajuns, de vale, în sat. Flămînd rupt, dar cu ditamai blana de rîs în torbă...

Eugen JIANU

SIMBOLURI CARE NU CUVÎNTĂ

ORIZONTAL: 1. Înălțime și forță. — Simbol al înțelepciunii, la Esop. 2. Agerime și... rapt. — O dată-n an **(fem.)**. 3. Cap de lebădă! — Pace și puritate. 4. Suplețe și lene. — Pui de capră, fără cap! 5. Spaimă și.. folclor oltenesc. — Se exprimă prin... fugă. 6. Corb la corb. — Simbol al cruzimii **(pl.)**. 7. Volum încă nescris. — Vînătoare de... cavaleri **(pl.)**. 8. Vultur la feminin. — Monogramă de argint! — Începe zloata! 9. Apă-n cizmă. — Coada vulpii în vîrf de băț. — Ca leoaica la mînie. 10. Pronume. — Metalul codrilor eminescieni. 11. Semnele vremii. — Verbul vînătorului.

VERTICAL: 1. Șiretenie sută la sută. — Năsos și gros la piele. 2. Grosimea... cocoșului. — Agresivitate și mîndrie **(pl.)**. 3. Într-o clipă! — Înțelepciune și servilism. — Solid în coadă! 4. A o șterge iepurește. — Întors înapoi! 5. Măsură cu cîntec. — Din Hoarda de Aur. 6. Dublură! — A fost odată. — A iubi, ca între cîine și pisică. 7. Da' de unde! — Animal cu periscop. 8. Armă dus-întors. — Mort pe jumătate! 9. Se servesc... prăjite!. — Simbolul codașului. 10. Cele... fără cap! — Simbolul... vieții. **(pl.)**. 11. Lac să fie! — Uriașii nordului

Radu CALOMFIR

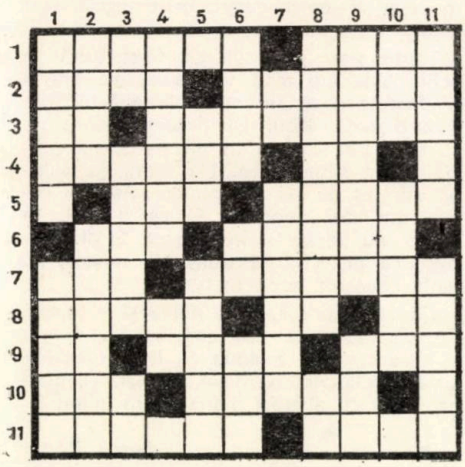

CARTUȘE... OARBE

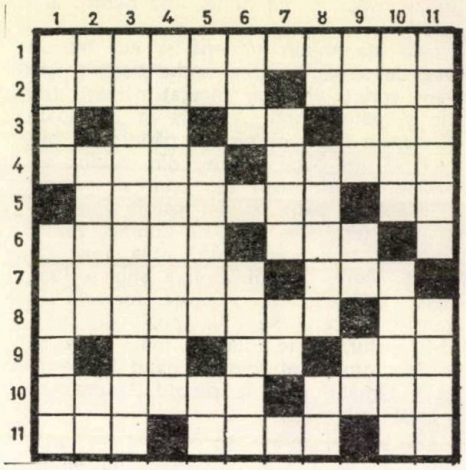

ORIZONTAL: 1. Siluetă deasupra prăpastiilor **(două cuvinte)**. 2. Vînat pe pălărie. — La pescuit, pe coastele turcești. 3. O jumătate de orez...—... și o litră de smîntînă! — Primele la învățătură! 4. Struțul, față de leu. — Mai mult decît bine hrăniți. 5. Din tolba vînătorului. — La deal, la vale! 6. Acord vînătoresc. — Arma Dianei. 7. Mînă-n mînă **(fem.)**. — Oală de fier **(tr.)**. 8. Fiare de laborator. — Semidoct! 9. Dai... fără cap! — Viața almanahului. — Balenă la regim. 10. Vine, vede și... admiră. — Vînatul vesel **(pl.)**. 11. Primii vînători. — Vînat pe scenă. — Măria Sa, puiul pădurii.

VERTICAL: 1. Port-cuier. — Armă albă... în cîrlig. 2. O picătură de argint. — Mediu, la rațe. — Din sus, în jos! 3. Cîini duși de nas. 4. Teritorii cu vînatul interzis. 5. Coadă de vînat. — Testamente. — Aripi de sitar! 6. Fala rinocerului. — Arată greșelile altora. 7. Trecătoare, pas în... gust. — Ochi albastru al naturii. 8. Punct comun la arici și albine. — Urșii păcăliți de vulpi. — Lampa Sfinxului. 9. Cînd vînat, cînd vînător. — Semicerc! — Ia te uită! 10. Traistă de alimente, în aer. — Păsări vînate. 11. Simbol cinegetic. — Limbă de canar.

Radu CALOMFIR

N. B. *Dezlegările în pag. 198.*

Idilă

PRIVISE spre dreapta, de-l durea ceafa. Hotărît, era singură şi deloc urîtă! Netulburată, îşi mijea ochii numai la pluta pe care o făcea să tremure, din cînd în cînd, cîte un cărăşel. Scotea în linişte cărăşelul, îl punea într-un juvelnic pleoştit şi arunca iar, după ce înşira încet o rîmă în cîrlig. Nici un semn că l-ar fi zărit şi pe el, pe baltă.

El a tuşit semnificativ de mai multe ori, a vorbit infinit prea mult cu cei cîţiva caraşi pe care i-a prins şi se ruga „Dă doamne, să agaţe ceva mai ca lumea, să sar cu minciocul!"

Dar ea nu agăţa. În schimb îi ştia clipă cu clipă frămîntările şi ştia, perfida, că de trei ceasuri el căuta un prilej să intre în vorbă cu ea.

Şi l-a găsit: „N-aveţi nişte rîme?" (Nepricopsitul!) — Ba da. Poftim, i-a răspuns şi i-a aruncat cutia cu rîmele ei toate. Pe urmă şi-a strîns repede undiţa şi a plecat fără să mai privească înapoi.

„Oare de ce s-o fi supărat?" s-a întrebat el, tembel şi singur pe baltă. (i.c.).

Mică fabulă

VORBITORUL încheia: „Ocrotirea faunei trebuie să fie prima preocupare a iubitorilor naturii patriei — şi mai ales a vînătorilor. Aceştia din urmă trebuie să ştie să aplece ţevile armei atunci cînd zboară o pasăre rară, cînd apare o scroafă de mistreţ, cînd ţîşneşte găina de fazan... etc. etc.

Seara, la masa comună oferită în cinstea sărbătoritului conferenţiar, au curs toate vinurile Dobrogei, şi-au dat pe faţă deliciile toţi peştii din deltă, s-au reamintit cele mai amuzante şi cele mai duioase amintiri. Cel mai vechi tovarăş de vînătoare al ilustrului vorbitor se întinse peste masă, în mîna dreaptă cu o ultimă cană plină cu „1001", şi-i spuse acestuia, înduioşat pînă la lacrimi: „Ţi-aduci aminte, în 1953, în deltă, cînd am dat foc stufului, jur-împrejurul insulei acelea mari; ne aşezasem în dreptul părţii care nu ardea şi pîndeam. Ieşeau pe-acolo, buimăciţi de spaimă şi fum, mistreţi, vulpi, lupi, iepuri, dihori şi cîte şi mai cîte altele şi noi trăgeam foc după foc şi cînd am terminat cartuşele a trebuit să aducem pe gheaţă săniile, ca să încărcăm grămezile de vînat... Ţi-aduci aminte?"

„Nu-i adevărat! protestă sărbătoritul. Era în 1954!" (n. r.).

Cugetări

Cînd simţi în jurul tău natura asemenea unui templu ce te copleşeşte prin măreţia şi tîlcurile lui adînci, poţi fi sigur că tu, pescarule, eşti acela care oficiezi la altarul său cea mai divină slujbă pămînteană.

Deşi pare paradoxal, pentru pescar şi apa este un pămînt... „pămînt al făgăduinţei".

Chiar cînd se dezlănţuie cu toată forţa împotriva ta, natura nu poate fi acuzată de perfidie. Ea oferă în permanenţă pescarului aplecat asupra-i elocvente exemple de iscusinţă, cutezanţă şi statornicie, atribute în care ne recunoaştem mereu idealitatea fiinţei.

Nedezmînţita amantă a pescarului este apa: oricît de mult şi de des l-ar înşela, sînt cu totul rare şi neobişnuite cazurile cînd el refuză pentru totdeauna să se mai reîntoarcă la ea.

Ciudată forţă de convergenţă pe care o exercită pescuitul: ori de cîte ori avem ocazia, universul preocupărilor noastre cotidiene sîntem ispitiţi să-l valorificăm şi să-l măsurăm cu această unitate etalon.

Prorocire pentru anul 2000: Dacă perioada contemporană a societăţii umane şi-ar propune să dărîme toate zeităţile pe care imaginaţia popoarelor le-a creat de-a lungul veacurilor, anul 2000 ar trebui să înalţe pe locul rămas liber soclul pe care să se urce statuia unui pescar.

Eugen CÂMPEANU

Curaj

ÎN POVESTIRILE vînătorești nu numai puşcaşul — în special cel care povesteşte — apare ca om curajos. Se mai întîmplă ca şi gonaşul să fie subiectul unor fapte eroice, sau dimpotrivă. În cele ce urmează încerc să redau în mod fidel o întîmplare aşa cum a povestit-o unul din tagma noastră, în cabană, cu prilejul unei vînători. „Un vier tînăr fusese rănit în cursul zilei. Am dat de el spre seară, în amurg, cînd îl hărţuiau doi cîini. M-am apropiat, însoţit de un gonaş. De la distanţa de zece paşi am tras două focuri, dar l-am rănit numai, din nou. Nu aveam lumină suficientă şi trebuia să am grijă să nu nimeresc cîinii. După al doilea foc vierul a lăsat cîinii şi s-a repezit spre mine. N-am mai avut timp să reîncarc arma. L-am aşteptat nemişcat cu gîndul ca în ultimul moment să sar la o parte şi să-l las să treacă. Din nefericire însă m-am împiedicat de o rădăcină şi am căzut pe spate. Vierul m-a călcat cu picioarele din faţă, i-am simţit suflul fierbinte în obraz. În mod instinctiv i-am apăsat ţeava armei în piept şi l-am aruncat de pe mine. În acest moment au sosit şi cîinii, şi duşi au fost, cu tot cu mistreţ.

Cînd m-am cules de pe jos, am descoperit gonaşul urcat într-un copac. Se străduia încă să urce cît mai sus.

— Iute ai mai dispărut de lîngă mine ! îi strig.

— Vroiam să i-o iau înainte...

— Atunci ai greşit direcţia ; după cîte ştiu, mistreţul cam rar se caţără în copac !..."

Valentin CSERGÖ

Imitaţie

SE ŞTIE CĂ puii animalelor, ca şi copiii, învaţă o serie întreagă de comportări imitînd. Deşi puii animalelor se nasc cu o serie de cunoştinţe (reflexe înnăscute) totuşi, prin imitarea semenilor lor adulţi, îşi însuşesc mult mai repede punerea în practică a noţiunilor cu care s-au născut.

Imitaţia nu se limitează la perioada de pui, ci ea se manifestă şi în tot restul vieţii în diferite împrejurări. Astfel luarea bruscă a zborului unei păsări dintr-un stol ce stă pe pămînt sau pe arbori va declanşa spontan un zbor general la toţi indivizii stolului ; la fel, fuga unui mamifer dintr-un cîrd va declanşa aceeaşi reacţie de fugă la tot grupul. Prin astfel de comportări imitative la diferitele semnale ale semenilor lor, animalele se salvează de la diferite primejdii.

Un animal sălbatic pus în tovărăşia altor semeni blînzi se va îmblînzi şi el foarte repede, tot datorită obiceiului imitaţiei. Exemplarele blînde nu se vor speria la apropierea omului, iar cel sălbatic, prin imitare, se va comporta în scurt timp la fel ca ei.

Într-o toamnă am primit la Zoo Băneasa o lebădă cîntătoare sălbatică, prinsă vie. Am introdus-o într-un adăpost spaţios şi i s-a dat hrană cît mai variată. Au trecut cîteva zile dar pasărea nici nu s-a atins de mîncare. Stătea mereu atentă, numai ochi şi urechi, la cel mai mic zgomot ce se auzea. Am introdus atunci în adăpostul ei o lebădă cucuiată, blîndă, din cele din Cişmigiu, care era indiferentă la zgomote şi consuma hrana fără nici o sfială. De a doua zi lebăda sălbatică a început să consume hrana şi, în cîteva zile, s-a acomodat şi cu zgomotele imitînd exemplarul blînd. Acum ea trăieşte liberă pe lacul mic din Cişmigiu, împreună cu celelalte lebede, atît de blîndă ca şi cum nu ar fi trăit niciodată în stare sălbatică. *(R.D.)*

Pescăruşi (foto : *Iosif Szabo*) ▶

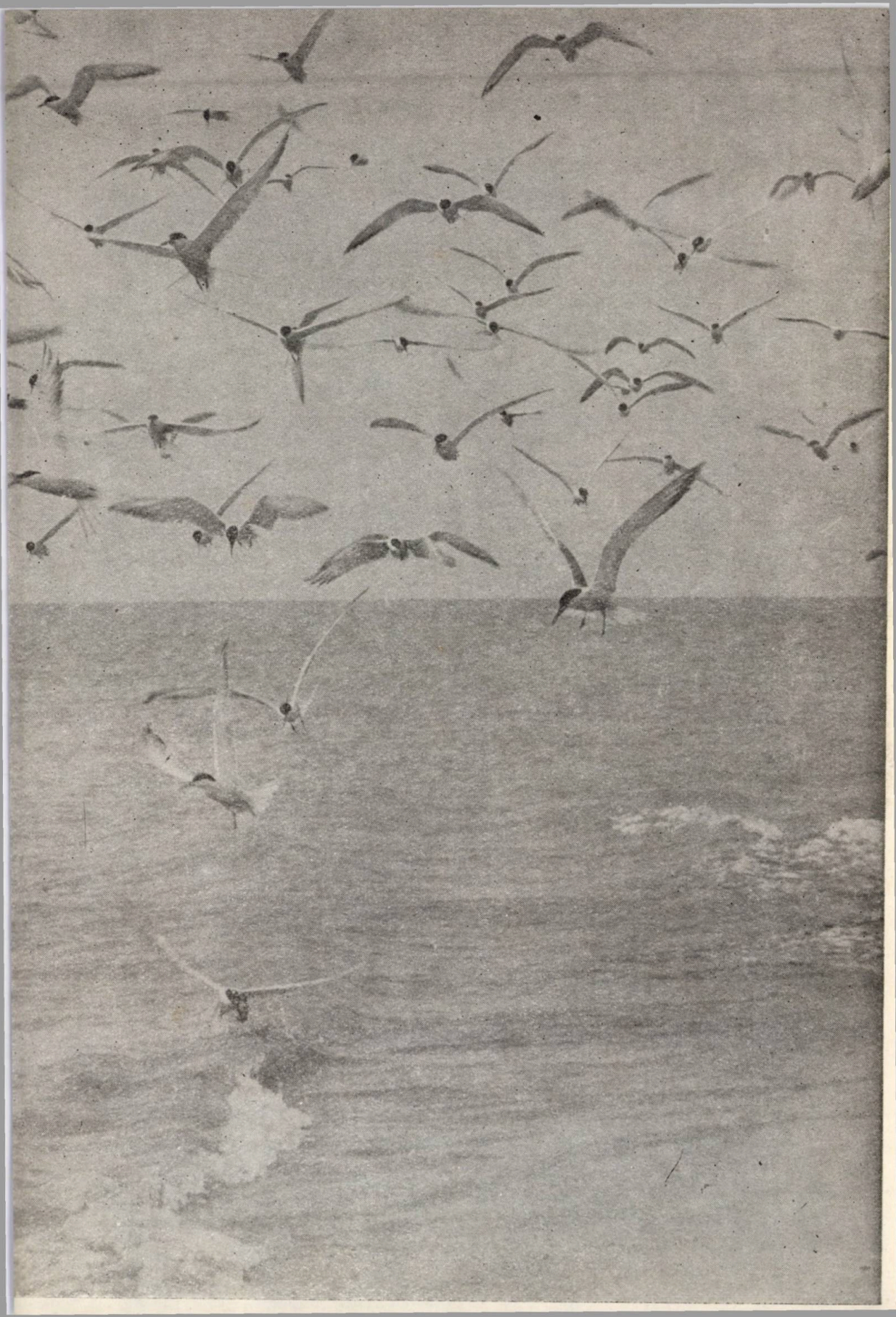

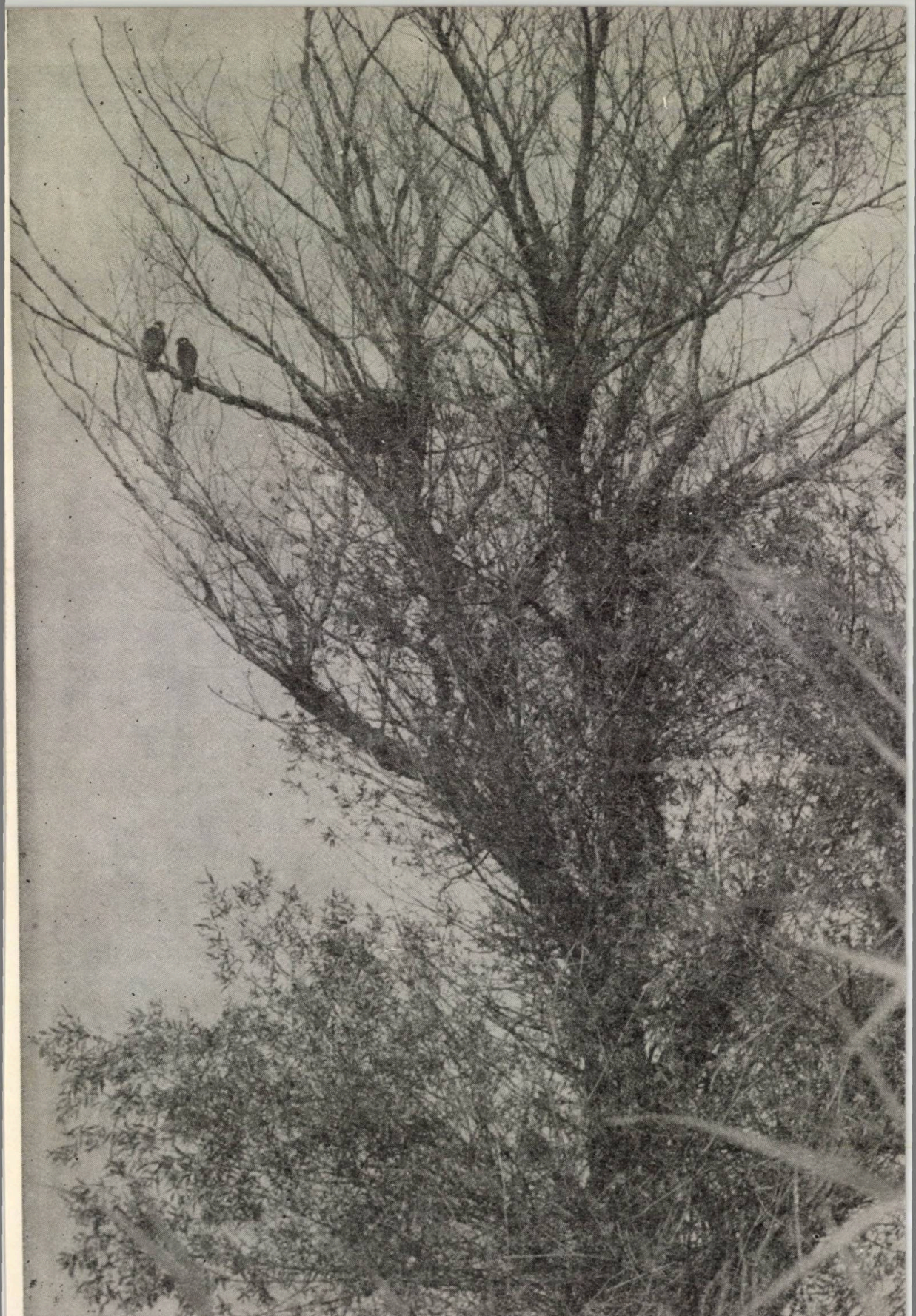

La pescuit... monștrii

Datorită împrejurărilor mi-a fost imposibil să ies, cu undița, la apă. Totuși nu m-am lăsat ! Am obținut o autorizație și am capturat monștri apelor din vechile tomuri păstrate în biblioteci, „pescuindu-i" cu aparatul fotografic. N-am rezistat tentației de a vă prezenta acest panopticum fantastic, colectat din zoologii ce datează de mai bine de patru veacuri, din epoca în care știința modernă făcea primii săi pași spre adevăr. Primii pași, în papucii copilăriei, au însemnat șovăieli, experiențe și, nu arareori, erori. Să fim deci îngăduitori. În secolul XVI incultura și bigotismul mai întrețineau superstițiile și credințele în supranatural, născocind totodată și fabuloase viețăți generate de imaginația umană. Textul, tradus, este în mare parte original, provenit din legendele explicative — prescurtate — ale ilustrațiilor. Nu-mi rămîne decît să vă doresc „distracție plăcută și vise... frumoase", rămînînd al dumneavoastră,

Mircea BICHICEANU

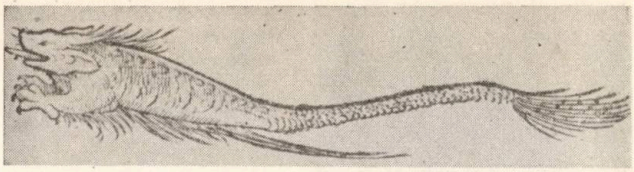

1. Brethmechin — în grai arab această vietate se cheamă amfibie, găsită în insula Iava. Trupul său colorat roșu este pe alocuri pătat cu albastru. Coada-i seamănă cu cea de cal, dar ghearele sînt ca de leu sau panteră.

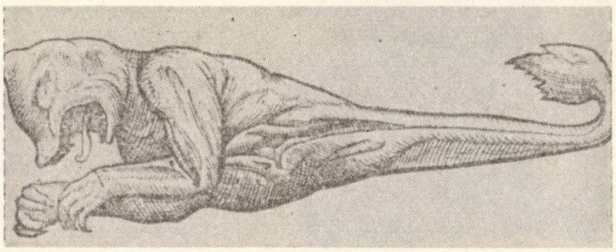

2. Sub numele de șarpe indian — înfățișat în desenul trimis de H. Cardanus — celălalt monstru a fost aflat la Milano. Are coadă de animal acvatic, un cap apropiat de maimuță și mîini prelungi.

3. Diavolul de mare alăturat, din neamul ihtiocentaurilor, avînd statura unui copil de cinci ani, ar fi fost zărit la Roma.

1 *Șoimul rîndunelelor* (foto : *Iosif Szabo*)

4. Acest minunat monstru marin a fost capturat în Norvegia, fiind botezat din pricina asemănării călugăr (stînga)

5. În dreapta sa un alt monstru cu aspect de episcop, văzut în Polonia în anul 1531 (dreapta)

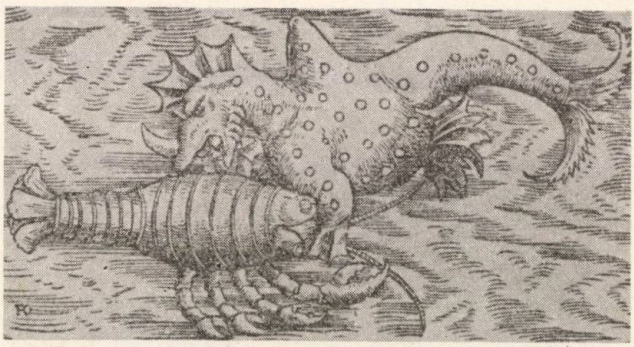

6. Iată un balaur în felul rinocerului (cu corn şi gheb ascuţit) ce sfîşie raci imenşi.

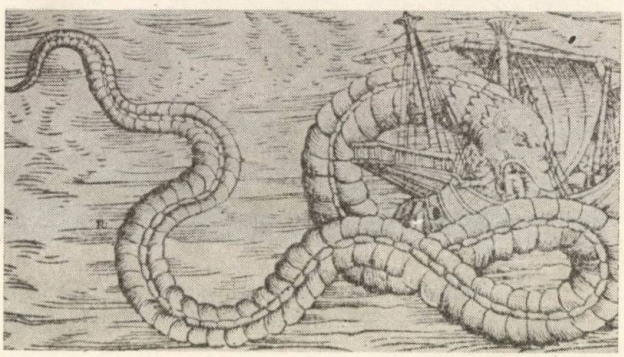

7. În Marea Baltică s-au descoperit şerpi de mare lungi de cîteva sute de picioare care, de nu sînt mîniaţi, pe nimeni nu vătămă. (În caz contrar priviţi cu atenţie monstrul indispus şi cugetaţi la nenumăratele primejdii care... vă puteau paşte). (m.b).

MISTREȚUL

ÎNTÎMPLAREA S-A PETRECUT nu chiar cu prea mulți ani în urmă. Eram într-o toamnă tîrzie în legendara pădure Dumbrava Roșie a lui Ștefan cel Mare. Pădurarii și paznicii, așa cum avuseseră poruncă, semnalară la vreme bîrlogurile, rîmătorile și adăposturile mistreților. Se hotărîse să se facă în acea zi și în acel codru din Moldova de Sus, vînătoare numai de mistreți. În mijlocul codrului, ajunși într-o liniște desăvîrșită, ne luasem locurile pe linia de tragere, fiecare în standul lui, după cum îi fusese norocul și-i căzuse numărul de ordine tras din pălăria maistrului de vînătoare.

Culiță, un bărbat înalt, voinic și vioi, de peste treizeci de ani, om cu carte, orășean, lua parte pentru întîia oară la o vînătoare de mistreți. Standul lui era pe o movilă cu vedere și linii de tragere foarte bune, pînă la distanțe de două-trei bătăi de pușcă. Stăpîn pe nervi, după ce-și cercetă atent golurile țevilor pușții, le încărcă cu cartușe speciale pentru mistreți. Apoi se așeză pe scaunul-trepied, care nu-i lipsea niciodată. Nu se mai mișcă.

Din depărtări, ecoul prelung al unui corn de pădurar, peste colinele acoperite cu stejarii și fagii seculari, semnală începerea vînătorii. Fiori de emoție străbătură ființa lui Culiță, care înregistră semnalul cu aceleași vibrații emotive ca și undele sonore care-i sunau în timpane ; simți în tot corpul căldura bucuriei trăirii acestui moment. Își ascuți și mai mult simțurile...

Nu trecu mult și, dinspre partea de unde-i venise ecoul cornului de pădurar, urechile lui Culiță prinseră nedeslușit, apoi tot mai clar, pîrîituri de crengi uscate de pe jos și foșnituri de frunze răscolite. Ochii lui sfredeleau depărtarea și pe culmea din față desluși mai întîi o coamă zburlită, apoi sub coamă un trup voinic și-i distinse chiar capul. Era departe. În fugă leneșă se îndrepta spre movila unde era Culiță. Grohăind rar cu un geamăt de „ăh", se apropia și căpăta contururi tot mai clare... Se lămuri : era un solitar, după cîte își imagină din descrierile făcute de alții. Stăpîn pe sine, Culiță se încordă și duse pe nesimțite patul pușții în umăr, ridicînd țevile spre vînatul în mișcare. Mistrețul schimbă puțin direcția spre dreapta lui Culiță, căutînd să ocolească movila. Două focuri, bine țintite și la timp slobozite, doborîră solitarul la vreo douăzeci de metri. Culiță goli țevile de cartușele arse și le reîncărcă într-o clipită, priveghind atent.

Pe restul liniei vînătorilor, așezați la mari intervale, mai auzi bufnind pușțile care iscau prelungi ecouri peste văile și culmile împădurite. După un răstimp însă, păru că bătaia se sfîrșise ; văzu chiar cîțiva gonași mai către dreapta, apropiindu-se de linia vînătorilor postați în standuri.

Plin de entuziasm, Culiță se ridică și începu să coboare prudent spre victima sa. Mistrețul, un solitar veritabil, de o mărime puțin obișnuită, nu mai grohăia ; zăcea nemișcat. Putea să jure oricine, nu numai Culiță, că porcul trecuse în veșnicie și că începuse chiar să se răcească. Grăbi pasul cu mai puțină precauție și, cînd ajunse ca

la cinci paşi, solitarul, cu un grohăit sinistru de se cutremurară împrejurimile, făcu un salt fulgerător, ca azvîrlit de arc neînchipuit de puternic. Dacă Culiţă nu ar fi sărit într-o parte, l-ar fi izbit rîtul ai cărui colţi curbaţi şi ascuţiţi au trecut la o şchioapă. Aşa de surprins a fost Culiţă că nici puşca nu a mai avut vreme să o folosească. Dezmeticit pe dată, vru să se întoarcă să ia ceva distanţă ca să tragă, dar nu mai avut cum, căci mistreţul, cînd a atins pămîntul lîngă Culiţă, s-a întors gata să-l spintece cu colţii. Un salt înapoi făcut cu o iuţeală ca în faţa unui mare pericol şi Culiţă slobozi focul uneia din ţevi drept între ochii sălbăticiunii. De-abia acum mistreţul trecu în veşnicie, căzînd ca lovit de trăznet.

Cu fiorii celui care a trecut pe lîngă o primejdie de moarte, cu răsuflarea gîtuită şi cu broboane de sudoare rece pe frunte, Culiţă s-a retras ţinînd arma gata de tragere. Şi s-a oprit la distanţă potrivită, ca o stană, aşteptînd ca porcul să-şi reia atacul...

Venind din susul culmii, împreună cu nişte gonaşi, aşa l-am găsit. Strigîndu-l pe nume şi trezindu-se lîngă noi, îşi şterse faţa de broboane şi-şi descărcă starea nervoasă mai mult icnind: „Era să dau de dracu!" Apoi îşi desfăcu puşca cu un uşor tremur al mîinilor.

Petre CONSTANTINESCU

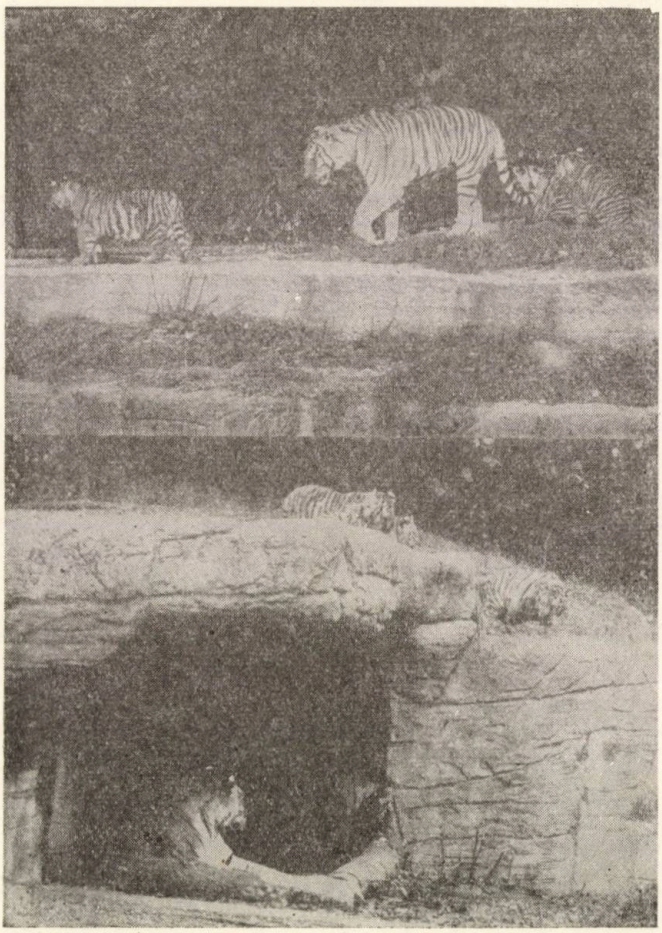

Născuţi în captivitate

Se ştie să felinele pun preţ pe o progenitură numeroasă. Dacă avem însă de-a face cu animale care se hrănesc cu căprioare, cerbi şi porci mistreţi, ba pe deasupra mai fac şi baie, ele constituie desigur o specie aparte de „pisici". Această pisică mare, tigrul siberian, îşi are patria în Manciuria. Privind cvadrupleţii din ilustraţia noastră, nu-ţi dai seama că s-au născut în captivitate, un eveniment extrem de rar. Mama şi paznicul grădinii zoologice Hagenbeck (Republica Federală a Germaniei) urmăresc cu atenţie primii paşi ai neîndemînaticilor pui de tigru. În mod normal, femela îşi iniţiază puii în tainele vînătorii, înainte ca aceştia să împlinească doi ani. Tigrul siberian, singura felină sălbatică care iubeşte apa, are nevoie de o îndemînare specială pentru prinderea somonului.

Descoperiri recente cu privire la comportamentul animalelor

instinct, ritual superstiţii

A STÎRNIT multă vîlvă, anul trecut, atît în lumea ştiinţifică propriu-zisă, cît şi în cercurile largi care se interesează de comportamentul animalelor, cartea savantului şi marelui zoolog german Konrad Lorenz — directorul Institutului de studii comparate, din München — apărută în editura Flammarion, Paris şi intitulată, foarte sugestiv: „De vorbă cu mamiferele, cu păsările şi cu peştii". Autorul arată acolo, între altele, cum a ajuns să vorbească în modul cel mai firesc, cu stăncuţele, cu o gîscă cenuşie pe care a crescut-o de mică, cît şi cu diverse alte animale. Una din fotografiile cărţii îl înfăţişează pe Lorenz, cufundat în apă pînă la gît şi sărutat, în acelaşi timp, de două lebede, fiecare pe cîte un obraz... Imagine care ar părea din basme dacă nu ar fi vorba, în realitate, de rezultatul unei riguroase activităţi ştiinţifice. Lorenz aparţine de altfel şcolii lui von Frisch, autorul celebrei cărţi asupra „Limbajului albinelor".

Ultima lucrare a lui Lorenz apărută recent şi intitulată „Agresiunea: o istorie naturală a răului", aduce precizări interesante cu privire la temeiul comportării animalelor. Savantul demonstrează că animalele nu cunosc răul în sine, nu au sentimentul răului (la oameni e cu totul altceva...) şi că nici un animal nu face răul numai pentru plăcerea de a-l face. Astfel, zice el, răpitoarele îşi culeg prada fără manifestarea vreunui sentiment de furie, ci în modul cel mai firesc. Luptele care se dau între animalele de acelaşi fel nu sînt niciodată ucigătoare în sensul că atunci cînd cel slab nu mai poate lupta şi renunţă la competiţie, celălalt îi acordă viaţa, nu îl ucide. Chiar falsa reputaţie de „cruzime" a lupilor are mai mult un temei economic decît ştiinţific.

Toate animalele posedă însă un puternic instinct necesar supravieţuirii, adică selecţiunii lor naturale, lege descoperită cîndva de Darwin. Lorenz a constatat, confirmînd cercetările anterioare, că absolut toate animalele au nevoie de un anumit spaţiu (socotit de ele „vital") pentru a se hrăni, a-şi proteja ouăle şi apoi progenitura. Experienţa celor doi peştişori într-un acvariu este concludentă: peştişorul nou venit este gonit de cel mai vechi — care se socoate stăpîn pe întreg terenul — prin toate colţurile acvariului pînă ce, printr-o luptă insistentă, cel nou parvine să ajungă la o înţelegere, la o împărţire a „teritoriului" cu cel mai vechi — să zicem, în limbaj uman, la un „modus vivendi".

Starea de spirit care stă la baza acestui instinct de conservare este frica şi, în această privinţă, toate animalele se aseamănă. Atunci cînd unele specii trăiesc în haite, triburi sau familii, colectivitatea atacă celelalte colectivităţi sub conducerea unui şef, ales în funcţie de vîrsta sau de forţa sa. Dintre „familii" cele mai feroce sînt cele ale şobolanilor. Dar şi aceştia pot fi înşelaţi cu uşurinţă: dacă un şobolan străin este „parfumat" cu mirosul caracteristic tribului, el este „admis" de îndată şi fără nici o greutate în tribul respectiv. Unele specii de animale se conduc după miros — altele numai după sunet: iată cazul curcii, care acordă toate dovezile afecţiunii sale oricărui obiect, înzestrat cu un mic difuzor care imită piuitul puilor săi — însă care îşi va ucide fără ezitare puii, dacă, fiind surdă, nu mai aude piuitul lor... Mai complex şi, deci, mai interesant, este cazul unei anumite şopîrle mascule care îşi cunoaşte femela după miros, însă cu condiţia ca ea să aibă totuşi alte culori decît acele ale masculului. Dacă o femelă este vopsită cu culorile masculului, acesta se repede bătăios împotriva ei oprindu-se însă de îndată ce o recunoaşte. Dacă i se aduce însă, după aceea, un mascul veritabil, şopîrla îl pipăie în prealabil cu limba ca să verifice dacă nu a fost iarăşi înşelată... Acest instinct agresiv se manifestă, cîteodată, sub forma unui joc, a unui dans. Konrad Lorenz descrie dansul nupţial al cocorului, care imită,

asemeni unui dansator african, o luptă între doi adversari imaginari, atacînd chiar o pietricică sau o bucăţică de lemn inofensivă pentru a-şi putea dovedi, în acest fel, puterea, faţă de femela căreia îi face curte.

O mare parte a cărţii lui Lorenz — şi aceasta îl face optimist în privinţa legilo naturii — este consacrată „ritualizării" anu mitor atitudini ale animalelor. Acestea se mulţumesc adeseori să mimeze doar ameninţarea, potrivit unui ritual coregrafic bine stabilit — spre deosebire de oamenii care, în cazuri identice, trec, în mod real, la acţiune.

Se pare că animalele pot avea şi... superstiţii. Lorenz povesteşte următoarea întîmplare a gîştei cenuşii pe care o crescuse şi care îi era foarte ataşată: într-o zi, o aduce cu dînsul în casă. Speriată din cauza mediului neobişnuit, gîsca se repede la fereastră pentru ca să scape, apoi se liniştеşte consimţind să urce, împreună cu stăpînul său, scara la etaj. A doua zi, aceeaşi tentativă de fugă din partea gîştei care, de rîndul acesta, se linişteşte mai repede. Lorenz observă însă că, de cîte ori o aducea în casă, ea se îndrepta întotdeauna spre fereastră înainte de a urca scara, fără a mai da semne de frică — probabil, îşi zicea el, că şi-a făcut din asta un obicei. Pînă într-o seară cînd, din cauza obscurităţii, gîsca nu mai vede fereastra. De rîndul acesta, înfricoşată, îşi urmează stăpînul tremurînd — iar cînd ajunge la mijlocul scării se întoarce repede din drum pentru a face gestul care îi intrase în obicei şi anume, acela de a se îndrepta spre fereastră înainte de a urca scara... Savantul deduce, din această comportare, că gîsca s-a întors numai din superstiţie, deoarece observase, în trecut, că drumul spre fereastră înlăturase „primejdia" de atîtea ori şi că el trebuie repetat pentru ca să o înlăture şi de rîndul acesta.

Konrad Lorenz ia în derîdere antropomorfismul acelora care judecă animalele atribuindu-le acestora calităţile şi defectele omeneşti. El nu găseşte animalelor calităţi intelectuale, ci doar instincte sau îndemnuri („pulsions"), cu precizarea că mecanismul lor este tot atît de complex ca şi mecanismul inteligenţei umane. În loc de antropomorfism faţă de animale, ar fi poate mai indicat să se facă zoomorfism faţă de oameni... Căci, în povestea de mai sus a gîştei cenuşii, nu se pot oare recunoaşte unele superstiţii umane şi mai ales plăcerea pe care o au oamenii de a-şi repeta gesturile şi de a trece mereu prin aceleaşi locuri, din cauza sentimentului de siguranţă pe care l-au căpătat în trecut şi care le garantează astfel şi siguranţa prezentului?

Nicolae CRISTOVEANU
(după Guy Dumur „Comunauté Européenne" nr. 128/1969)

NOD DE ÎNNĂDITURĂ PE FIR

SÎNT MULTE situaţiile cînd pescarul sportiv are nevoie să înnădească firul de nylon de pe mulinetă sau pentru o altă întrebuinţare, cu un nod cît mai rezistent, mai puţin voluminos şi care să opună o piedică minimă la trecerea prin inelele lansetei sau prin orificiile unui plumb, plută etc.

Un nod care întruneşte toate aceste calităţi se confecţionează aşa cum se arată în figura alăturată.

Se pun capetele de înnădit, unul peste altul, în direcţii opuse, pe o lungime de aproximativ 15 cm; se apucă cu degetele de la mijlocul acestei suprapuneri şi se învîrte unul din capete într-un sens şi celălalt în sens contrar pe partea corespunzătoare a firului întreg; capetele libere, după vreo 7—8 învîrtituri pe fir, se readuc la centru, către locul ţinut între degete, şi se introduc printre cele două fire, în acelaşi loc, în sensul săgeţilor indicatoare din figură (a), pînă ce nodul se strînge cît mai mult posibil *(figurile b şi c)*; nu mai rămîne decît să se taie foarte din scurt cele două capete libere şi nodul este terminat. *(n.s.)*

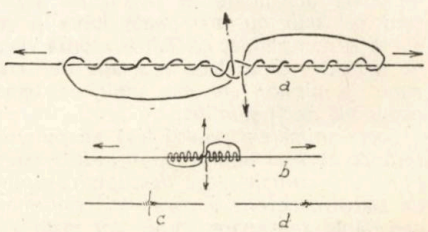

PROTEJAREA MÎNERELOR DE LANSETĂ DIN PLUTĂ PRESATĂ

LA LANSETELE cu mîner din plută presată, în cazul cînd fixarea mulinetei cu ajutorul inelelor se face prin presare, cu timpul are loc o erodare a mînerului. Pentru a se preveni distrugerea mînerului şi deci nevoia de a-l schimba, propun un dispozitiv foarte simplu. Întrucît roaderea mînerului are loc într-o anumită porţiune, aici se poate pune o bucată de tablă sau de material plastic de 1 mm grosime, îndoită după forma mînerului. Bineînţeles că, pentru ca mulineta să se poată scurta, este necesar ca în porţiunea respectivă pluta să fie îndepărtată pe o adîncime egală cu grosimea tablei sau materialului plastic folosit. După şedinţa de pescuit se scoate piesa, urmînd să fie pusă din nou la o nouă fixare a mulinetei.

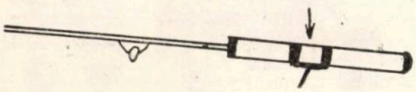

APĂRĂTOARE PENTRU VÎRFUL CÎRLIGELOR

SE FOLOSEŞTE pentru a proteja vîrful cîrligelor de agăţare. Se utilizează tubul din material plastic, din care este confecţionată frînghia de rufe. Se va monta pe cîrlig, putînd fi folosit de nenumărate ori, pînă la pierdere. Pentru cîrligele mai mici de 10, se poate utiliza izolaţia de plastic de la conductorii electrici. Astfel, în timpul transportului cîrligele vor fi ferite de agăţături. Prin procedeele mai vechi se strică vîrful cîrligului (prin înfigerea sa în carton sau chiar plută), sau materialul este greu de procurat (bobiţa de soc, măduva de floarea soarelui), avînd şi o rezistenţă foarte mică, după utilizare trebuind să fie schimbat.

INEL DE PÎSLĂ PENTRU ŞTERGEREA FIRULUI DUPĂ PESCUIT

SE VA CONFECŢIONA din pîslă. Grosime : 1—1,5 cm, după posibilităţi. Se taie din pîslă o bucată circulară, cu diametrul mai mare cu 2—3 mm decît diametrul interior al inelului de la lansetă. Pe marginea sa se va săpa un şanţ, a cărui adîncime va fi de 1—2 mm ; depinde de rezistenţa la îndoire a pîslei folosite. Se va face apoi o crestătură de la mijlocul discului pînă la margine.

Principiu de folosire : După ultima aruncare, care se va încerca să se facă la distanţă maximă, se adaptează rondela de pîslă la al doilea inel de la lansetă, pornind de la bază, introducîndu-se firul prin crestătura făcută. În cazul firelor mai groase de 0,25, se poate lărgi puţin crestătura spre centru, pentru ca frecarea să nu fie chiar atît de mare. Firul va fi astfel presat de discul care trebuie să intre în inel cît mai fix, fără să aibă joc. Discul se va adapta de preferinţă la al doilea inel de la lansetă, deoarece dacă se introduce la primul, datorită mişcărilor pe care le face firul *(vezi desenul)*, acesta ar putea ieşi din crestătură. Prin presiunea

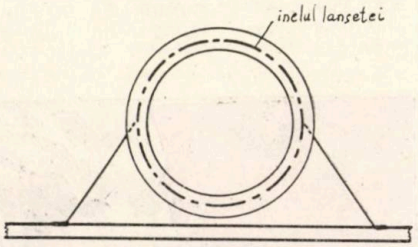

executată de pîslă asupra firului, apa de pe acesta va fi îndepărtată, mărind astfel durata de întrebuinţare a firului. Acelaşi dispozitiv se poate folosi şi pentru ungere. În acest caz, pîsla se va îmbiba cu uleiul respectiv.

Andrei MAHALNISCHI

PESCARII BĂTRÎNI

În căminul de stat al pensionarilor din Grodkow (Polonia), secţia cea mai activă avînd menirea să facă bătrîneţea cît mai plăcută, este cercul pescarilor sportivi. Membrii acestei secţii, toţi de o vîrstă foarte înaintată, se duc la malul apei pentru „a-şi înmuia vergile", cum spun ei înşişi. Directorul şi organele de conducere a cercului susţin că atmosfera printre undiţari este excelentă şi lumea a devenit pentru ei mai frumoasă.

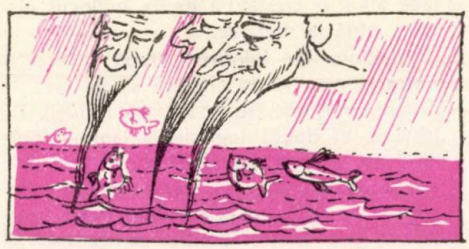

CERBUL DE VIRGINIA

Vînătorii nord-americani au bucuria unor uriaşe efective de cerbi de Virginia. Ritmul de creştere a acestor efective este atît de mare încît în unii ani pot fi vînate în proporţie de 80%, din care jumătate cad în ziua deschiderii sezonului. După datele publicate, în anul 1969, existau în S.U.A. 15.419.404 exemplare, din care numai statul Texas număra în jur de 3.000.000.

UN PEŞTE FOSILIZAT

Un preot, plimbîndu-se pe malul fluviului Adda (Italia) a făcut o descoperire senzaţională : a găsit o piatră mare, din care a scos fosilele unui peşte străvechi. El le-a predat imediat muzeului local de arheologie. Savanţii de acolo n-au putut cu nici un chip să stabilească vîrsta fosilei. Au fost chemaţi deci arheologi din Roma, Neapole şi Milano. În cele din urmă, savanţii au fost de acord, că peştele găsit are o vechime de 170 milioane de ani.

TROFEE FURATE

În ultima vreme au fost furate trofee valoroase, în valoare de circa 14 000 mărci, din Parcul zoologic Hellabrunn. Hoţii au furat, din mai multe săli de expoziţie, 24 trofee capitale de căpriori, 19 trofee de căprior siberian, 2 trofee de elani şi un trofeu de muflon. O fi vorba de un pasionat colecţionar ? Încă nu se ştie.

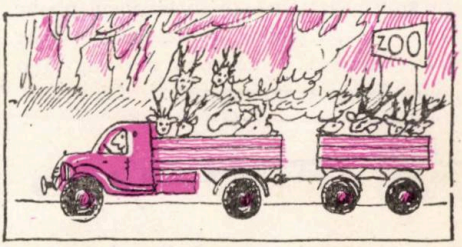

PEŞTI LA MARI ADÎNCIMI

Oceanograful francez Jean-Marie Peres a publicat în revistele de specialitate că a descoperit cel puţin 5 specii de peşti la adîncimea de 8100 m. Acest fapt anulează părerea de pînă acum că peştii nu pot vieţui — din cauza presiunii enorme a apei — dincolo de adîncimea de 6 000 m.

DISPARIŢIA URSULUI GRIZZLY DIN MEXIC

În anul 1960, în regiunile înalte din Sierra Chihuahua din Mexic mai trăiau ultimele exemplare din specia ursului californian Grizzly, cunoscut din povestirile de aventuri despre epoca pionieratului din S.U.A. După cît se ştie, ultimul urs Grizzly a fost zărit în anul 1962, de către un fermier, la lumina farului autovehiculului său. De atunci nu s-a mai aflat nimic despre acest animal.

„DESCHIDERE" 1970

PREGĂTIRILE au decurs cam aşa : un telefon la Doctoru', cu care „eram vorbit" de vreo cîteva luni asupra traseului, altul la ONT, că nu s-a inventat încă păstrăv de Dîmboviţa — din jurul Bucureştilor, în fine un altul la gara de întoarcere, că am mai rămas eu fără tichet de accelerat cu ocaziile anterioarelor „1 Mai" şi, ca să închei cu PTT-ul, am scris la vreo două-trei „foruri locale", neuitînd să pun „taxele" în plicuri.

Iată-mă cu hîrtia-inventar, pe care întotdeauna sînt scrise mult mai multe de cît ai nevoie, de cîte poţi duce şi întotdeauna cu lipsuri serioase la capitolul celor de care nu te poţi lipsi. Că nu degeaba zic bătrînii povestea cu socotelile din tîrg, mereu diferite de cele de acasă. Şi cum bolile din familie le-am cam epuizat cu ocazia ieşirilor la baltă pînă la „închidere", cum botezuri, nunţi şi parastase am mai avut eu şi exact de alte „1 Mai", am găsit o ultimă scăpare pentru acasă (biata nevastă) şi totodată infailibilă şi la slujbă : sînt eu însumi bolnav şi încă grav, cu concediu în regulă (cred că de astenie). Că nu degeaba Doctoru' e doctor...

Şi cînd totul părea, deşi nu era, gata, eu eram în tren,

SPRE LOCUL VISAT

(cu ochii închişi sau deschişi) de luni şi zile de-a rîndul. Nu tu popă-n cale, nici tu mîţă neagră (că se teme de rapid) şi nici găleţi goale (căci am avut eu grijă să plec cu un tren la ore cînd gospodinele oricît ar fi ele de harnice nu puteau să nu doarmă).

Ajung la un capăt de ţară, cînd încă nici cocoşii nu se grăbeau a se trezi şi-mi găsesc amicul după un drum asemănător, încheiat bineînţeles tot cu un autostop, într-un camion pe la 2-3 noaptea, într-o mogîldeaţă de gară. Şi începem în zori să suim, în hăulitul apei şi funinginea trenuţului forestier, într-un decor mohorît de toamnă tîrzie, umedă, rece şi întunecată, în orice caz cu totul altfel ca-n ultimul vis din ajunul plecării. Era încă noapte, frig bine, fagii de abia înmuguriţi, paznicul de vînătoare (cu autorizaţia) avea un „caz în familie" şi nu era-n găriţă, buletinul meteo tăiat din ziar scria negru pe alb ZĂPADĂ la munte, cît despre muşte pe apă nu aveau cum să fi apărut după cît părea de departe primăvara. Deci momelile artificiale (singurele admise !) se reduceau la cele două jumătăţi de kg de tinichele pestriţe din raniţele burduşite de haine, mîncare şi scule, ca pentru o descindere la pol.

Şi totuşi şi noi pescarii avem un Dumnezeu al nostru. Se părea că, aşa ca de obicei, meteorologii s-au înşelat. De abia spre orele 7-8 a reuşit soarele să ne îndrepte cocoaşele zgribulite, să ne descreţească frunţile şi să ne dea grupului — 2 pescari şi 20 de chibiţi, lucrători de la „pepenărie" —.

PRIMELE EMOŢII.

În timp ce lua „Joiana" apă, eu am avut o primă muşcătură (adevărată, zău !) şi ca să creadă asistenţa am scos primul păstrăv în uralele mulţimii, şuieratul sus-pomenitei şi îmbrăţişările amicului. Trage totuşi, dom'le ! Nici apa din ghete (cine mai avea timp să-şi pună cizme ?) nu mi se părea

prea rece, ci doar mersul trenuțului prea încet pînă la casa de vînătoare.

Ajuns sus (poate chiar cam prea sus pentru anotimp), în timp ce amicul își refăcea puterile (sforăind fericit) pentru o după-amiază de pescuit, am prins 7 (șapte) bucăți. Ei bine, nu pentru că această cifră apare des în discuțiile aproximative ale noastre — ale românilor, sau pentru că în matematică, astronomie sau alte domenii are o însemnătate aparte zic „șapte", ci pentru că într-adevăr erau chiar atîția. S-a trezit amicul, s-au culcat între timp El, dar noi tot am avut prima prăjeală.

Și, cînd nu mai credeam, a venit iarna. Ce mai, era ca-n prag de crăciun: fulgi mari, șuier aprig prin crengile desfrunzite și „sus", pe unde trebuia să trecem muntele, negura își reocupase împărăția.

A doua zi amicul a văzut că tot mai bune ar fi fost cizmele lungi, deși ar fi fost mai mult de cărat; ambii am mai constatat că mănușile ne-ar fi prins tare bine, cît despre slănina lăsată acasă din considerente asemănătoare a trebuit să fie recumpărată de la SAM, cum îi zicea maica Dragomir (fochist de serviciu la cabană). Și după o cruce făcută pe ascuns de biata femeie, după urările neîncrezătoare ale localnicilor, am „luat-o" încet spre munte, să facem trecerea într-o altă vale. Așa cum rîdeam eu de iarnă cu 2-3 zile în urmă, cînd mă coceam în cămașă în tramvai, i-a venit și ei rîndul să-și bată joc. Vă zic sincer că: maieu, cămașe, tricou, pulover gros, trening, hanorac, TURȚ, sac în spate și orice altceva n-ar fi fost de ajuns dacă n-am fi mers încontinuu. Dar tot ea, iarna, ne-a ajutat, obligîndu-ne la mers disperat și astfel am scăpat chiar și de banalul guturai. Ea, însă, nu s-a lăsat și două zile la rînd cît am „bătut" două rîuri, mergînd cca 30-40 km, ne-a nins mereu și ne-a obligat să pescuim cu ciorapi în mîini, cu nasul vînăt, cu țuica-n buzunar, (aproape) cu nespusă înverșunare, și mai ales cu deznădejdea că nu vom duce nici o coadă acasă.

Oare așa se va încheia „deschiderea"? De ce i-am mîncat pe primii prinși? Acasă iar nu vom duce nimic?

În fine, ultima zi, a patra! Ne-am sculat cu zăpadă, cu nesiguranța în suflet și cu speranța ultimelor clipe pe aceste ape minunate, de unde niciodată nu m-am întors făcut de rușine. Și iarăși stinții noștri, ai pescarilor, ne-au pus pile, undeva acolo sus. Cu 3-4 ceasuri înainte de plecarea autobuzului spre gară, a ieșit un soare mare, bolnav și batjocoritor, care pare-se că a readus viața în toate ființele din jurul apei și spre bucuria noastră și celor din apă. Au început să iasă, au sfidat și apa „de zăpadă" (mare și rece), și orele solunare, și lipsa gîzelor din aer și...

AU TRAS

pînă la plecarea autobuzului și poate că și după. Dar noi duceam acasă speranțe împlinite: indigeni.

Precizarea pare necesară cînd se știe că din păstrăvării, cînd mai găsești de pescuit cu 5 lei / bucățica, iei doar curcubei! Avem, totuși, aproape întreg tainul. Cine-ar mai fi crezut! Totul e să ai răbdare. Și eu zic că, vrînd-nevrînd, am avut-o. Aceștia mi s-au părut cei mai meritați pești din carieră.

Nu păstrez secretul locurilor, decît pentru că sînt aproape sigur că, de 1 Mai, anul acesta, orice ape de munte s-au prezentat cam la fel. Deci s-ar putea ca povestea mea să semene cu a multor confrați, pe care-i rog să o păstreze ca pe-o amintire a lor, bineînțeles cu retușurile pe care le cred dînșii necesare (la înălțimea zăpezii, la număr de pești etc.). Cît despre mine, eu am trăit una din cele mai zbuciumate „deschideri".

Liviu POP

Reabilitare

Sătul de fabuliștii cu ochelari și cravate
și de scornelile lor obscure,
am intrat într-o zi în pădure
să caut niște fabule adevărate.

Vulpile păreau nițel somnoroase,
urșii dormeau de-a binelea, berci,
iepurii ronțăiau rădăcini și ciuperci,
melcii făceau curățenie prin case.

Erau atît de cuminți aceste animale
încît am zîmbit și-am trecut mai departe,
hotărît să scriu o altfel de carte
cu cîteva adevăruri originale.

Voi pune deci oameni în centrul ideii,
fricoși sau vicleni, sau lăsați pe tînjală,
ca să tragă-n sfîrșit cuvenita morală
și iepurii, vulpile, urșii, purceii...

Andrei CIURUNGA

„Bună dimineața!" — (foto: Mircea Bichiceanu)

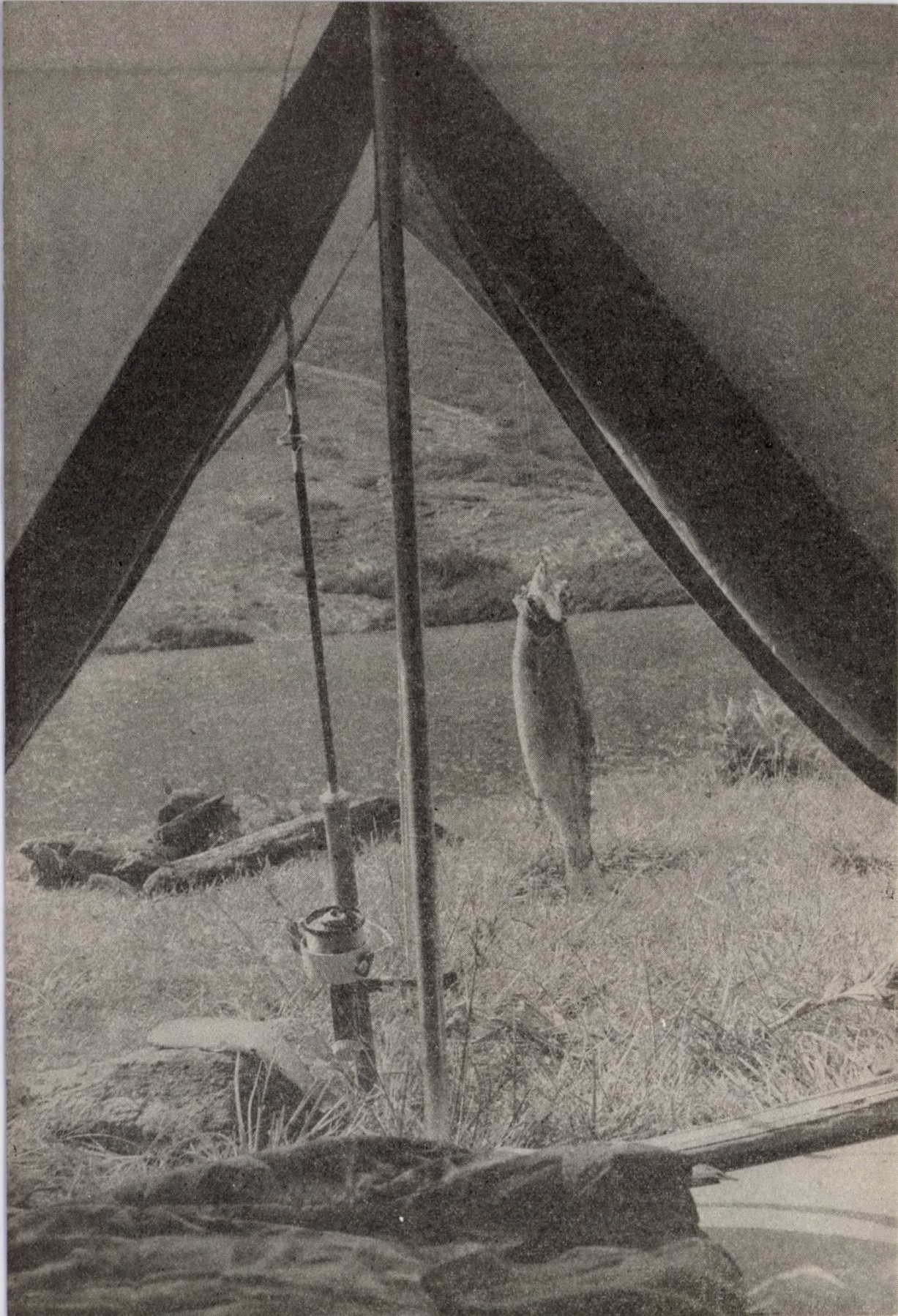

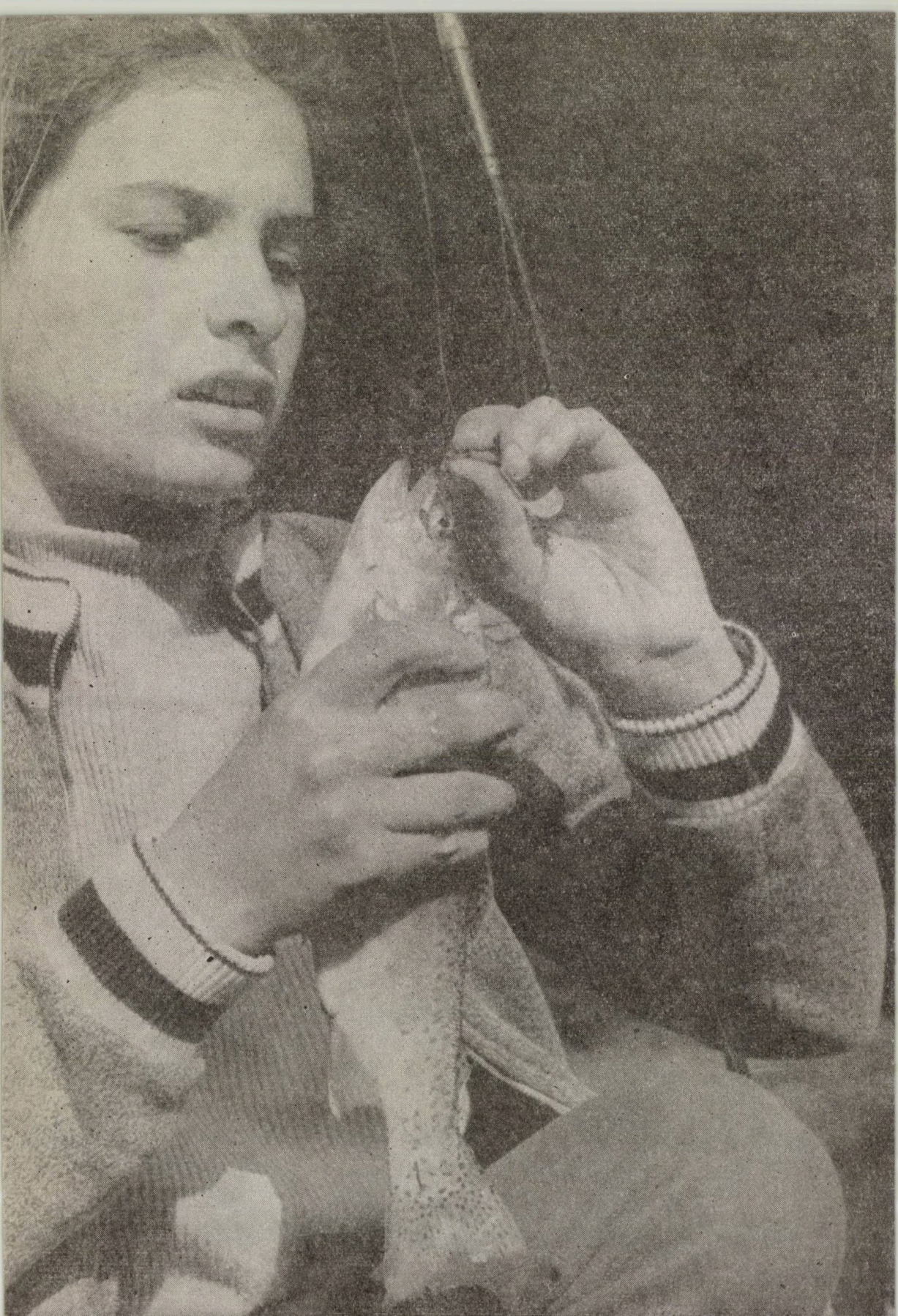

Un cetățean al lumii
VULTURUL PESCAR

(Pe marginea unei grave probleme mondiale : primejdia pesticidelor)

ACEASTĂ PASĂRE, cu numele științific Pandion haliaetus, de o impunătoare prestanță, cu capul și pieptul albe, care atunci cînd își desfășoară aripile depășește 1,5 m, este într-adevăr un cetățean al lumii întregi : se găsește în brazii Japoniei, pe malul Mediteranei, în apropierea Gibraltarului, în insulele baltice ale Suediei, în Scoția, pe coasta de vest a Mexicului sau în S.U.A., unde trăiește în afară de Yelowstone Park, în zona lacurilor canadiene, în estuarele fluviilor din statele răsăritene ale Americii, Connecticut, Maryland, în Florida etc. În anotimpul rece pleacă spre America de Sud, Africa sau India.

Dintre toate păsările care pescuiesc, acest vultur, pe care americanii îl numesc Ospray, pare să fie cel mai bun tehnician. Zburînd deasupra apei, la o înălțime de 10—15 m, planează pînă ce reperează prada, plonjînd apoi cu ghearele puternic aruncate înainte și capul pe aceeași linie cu picioarele ; acest picaj, asemănător cu al șoimului, face ca pasărea să dispară complet într-un nor de apă, pentru ca, după un scurt timp, să reapară împreună cu peștele, pe care îl poartă între gheare, aproape întotdeauna acesta fiind orientat cu capul înainte, picioarele vulturului ținînd peștele nu lateral, asemenea celorlalte păsări.

Acest mod de a lucra îl deosebește de celelalte păsări pescuitoare, vulturii din speciile înrudite executînd, de obicei, mai întîi o alunecare deasupra apei, aruncîndu-și picioarele către pradă numai în ultimul moment, fără a-și uda deloc penele. De altfel, aceștia sînt mai rapizi în mișcări, ceea ce se poate observa atunci cînd un vultur pescar cu prada în gheare este atacat de un vultur din altă specie ; lupta poate dura destul de mult, de cîte ori vulturul face o coborîre bruscă, Ospray-ul deviind direcția lateral, apoi inamicul urcă și din nou se repede, aceste manevre repetîndu-se de nenumărate ori ; în cele din urmă, vulturul plictisit lasă să-i cadă prada din gheare, aceasta fiind imediat prinsă din zbor de către celălalt, care se repede cu precizia unei rachete. Aceasta nu înseamnă însă o lipsă de perseverență din partea vulturului pescar ; din contră, el este foarte ambițios, uneori, în timpul pescuitului, cramponîndu-se de pește atît de tare, încît dacă acesta este de dimensiuni mai mari, trage pasărea după el, înecînd-o. De obicei, în teritoriul său, vulturul pescar nu permite accesul altor păsări mari de pradă, care să-i primejduiască aprovizionarea.

Este interesant de remarcat că, în general, vînează masculul. Acesta aduce prada la cuib ; după ce el îi mănîncă capul, femela preia restul și își hrănește puii cu toată grija, cu partea de mijloc a peștelui, bucată cu bucată, păstrînd pentru ea doar coada. Au fost văzute conflicte serioase în familie, atunci cînd masculul nu a respectat eticheta : aducînd un pește de cca 800 g a început să-l mănînce, în timp ce femela se uita la el. După ce a mîncat mai mult decît capul, la care avea dreptul, femela a început să dea semne de nerăbdare ; cînd a ajuns aproape la jumătatea peștelui, a început să dea semne de enervare, iar cînd a ajuns la jumătatea peștelui, a devenit furioasă. Cînd peștele a fost aproape terminat, a plecat din cuib cu un strigăt supărat. Ceva mai tîrziu, era înapoi, cu un pește vînat de ea personal, pe care l-a împărțit astfel : mijlocul l-a dat puilor, iar capul și coada le-a mîncat singură.

Puii mănîncă un pește întreg numai după ce împlinesc 5—6 săptămîni. Ei își iau zborul în luna iulie, numai după ce au executat mai înainte nenumărate exerciții, pentru ca la sfîrșitul verii să plece spre zona cu climat mai cald. Prinderea peștilor face parte din instinctul puilor, aceștia nefiind învățați de părinți ; o pot face chiar puii crescuți artificial, care nu și-au văzut niciodată părinții prinzînd pește.

Cuiburile acestor păsări sînt construite din crengi de copaci, amplasate în pomi, pe stîlpi de telegraf sau chiar pe paratrăsnete, sau piloni de înaltă tensiune ; în America, oamenii, pentru a-i ajuta, înfig în capul unui stîlp o roată de automobil în care aceste păsări își construiesc cuibul pentru noua familie.

De la o vreme însă, în statele de pe coasta Atlanticului, din partea nordică a S.U.A., se constată o îngrijorătoare scădere a familiilor de vulturi pescari. În statul Connecticut, dintr-un lot observat în anul

„Doare ?" — (foto : Mircea Bichiceanu)

1967, format din 11 cuiburi, a rezultat doar un singur pui, iar în 1968, din 10 perechi a rezultat de asemeni un singur pui, cu toate că toate cuiburile aveau ouă care fuseseră clocite ; ouăle fuseseră fertile, embrionul lor începuse să se dezvolte, dar nu a putut ajunge la stadiul final.

Sesizat, după ce populația acestor regiuni a observat fenomenul, Serviciul pentru protecția peștelui și animalelor sălbatice din S.U.A. (U.S. Fish and Wildlife Service) a început investigațiile pentru descoperirea cauzelor dispariției vulturului pescar și a altor păsări ce se hrănesc cu pește, ca șoim, pelicani etc., fenomene asemănătoare observîndu-se în ultimul timp și la aceste păsări.

În 1968, aducîndu-se ouă luate din cuiburile din Maryland și punîndu-se la clocit în cuiburile din Connecticut s-a constatat că din 21 ouă au rezultat 8 pui, deci 38% ; în schimb, din 21 ouă transferate din Connecticut în Maryland, a rezultat numai un singur pui. În plus, s-a mai constatat că la ouăle transferate din Connecticut, 2/3 s-au spart sub greutatea păsărilor ce le cloceau, datorită friabilității cojii.

S-a mai încercat și posibilitatea de a susține viața unor pui de Maryland, aduși cu avionul în Connecticut ; părinții adoptivi au acceptat puii străini și în săptămînile următoare aceștia au început să zboare.

Toate cercetările au dus la concluzia că poluarea cu substanțe chimice a regiunii, mai intensă în Connecticut și mai slabă în Maryland, este cauza care afectează ouăle, prin lanțul alimentar în care sînt incluși părinții.

Trecîndu-se la dozări pe ouă și pe hrana pe care o foloseau păsările adulte, s-a constatat în ouă prezența în doze mari a DDT-ului ca atare, sau ca DDE, forma derivată prin transformările de metabolism ale organismului. De asemeni, în peștii vînați, care foloseau ca hrană curentă acestor păsări, au fost găsite cantități mari de DDT și alte hidrocarburi clorurate.

Recentele studii efectuate de către prof. Joseph J. Hickey și Daniel W. Anderson de la Universitatea din Wisconsin au arătat legătura între prezența DDT-ului și a derivatului său DDE, găsite în ouăle păsărilor ce se hrănesc cu pește, în grosimea cojii acestor ouă. Coaja ouălor examinate în New Jersey cîntărea cu 25% mai puțin decît a acelora colectate înaintea folosirii hidrocarburilor clorurate. Prezența DDT-ului și a derivaților lui poate explica procentul ridicat de spargeri la ouăle din cuiburile păsărilor din Connecticut.

Folosirea acestor substanțe pesticide în agricultură au influențat viața acestor păsări în condiții alarmante : s-a constatat că în ultimii ani, adică în 1968 și 1969, numai 13% din ouă au fost productive, restul de 87% rămînînd neproductive.

Procesul durează de multă vreme sau, mai precis, el a început o dată cu folosirea în agricultură a pesticidelor. Sînt citate cazuri în Connecticut, în care, la anumite loturi de păsări cercetate, de la 150 de cuiburi active în 1954, numărul a scăzut la 10 cuiburi active în 1968. În Long Island,

de la 300 perechi în 1954, numărul a scăzut la 35 perechi în 1968.

Cauzele care au generat dezastrul constau în împrăştierea în mod exagerat a unor mari cantităţi de substanţe pesticide pe culturile agricole şi legumicole. DDT-ul şi hidrocarburile clorurate folosite, fiind substanţe de o mare stabilitate chimică, persistă un timp foarte lung, nedegradîndu-se. Insectele omorîte cu aceste substanţe chimice sînt consumate de către peştii mici şi alte vietăţi ce populează apele, acestea folosind, la rîndul lor, ca hrană peştilor, care în urma vînării, ajung în cuiburile păsărilor răpitoare. În modul acesta, lanţul alimentar se încheie cu ingerarea unor însemnate cantităţi de substanţe pesticide toxice de către păsări; efectele dezastruoase apar vizibil o dată cu trecerea timpului, substanţele acumulîndu-se în organismul animal. Nu numai insectele folosite ca hrană de către peşti poartă aceste substanţe, dar chiar apele ce ajung să fie colectate în rîuri, prin scurgeri de suprafaţă, sau levigările solului, sînt poluate cu doze mari de pesticide.

Pentru a se asigura apărarea culturilor în cîmp împotriva dăunătorilor (diferiţi paraziţi, viroze, bacterioze etc.), agrofitotehnica modernă duce o luptă continuă de prevenire şi combatere a acestora, în ultimul timp, prin folosirea în afara măsurilor agrotehnice şi a unui însemnat număr de substanţe chimice.

Majoritatea acestor substanţe pesticide fiind toxice pentru formele inferioare de viaţă, sînt toxice şi pentru animalele superioare. Din această cauză, Organizaţia pentru Agricultură şi Alimentaţie (F.A.O.), ca şi Organizaţia Mondială a Sănătăţii (O.M.S.), dau o mare importanţă modului în care sînt folosite aceste substanţe şi efectelor ce le au asupra alimentelor, pentru a nu deveni dăunătoare omului sau animalelor superioare.

Oricum, faţă de abuzul folosirii pesticidelor, fenomenul dispariţiei vulturului pescar în America constituie o alarmă serioasă, de care trebuie să se ţină seama în prezent peste tot.

Ing. Ion A. GUŢULESCU

Lucrarea a avut la bază articolul „The Ospray Endangered World Citizen" de Roger Peterson, apărut în National Geografic, vol. 136, iul. 1969, p. 53—67, editat de National Geografic Society, Washington, U.S.A. şi Rapoartele reuniunilor FAO — Roma, 1965—1966, referitoare la evaluarea toxicităţii pesticidelor.

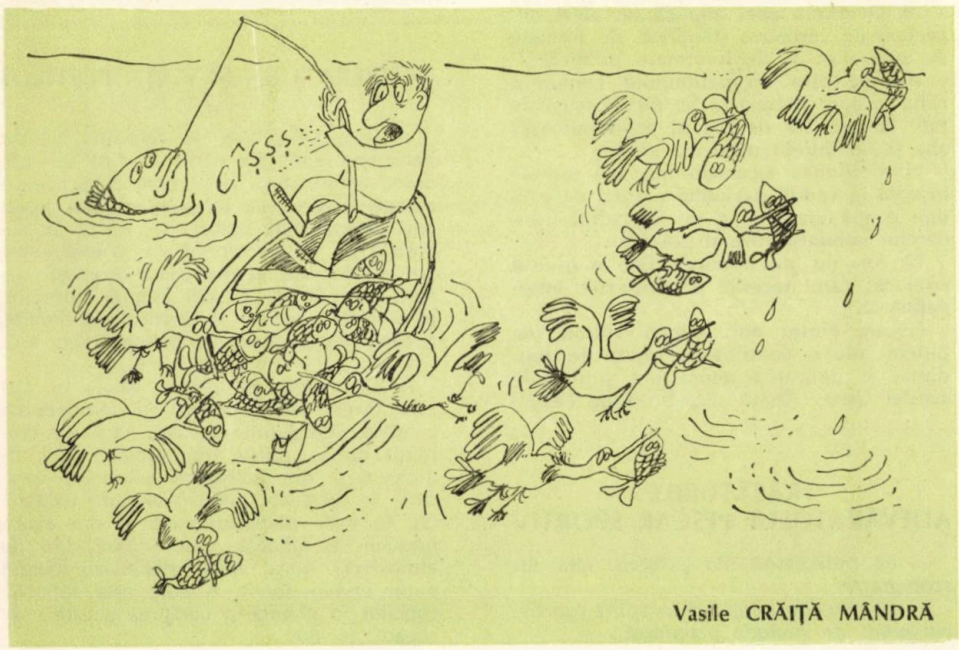

Vasile CRĂIŢĂ MĂNDRĂ

Legile apei

Cunoaşteţi cele 12 principii ale Cartei europene a apei? Iată-le:

1. Nu există viaţă fără apă. Este un bun nepreţuit, indispensabil tuturor activităţilor umane.

2. Resursele de apă dulce nu sînt inepuizabile. Este indispensabil să le conservăm, să le controlăm şi, pe cît posibil, să le sporim.

3. A altera calitatea apei înseamnă a dăuna vieţii omului şi a unui întreg şir de vieţuitoare, direct sau indirect.

4. Calitatea apei trebuie păstrată la nivele adaptate utilizării ei curente, anume, trebuie să satisfacă cerinţele sănătăţii publice.

5. Apa redată mediului natural după utilizare trebuie să nu compromită întrebuinţările ei ulterioare, atît publice, cît şi private.

6. Menţinerea unui înveliş vegetal apropiat, de preferinţă forestier, este esenţial pentru conservarea resurselor de apă.

7. Resursele de apă trebuie să constituie obiect de inventar.

8. Buna gestiune a apei trebuie să facă obiectul unui plan minuţios şi hotărît al autorităţilor.

9. Ocrotirea apei implică un efort important de cercetare ştiinţifică, de formare de specialişti şi de informare publică.

10. Apa este un patrimoniu comun a cărui valoare trebuie să fie recunoscută de toţi. Fiecare are datoria să economisească apa şi s-o întrebuinţeze cu grijă.

11. Gestiunea resurselor de apă trebuie înscrisă în cadrul bazinului natural de care ţine o apă sau alta, şi nu în cadrul frontierelor administrative şi politice.

12. Apa nu are frontiere. Este o resursă comună, care necesită o cooperare internaţională.

Fiecare dintre noi, stimaţi cititori, ne putem aduce contribuţia, oricît de modestă, la aplicarea unora din principiile acestei Carte. (După „Au bord de l'eau")

TRĂSĂTURILE ADEVĂRATULUI PESCAR SPORTIV

— Să pescuiască din plăcere, fără un scop practic;

— Să practice pescuitul în spirit sportiv, indiferent de metoda practicată;

— Să respecte cu stricteţe dispoziţiile care reglementează pescuitul sportiv, atît pe cele scrise, cît şi pe cele nescrise;

— Să nu-şi deranjeze vecinii de pescuit;

— Pe malul apei, să fie întotdeauna gata să-şi ajute tovarăşii de pescuit;

— Să elibereze peştii sub măsura legală şi pe cei care, fără a avea o măsură minimă stabilită, n-au ajuns încă la maturitatea sexuală;

— Pe malul apei, să nu dea lecţii de conduită şi de pescuit, ci să-şi dovedească buna comportare prin exemplu personal;

— În rezumat, să demonstreze totdeauna şi pretutindeni calităţile după care se recunoaşte cu simpatie un adevărat pescar sportiv, pasionat şi bun tovarăş.

TEMPERATURA ŞI VIAŢA PEŞTILOR

— Spre deosebire de celelalte lichide, densitatea apei nu creşte o dată cu scăderea temperaturii decît pînă cînd aceasta ajunge la 4°C. La temperaturi mai joase, apa devine mai uşoară, se ridică la suprafaţă şi se transformă în gheaţă, care are o densitate şi mai mică. Această ciudată comportare a apei asigură continuitatea vieţii peştilor în straturile profunde, a căror temperatură nu coboară sub 4°C.

★

— Cantitatea de oxigen solvit în apă este invers proporţională cu temperatura acesteia. (Oxigenul din apă, fără de care peştii nu ar putea trăi, provine din atmosferă şi din activitatea plantelor verzi care, în prezenţa luminii, elimină oxigen). Or, în lipsa plantelor verzi şi din cauza podului de gheaţă, care separă apa de atmosferă, iarna apele stătătoare conţin puţin oxigen solvit. Aceasta este raţiunea copcilor în gheaţă şi curăţirea acesteia de zăpadă. *(L. B.)*

DE FOARTE MULTE ORI, omul are obiceiul, înrădăcinat din adînc de neam, de a trece asupra vieţuitoarelor cîmpurilor şi ale pădurilor unele din deprinderile şi moravurile sale. În virtutea acestui obicei, lupul devine lacom şi laş, vulpea vicleană, ursul morocănos şi cîte şi mai cîte altele. Ce va fi stat la temeiul tuturor acestora nu se ştie, dar unele din asemenea atribute într-atîta s-au încetăţenit, încît cu greu mai pot fi combătute, necum scoase din rîndurile adevărurilor îndeobşte ştiute ! Aşa ar cam fi povestea cu lupul care are gîtul ţeapăn şi atacă omul ; apoi cea cu frica şi prostia fără de margini ale iepurelui.

...Pădure de cîmp destul de rară, cu bună vizibilitate ; de la locul meu din colţ-flanc pot vedea cît se poate de bine atît linia vînătorilor, cît şi mare parte din cîmpul de bătaie. O dată cu cele dintîi hăuluri, au început şi foielile. Două vulpi au trecut şnur, către linia de vînători, la cele dintîi semne ale goanei ; fugeau năuce, fără să ieie cu nimica seama la cele ce se petreceau în preajmă. Fugeau înspăimîntate şi atîta. Fazanii, după tertipul lor, pe jos, cu mare băgare de seamă şi cu şi mai multă fereală. Cît despre iepuri, apoi au început să vină numai atunci cînd pur şi simplu gonaşii îi luau în picioare. Rar de tot a fost iepure care să sară, aşa, la simplă larmă. Şi o dată săriţi, apoi nu fugeau fără socoteală. Nu ; întîi şi-ntîi, fugind, depănau multele şi cunoscutele lor minciuini. Apoi, din loc în loc se opreau ; rămîneau acolo o vreme lipiţi pămîntului, pentru ca să se ridice în picioare — popîndău, după feleşagul neamului — şi să cerceteze cu multă luare aminte roata jurului. Era limpede ; ceea ce-i interesa era liniştea din faţă şi nu larma din spate. Liniştea o spionau ; şi puneau multă temeinicie în treaba asta.

Porniţi din nou la drum, o făceau folosind toate ascunzişurile posibile pe care le oferea terenul. Fugeau, fără îndoială, dar nu o fugă deznodată. Hotărît, nu-şi pierduseră capul. Iar prin linia vînătorilor treceau numai şi numai pe acolo unde li se părea că se află o gaură, adică exact printre sau în dreptul acelor vînători care nu trăgeau ori n-au tras în aceea vreme.

Stăteam pe scăunelul meu, lipit de un trunchi de stejar. Hainele mă făceau destul de invizibil şi pe cît se poate nu clipeam nici din ochi. A venit un iepure. S-a oprit la cîţiva paşi de mine ; s-a ridicat popîndău, apoi s-a lăsat jos şi a stat în atentă chibzuire... Ceva i se părea lui nelalocul său, dar ce anume nu-şi putea da seama. Şi căuta să înţeleagă, ciulind urechea, rotind capul ca să vadă, încreţind botul ca să simtă. A auzit în stînga pocnete de armă, dar nu s-a clintit. A văzut prin preajmă fazani fofilîndu-se încoace şi-n colo. Nu i-a luat în seamă. A pornit pe drumul lui, pe care şi l-a ales după pricepută luare în socoteală a tuturor celor ale jurului ; a trecut chiar pe lîngă mine, la nici trei paşi, a sărit drumul de pădure, apoi a luat-o iarăşi în fugă măsurată către limanul de tihnă din spatele nostru.

Al doilea iepure mi-a venit după ce luase, de-a lungul ei, aproape în întregime, linia vînătorilor. Fugea cu temeinicie, dar tot fără pierderea capului şi cu nici un chip nu se apropia mai mult de ştanduri. S-a oprit şi el în faţa mea. S-a pitit într-o adîncitură de pămînt şi a rămas acolo vreme destul de îndelungată, fără să se sinchisească nici de hăuluri şi nici de bufnituri. Cînd a rupt-o la fugă — de data asta fugă, nu glumă! — a întins-o precis într-o direcţie bine determinată, pe care şi-o alesese în prealabil.

Cel de al treilea iepure mi-a venit exact după tipicul primului. Ne-am uitat o vreme ochi în ochi şi la cea dintîi clintire de-a mea, a rupt-o la fugă, dar ce fugă! Nu era vorba numai de iuţeala năpraznică, ci şi de faptul că trecea prin tufe, făcea copci necrezut de mari şi cotituri aproape întoarse în loc.

...Concluzia? Iepurele e mult mai şiret decît credem şi dacă vrei să ai sorţi buni şi mai mulţi în ştand, apoi stai liniştit, epolează şi trage la momentul potrivit, aşteptînd să ţi se arate în locul deschis dintre doi copaci, pe un drumeag, ori pe o linie liberă.

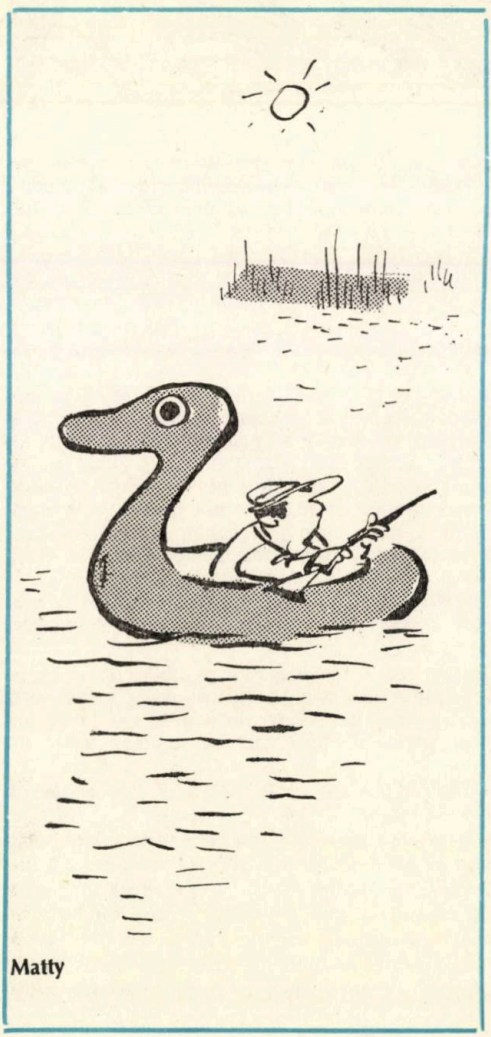

Matty

O ÎNTÎMPLARE

ÎN LUNA IULIE a anului 1969, tehnicianul miner M. Predescu şi prietenul său, topograful C. Costel, din Baia Mare, străbăteau un drum de pădure de pe Valea Nistrului. La un moment dat, cei doi au văzut în mijlocul drumului un fel de ghemotoc, care se zbătea în ţărînă. Cînd s-au apropiat, şi-au dat seama că ghemotocul respectiv are pene şi aripi şi că este o găină de alun. Aceasta a întins capul către ei şi sufla sacadat. Ridicînd-o de jos cei doi tineri şi-au dat imediat seama de ce se zbătea în ţărînă găina de alun. Sărmana de ea, era plină aproape pe tot corpul, şi în mod deosebit la încheieturile aripilor, de căpuşe de oaie. Cei doi tineri au luat-o şi au intrat cu ea într-o curte, la o casă aflată în marginea localităţii miniere Nistru. Aici primul lucru a fost să-i dea găinii de alun, apă. Aceasta a băut cu nesaţ. Cu migală şi răbdare tinerii s-au apucat apoi cu un briceag să-i scoată căpuşele, înfipte pe sub piele. Nu a fost o treabă uşoară, dar cei doi au dus-o la capăt.

Cînd pe trupul găinii nu mai era nici o căpuşă, aceasta a fost stropită cu apă rece (trupul îi era fierbinte), apoi i s-a dat de mîncare şi a fost pusă pe gard. Găina însă nu a zburat imediat. După vreo cinci minute, timp în care şi-a mai uscat penele, pasărea a venit pe prispă, pe stelajul cu flori. De aici a zburat pe casă. A făcut apoi două ocoluri pe deasupra salvatorilor ei şi s-a îndreptat spre pădure.

Unde şi cum au năpădit-o căpuşele pe această pasăre rămîne un mister pentru noi. Cît priveşte cele două ocoluri, pe care le-a făcut în zbor găina de alun pe deasupra curţii în care se aflau salvatorii ei, cum să le interpretăm?

Ilie PETRIA

Ioan Al. Brătescu-Voinești

— vînător intermitent, pescar consecvent —

REDACTAM, PE VREMURI, aspecte parlamentare pentru ziarele „Adevărul" și „Dimineața" de sub conducerea lui Const. Mille.

Obligat să asist zi de zi la ședințe, am făcut cunoștință, între alții, cu marele nostru Ioan Al. Brătescu-Voinești, pe-atunci directorul Camerei deputaților.

În pofida faptului că era mult mai în vîrstă ca mine și, prin temperament, o fire distantă, scriitorul s-a dovedit foarte, surprinzător chiar de atent cu tînărul pe-atunci condeier. De cîte ori avea prilejul, își rupea din timp și stăteam amîndoi de vorbă ca doi — cum să mă exprim mai sobru? — ca doi cunoscuți, ca să nu spun prieteni.

Țineam să aflu din gura strălucitorului nuvelist cum își organizează munca literară, cum de se ocupă aproape exclusiv de lumea dezarmaților în fața vieții, a boiernașilor fără orizont, a micilor slujbași din provincie, pepinieră de intrigi și de bîrfeli?

Dar toate încercările mele de a-l face să se confieze, se izbeau de un refuz categoric: Brătescu-Voinești, cînd nu ironiza pe analfabeții vechii societăți transformați, cu ajutorul urnelor furate, în „aleși ai națiunii" (aleși, de fapt, ai chiaburilor partidelor burghezo-moșierești, care liberal, care țărănist) îmi vorbea numai de vînătoare și de pescuit. Îi plăcea vînătoarea — dar o practica la intervale mai rare. În schimb, era un pescar (sau, cred, mai corect, un pescuitor) consecvent.

Despre vînătoare, Brătescu-Voinești s-a exprimat astfel: „Are și vînătoarea farmecele ei... Lasă că trupește face un bine nespus. Uite, eu, acasă mănînc pe sponci, mai nimic. Cînd mă cauți sînt scîrțîit... La vînătoare, după cîteva ceasuri de umblet, mănînc și pietre și n-am nici pe dracu... Și are un haz mîncarea pe cîmp... Nu mai vorbesc de ajutorul pe care ți-l dă cîinele la descoperirea vînatului, mișcările lui care dovedesc inteligență cum nici nu bănuiești."

Altădată scria: „Și mi-e bine în sînul naturii, cum mi-era cînd eram copil în poala mamii-doichii".

Scriitorul știa multe despre arta, ca și despre sportul vînătoarei, precum știa multe despre viața și aventurile vînătorilor... Îmi vorbea, adesea, despre obiceiurile fiarelor, ca și ale altor vietăți mai mici. Susținea, îmi aduc bine aminte, că deși se crede, îndeobște, că vulpea e cea mai șireată vietate, iepurele o întrece în istețime. Mai îmi spunea că ursul e cel mai inteligent animal. Credea, cu toată convingerea, că animalele nu sînt primejdioase decît cînd le stîrnești. Există, îmi spunea, prinzători de lei, de tigri și de elefanți care se înțeleg cu aceste animale. Susținea că te poți înțelege și cu lupii, despre care lumea pretinde că nu pot fi domesticiți. E adevărat, îmi spunea scriitorul, îi crești de mici, se învață cu tine, aidoma cîinelui, dar cînd ajung la o anumită vîrstă, duc dorul pădurii și fug într-acolo.

Între deputații cu care se întreținea despre vînătoare, era unul, Mihail Condrus, un bărbat înalt de 1 metru și 90, spătos, tip de atlet.

Brătescu-Voinești îl ironiza.

— Am auzit, îi spunea, că ai fost ieri la iepuri?

— Da, recunoștea celălalt, am fost.

— Da' n-ai făcut nici o ispravă. Iepurii cînd te-au simțit, și-au spus: „N-avem nici o grijă: e Condrus!"

Făcea glume și cu Cazaban, alt scriitor-vînător — vînător-autentic.

Cazaban avea obiceiul să spună despre Brătescu-Voinești:

— Nu prea merge la vînătoare, ca să nu-și șifoneze dunga pantalonilor, dar merge la pescuit — la pescuitul de-a-n-picioarele! Cînd se întoarce de la pescuit, arată așa cum a sosit: scos ca din cutie!

Brătescu-Voinești nu se supăra. Iar Cazaban n-avea dreptate. L-am văzut pe scriitor, după pescuit: ședea pe iarbă, de-a dreptul pe iarbă...

O dată Condrus l-a întrebat:

— Aveți vreo preferință pentru unul din partide?

Brătescu-Voinești a zîmbit:

— Da, a răspuns, prefer partidele de pescuit!

Prietenii și cunoscuții pretindeau că era mai mult pescar decît vînător. Chiar așa!

Încerca, aşteptînd la malul apei, ivirea „minunii" — o adevărată voluptate a odihnei, a destinderii. Farmecul pescuitului e prezent în opera sa. Unul din eroii săi (să fi fost un pescar?) mărturiseşte: „Şi dacă mă gîndesc bine, nici meşteşugul cît de mare al unui pictor nu ţi-ar putea da toată negrăit de dulcea frumuseţe a tabloului, căci ar lipsi dintr-însul cîntecul izvorului, legănarea ramurilor, îngînarea frunzişului, plutirea mişcătoare a norilor în văzduh şi o mulţime de alte impresii, care nu se pot preface nici în cuvinte, nici în culori, dar pe care le simţi că ţi le varsă de pretutindeni în suflet, umplîndu-ţi-l de evlavie, de smerenie, de cucernicie."

După ceasurile petrecute, vrînd-nevrînd, în atmosfera viciată a Camerei de pe vremuri, în care politicienii de toate categoriile, moşieri şi industriaşi, bancheri şi feciori de bani gata, se împroşcau zi de zi cu noroiul insultelor, Brătescu-Voineşti avea nevoie de ceea ce numim un ceas-două de linişte, de o adevărată destindere. Aceeaşi nevoie o resimţea după timpul petrecut la masa de scris, unde învia pe hîrtie drama lui Niculăiţă Minciună sau a lui Gerescu, omul drept şi onest, înfrînt în condiţiile vechii societăţi, robită banului. Şi această linişte, această destindere, n-o putea găsi decît la pescuit. El admira pe vînători, despre care a şi scris pagini devenite clasice. Citea şi multă literatură de specialitate. Dar pasiunea lui a fost pescuitul. La malul apei, în aşteptarea peştelui, se simţea despovărat de griji.

— Vezi lanseta asta, îmi spunea adesea, arătîndu-mi unealta cu care se mîndrea — lanseta asta mă consolează de toate frămîntările zilelor obişnuite.

Cînd o privea, Brătescu-Voineşti gusta cu anticipaţie plăcerile mult-preţuite de scriitor — ale pescuitului.

I. PELTZ

ŞTIUTE şi NEŞTIUTE

Dintre peştii cei mai interesanţi din punct de vedere al pescuitului sportiv, la noi în ţară, e ştiuca. Ştiuca, alături de crap, este printre cei mai mari peşti sedentari ai apelor dulci, care, în condiţii favorabile, înregistrează cele mai rapide creşteri.

Cercetările au dovedit că în lacuri sau bălţi bogate în plancton şi peşte furajer, ştiuca creşte foarte repede — putînd ajunge într-un an la 500—600 g greutate. În ape mai sărace în vegetaţie şi peşte, ştiuca vegetează. O experienţă a dovedit că ştiuca introdusă pentru prima dată într-o apă din Spania, a ajuns în decurs de un an la 1 kg. În schimb, ştiuca introdusă în lacurile reci şi sărace din Suedia şi Finlanda abia cîntărea 20—30 g, după un an. Media de creştere pentru ţara noastră e de 200—300 g, pentru primul an.

Vîrsta în ani	Lungimea în cm	Greutatea în kg
1	30—35	0,160— 0,240
2	37—49	0,330— 0,950
3	41—62	0,600— 1,800
4	47—71	0,750— 2,800
5	59—84	1,700— 3,800
6	68—90	2,350— 6,000
7	87—93	5,800— 6,400
8	89—108	5,800—11,350
9	94	6,500
10	110	9,000

Spre orientare, reproducem tabelul elveţianului Mauvais, ale cărui rezultate par să fie cele mai apropiate de condiţiile de la noi.

Recordul ştiucii din apele continentale este pînă în prezent un exemplar de 135 cm lungime şi 21 kg, prins în lacul Zürich. Exemplare mai mari se citează în lacurile din Irlanda şi Scoţia.

După părerea specialiştilor, numai femelele ajung la aceste greutăţi; masculii depăşesc rar 5 kg.

În legătură cu creşterea ştiucii, raportată la alimentaţia ei, s-a stabilit un coeficient de 3 pînă la 6. Aceasta înseamnă că o ştiucă trebuie să mănînce între 3 şi 6 kg peşte furajer pentru a creşte în greutate cu un kg. (Acelaşi coeficient în cazul păstrăvului e de 7—8).

Se poate afirma, pe baza acestor coeficienţi, că ştiuca e cel mai bun asimilator pentru carne de peşte, utilizînd cu pierderi minime carnea peştişorilor de mică valoare, pe care o transformă într-un peşte mare, de interes pentru un mare număr de pescari sportivi.

Departe de a înghiţi zilnic greutatea proprie în peşte furajer, ştiuca nu se hrăneşte dintr-o dată decît în raport cu 1/10—1/20 din greutatea sa, „postind" apoi cîtva timp, căci digestia se face încet.

Mircea TELEGUŢ

Antologie

Cîinii din Capri

— Fragment —

Dr. Axel MUNTHE

CA ŞI ANTICII ROMANI, cîinii din Capri îşi petrec cea mai mare parte din timpul lor în miezul vieţii publice. *Piazza* este forul lor şi aici îşi scriu ei istoria.

În clipa în care Don Antonio îşi deschide birtul, iar don Nicolino, bărbier, iese din prăvălie, începe la Capri o zi nouă. Cîinii răsar din toate părţile şi înaintează solemn ; iată pe al doctorului, pe al tutungiului, pe al secretarului primăriei ; dintr-o parte, vine cel al lui Don Arhangelo şi pe urmă cel al lui Don Pietro ş.a.m.d. Apar mereu alţii. După ce se salută, după regulile de etichetă stabilite de natură, se tolănesc în *Piazza*, ca să mediteze. Don Antonio rînduieşte cîteva scaune în faţa cafenelei şi, în timp ce unii dintre cîini se sprijină de ele, alţii optează pentru treptele bisericii.

După cîtva timp, sosesc, în procesiune măreaţă, cîinii de la hanul Pagano. Se trezesc din somn mai tîrziu decît ceilalţi, pentru că cinează foarte consistent. Toţi sînt coborîtori direcţi ai bătrînului şi venerabilului împărat Tiberiu.

. . . . . .

Pe la zece dimineaţa sosesc cei doi cîini ai „Vînătorului", mama şi fiul. Intră, fără să ezite, în birtul lui Don Antonio. Sînt născuţi pe insulă, dar au beneficiat de educaţie englezească, astfel încît cunosc gustul unui jigo de berbec sau al unui *rostbeef*. Şi cîinii lui Don Antonio au o noţiune, ce-i drept vagă, despre aceste lucruri şi mai persistă şi în ei oarecari urme de englezism, de pe timpul cînd Don Antonio a servit drept camerier pe bordul unui vas de pasageri englezesc. Sînt întotdeauna mîndri, cînd faţă de camarazii lor din Capri, latră cu accent englezesc : *„Wau, wau, wau, how do you do, Sir"*, pe fiecare străin care se iveşte în faţa birtului.

. . . . . .

Cîteodată, cîinii tînjesc după puţină mişcare : atunci se tîrăsc uşor, pînă la colţul străzii Anacapri şi acolo privesc cu ochi visători viaţa trepidantă din faţa staulului asinilor, unde grupuri întregi de străini aşteaptă nerăbdători să se pună şeile pe spinările sîngerînde ale măgăruşilor şi zăbalele ruginite în gurile lor însîngerate. Înainte, măgăruşi, spre Monte Solaro — un urcuş ce ţine o oră şi jumătate — cu turiştii cei veseli şi fără de griji, în spinare. Da, drumul e frumos, pe costişa muntelui de granit, acoperită de mirt şi drobiţă. Panorama se lărgeşte mereu mai mult. Încă un urcuş şi iată viile şi pădurile de măslin sub voi, iar sus, deasupra capetelor voastre, stăpînitoare sălbatice, stîncile presărate cu prăpăstii, asemenea Viei Mala din Alpi. Şi acolo sus, lipit de muchea genunei, castelul, durat din stîncă, pe jumătate în ruină, al împăratului Barbarossa. Jur-împrejur, străluceşte golful, cu farmecul lui nemuritor, străjuit de frumuseţea fără pereche a ţărmului. Şi de la vîrful cu pini din Posilipo şi încolo departe, pînă unde ochiul poate străpunge depărtările Mediteranei, se ivesc mereu insule noi răsărind din mare.

. . . . . .

În faţa măcelăriei Mariei Vacca, atîrnată în cîrlig, o prepeliţă moartă. A început sezonul de vînătoare. Dis-de-dimineaţă, *Piazza* e plină de cîini. Obişnuitul „dolce farniente" a dispărut, chipurile lor sînt însufleţite de o energie nouă, iar în ochi, le străluceşte văpaia unui gînd.

În faţa birtului lui Don Antonio, stau în şiruri lungi, puştile de vînătoare ; pe scaune zac grele tolbe de vînătoare şi cor-

nurile doldora cu pulbere. Din zori soseşte la birt „Vînătorul" în cizmele lui enorme de vînătoare şi cu cartuşiera la cingătoare. Vai de prepeliţa ce s-ar ivi cumva în măcelăria Mariei Vacca ; ar dispare într-o clipă în tolba vînătorului ! Sub bolta gangului, tinerii ascultă cu interes poveştile vînătoreşti ale bătrînului vînător Tiberio Pagano, de pe vremea tinereţii lui, cînd se vînau pe zi prepeliţe mii. Sus, pe treptele bisericii, stau clericii şi-şi deapănă, cu tristeţe, amintiri apuse de pe timpul cînd Capri îşi avea episcopul său plătit din vînatul prepeliţelor. *„Vescovo delle quaglie"* (episcopul prepeliţelor) i se spunea la Roma. Cu scurgerea orelor, tumultul creşte şi cînd clopotul anunţă că prima zi de vînătoare s-a sfîrşit, toţi se duc spre case, ca să se pregătească pentru ziua următoare. Din nou insula e cuprinsă de întuneric şi adoarme.

Deasupra mării, zboară, cu aripi trudite, un stol de păsărele. Pe coastele Africii, acolo unde s-au adunat după drum lung, au pierit mii dintre ele. Tot atîtea mii s-au prăbuşit, sleite de oboseală, în apele mării. Şi încă mii vor pieri pe insula stîncoasă, ce se iveşte acum din întuneric.

La adăpostul celor din urmă clipe de întuneric, se apropie de insulă şi coboară lin pe coasta muntelui, la nivelul Vilei lui Tiberiu, unde, îndărătul capcanei, pîndeşte sihastrul ; coboară apoi printre vîrfurile stîncoase ale Mitromaniei şi Piccola Marina, unde aşteaptă pregătite capcanele ingenioase, ca să le apuce aripile ; coboară pe limba istmului Lambo şi de la Panta di Carena, unde cîinii din Capri se strecoară, încet, precum pisicile, în aşteptarea prăzii lor.

Cînd zorile se revarsă deasupra lui Monte Solaro şi cele dintîi raze de soare, astăzi ca şi acum două mii de ani, încing focul de jertfă pe anticul altar al zeului Soare, în peştera din Mitromania, sute de păsărele se zbat spăimîntate în mreje : prepeliţe, guguştiuci, ciocîrlii, sturzi, pe lîngă multe altele, însîngerate pe stînci ! Dar ce-i pasă Soarelui ! Ce-i pasă că întunericul pe care el îl destramă, ascunde un stol de păsărele chinuite, de ochii hrăpăreţi şi că ziua, moartea se furişează, din stîncă în stîncă, pe calea însemnată de lumina lui strălucitoare ?

Pe înălţimile lui Monte Solaro, înarmat pînă-n dinţi, stă „Vînătorul" şi priveşte, cu ochi trufaşi de învingător, cîmpul de luptă la picioarele lui. Atenţie ! Nu te apropia prea mult de el. Împuşcă orice. Ziua a fost zăduf şi „Vînătorul" a risipit mai mult de o sută de împuşcături, în toate direcţiile. În sfîrşit, acum se odihneşte. Cei doi cîini ai lui, mama şi fiul, stau la picioare, iar în spatele lui, stă Spadaro, cu o puşcă de schimb în mînă şi cu o tolbă uriaşă de vînătoare atîrnată în bandulieră.

Din cînd în cînd, cîinii mîrîie în somn, scoţînd gemete molcome şi urmăresc, în vis — dînd din coadă — o păsărică fugară. Din cînd în cînd, mîna vînătorului caută puşca mult încercată, pentru a doborî prepeliţa din vis. Din cînd în cînd, visează şi Spadaro, că aruncă o nouă pradă în tolbă. Din ce în ce mai rar se aud împuşcăturile. Mereu mai adîncă coboară tăcerea pe povîrnişurile lui Monte Solaro.

. . . . . .

Deodată, „Vînătorul" se trezeşte, îşi freacă somnoros ochii şi priveşte împrejur, în timp ce Spadaro cotrobăieşte mirat în tolba de vînătoare, în care îşi doarme somnul de veci numai o singură ciocîrlie mică : „Oh, Spadaro, să mergem acasă".

Cîinii se trezesc şi ei şi, încet, caravana se îndreaptă spre Capri. Sleiţi de truda zilei, ajung, în sfîrşit, în *Piazza* şi în timp ce „Vînătorul" rămîne la birt în faţa unui litru de vin, Spadaro şi cîinii duc triumfal acasă, ciocîrlia şi puştile de vînătoare. Aşa trec zilele sezonului de vînătoare. Pornesc zilnic, cu noaptea-n cap, să prindă primăvara în zbor ; pe înserat, se adună în *Piazza*, ca să se odihnească. De multe ori ne strîngeam cu toţii la masa ospitalieră a prietenului nostru „Vînătorul", ca să savurăm grozavul pateu de prepeliţă, pe care nimeni altul nu ştie să-l prepare ca el.

Dar chiar dacă „efectivele" s-au împuţinat, marşul celor zece mii înaintează totuşi victorios ! În curînd, ciocîrlia va cînta pe cîmpurile îngheţate ale nordului, în curînd rîndunica va ciripi pe streşinile căsuţelor depărtate, care au stat atîta vreme ascunse în zăpadă şi în curînd se va auzi, în blîndele seri de primăvară, trilul monoton al prepeliţei.

Vremea vînatului se scurge şi cîinii din Capri rămîn trişti în *Piazza* şi privesc ţintă către golf, după păsărelele care le-au trecut pe sub bot. În fiecare dimineaţă, pe altarul zeului Soare de la peştera din Mitromania, flăcările focului sacru al jertfei se înalţă tot mai sus. În fiecare seară, stîncile Faraglionului strălucesc mai mult în aur şi purpură, iar ochiul „Vînătorului" vede golful, din ce în ce mai mult de culoarea rubinie a vinului.

În româneşte de
Genoveva MIHĂILESCU

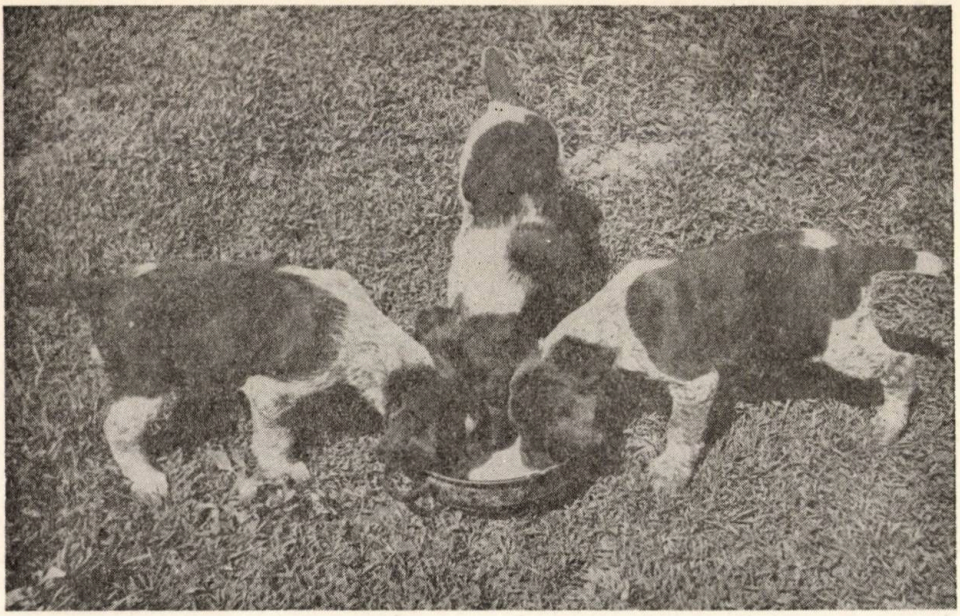

Promoţie de brac german cu păr scurt

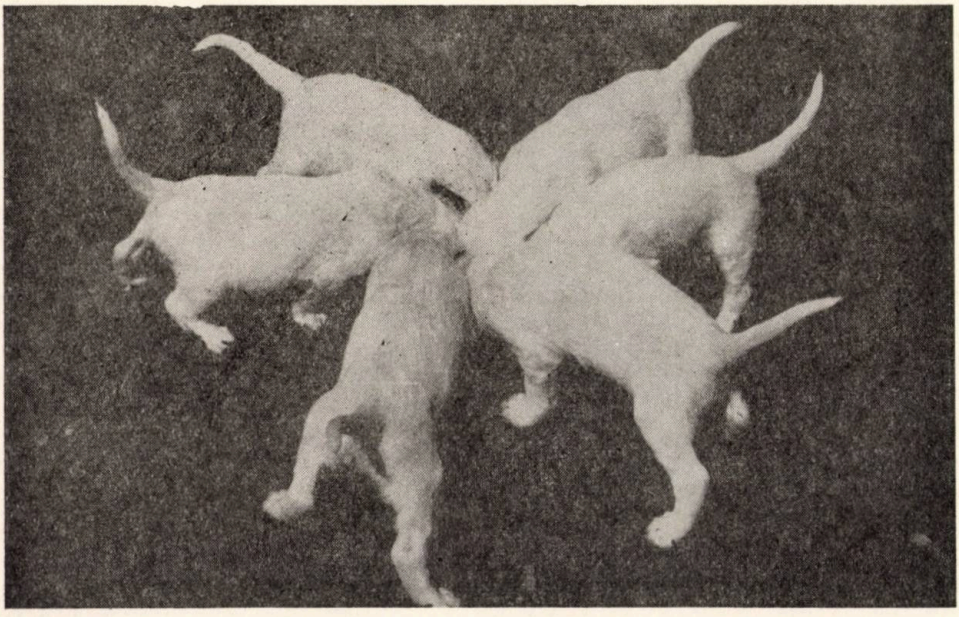

Promoţie de seter alb *(fotografii :* Tănase Marin)

Lingură albă sau galbenă?

DUPĂ O experienţă de mai bine de 15 ani, de cînd pescuiesc ştiuci cu momeli artificiale, am ajuns la unele concluzii pe care aş vrea să le împărtăşesc practicanţilor acestui frumos sport, care nu o dată ne aduce emoţii puternice şi satisfacţii depline. În general, cele mai bune rezultate le-am obţinut, în majoritatea bălţilor şi apelor cu ştiuci cum sînt : Cernica, Căldăruşani, Valea Carasu (de pe lîngă staţia C.F.R. Mircea Vodă), Ştefăneşti, Naipu, Aprozi etc., cu linguri argintii de formate şi dimensiuni diferite. Cu năluci aurii am avut rezultate bune, chiar foarte bune, prinzînd cîteva exemplare mai mari, peste 2 kg, la Căldăruşani, pe timp de vară, şi, spre surprinderea mea, aceasta pe timp noros. În schimb, pe Valea Carasu, pe porţiunea dintre pod şi gara Mircea Vodă, pe timp însorit, în apă limpede, sorţi de izbîndă am avut numai la linguri albe, în special la cele rotative, format pară. La vobler sau lingură aurie n-am avut nici măcar o muşcătură.

...sau poate vobler ?

Concluzia la care am ajuns este că lingura argintie şi voblerul de culoare deschisă, eventual cu puţin roşu, sînt cele mai bune momeli pentru ştiuci, pe orice anotimp, inclusiv vara. În plus, o modificare la lingurile cumpărate din comerţ este binevenită, şi anume, răzuirea cu şmirgherul pe o parte, de preferinţă pe partea convexă, ca să devină mai mată. În acest fel lingura, prin oscilaţia ei, are nişte reflexe în apă care ademenesc mai bine ştiuca.

În 1969, primăvara, vara şi toamna, am ţinut o evidenţă strictă privind rezultatele obţinute cu linguri de diferite culori. Astfel, în luna aprilie, la 3 „şedinţe" am prins cu linguri albe două ştiuci mai mari, opt mîrliţe şi un biban de aproape 1 kg. Cu lingură bicoloră (argintie pe o faţă şi aurie pe cealaltă) am prins ştiucă de aproape 3 kg (la Naipu), iar cu galbenă 15 mîrliţe : nouă la Ştefăneşti şi restul la Cernica. În lunile iunie-iulie la Căldăruşani am pescuit 6 ştiuci (în 4 zile de pescuit) în jur de 1—1,5 kg, cu lingură albă, 2 de peste 2 kg cu lingură galbenă, 3 de peste 1 kg fiecare cu vobler vopsit mai mult în alb şi cîte 4 mîrliţe în fiecare zi cu lingură albă mică rotativă. În lunile septembrie-octombrie rezultate mai bune au dat lingurile mari argintii (format pişcot, pară-prelungită). Astfel, în 5 zile de pescuit, pe timp înnorat, cu precădere, am prins la Cernica un exemplar de peste 3 kg, cu vobler mic alb din plastic dintr-o singură bucată, 6 ştiuci sub 2 kg cu linguri albe, 18 mîrliţe cu blinkere mici argintii la Ştefăneşti şi Mogoşoaia, iar pe Valea Carasu (între Cernavodă şi Mircea Vodă) — într-o singură „şedinţă" — 2 ştiuci de aproape 3 kg fiecare, 3 mîrliţe şi un avat de peste 1 kg, cu linguri albe cu diametrul de 2—2,5 cm şi lungi de 5—6 cm.

Deci recomandarea mea : linguri şi voblere albe, în orice apă şi pe timp cu soare şi pe timp înnorat !

T. RĂBŞAN

ANIMALELE ÎŞI MUTĂ PUII

ANIMALELE au diferite moduri de a-şi manifesta instinctul apărării progeniturii. Unul este şi mutarea puilor în alt loc, atunci cînd aceştia au fost descoperiţi de un presupus duşman. Vînătorii cunosc destule exemple cu femele de rîs, lup, vulpe, jder, veveriţă etc., cărora descoperindu-le cuibul, au lăsat puii „pentru a-i lua a doua zi". Dar la revenire nu au mai găsit decît culcuşul gol. Ce s-a întîmplat cu puii ? Întorcîndu-se la cuibul „umblat", nasul deosebit de fin al acestor jivine le-a făcut cunoscut nu numai mirosul străin, dar şi cui aparţine. Animalul şi-a dat seama de nesiguranţa în care se află acum atît culcuşul cu pui, cît şi el însuşi. Şi de îndată şi-a luat puii în gură, cărîndu-i unul cîte unul într-un loc mai dinainte cunoscut. Uneori, cînd, din anumite motive, nu are un alt culcuş pregătit, animalul intrat în panică îşi va căra puii într-un loc improvizat, chiar sub cerul liber, prima sa grijă fiind de a-i îndepărta de locul devenit primejdios.

Dar nu numai mamiferele au acest mod de a-şi salva puii. Sitarul, la primejdie, îşi transportă puii unul cîte unul, luîndu-i între picioare şi piept şi sprijinindu-i din faţă cu ciocul. El îi poate muta, astfel, oricît de departe, lăsînd mofluz jderul sau alt răpitor care, descoperindu-i sălaşul, îi dă tîrcoale. Dar unele păsări îşi mută chiar şi ouăle în caz de primejdie. Astfel, caprimulgul îşi transportă în cioc ouăle din cuibul descoperit şi continuă a le cloci în altă parte. O specie de bufniţe procedează la fel în caz de primejdie. Acelaşi obicei l-am observat la raţe. O pasăre, care era mereu neliniştită în scorbura în care-şi depusese ouăle, a început a le căra în alt loc, luîndu-le în cioc. Despre cuc se crede acelaşi lucru. Cînd constată că o primejdie ameninţă cuibul în care el îşi introdusese oul spre a fi clocit de altă pasăre, el şi-l va muta în cuibul altei păsărele. Aşa se explică cum, uneori, s-au găsit ouă de cuc, mult clocite, în cuiburi în care ouăle gazdei erau ouate de curînd.

CORBUL DIN NOU PĂCĂLIT

PROBABIL La Fontaine s-a bazat pe un fapt real cînd a scris cunoscuta-i fabulă despre corbul păcălit de vulpe. Deşi una dintre cunoscutele păsări înzestrate cu mai multă inteligenţă, corbul şi-a găsit din nou naşul. De astă dată însă printr-o întîmplare petrecută în grădina zoologică. În locul vulpii fiind verişoara sa coţofana. Şi nu o singură dată a fost păcălit, ci o iarnă întreagă. Iată cum s-au petrecut lucrurile.

De cîte ori îşi primea hrana, unul din puii de corb, rezultat prin reproducerea în captivitate şi care era liber prin grădină, şi-o ascundea în grabă, asemeni obiceiului speciei, prin cele mai diferite locuri. O coţofană însă venea în mod regulat şi aştepta liniştită, într-un brad, ora hrănirii. De acolo urmărea grijuliul corb care-şi ascundea bucăţelele de carne, şoareci sau alte bunătăţi, în mai multe cotloane. Profitînd apoi de neatenţia verişorului mai mare se furişa şi-i vămuia în mod sistematic cămara. Iată că şi de data aceasta coţofana şi-a dovedit cunoscuta-i isteţime. *(D. R.)*

UNELTELE MELE DE IARNĂ

ÎN FINE, temperatura se menţine aproape constant sub O°C, iar buletinul meteorologic prevede timp geros. Lacurile — obişnuitele noastre locuri de pescuit — s-au acoperit cu o crustă de gheaţă. Sezonul de pescuit în apa liberă s-a închis de mult. Este necesară o ultimă revizuire şi completarea inventarului de iarnă.

Să începem cu unealta de făcut copcă. Cel mai la îndemînă este toporul, însă chiar unul mic şi uşor, cu coada lungă special făcută, prezintă mari neajunsuri. O dată ce ai găurit gheaţa, apa ţîşneşte în gaură şi umple golul pînă la nivelul de sus al gheţii. Dînd mai departe cu toporul, pentru definitivarea marginii de jos a copcii, rişti să te stropeşti de-a binelea cu apă. Operaţiunea este cu atît mai dificilă cu cît gheaţa este mai groasă. Renunţăm, de asemenea, de la început, la burghie şi ferăstraie, oricît de original şi ingenios concepute, fiindcă pentru condiţiunile noastre, unde grosimea gheţii depăşeşte rar 20—30 cm, aceste instrumente sînt prea pretenţioase, se confecţionează dificil, sînt grele şi incomode la transport şi, deseori, nu uşurează efortul fizic necesar şi nu reduc timpul de lucru. Rămîne, deci, ranga. Soluţia ce se impune din capul locului este confecţionarea rîngii dintr-o bucată de ţeavă metalică turtită şi ascuţită la un capăt şi pusă pe o coadă de lemn. Este simplu şi pentru început merge, însă tăişul fiind gros intră greu în gheaţă şi necesită mai multe lovituri, un efort fizic mai mare şi timp mai mult. Pentru înlăturarea acestui neajuns am făcut tăişul rîngii din cuţitul de rindea sudat într-o tăietură, la capătul turtit al unei bucăţi de ţeavă de fier (fig. 1A). *Dimensiunile acestei rîngi sînt: tăişul în lungime de 200 mm (cu partea sudată), lăţimea 78 mm, grosimea 3,4 mm; ţeava: lungimea 100 mm (cu partea sudată), diametrul exterior — 40 mm, grosimea pereţilor ţevii — 2 mm; coada de lemn — lungime (fără porţiunea care intră în ţeavă) — 930 mm; greutatea totală — 1,4 kg. Deşi relativ uşoară, această rangă este spornică datorită tăişului de oţel sub formă de lamă subţire şi lungă. Desigur, dimensiunile de mai sus se dau cu titlu de exemplu. Ele pot varia în funcţie de materialele aflate la îndemînă; în special tăişul de rindea sau de gealău, îl vom folosi pe cel pe care-l vom găsi; fără să reducă mult din eficacitatea sculei, el poate fi mai îngust, însă nu trebuie să fie mai scurt sau mai subţire.*

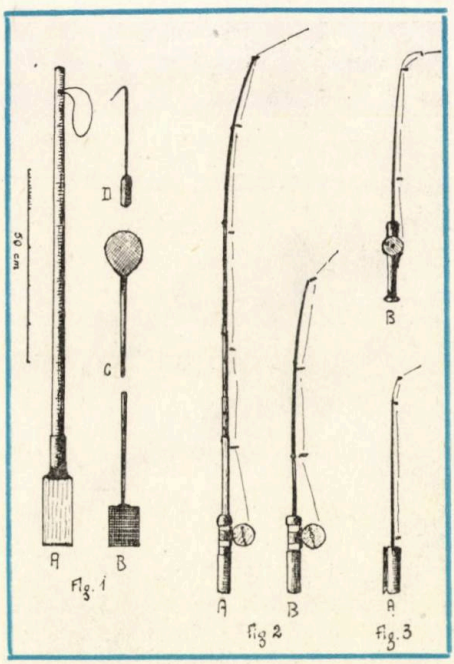

Din copca făcută trebuie îndepărtate cioburile de gheaţă. Este foarte dezagreabil să vezi folosită, în acest scop, lingura de spumă împrumutată din bucătărie sau o sculă improvizată din tablă găurită. Industria maselor plastice, pentru cu totul alte scopuri, a fabricat „bătătorul de muşte". Este scula perfectă pentru curăţirea copcii de gheaţă sfărîmată. Dacă vi se pare prea flexibilă, întăriţi-o cu un beţişor de lemn tare, trecut prin mijlocul părţii late în mîner şi legat în cîteva locuri (fig. 1B).

Dacă sînt folosiţi ca momeală peştişori vii, iarna este necesar mai mult decît altă dată un mincioc mic pentru scos baboii din cutie (fig. 1C).

Acolo unde sînt aşteptate ştiuci mari, nu este de prisos o gafă scurtă, de copcă. Mi-am improvizat-o din vargă de alamă de curăţit carabina de calibru redus (fig. 1D).

Pentru deschiderea sezonului de iarnă, caracteristic este pescuitul bibanului cu

dandineta. În acest scop folosim o vargă mai lungă (1,40 m), cînd pescuim din picioare, sau una mai scurtă (0,80 m), cînd stăm pe scăunel. Vergile sînt făcute din vîrfuri subțiri de bambus natural și sînt prevăzute cu inele de conducere a firului, cu mînere de plută și sistemul portmulinetă simplu, din două inele de alamă subțire tăiate dintr-o galerie de perdele reformată (fig. 2). Varga mai lungă se compune din două bucăți, cu ajutorul unei mufe de stuf. Mulinetele simple — moriști — cu diametrul tamburului mărit cu plută, ca firul să nu facă spire prea mărunte, servesc mai mult pentru reglarea lungimii firului după adîncimea apei și mai rar pentru drill-ul cu un pește mai mare. Pentru adîncimile apei pînă la 5 m, 10—12 m de fir 0,15—0,20 sînt suficienți. În caz de vizite frecvente de știucă, se adaugă struna de 10—12 cm din 3 verigi de sîrmă de oțel foarte subțire (0,2—0,3 mm), ca să nu stînjenească mișcarea normală a dandinetei. La capăt se prinde dandineta, aleasă după preferințele bibanilor „locali" și ale pescarului.

Aceleași vergi se pot folosi și pentru pescuitul știucii la dandinetă, dacă nu vă faceți unele speciale, mai rigide și mai rezistente. Pentru știucă, desigur, firul de la aceleași mulinete este de 0,25—0,30, cu o rezervă mai mare, struna de oțel obligatorie și năluca de tipul indicat.

Sezonul forte la biban, cu dandinetă, trece repede. Începe migăloasă urmărirea lui prin toate cotloanele bălții, cu dandineta mică (mormîșcă). La această metodă de pescuit, practicîndu-se obișnuit stînd pe scăunel, vergile sînt scurte (45—50 cm) și subțiri. Mi le-am construit din fîșii de tonchin despicat, îngrijit subțiate de la 4 mm la cotor pînă la 1 mm la vîrf. Mînerul făcut din plută este prevăzut cu un șănțuleț care înconjoară mînerul pe lungimea lui. Acest șănțuleț servește pentru înfășurarea rezervei de fir care apoi se trece printr-un inel pe lîngă mîner, printr-un altul la vîrful vergii (fig. 3) și — în fine — prin inelul semnalizatorului; acesta din urmă — element obligatoriu al vergii scurte a dandinetei, este făcut dintr-o bucățică de 8 cm de arc de ceasornic lat de 1,6 mm, atașat la capătul vergii prin matisaj. În vîrful semnalizatorului este lipit un inel mic. Semnalizatorul din arc de ceasornic, prin finețea cu care transmite atingerile de momeală ale peștelui care atacă cu energie scăzută și vigilență crescută în acest timp, sporește farmecul acestui gen pretențios de pescuit.

După cum vedem, varga descrisă are înfășurată pe mîner rezerva de fir care nu poate fi folosită decît pentru reglarea adîncimii. În caz de întîlnire cu un biban care trage mai tare decît rezistența firului, pescarul rămîne dezarmat. Acest lucru, în apele bune de biban, se poate întîmpla destul de des, fiindcă, pentru deplina reușită a manipulării sculei, firul trebuie să fie de 0,12, cel mult 0,15, iar struna 0,10—0,12. Acest lucru reclamă construirea unei vergi de biban, la mormîșcă, cu mulinetă. Am făcut-o cu mîner de lemn detei, cu spicul de lemn de tonchin și mulineta redusă la o rondelă de 4,4 cm diametru din lemn de fag sau din plastic. (fig. 4). Frîna dintr-o fîșioară de cauciuc, se reglează prin apăsarea degetului arătător, iar recuperarea firului, deși tamburul este prevăzut cu o manivelă mică, se poate face mai ușor trecînd peste tambur cu palma mîinii stîngi.

În fine, pentru peștele pașnic pescuit la copcă cu plută (babușcă, roșioară, caras, plătică etc), de obicei sînt folosite simple trestii de baltă. Dintr-un exces de estetică sportivă, mi le-am făcut din două fîșii de tonchin lipite, subțiri, matisate, cu mînerașe de plută. Unele sînt mai solide și mai lungi (1,40 m) pentru pește mai mare, altele mai subțiri și mai scurte (1,10 m).

Victor PAVLOVICI

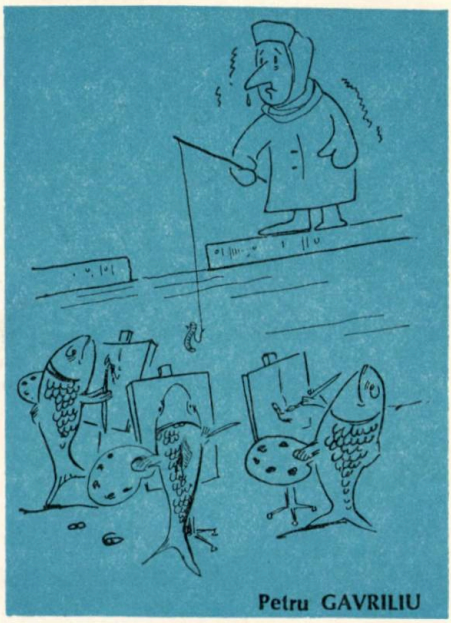

Petru GAVRILIU

— Las-o-n pace, Nae ! Poate că nici n-are icre...

Întîlnire cu MIHAIL SADOVEANU

IMENSA OPERĂ a lui Mihail Sadoveanu ne-a delectat toată adolescența. Carte după carte era citită cu nesaț. Ulterior, alte preocupări, facultatea și viața legată numai de probleme tehnice, m-au făcut oarecum să uit de valoarea operei lui M. Sadoveanu. Cu două decenii în urmă m-am găsit în preajma Maestrului, ca vînător și pescar. Acesta avea atunci mai puțin timp pentru preocupări literare și cinegetice, activitatea lui fiind absorbită de preocupările politice, fiind în acel timp Președintele Marii Adunări Naționale.

Într-o toamnă am fost invitat și eu la o vînătoare de iepuri la care lua parte și Mihail Sadoveanu. În dimineața aceea era încă întuneric ; fix la ora anunțată claxona un splendid Cadillac în fața casei. Era o mașină încăpătoare, cu strapontine. În față stătea Mihail Sadoveanu. Pe cap purta o pălărie cu borurile mari. Drumul a decurs fără conversație. Curînd s-au văzut lumini ; treceam prin Ploiești. Parcursesem distanța București-Ploiești în vreo 25 de minute. Am mai mers încă pe atît și am intrat într-o pădure.

La cantonul silvic așteptau pădurari, gonași și căruța pentru vînat. S-a stabilit ordinea de bătaie a parchetelor și s-a tras la sorți. Pentru a nu se produce perturbație, fiecare urma să se găsească în același amplasament față de desfășurarea bătăii. Mie mi-a căzut locul în dreapta lui Mihail Sadoveanu și așa s-au desfășurat toate bătăile. Astfel că toată ziua am stat în preajma lui.

Mihail Sadoveanu era înalt și voinic, bine vizibil în bătaie. Era ceva care atrăgea atenția iepurilor în mod deosebit. Așa că imediat ce-l observau își schimbau brusc direcția, spre stînga sau dreapta, și numai rareori cîte un iepure se încăpățîna să meargă drept înainte.

Maestrul părea că nici nu-i observă. O rapidă epolare, un foc, rareori două și iepurele se dădea peste cap. În acel timp trebuia să fi avut peste 70 de ani. Am admirat stilul cu care trăgea, ochiul și mîna sigură, cu toată vîrsta înaintată. Soarele se ridicase sus, era cald, o minunată zi de octombrie. Boschete, colorate în galben ruginiu, îți încîntau ochii. Iepuri nu erau mulți, dar peisajul era fermecător. În timpul cînd ne mutam de la o goană la alta am încercat să aud vocea Maestrului, dar era tăcut. La prînz ne-am întors la canton, unde s-a servit o masă caldă.

Masa a fost liniștită. Sadoveanu mînca tacticos și fără să se grăbească. Masa vînătorească nu semăna cu alte mese ; era sobră și se vorbea puțin. Maestrul mai deloc. Mi-am adus aminte că în rucsac aveam un termos cu cafea turcească. L-am scos repede și l-am servit mai întîi pe Mihail Sadoveanu, apoi pe ceilalți. Sadoveanu ia ceașca cu cafea, o gustă și spune : „Inginerul face cafea foarte bună, să-l mai luăm la vînătoare". Și s-a ținut de cuvînt, fiind invitat de mai multe ori.

După masă ne-am mutat spre un alt colț al pădurii. Pînă să înceapă o nouă goană m-am întins în iarbă, privind în pădure pe sub pomi. Un iepure deranjat de gonași din treburile lui, a dat peste mine speriindu-ne amîndoi și dus a fost. Asta m-a făcut să-mi caut un adăpost lîngă un pom mai mare și să observ desfășurarea goanei. În fața mea era o mică vîlcea, care se deschidea brusc ca un fel de cot în fața lui M. Sadoveanu.

În parchet erau mulți iepuri ; intrau în vale și, neobservînd nimic, se scurgeau pînă ajungeau în bătaia armei lui Mihail Sadoveanu. Mie nu-mi veneau iepuri de loc ; toți se scurgeau la el. L-am admirat cum trăgea ; n-a scăpat nici un iepure.

După această goană, în care dădusem de mult vînat, Sadoveanu dă dispoziție, spre regretul nostru, să se încheie vînătoarea.

S-au împărțit iepurii și am plecat spre casă. Acasă cînd m-am întors mă aștepta mai multă lume, mai ales cîțiva moldoveni, care-l cunoscuseră pe M. Sadoveanu cu zeci de ani înainte, la Iași. Toți erau curioși ce impresie mi-a făcut maestrul. Am răspuns că vînătoarea a fost frumoasă, vremea bună cu un minunat decor de octombrie, dar maestrul a fost foarte tăcut, parcă absent. M-am așteptat să vorbească ceva, să spună vreo anecdotă vînătorească — dar nimic, o singură observație, cea cu cateaua.

Au trecut cîteva săptămîni. Într-o zi primesc revista de vînătoare și pescuit. După masă mă instalez confortabil într-un fotoliu și încep să răsfoiesc revista. Pe prima pagină era un articol semnat de M. Sadoveanu. Bineînțeles curiozitatea și amintirea recentei întîlniri m-au făcut să încep revista cu articolul maestrului. După cîteva fraze mi-am dat

seama că Sadoveanu povestea vînătoarea la care fusesem împreună. Totul era așa de frumos descris, toate amănuntele, totul fusese înregistrat și apoi redat cu o măestrie fără seamăn.

Colindînd mînăstirile moldovenești, l-am vizitat la Mînăstirea Neamț, într-o vilă plină de farmec. În aceste plaiuri moldovenești minunate, Sadoveanu era mai mult el însuși, aici depăna amintiri care, povestite de el, cu vocea aceea a unui mare rapsod al neamului românesc, îți lăsa amintiri de neuitat.

Cînd am mai fost la Neamțu, Sadoveanu era bolnav și nu l-am mai văzut, stingîndu-se puțin timp după aceea. Pentru toți cei ce l-au cunoscut Sadoveanu trăiește în inimile noastre, iar eroii lui, care, ca și Sadoveanu, și-au iubit țara, rămîn personaje legendare.

Ing. N. CRĂSNARU

CÎINELE-ENOT, LA NOI

CAPTURAM RANIDE pe unul din canalele de aducere și evacuare a apei în lacul Jijila. La suprafață plutea cadavrul unui cîine enot (*Nyctereutes procyonoides* Gray) cu o rană adîncă în ceafă. A doua zi am observat o piele, tot de enot, întinsă la uscat în coliba paznicului de noapte. Acesta mi-a relatat că îi capturează noaptea cu ajutorul cîinelui care simte enoții, îi hărțuiește pînă cînd se apropie și îi împușcă. În stomacul unuia a găsit solzi și oase de pește, motiv pentru care a primit dispoziție să-i distrugă. În noaptea aceea a prins un enot viu, pe care mi l-a dăruit, legat de picior cu o funie întărită cu sîrmă. Tăvălit și bătut, enotul nu a schițat nici o împotrivire. Lîngă anus avea o rană. Cîteva zile a refuzat hrana, a băut în schimb puțină apă. I-am dat broaște vii și moarte, pește și carne proaspătă, pepeni și varză, însă nu s-a atins de nimic. După o săptămînă am observat că două broaște moarte și intrate în putrefacție au fost mîncate. I-am dat altele proaspete, dar a doua zi erau neatinse; mîncase însă alte două amfibii dintre cele intrate în putrefacție. I s-a dat din acvariu un caras proaspăt care a doua zi era neatins. Abia a treia zi l-a devorat. Peștele proaspăt a fost refuzat în continuare dar consumat după cîteva zile. Solzii și oasele din excremente ne-au convins că enotul este amator de cadavre.

Crescătoria piscicolă Jijila este păzită de paznici care împușcă ori ce vietate care se apropie de apă. Pretutindeni în jurul lacului zac cadavre de stîrci purpurii, cenușii, galbeni, de egrete mici și mari, iar rațele, corcodeii, lișițele și țigănușii se rumenesc zilnic pe grătarele paznicilor.

Canalele de alimentarea lacului cu apă au nivel variabil, adesea fiind fără apă sau pline. În ele se găsește pește, dar cînd apa scade, asfixiați, peștii mor, iar stîrvurile lor plutesc la suprafață sau zac pe mal. Paznicii heleșteielor, ai cabanelor de vînătoare, ai bălților și rezervațiilor naturale, vînătorii de toate felurile, copiii și unii oameni ucid pretutindeni jivinile sălbatice. Unii sînt îndemnați de porniri ancestrale, iar alții de dragul trofeelor (picioare, urechi) ce conving că și-au făcut datoria combătînd dăunătorii. La acestea mai putem adăuga moartea naturală sau accidentală, cît și cadavre de animale domestice aruncate la întîmplare.

Profira Barbu, în Ocrotirea Naturii din 1967 nr. I, tomul II, publică analiza conținutului tubului digestiv de la 35 de enoți, alcătuind o listă de bucate destul de variată și interesantă. Printre victime sînt enunțate: sticletele, cioara, peștele, pene, gheare și oase ale diferitelor păsări, resturile unei rațe domestice, dinți și păr de bizam și altele. Cîinele domestic rareori poate să prindă din fugă vulpea sau iepurele, pe enot însă îl ajunge ușor din urmă și îl ucide fără prea mari dificultăți, ceea ce înseamnă că acesta din urmă nu este adaptat pentru o vînătoare din fugă și nu este agresiv. Cadavrele de pe marginea lacului, cît și din apă, resursele lesnicioase de amfibii și alte viețuitoare din baltă, abundența vegetală, au atras enoții în jurul crescătoriei piscicole Jijila. Pe partea estică a bălții străjuiesc masive pietroase ce alternează cu coline lutoase năpădite de tufișuri stepice, unde și-a durat vizuina o familie de enoți. În jurul acesteia sînt împrăștiate resturi de la hrana adusă la vizuină: aripi de pescăruși, stîrci, ciori, schelete de pește, cît și excrementele enoților.

Resturile din tubul digestiv și fecale ne sugerează sursele de hrană, dar nu ne permit să afirmăm că enotul capturează peștii vii din apă și că vînează păsările amintite.

Gh. SIN

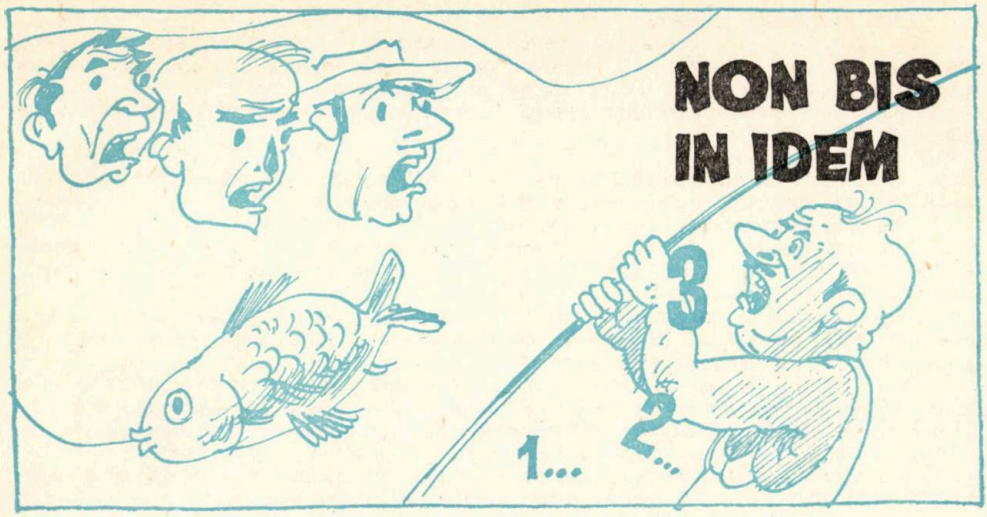

ASEMENEA OAMENI suciți greu să mai găsești. Stăteam trei inși încă din faptul zilei, dar nehotărîți cum sîntem de obicei, nici unul dintre noi nu se clintise o iotă și nu schițase un gest ca să scoată la lumină undițele și să dea la pește.

Nici chiar întîmplarea cu măgarul unuia pe numele Buridan, ce se prăpădise sărmanul de foame fiindcă nu izbutise să se decidă a înfuleca între paie și fîn, pe care și-a amintit-o cu referire la noi, Lipovanul, nu reușise să ne smulgă din amorțeală, cînd a intervenit hahalera de Mustață, cel mai plin de idei practice și mai ras — porecla a rămas de pe timpul cînd se purta altfel la chip — dintre noi :

— Dăm la crap ori dăm la avat ?

Și a rămas hotărît să dăm la primul, despre care adusese unul vorba-n tîrg c-ar fi cumplit aici la Dervent, unde ne lepădaseră, după multă zdupăială, două personaluri, tot atîtea remorchere, plus un „ia-mă nene", și să ne holbăm ochii la plescăiturile înfricoșătoare ale celui de-al doilea.

Și-atunci, s-a petrecut un lucru incredibil, ceva care, depășind limitele posibilului pentru a intra în cele ale supranaturalului, era cît pe-aici să ne salte în epopee pe cîteși trei, cu Mustață cap de coloană, ca unul care interpretase rolul principal, într-o întîmplare rămasă și-așa de pomină.

Iată ce-a fost și cum a fost : cum zic, stam tot nehotărîți între crap și avat, ca și mai înainte, cu singura deosebire că de data asta, ca să-și confirme supranumele, Lipovanul se dădu cu părerea să încercăm totuși la ultimul, fiindcă e puzderie și „fie ce-o fi numai pește să fie". A fost chiar momentul în care, rupîndu-se de colectiv cu un „duceți-vă dracului, căscaților, cu voi nu-i de pescuit", Mustață cel intreprid trece subit și decis la acțiune. Sfidînd ciulinii de pe mal, se așează de-a dreptul peste ei cu picioarele înnodate sub dînsul, într-una din cele trei sute și nu știu cît de poziții ioga și adresîndu-ni-se nouă — auditoriu închipuit numeros și divers — improvizâ un soi de scamatorie sui generis, însoțită de o prelegere de bîlci în cel mai autentic argou al genului.

— A-ten-ți-u-ne, a-ten-ți-u-ne !...

Ca la o comandă, capetele noastre strîmbate încă dintru început într-acolo unde lighioanele, ce li se mai spune curent și lupii bălților, dădeau iama în biata fircă, se răsuciră la loc, trosnind.

— ...Vă voi demonstra acum, doamnelor și domnilor, cum se prinde crapul la mămăligă...

Moment de suspens nesubliniat, din motive obiective, de obișnuitele fraze muzicale nelipsite altfel în asemenea ocazii, folosit în schimb de omul nostru, astăzi pe post de prestidigitator, spre a-și pregăti cele necesare spectacolului pe care ni-l prezintă.

Noi, numai ochi și urechi.

— ...se ia — urmă vocea cu inflexiuni de stentor — un babaros, nici prea mare, nici prea mic, cam ca acesta, se introduce cîrligul în el, în felul următor, apoi printr-o mișcare de balansare a undiței dinapoi-înainte, se aruncă în apă...

Bineînțeles, descrierii fiecărei operații în parte îi succeda o gestică corespunzătoare căutat cît mai teatrală.

Noi, tot ca mai sus.

— ...și cît ai număra pînă la trei — îl mai auzirăm pe nebănuitul Iozefini al tagmei noastre pescărești — crapu se acață în cîrlig : unu... doi... trei...

Nu m-ajută mintea să descriu ce-a urmat.

De fapt, trebuia să leșinăm și mă mir chiar că n-am făcut-o, atît de mare ne-a fost uluirea cînd am auzit „trei" și am văzut, tot atunci, dihania zburînd prin aer și aterizînd la picioarele noastre, zbătîndu-se.

Așa năzdrăvănie nu mai întîlnisem, eu cel puțin, și ori și cît... Ca-n filmul — vi-l mai amintiți ? — „Nevăzut, necunoscut", cu ghidușul de Luis de Funés scoțînd belșug de pești la o bătaie de picior, dacă nu și mai și.

Un timp, nu ne veni a crede ochilor și ne pișcarăm într-ascuns să vedem dacă nu cumva visăm. În cele din urmă, ne-am uitat unul la altul, amîndoi la Mustață și toți trei ne-am pus pe rîs. Și rîzi. Dar ce rîs ! Auziserăm de rîsul purtat de ecou dintr-un mal în celălalt al Dunării și trimis înapoi ca pe o minge în propriile noastre timpane și asmuțisem toți cîinii pe o rază de cca 3 km de locul unde ne aflam, așa că ne-am oprit către amiază, îndemnîndu-l pe Mustață să repete chestia aia cu un, doi, trei.

Dar n-a mai ținut figura oricît s-a opintit și a înjurat Mustață pînă în înserat și oricît ne hotărîserăm în fine noi ăștilalți doi să-i ținem isonul mînați de eternul... cine știe, poate, poate...

Acuma, că Lipovanul n-avea nici un interes să prindă ceva în dimineața cu pricina și că de fapt nici nu trebuia să întindă sculele, e lucru cît se poate de clar, fiindcă chiar eu îl auzisem declarînd pe cuvînt de onoare, de-ndată ce pusese piciorul jos din mașină, că e gata să-și taie o anume părticică din voluminoasa sa făptură, dacă un singur crăpcean hălăduiește în apa asta mare și chioară.

Oricum, Mustață acățase unul, așa că...

Dinu GRĂNESCU

CÎȚI PEȘTI PUTEM REȚINE ?

CONFORM prevederilor *Regulilor de pescuit*, într-o zi de pescuit sportiv pot fi reținuți :

— în apele colinare, de șes și la mare — 3 kg * ;

— în apele de munte — 20 buc. pești, cu excepția lostriței care este permisă la pescuit numai cu autorizația specială a Departamentului Silviculturii.

Nerespectarea acestor dispoziții se sancționează cu amendă de la 100 la 1000 lei (H.C.M. nr 2505 din 31 decembrie 1969).

* Notă. *La pescuitul în apele colinare și de șes se admite depășirea cantităților stabilite, prin capturarea unui exemplar de orice mărime, dacă peștele prins pînă atunci însumează mai puțin de 3 kg.*

METODE ȘI UNELTE INTERZISE LA PESCUIT

— pescuitul cu dinamita sau cu orice alte materiale explozibile ;

— pescuitul prin folosirea substanțelor (plantelor) narcotice sau otrăvitoare de orice fel ;

— pescuitul cu sulițe, țepoaie, furci, ostii sau cu orice alte instrumente ascuțite, care rănesc peștele, în afară de cîrlige ;

— vînarea peștilor cu arme de foc ;

— oprirea, abaterea (răstocirea) apelor curgătoare, în parte sau în întregime, în scopul de a le pescui (în afară de cazurile speciale, autorizate) ;

— pescuitul subacvatic (acesta este permis numai în mare).

Dacă nu este o îndeletnicire, nerespectarea acestor dispoziții se sancționează cu amendă de la 500 la 2000 lei (H.C.M. nr. 2505 din 31 decembrie 1969).

Foto Nicolae Cristoveanu

O lecție

VÎNĂTOAREA ESTE o manifestare prin excelență sportivă și deci practicarea ei, ca a oricărui alt sport, trebuie să se facă cu stricta respectare a regulilor impuse. Frînarea pasiunii instinctive și deci o educare a vînătorilor este absolut necesară. De la vînătorul începător, care trage în tot ce mișcă, pînă la vînătorul educat și conștient este o cale grea și lungă! Iată o lecție de comportare vînătorească, primită de subsemnatul și care mi-a rămas vie în memorie, deși de atunci a trecut aproape jumătate de secol.

Eram încă în prima tinerețe, timp în care băteam zilnic prundul Trotușului. Din cei 7—8 iepuri săriți, abia dacă reușeam, din cînd în cînd, să aduc acasă măcar unul. Ba sărea prea departe, iar dacă sărea de la picior, pripit și fără să ochesc, aruncam cele două focuri, după care mă uitam cu jale la iepurele care-și vedea de drum! La această epocă și cu această pregătire, mentorul meu în ale vînătorii mă anunță că, a doua zi, mă ia la o partidă de sitari, pe dealurile din dreapta Trotușului.

Pregătirile mi-au luat nu numai ziua premergătoare, dar mi-au adus și o noapte de zbucium și nesomn, gîndindu-mă că a doua zi voi face parte dintr-o grupă, în care, în afară de tovarășii mei mai vechi și deci cu o experiență în vînătoarea sitarului, voi da ochi și chiar voi vîna alături de dl. Guido, a cărui faimă de vînător domnea, cu incontestabilă autoritate, pe toată valea Trotușului.

Nu prea înalt, zvelt, cu un mers elastic dar stăpînit, mai mult brunet, cam spînatic, prezenta o figură de bonom, care era marcată de ușoară nuanță de ironie. Pe cînd era încă student la medicină, în Italia, vine în vizită într-o zi în România, la o rudă a sa, administrator al unui întins domeniu particular și, aci, atras de bogăția vînatului, renunță la medicină și rămîne în țară. A urmat o fază de declanșare furtunoasă a pasiunii sale de a vîna pentru

ca, în ultimul timp, pentru el, să nu mai prezinte interes decît ursul şi sitarul.

Iată-ne în sfîrşit pe marginea pădurii din Lunca Dochiei, într-un lăstar rar de stejăriş. Pînă la punctul de întîlnire sar cîţiva sitari şi, extraordinar eveniment, împuşc primul sitar, pe care-l agăţ cu mîndrie la ciorchinar. Peste cîteva sute de metri ne întîlnim cu grupa domnului Guido, căruia îi sînt recomandat.

Văzîndu-mă cum arătam, ca vîrstă, dar mai ales a modului ostentativ cum agăţasem sitarul, mă întreabă pe un ton de glumă, dacă am împuşcat eu sitarul ; iar la răspunsul meu afirmativ îmi spune : „Foarte bine ! Vei mai merge 2—3 ani şi vei mai împuşca încă 1 sau 2 !"

În urma acestei remarci, înciudat şi încordat ca un arc, iau şi eu loc în linia ce se formase, chiar alături de domnul Guido. Eram hotărît să-i dovedesc că aprecierea lui era o afirmaţie neîntemeiată sau o glumă nepotrivită ! Nu după mult timp, sare un sitar între el şi mine ! Puştile pocnesc deodată şi sitarul cade !... Aproape fără să vreau îmi scapă strigătul : „Eu l-am împuşcat !"...

În timp ce eu am rămas pe loc, aşteptînd încordat hotărîrea, el pleacă, foarte calm, spre sitar, îl ridică, îi netezeşte penele rupte de alice, se întoarce spre mine şi, înainte de a-i putea aprecia intenţia, îmi oferă sitarul, adăugînd cu zîmbetul lui de uşoară ironie : „Da ! Dumneata l-ai împuşcat !"...

Am rămas perplex şi profund ruşinat ! Abia atunci mi-am dat seama de absurditatea strigătului meu ! Eu, vînător începător, pretind exclusivitate faţă de un vînător cu experienţă de o viaţă întreagă, iar acest vînător, ca o ironie, recunoaşte deschis !...

Cred că dacă mi-ar fi luat sitarul, dacă ar fi căutat să-mi arate absurditatea pretenţiei sau dacă m-ar fi batjocorit în faţa celorlalţi vînători, — în intimitatea mea ar fi persistat ideea că am fost nedreptăţit ! Gestul său însă şi ironia acelui „Da ! Dumneata l-ai împuşcat !" m-au făcut să înţeleg faptele aşa cum erau !

A trecut mult timp, am întîmpinat multe fapte vînătoreşti şi am căpătat multe învăţăminte, dar această lecţie mi-a stat ca un îndreptar în comportarea mea faţă de colegii vînători. Niciodată, în toată cariera mea vînătorească, nu am mai strigat : „Eu l-am împuşcat" !...

C. CEAUŞU

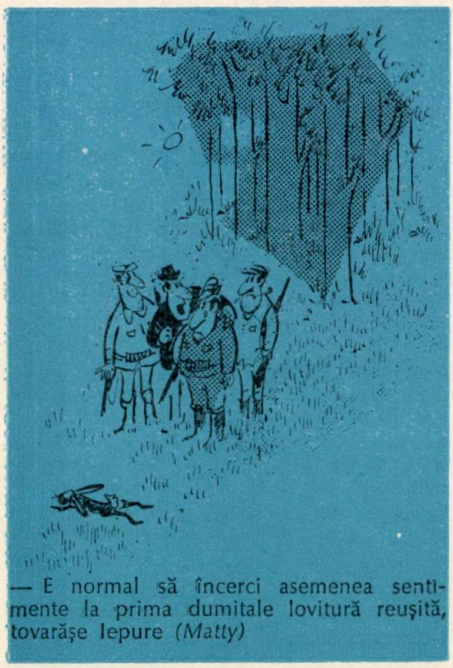

— E normal să încerci asemenea sentimente la prima dumitale lovitură reuşită, tovarăşe Iepure *(Matly)*

IEPURARII

Pădurea îşi încinge brîul
Unde cîmpia se aşterne
Şi nu-i mai poate ţine frîul
Decît în zarea ce se cerne.

Aici, adăpostiţi de smocuri,
Stau vînători în stand, la pîndă
Cu arme care-mprăştie focuri
Şi focuri ce aduc osîndă.

Goniţi, sar iepurii în fugă
Să-şi mîntuie cumva pieirea...
Doar cîte unu-n chip de rugă
Îţi prind, pe după dîmb, privirea.

Atunci nu-nseamnă biruinţă
Dacă-l socoţi răpus de ţeavă.
Da-i omenească-ngăduinţă
Ca vînătorul de ispravă !

D. MAZILU

Mistreţ, primăvara (foto : *Franz Matula*)

Fiecare pe drumul său

MAI MULT POATE decît la alte grupe de vieţuitoare, păsările şi mamiferele îşi au drumurile lor precise pe unde umblă. Şi aceste drumuri diferă de la neam la neam, fie el drum pe potecă bătută, fie pe calea nevăzută a aerului. Unul e drumul către locurile de hrană, altul spre ascunziş, alta este poteca pe unde iese la locul de pîndă sau către desişul unde se află cuibul sau culcuşul. Deplasările mai mari ce au loc cu ocazia schimbărilor sezoniere a ţinuturilor de trai vor fi efectuate prin locuri anumite atît pe pămînt, cît şi prin aer. Aceste poteci sînt alese de animale pe trasee care duc cît mai direct către destinaţie, însă ele mai trebuie să îndeplinească şi alte condiţii, anume, să garanteze siguranţa animalului şi să fie parcurse cu eforturile cele mai reduse. Aşa se explică cum animalele ce aparţin anumitor specii vor folosi aceleaşi poteci. Practica vînătorească se bazează în multe cazuri numai pe cunoaşterea acestor locuri de trecere a vînatului. Se ştie astfel că locurile bune de pasaj ale sitarului sînt menţinute aceleaşi ani şi ani, dacă natura nu a fost modificată. Trecătorile vînatului mare, pe unde se vor scurge la goane toate animalele dintr-un teren, dovedesc acelaşi lucru şi anume, că fiecare specie îşi are potecile sale. O revistă de vînătoare relata cum, într-un loc bine ales, unde s-a prins un rîs în capcană, s-au mai prins în scurt timp încă patru exemplare. Deşi în apropiere nu erau alţi rîşi, aceştia trecînd în timpul vagabondajului spre alte locuri, fapt caracteristic la această specie, au căzut în aceeaşi capcană, pusă în acelaşi loc, pe aceeaşi cărare, deşi animalele erau străine de terenul respectiv.

În timpul migraţiei, păsările îşi au mai bine ca oricare alte specii, rutele lor fixe de zbor, cu aceleaşi locuri de popas. Dar nu numai direcţia este specifică în funcţie de neamul păsăresc, ci şi peisajul pe unde acestea călătoresc. Unele vor folosi terenuri descoperite, cîmpurile înierbate, ocolind apele sau pădurile, altele, dimpotrivă, vor păstra firul apei sau marginile împădurite, ocolind aceleaşi ridicături de teren sau aceleaşi văi, poposind de fiecare dată pe aceleaşi locuri, deşi an de an alte păsări vor forma stolurile zburătoarelor.

Drumurile lungi pe calea aerului, care duc din ţinuturile de reproducere spre locurile de iernat, în cazul păsărilor, ca şi potecile pe care mamiferele le folosesc pentru diferitele nevoi ale vieţii, diferă în funcţie de specificul vieţuitoarelor, după constituţia şi posibilităţile fiecărei specii în parte; ele sînt alese de vieţuitoare fie în urma experienţei de-a lungul a generaţii şi generaţii, fie prin aceea a fiecărui individ în parte în decursul anilor. Prin ele indivizii şi specia au verificat în decursul timpului locurile cele mai bune pe unde se pot face deplasările, care sînt vitale pentru vieţuitoare, cu minimum de efort şi maximum de siguranţă. Astfel dacă o pasăre bună zburătoare va folosi calea aerului, nu acelaşi lucru îl vor face altele. Speciile acvatice vor migra o bună parte înot, mai ales în timpul traversării mărilor sau oceanelor. Altele, chiar pe uscat, aşa cum o face minusculul cristei, care vine pe jos din Africa pînă-n nordul Europei.

Dar calea de dus nu este întotdeauna aceeaşi de întoarcere, iar drumul e adesea cu ocolişuri mari. Un ploier auriu care cuibăreşte în tundrele acvatice ale Canadei vine în migraţia de toamnă pînă-n peninsula Labrador, de unde trece apoi peste Oceanul Atlantic, pînă ajunge în America de Sud şi urmează a ierna în Argentina. La reîntoarcere, primăvara, drumul este altul, pasărea evitînd marea. El trece acum peste America Centrală, care leagă cele două continente. Presura aurie are un drum curios în ceea ce priveşte direcţia. Ea zboară pentru iernat în sud-estul Asiei pornind din vestul Europei însă ruta de zbor trece mai întîi prin estul Europei şi Siberia. (D. R.)

◀ *Familie* (foto : *Franz Matula*)

1

2

1. *Chitul pletos*
2. *Chitul cu coamă*
3. *Inorogul oceanic*
4. *Vaca de mare.*

MINUNATELE VIEŢUITOARE ALE APELOR

ALĂTURI DE fauna fantastică — îndeobşte bine cunoscută prin anticele legende şi opere de artă păstrate — numeroase alte minunate vieţuitoare şi-au însemnat trecerea efemeră prin tratatele de specialitate ale secolelor trecute. O pildă de acest fel rămîne iconografia conţinută de „Tabulele ţărilor septentrionale" cu aspecte mai mult sau mai puţin surprinzătoare din teritoriul scandinav. Autorul suedez Olaf cel Mare, arhiepiscop de Uppsala, cu numele latinizat în Olaus Magnus, şi-a petrecut ultimii ani din viaţă la Roma, unde a şi fost înmormîntat în 1586. Din galeria numeroaselor sale curiozităţi faunistice, vă prezentăm doar cîteva minunate vieţuitoare-posibile surprize pescăreşti ale acelei epoci.

Pentru comentarea reproducerilor apelăm la inspiraţia dumneavoastră (m.b.).

3

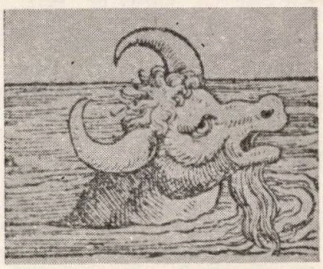

4

DATE BALISTICE

pentru cartuşe cu proiectil tip Brennecke (ţevi lise)

Calibrul	Încărcătura de pulbere (g)	Greutatea proiectilului inclusiv bura (g)	Viteza proiectilului pe traiectorie (m/sec)				Energia cinetică la distanţa: (kg/m)				Timpul parcurs, în secunde, la distanţa de:	
			V_0	V_{25}	V_{50}	V_{100}	E_0	E_{25}	E_{50}	E_{100}	50 m	100 m
12	2,6	31,8	485	415	360	290	381	279	210	136	0,1205	0,2777
16	2,0	27,7	460	390	335	267	299	215	158	101	0,1282	0,2971
20	1,6	23,6	461	388	331	262	256	181	132	83	0,1289	0,3025

DE-ALE URȘILOR

URSUL ESTE fără îndoială stăpînul codrilor din Carpații românești. Deși uneori se adună în preajma livezilor cu pomi fructiferi, în grupuri, ursul este un animal singuratic. Ghiduș și fără griji cît e sub oblăduirea mamei, devine tot mai ursuz cu cît înaintează în vîrstă. Animal dotat cu multă inteligență, ursul se manifestă în diferite situații adoptînd soluții de-a dreptul surprinzătoare.

Într-o iarnă cu zăpadă mare, în codrii Vișeului, un urs a ajuns din urmă o scroafă cu godaci, rîvnind la un grăsun. Scroafa și-a apărat cu îndîrjire progeniturile, peticind blana deasă a ursului. Acesta nu s-a dat însă bătut. A răpit pînă la urmă un grăsun, pe care, mînîndu-l la vale, l-a înhățat și din cîteva izbituri de copaci l-a lăsat fără viață. Începutul ospățului i-a fost tulburat însă de vînătorul pornit pe urma cîrdului. De la mică depărtare ursul a asistat, mormăind, la jupuirea godacului. A doua zi, în apropiere, urmele de pe zăpadă povesteau tragedia ce s-a desfășurat în continuare și a cărei eroină fusese scroafa rănită cu o zi înainte.

*

Cu mulți ani în urmă un afluent al Waserului fusese răstocit de către niște ciobani, la 4 km amonte de vărsare. În răstoacă rămăsese încă mult păstrăv la apă mică. Moș Martin, trecînd pe la fața locului și făcîndu-și socoteala unei mese ieftine și alese, s-a așternut pe treabă. Intrat în apă, își băga botul sub bolovani, scotea păstrăvul, îl mușca adînc și apoi îl înghițea tacticos. Se pare că din povestea despre păcăleala trasă de vulpe rămîne în picioare doar preferința lui Moș Martin pentru pește.

*

Înzestrat cu un instinct menit să-i întocmească o adevărată prognoză a timpului, în iernile mai blînde, îndeosebi urșii care nu au un bîrlog trainic, hibernează la... căldura brazilor stufoși. Am întîlnit

un asemenea culcuș lîngă tulpina unui brad mare, cu cetina lăsată pînă la pămînt. Patul și l-a construit singur din cetinile bradului, pe care, după ce le-a rupt, le-a așezat în cerc una peste alta cu vîrfurile spre mijloc și ramura groasă în afară.

*

În fundul Sabasei, afluent al Bistriței, la Borca, un urs a omorît o vită. La hoit s-a nădit a doua zi un rîs. Sosit la fața locului, după un mic schimb de „amabilități", între stăpîn și hoț s-a încins o luptă pe viață și pe moarte, pe pămînt și în copacul din preajmă. Din rîs n-au mai rămas decît cîteva petice de blană și cîteva ciolane.

*

Un rîs prins în capcană a fost mîncat de urs și în bazinul Borcei, de data asta însă nu în luptă dreaptă.

P. DECEI

Cugetări

Pescuitul este un sport pe care-l poți practica pînă la adînci bătrîneți, pentru că, chiar dacă ți se împuținează puterea fizică, cea a minții rămîne pe mai departe hotărîtoare în obținerea rezultatelor.

Abia a aflat unul și știu toți ; vorba aceea : „ca pe apă... la vale".

Interesant cum rîvna de a nu convinge prietenii să devină și ei pescari se oprește deodată, la mulți dintre noi, în fața „primejdiei" de a ne trăda secretele și a ni-i face concurenți de temut. Afirmarea spiritului de solidaritate, în luptă cu egoismul, se înscrie printre țelurile educative ce trebuie să le atingem.

Scopul nu scuză mijloacele, ci le selecționează pe acelea care pot duce la realizarea lui maximă.

Individul care spune că știe totul, că nu mai are nevoie să învețe de la alții nimic, s-ar putea să păgubească în viața civică cotidiană prea puțin, mai ales dacă e pensionar ; pescarul în schimb, indiferent de vîrstă și profesiune, zicînd și procedînd astfel, riscă să fie repede depășit de victimele lui, peștii, care par a fi în timpul din urmă mult mai receptivi înnoirilor.

Pescuitul este asemenea unei expoziții retrospective permanente, în saloanele căreia însă publicul nu are acces niciodată fără încuviințarea „artistului amator".

Nici pescarii nu par să facă excepție de la binecunoscuta rîvnă a omului de a dobîndi mereu ceea ce nu are încă. De aceea poate este atît de mare dorința de a te afla pe malul apei atunci cînd ești acasă sau, după insuccesul unor zile obositoare de pescuit, de a profita iarăși de confortul obișnuit al camerei tale.

„Odihnă" în

ZIS ȘI FĂCUT : ne-am hotărît să onorăm promisiunea dată soțiilor noastre și iată-ne toți patru în trenul ce avea să ne lase la marginea unui cătun așezat pe malul stîng al Someșului, la vreo 30 de km în jos de Dej, acolo unde rusticitatea locului promitea plăcută ședere pentru soții, iar pentru noi doi, pescarii, o partidă de pescuit mult rîvnită. Că nu s-a realizat nici una, nici alta din dorințele noastre se va vedea în cele ce urmează.

După ce ne-am scăpat de bagaje și gazda, la stăruința noastră, a pregătit culcușurile pentru noapte în podul cu fîn proaspăt, în ale cărui miresme abia așteptam să ne cufundăm somnul, am pornit-o cu toții la rîu. Răchitele de pe mal, la umbra cărora după-amiaza de august s-a dovedit a fi cum nu se poate mai plăcută, pot depune și azi mărturie că în jarul și spuza unui foc aprins cu destulă trudă de noi s-au prăjit atunci și cîteva mrenuțe dolofane, care au demonstrat invitatelor noastre că peștele poate fi gustos și cînd printre dinți mai strivești, ca pentru deochi, o dată cu friptura arsă, și cîte un tăciune stins.

Imprudența am comis-o însă o dată cu căderea serii, pentru că noi, rămînînd să pescuim pînă tîrziu, am lăsat soțiile să plece singure, nerăbdătoare cum erau, spre ceea ce avea să devină leagănul neliniștii lor chinuitoare, al celor mai nestăvilite zboruri ale fanteziei, în încercările ei de a găsi o explicație a ceea ce se petrecea în întunericul de nepătruns al nopții. O dată instalate în culcușurile de fîn, gazda crezu că e mai prudent să coboare felinarul jos, pericolul de incendiu fiind astfel înlăturat, și una din cele mai sumbre nopți începu să-și întindă tot mai mult aripile asupra muritorilor de rînd. Că s-a petrecut ceva cu totul neobișnuit aveau să ne confirme, în momentul sosirii noastre la fața locului, înșiși eroii întîmplării.

Primul prilej de spaimă s-a ivit cînd consoartele noastre, încă destul de atente la întunericul din jur, simțiră niște zgomote ciudate, înfundate, parcă izvorîte din adîncuri, urmate de senzația unei clătinări din temelii a lumii, aidoma unui veritabil cutremur de pămînt. Tema revenea cu intensitate crescîndă, după perioade neregulate de chinuitoare liniște, pe variațiuni ce avură darul să amplifice caracterul sumbru

...ul cu fîn

al intuiției. Pe o linie pe care simțurile de orientare au stabilit-o ca fiind orizontală apărură apoi sunete și mai bizare, acompaniate de mișcarea neregulată a unor lumini fosforescente ce se alungau neîntrerupt două cîte două. Parcă fărpturi de o consistență aproape aeriană se strecurau prin fîn cînd într-o parte, cînd într-alta a podului și, în ciuda eforturilor lor, nu reușeau să scoată din gîtlej decît cioburi de sunete sticloase, insuficient de articulate pentru a putea fi descifrate de urechea umană sau pentru a realiza măcar o cît de rudimentară înțelegere între cei ce le emiteau în vaiere.

Momentul de tensiune psihică atinse coarda sa cea mai înaltă și două vocative secundate răsunară sub clopotul opac al nopții, iar badea Bălan, căci lui i se adresă acest disperat S.O.S, își făcu din nou oficiile de gazdă reapărînd cu felinarul aprins în vîrful scării. Pe cînd ne ivirăm și noi pescarii în lumina felinarului explicațiile fură date și aflarăm astfel cu toții ce ființe bizare pot fi uneori bivolii ce-și freacă domol gîturile de stîlpii grajdului și-ai podului în același timp și cît de stranii și de înfricoșători pot fi cei cîțiva pisicuți ce bîjbîie noaptea prin fîn în căutarea mamei lor.

Prezența noastră a alungat duhurile rele ale întunericului, dar n-a putut opri răcoarea primelor ore ale zilei să ne pătrundă tuturor sub piele. Așa că, zgribuliți și nedormiți cum eram, am coborît unul cîte unul din pod și-am primit fără nici o rezervă cele două paturi de sărbătoare pe care gazda binevoitoare ni le-a pus la dispoziție și pe înălțimea cărora făceam eforturi, chiar și în somn, să ne menținem, pentru că nenumăratele rînduri de pături și perne așternute sub noi, agoniseală de-o viață a gazdei, ne supuneau unui permanent și obsesiv exercițiu de echilibristică. Am adormit totuși, într-un tîrziu, cu un ușor zîmbet de satisfacție în colțul buzelor, satisfacție nu pentru ceea ce s-a petrecut cu noi atunci, ci la gîndul celor ce se vor putea întîmpla peste cîteva decenii cu citadini care, trăind izolați în inima marilor orașe moderne, vor avea legitima dorință de a dormi și ei o dată într-un rustic pod cu fîn.

Eugen CÎMPEANU

Cugetări

Privite în sine, concursurile de pescuit sînt meritorii tocmai pentru că etalează, la nivelul unei performanțe maxime, posibilitatea perfecționării continue a fiecăruia dintre noi.

N-am întîlnit pînă acum nici un pescar trist, ci numai bine dispuși, mai ales, sau furioși, uneori. E o mărturie în plus a caracterului reconfortant pe care-l are asupra noastră pescuitul, în ciuda unei solicitări cîteodată maxime.

Avantajele de a-ți face copiii pescari sînt multiple ; unul din acestea îți oferă plăcerea de a-i învăța arta undițului, iar altul satisfacția legitimă de a-i lăsa, după un timp, să ți-o ieie înainte.

Pescuind, omul își exercită, în condiții naturale deosebit de plăcute, firească sa înclinare spre cunoașterea unei lumi noi, cu atît mai fascinantă cu cît se lasă mai greu cucerită. Fără această dificultate, pescuitul încetează ca sport, rămîne doar o simplă îndeletnicire comercială.

Pescuitul este un sport al subtilităților, al rafinamentului, în condițiile realizării lui ideal. De aceea el cuprinde poate atîtea taine, greu descifrabile uneori chiar cînd le ai dinaintea nasului.

De ce oare, obișnuit, pescarii sînt așa de tăcuți pe malul apei ?! Ca să facă mult zgomot... pentru nimic — ar spune răutăcioșii. De fapt, explicația este mult mai profundă și trebuie căutată în consensul deplin pe care-l cuprind în sine marile destine ce se alătură unul altuia cu o forță de neînvins.

Pescarii sînt poate cei mai solidari „sectanți". Spre deosebire însă de sectele propriu-zise, ei utilizează spiritul în grup în scopul manifest al armoniei și al unificării sociale.

Defăimare...

E AL TREILEA an de cînd urmăresc ursul capital de pe un munte ce străjuieşte o staţiune climaterică. Nu este singurul exemplar din regiunea aceasta, dar pe el îl recunosc dintr-o mie : înalt, scurt în corp, gros, cu un cap impresionant de mare, guler alb în jurul gîtului, ochi mici, iscoditori. Răspîndeşte totdeauna un miros acru, pămîntiu, ori de cîte ori l-am văzut sau l-am simţit pe aproape. Vara, toamna şi în primăvara fiecărui an, însoţit mereu de un paznic, l-am pîndit în seri senine, pe ploaie şi ninsori, dar de fiecare dată ne-a fentat şi a scăpat, nereuşind să-i venim de hac.

Din nou e toamnă şi mă găsesc singur instalat în locul meu de pîndă din şaua care desparte două văi adînci. Aici se găsesc ultimii fagi bătrîni care s-au oprit în faţa unei perdele compacte de brazi. În fiecare an, ursul meu şi-a bătătorit acolo hăţaşele, iar urmele lui mari şi lăbărţate mi-au dat mereu speranţa întîlnirilor viitoare. Azi, paznicul a renunţat să mă însoţească, spunîndu-mi zîmbind : „Lasă că vin data viitoare că... şi aşa ursul n-o să plece de aici, dacă l-am păzit atîţia ani" !

Am ajuns aici trecînd prin curtea unui sanatoriu, fiind nevoit să răspund la toate întrebările ironice ale personalului, care ani de-a rîndul m-a întîlnit cînd veneam vesel în sus şi mai puţin vesel cînd coboram. La început toţi îmi urau „succes", apoi s-au învăţat să-mi zică „noroc", fiindcă succesul nu mai venea, iar în ultimul timp pînă şi paznicul de noapte al sanatoriului îmi ura „petrecere frumoasă". E o noapte frumoasă de toamnă şi un firicel de vînt răscoleşte din cînd în cînd cîte o frunză de fag uscată. Stau pe scaunul meu de vînătoare şi prin minte îmi trec ultimele mele întîlniri cu acest urs. Jos la vale sclipesc luminile din staţiune, care apar ca nişte musculiţe fosforescente şi tremurînde. E atîta linişte încît poţi să recapitulezi perfect întîmplările petrecute aici cu ani în urmă...

*

Tresar. Am auzit o trosnitură şi paşi. Din reflex, strîng arma în mîini, las să lunece piedica mică a carabinei şi sînt numai ochi şi urechi. De data aceasta ne vom răfui !... Simt cum tufele din faţa mea se mişcă şi aştept cu înfrigurare şi emoţie să apară ursul, exact în fîşia luminoasă unde luna îşi răsfrînge oblic razele pe hăţaşul lui, care coteşte spre dreapta. Dar deziluzie, totală deziluzie ! În loc de urs se strecoară, ca o fantomă, un cerb. Mă uit la ceas şi, dezamăgit, constat că e ora 4 dimineaţa. Încep să-mi bag în raniţă lucrurile, iau o mică gustare, iar în timp ce lumina zilei pătrunde tainele pădurii, cobor agale spre staţiunea de unde plecasem. Mai am puţin şi am ajuns în grădina sanatoriului, pe care trebuie s-o traversez ca să ies la şosea, unde este staţia de maşini. Dar ce-mi văd ochii ? În curtea sanatoriului mare forfotă, o mulţime de lume vociferează, se miră, admiră, iar în mijlocul lor pot observa de aici, din pantă, un animal mort. Scot binoclul din raniţă şi caut să prind ceva mai concret ce se petrece acolo. Culmea ! Parcă ochii îmi sar din orbite şi totuşi nu-mi vine să cred ! În mijlocul grupului acela de oameni zace un urs, dar nu orice urs, ci ursul cel mare, negru, cu gîtul gros şi gulerat. În capul meu se învîrtesc tot felul de întrebări la care reuşesc pe rînd să le dau un răspuns. Mi-a rămas însă una singură nedesluşită : cine a împuşcat ursul ? Fiind îmbrăcat în haine de vînătoare şi cu arma în spate, m-am ferit să dau ochii cu mulţimea şi, ocolind cale de

În slăvi

În slăvi, rătăcite în zare
Mici pasări de smoală şi cridă
Vîslesc în lumina lichidă
Şi pier devorate de soare.

Le cheamă, acolo-n tărie
Vreun alt cunoscut paradis,
Legănînd, între moarte şi vis
Duioasa lor sfîntă beţie ?

Ce tainice-ndemnuri le-au dus,
Să tremure-n ceruri înalte ?
Ori ele-au urcat doar să salte,
Ţărîna-n vibrare, mai sus ?

Teodor SCARLAT

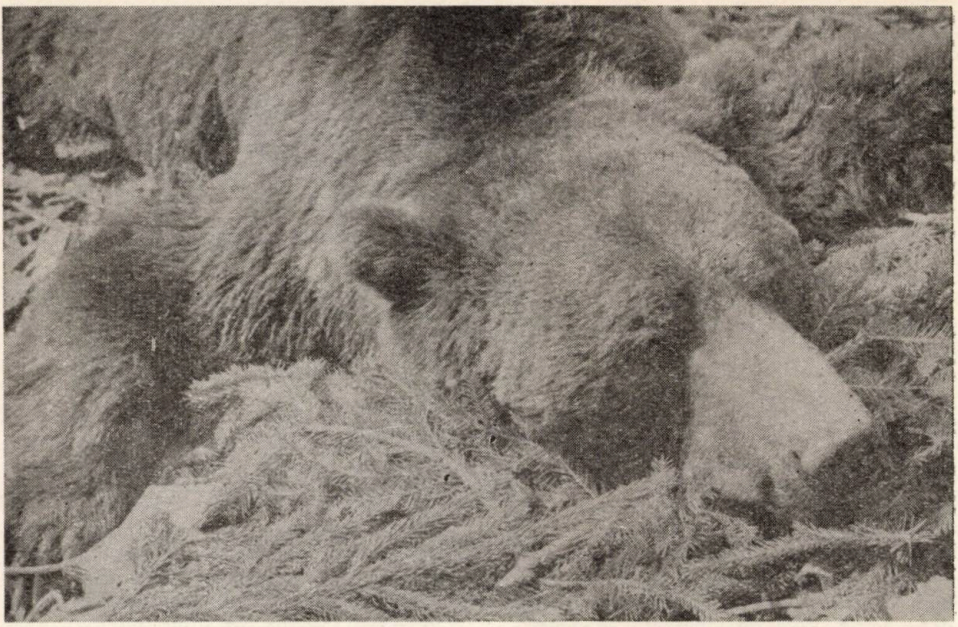

cîțiva kilometri stațiunea climaterică, am luat o mașină de ocazie și am plecat acasă. Toată noaptea mi-am făcut tot felul de gînduri. Acceptam că ursul putea să vină noaptea prin pădure la resturile menajere din curtea sanatoriului, fapt ce era posibil, fiindcă în spate începea pădurea. Dar cine l-a împușcat? Cine?

Dimineața, cînd ajung la serviciu, cum m-au văzut colegii au și năpădit pe mine cu întrebările:

— Ai auzit de ursul împușcat în curtea sanatoriului?

— Nu, nu știu nimic!!

— Grozavă întîmplare. De mult timp paznicul de noapte observa că în colțul sanatoriului mereu venea ceva care răsturna toate lăzile de gunoi. Aseară i s-a părut că este un cîine mare, negru, care se învîrtește printre lăzi. „Stai, că îi vin eu de hac" își zice, și trage un foc de armă în direcția aceea să-l sperie. Nesimțind nici un zgomot suspect, omul s-a liniștit și chircindu-se din nou în șuba de oaie, și-a văzut mai departe de moțăiala lui, pînă dimineața. Cînd colo, la lumina zilei, în curtea sanatoriului zăcea o namilă de urs împușcată drept în cap. Îți închipui ce mirare și spaimă pe el. Lumea spune că din paznic de noapte acum a devenit pacientul sanatoriului. Așa s-a speriat de rău.

Ascultam și-mi veneau în minte toate cîte le pățisem urmărind acest urs, în ce locuri grele umblasem după el, ce eforturi irosisem și, acum, ironia și defăimarea le luaseră locul. Îmi jucase ultima lui festă, mă batjocorise.

*

După mulți ani de la această întîmplare, duceam la muzeul local de științe naturale un exponat. Aruncîndu-mi ochii prin sala cu mamifere mi-a scăpat un strigăt. Ursul meu era acolo, în mărime naturală, și rînjea, uitîndu-se la mine cu aceiași ochii mici, iscoditori și vicleni. Era ultima lui răzbunare. Fusese naturalizat.

Aristide N. STAVROS

RECITAL...
Silurus glanis

EPISOADELE mai jos redate, povestite de pescari, din viaţa cotidiană a somnului, procedeele folosite sînt — dacă ne gîndim la cele nici două grame (!) cît cîntăreşte creierul unui somn de 20 kg — de-a dreptul inteligente...

— Un somn de aproape 3 kg face o demonstraţie cum se poate prinde — fără vreun efort deosebit — dintr-un cîrd de roşioare ce înoată aproape de mal, un număr de victime... După detectare se apropie uşurel de cîrd şi dintr-un avînt intră în el ; dar nu pierde timp să prindă vreuna dintre roşioare, ci le mătură din coadă, pur şi simplu pe uscat. Pe măsură ce peştii, zvîrlindu-se, ajung la buza apei (şi nu numai pînă aici), îi adună pe rînd. Apoi îşi vede de drum...

— Dr. Antipa descrie (în *Fauna ichtiologica Romaniae*, 1909) observaţiile lui asupra unei metode de vînătoare sui-generis a somnului, cînd în poziţie verticală, sprijinindu-se în coadă pe fundul apei, cu gura mare îndreptată în sus, uriaşul înhaţă pe rînd peştişorii în trecere.

— De pe malul înalt al Tisei, un bătrîn pescar a urmărit un somn de cel puţin 20 kg care, atras de sunetul ascuţit al coropişniţelor, se apropie tiptil şi din apa scăzută, dintr-o lovitură de coadă, azvîrle cîteva din ele în apă. Apoi le culege fără grabă de pe suprafaţa apei, mîncîndu-le zgomotos, desfătîndu-se vădit... Era „zi de nuntă" la coropişniţe. Malul rîului răsuna (un fel de a spune) de strigătele nuntaşilor... Pînă în amurg pescarul nostru a mai urmărit cinci scene similare.

La fel, folosindu-se de acelaşi vicleşug, un somn a isprăvit, într-o frumoasă după masă de vară, cu cei 5 membri ai unei familii de şoareci de cîmp, care s-au zbenguit cam zgomotoşi lîngă apă...

RADARUL SOMNULUI

UN SCAFANDRU dunărean descrie o interesantă întîmplare de toamnă. Într-o scorbură nu prea mare, săpată de apă, sub rădăcinile unor copaci, în mal, a dat de o grămadă de somni, exemplare între 15—20 kg. După ce a prins două bucăţi, a zărit între ei şi un exemplar de vreo 50 kg. Acest exemplar mare nu-l putea prinde altfel, decît dacă reuşea să înfigă în coada peştelui un cîrlig puternic. Somnul stătea cu capul spre pescarul-scafandru, de aceea a trebuit să-l ocolească de la distanţă, pentru a ajunge astfel la coada lui. Manevra de ocolire a reuşit, somnul a rămas nepăsător locului. Cînd a întins braţul spre el, la vreo 70 cm depărtare de coada lui, somnul s-a întors cu mişcări lente şi astfel s-au găsit iar faţă în faţă... A mai repetat tentativa încă de trei ori, dar şi peştele s-a întors de fiecare dată ; pînă ce, plictisit de joacă, somnul a luat-o din loc...

SOMN PRIZONIER

LA CURĂŢAREA fundului unui rîu s-au scos din apă nişte trunchiuri. La aducerea pe mal a unuia, muncitorii observă că dintr-o scobitură se agaţă un cap mărişor de somn... Încercările de a-l scoate pe acest locatar curios, au dat greş. Au sucit şi răsucit acest trunchi, lung de 2 metri şi de 80 cm în diametru, dar în zadar ; nici încercările de a-l scoate tras de un cîrlig n-au dat rezultat. Au trebuit să desfacă cumpănit trunchiul. Somnul avea 6 kg. Nu se poate spune că trăia într-o locuinţă prea spaţioasă ; au trecut desigur doi ani, de cînd s-a răsucit în ea pentru ultima oară... Cu toate acestea n-a fost nici deformat, nici slăbuţ. Cine ştie, poate încă de mic şi-a ales această scobitură,

în care se simţea ferit de orice pericol. Aşa a crescut, lărgindu-şi spaţiul prin suciri şi răsuciri ale corpului şi, crescînd mereu, într-o bună zi s-a văzut prizonierul trunchiului. Dar, chiar dacă nu s-a mai putut învîrti în această scobitură şi nici să iasă din ea, mîncarea — după cum s-a văzut i s-a „oferit" suficientă (locuia într-un loc de promenadă a peştişorilor naivi şi curioşi poate...).

UN SCAFANDRU DUNĂREAN POVESTEŞTE

CU OCAZIA unei scufundări în cavernele închise de pe fundul Dunării (pe malul abrupt în defileul montan al cotului mare, în amonte de Budapesta), pe timp de iarnă, în apa acoperită parţial cu gheaţă, la o adîncime cam de 14 metri, am dat de albie solidă şi am privit în jur. Datorită limpezimii apei, luminozitatea era suficientă ca să mă pot orienta. După o scurtă căutare, am dat de o scorbură uniformă în stînca de o mărime de cca 6—8 m. Peste tot, în acest loc îngust, zăceau de-a valma somni de toate mărimile şi cum am putut distinge în lumina semiobscură — căscau necontenit, închizînd şi deschizînd gura la intervale de timp regulate, parcă aveau intenţia să mă înghită... Nu s-au speriat, nu s-au clintit din loc şi au continuat cu căscatul lor monoton. Cînd am păşit între ei, s-au agitat puţin, unii s-au urnit din loc cu mişcări lente, leneşe, în jurul picioarelor mele, dar n-au părăsit caverna, ci s-au înghesuit spre fundul ei. Cu un prim transport de somni mai mici (cam de 5 kg bucata), băgaţi în juvelnicul meu special, m-am ridicat la suprafaţă. Scufundările le-am repetat apoi, aducînd sus, legate de cingătoare, şi exemplare de 30—40 kg, pînă ce grota a fost golită. Prada a însumat cca 1000 kg de somni (în mare majoritate între 5—10 kg); însă numărul celor scăpaţi — dintre care exemplare de 50—80 kg — a fost incomparabil mai mare. (N. E.)

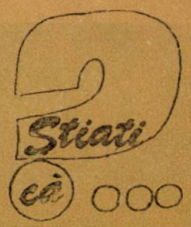

...din 20.000 de raţe sălbatice înelate numai una ajunge la vîrsta de 20 de ani?

...dihorul poate merge şi cu spatele înainte, ca şi bursucul, şi că el poate înota şi se poate scufunda?

...pisica domestică nu descinde din pisica sălbatică (Felis silvestris), **ci din pisica blondă egipteană** (Felis ocreata)? **Ea a fost domesticită cu cca 4.000 de ani în urmă.**

...Rîsul observă un şoarece la distanţa de 75 m, un iepure la 300 şi o căprioară la 500 m?

...o broască ţestoasă din mările tropicale şi subtropicale atinge pînă la 450 kg greutate?

...cameleonii îşi pot mişca ochii independent unul de altul, urmărindu-şi prada în orice direcţie, fără a-şi schimba poziţia capului?

...pentru a-şi ajuta digestia hranei, crocodilii înghit pietre aşa cum fac şi găinile? Bineînţeles, respectînd proporţiile.

...damanul, un mamifer african de numai 1 kg greutate, este o rudă apropiată a elefantului? El are posibilitatea aproape unică la mamifere de a privi în direcţia soarelui fără să fie orbit, şi această aptitudine îi foloseşte de a se feri de o specie de acvilă care este principalul său duşman.

...deşi socotit un animal cu sînge rece, un peşte, tonul din Marea Mediterană, poate atinge o temperatură a corpului egală cu a unui mamifer? El poate depăşi cu 10°C. temperatura apei din Metiterana, care este de aproape 27°C.

... unele specii de peşti nasc pui după o dezvoltare prealabilă în corpul matern? Numărul acestor pui poate ajunge la unele specii (Sebastes nervegicus) **la 50.000—60.000.**

LA COPCĂ

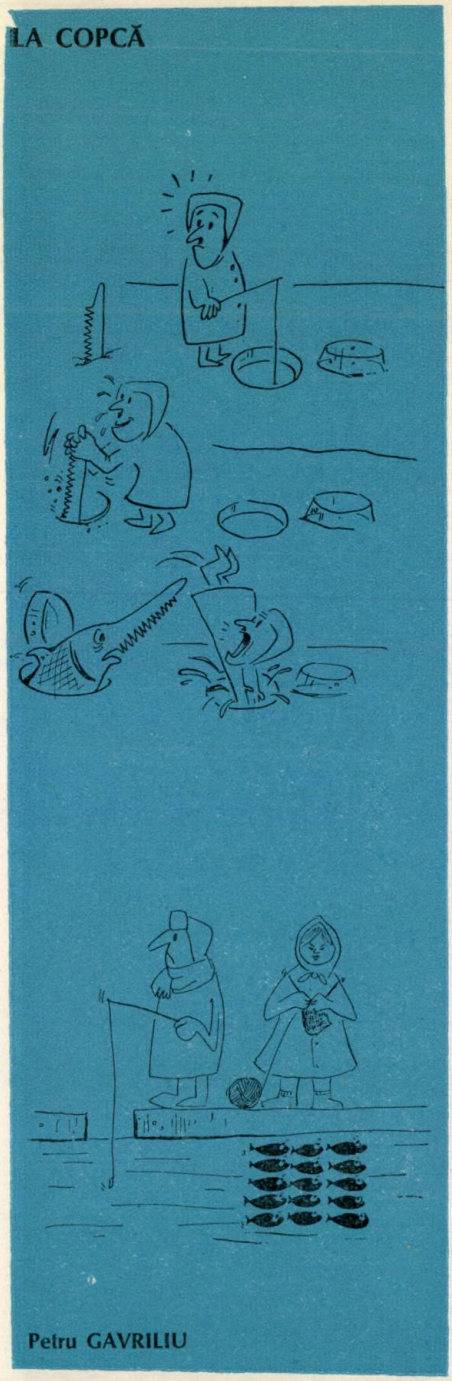

Petru GAVRILIU

RAZELE X POT CONSERVA PEŞTELE PROASPĂT

LABORATORUL DE IZOTOPI al Institutului federal de cercetări piscicole din Hamburg (Republica Federală a Germaniei) experimentează de doi ani, cu o instalaţie Röentgen de mare capacitate a electroconcernului AEG-Telefunken. De curînd, a fost comandată o nouă aparatură Röentgen, care urmează să fie montată pe vasul „Walter Herwig" care face parte din flota de cercetări piscicole a Republicii Federale a Germaniei. În 1970, vor fi pasteurizaţi pe acest vas, cu scop experimental, peşti proaspeţi, cu ajutorul razelor X. Prin iradierea la bord, prospeţimea peştilor poate fi prelungită — ţinuţi la gheaţă — cu 10 pînă la 15 zile. Astfel, marfa o dată debarcată va fi de mai bună calitate. Ca urmare a scăderii perisabilităţii peştelui, vasele de pescuit vor avea la dispoziţie mai mult timp pentru pescuit, putînd să-şi utilizeze astfel complet capacitatea de încărcare.

DIN PĂSTRĂVI DE APĂ DULCE...

CHIAR DE LA prima încercare, un grup de cercetători germani a reuşit să ducă la bun sfîrşit o experienţă care va deschide o nouă sursă de venituri pisciculturii de coastă. 1000 de păstrăvi crescuţi într-un lac special în interiorul ţării, zburdă acum voioşi în Marea Baltică, la Eckerförde. Institutul de piscicultură marină şi de apă dulce din Hamburg a aşezat păstrăvii în cinci colivii mari, din sîrmă împletită. Pînă acum, apa mării, cu un conţinut salin de 12 pînă la 18 la mie, pare să fi priit peştilor. În medie, ei şi-au dublat greutatea la 50 de zile. Între timp, păstrăvii mari cîntăresc între 1,5—2 kilograme. Încercările acestea, deocamdată unice, au drept scop creşterea unor păstrăvi care să atingă greutăţi de trei pînă la patru kilograme şi să fie comparabilă cu somonul de Marea Baltică.

R.D.G. : RECORDURI PESCĂREŞTI ÎN 1969

Anghila cea mai grea a cîntărit 2,260 kg ; ştiucă — 21,235 kg ; crap — 15,500 kg ; lin — 3,475 kg ; somn — 33,000 kg ; şalău — 7,700 kg şi păstrăv — 4,100 kg. Bineînţeles, peşti capturaţi cu undiţa.

CÎND URLA LUPII

Maurice GENEVOIX

CEL CARE A AUZIT o dată urletul lupului nu va putea uita acest strigăt nesfîrşit, de melopee lugubră, care însoţeşte creşterea întunericului, a frigului nopţii, pericolele şi vrăjitoriile nopţii care sălăşluiesc în adîncul pădurilor. Teama care ne pătrunde astfel, pe noi citadinii, fii ai unei ţări şi ai unei epoci din care lupul a dispărut [1]) ţine mai puţin de temerile ancestrale de care-şi aminteşte sîngele nostru, cît de accentul însuşi al acestei voci animale pe care o străbate, sălbatic modulat, plîngerea tuturor disperărilor. Cel puţin acesta este sentimentul meu în legătură cu amintirile pe care le am.

*
* *

Culcat în cort, pe o insulă de pe marele lac Kaouspcouta, înconjurat de o tăcere în care cel mai mic freamăt al frunzelor trezea imediat, stăpînitoare, senzaţia imensităţilor forestiere, singur şi pierdut, însoţit de cîţiva oameni, am ascultat pînă m-a prins somnul vocile sălbatice ale nopţii. Erau vocile marilor răpitoare nocturne care străbăteau cerul deasupra noastră. Ceva mai tîrziu, mult mai departe, altfel deşi nu mai puţin sesizant, un alt cîntec se strecura la marginile lumii. L-am auzit înainte ca el să mă trezească. Atunci cînd am deschis ochii în întuneric şi mi-am dat seama de lucrurile din jur, inima-mi bătea puternic.

Văzui prin deschizătura triunghiulară a cortului o bucată de cer pe care scînteia o stea, respirai mirosul cetinei pe care eram culcaţi şi simţii, din om în om, răsuflarea tovarăşilor mei adormiţi. Dar inima-mi continua să bată puternic. Şezînd aşa, ascultam. Era, hotărît, foarte departe, perceptibil la limita auzului. Dar noaptea era atît de liniştită, că totul putea fi auzit. Astfel că ţipătul păsării de noapte, harfang al zăpezilor sau bufniţă mare cu corn, aluneca asemenea unui meteorit pe o traiectorie aeriană, alerga deasupra ierburilor,

de-a lungul grupurilor de arbori, aducînd pînă la noi, purtate de apele lacului, acest geamăt pe jumătate real, care slăbea treptat, pînă ce murea la picioarele noastre. Alături de mine, un alt om care dormea se trezi şi el deodată, se ridică pe jumătate, ca şi mine, şi ascultă intens.

— Auziţi ? şopti el.

Era Alfida Crete, vînător de cerbi, obişnuit de mulţi ani cu aceste plecări de pe un lac pe altul, cu aceste drumuri în inima pădurii. După ce mai ascultă puţin, el şopti din nou.

— Adineauri, Berard avea dreptate : era ţipătul unei mari păsări de noapte plecată la vînătoare. Despre ce se aude acum sînt sigur : sînt lupi.

O altă umbră mormăi, făcînd să trosnească cetina ; apoi se mai mişcă o um-

[1]) Este vorba de Franţa.

bră și, în sfîrșit, ultima. Toți cinci eram trezi, și aproape toți la fel, încordați și tăcuți, ascultam urletul îndepărtat al lupilor.

Oricît de departe s-ar fi auzit glasul lor, nu ne puteam desprinde de el. Erau momente lungi în care acest glas dispărea cu totul, dar noi tot îl auzeam ; și de acolo de unde nu se mai auzea, simțeam deodată că începe din nou, cu ton jos, și noaptea imensă era din nou doar un urlet încet, curgător, mai mult bănuit decît auzit, o lungă lamentație sălbatică și dezolantă. Unul cîte unul, tovarășii mei se culcară din nou pe cetina moale. Trecură cîteva clipe. În jur nu mai era decît cortul, respirația ușoară, regulată, a celor care dormeau, și acel triunghi de noapte albastră pe care scînteia aceeași stea.

Altădată am auzit urletul mult mai aproape. Era în apropiere de Stockholm, la Skansen. Skansen este în același timp parc de distracții și grădină zoologică. Întîrziam pe acolo într-o seară, aproape de căderea nopții. Urletul lupului m-a surprins deodată, mai întîi rapid, întretăiat, urmat de suspinuri ușoare a căror tristețe te pătrundea în suflet. Glasul creștea, lua o amploare pe care abia putea să o susțină. Am văzut animalul, captiv într-o împrejmuire, stînd cu botul îndreptat în sus.

Plîngerea cîinelui care urlă la lună ne este, într-un fel, accesibilă. Tristețea pe care i-o simțim se poate integra în universul nostru. Aceea a lupului, nu ! Ea ne parvine din adîncul unei lumi inumane, dintr-o lume cu care, timp de milenii, specia noastră a trebuit să se confrunte, o lume plină de amenințări și de ciocniri susținute de foame, gheare și colți. Lupul nu este cîine și nu va fi niciodată. Mai mult decît vulpea. Și aceasta pentru că lupul va dispărea și de asemenea, o spun cu regret, vulpea.

La Charlesbourg, aproape de Quebec, am observat mult timp lupii. Ochii lor galbeni, dacă animalele nu vor, nu ne privesc niciodată. Împrejmuirea care-i ține închiși este vastă. Lupii merg de-a lungul grilajului, într-un pas de dans care se prelungește uneori într-un trap superb și jucăuș pe care pare că animalul ar putea să-l țină ore întregi. M-am apropiat, surprins de ceea ce vedeam. Deodată am simțit ceva alunecîndu-mi în lungul umărului, și un obiect greu căzu în iarbă. Era aparatul fotografic. Un lup, cu un clănțănit de dinți pe care nu l-am bănuit, se repezi și rupse cureaua. Cum a putut el să-și vîre botul prin acele ochiuri strîmte ale plasei de sîrmă ? Mă mai întreb și acum, deși cureaua este tăiată. Un brici n-ar fi putut s-o taie mai bine.

Lupul care urla la Skansen era mai departe de noi decît cei din pădurea canadiană. Firul lăuntric care alerga de-a lungul nervilor mei era, în ambele cazuri, același. Chemările paznicilor, pașii grăbiți ai trecătorilor nu atingeau cu nimic indiferența lui. Animalul nu era decît strigăt, în cîntecul sălbatic cu care saluta noaptea, ceasul vînătorii, al urmăririlor, al uciderii și al îmbucătățirii prăzii.

Dar acestea nu erau decît vechi spaime de hăitași de mistreț, de călători rătăciți, pe care cîntecul lupului le redeștepta în carnea mea. Era teama copilului, speriat de legende și povești prin care trecea umbra lupului. De la „Dacă faci așa sau dacă nu faci așa, ai grijă să nu te ia lupul !", pînă la jocurile care ne plimbau prin păduri imaginare „cînd lupul lipsește" — toate făceau să-mi bată mai tare inima sub cortul de pe lacul Kaouspcouta, la fel ca în parcul din Skansen. Și totuși...

Și totuși, în mod naiv veridice, mai cumplite decît jocurile copilărești și basmele cu zmei, alte povești aproape psalmodiate mi-au vorbit la fel despre lup.

Aud și acum pe țăranul bătrîn, aproape orb, care venea în zilele de tîrg să vadă pe fiica sa Angela, evocînd cu glasul dogit marginile pădurii din Sologne, unde-și ducea oile la păscut. Postul Crăciunului, pîclă foarte rece, timpul lupilor. Nu se vede nimic la douăzeci de pași. Aerul înghețat ucide mirosurile. Și deodată, un strigăt de ajutor : „Lupul ! Lupul !" E prea tîrziu : lupul s-a întors în pădure, ducînd oaia sau mielul. Cum să repari împrejmuirea, să înfrunți mînia stăpînului, loviturile lui ?

Dar cînd evoc astăzi acești ochi morți, pupilele pe care sînt fixate viziuni pierdute la marginea timpurilor, nu mă întorc, cu toată ființa mea, la acele mizerii trăite, la acele drame adevărate, la acele blănuri însîngerate, la acel cadavru de cîine prădat de moarte, cu măruntaiele scoase din pîntec de colții lupului asasin. Este o lume imaginară, altă lume, în care răsună, aproape sau departe, mari glasuri ale răului și ale nenorocirii, aceste urlete sălbatice cu geamătul lor insuportabil, pe unde se strecoară, mereu, în urma lor, „în pas de lup", siluete cu boturi lungi, cu urechi lungi, lupi sau demoni, nu se știe, care-i urmăresc toată viața.

(Din „La vie des bêtes")

CĂRĂRILE IEPURELUI

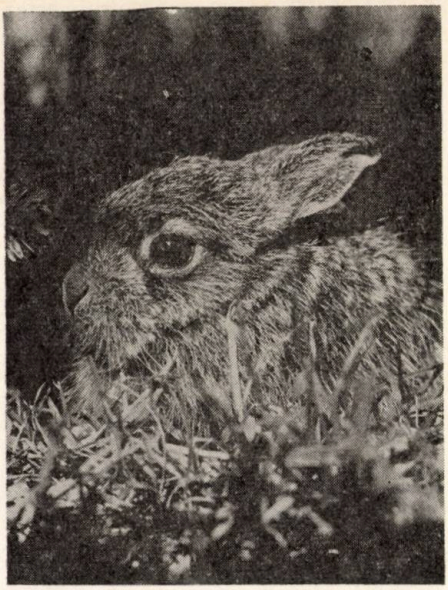

CEL CE VÎNEAZĂ, an de an, în același teren de vînătoare, se bucură de unele avantaje în plus față de cel care, la același număr de ieșiri pe teren, practică vînătoarea în alt și alt teren. În primul rînd, cunoaște fondul sub raportul reliefului, al vegetației, îndeosebi al structurii pădurii și, în strînsă legătură cu acestea, al localizării în spațiu a vînatului, în diferite anotimpuri. Se știe doar că o pădure de vîrstă înaintată, fără subarboret, va avea o valoare mai mică din punctul de vedere al hranei și adăpostului iepurelui și căpriorului, decît una cu subarboret sau decît o pădure tînără, sub 10 ani. Dacă la avantajul continuității se adaugă și acela decurgînd din sarcina pe care o persoană o are de a se ocupa de îngrijirea vînatului, de gospodărirea terenului, ne dăm seama că, după cîțiva ani, un om care știe să umble „cu ochii deschiși", ajunge să cunoască nu numai parcelele cu densitate mai mare, ci și trecătorile sălbăticiunilor; cu timpul va ști care sînt goanele bune și slabe de vînat, care sînt trecătorile, deci țiitorile bune, ajungînd să cunoască pînă și arborii unde trebuie postați vînătorii. Pentru acest motiv, exprimăm aici părerea că noua organizare teritorială a vînătorilor, prin înființarea de unități mici numite filiale, datorită căreia vînătorul știe unde va vîna de aici înainte, deosebit de avantajul cointeresării vînătorilor în gospodărirea terenului; deosebit de descătușarea energiilor acelor persoane care vor să contribuie la ridicarea nivelului de îngrijire a vînatului, cunoașterea terenului, observarea vînatului, cu un cuvînt satisfacții în afara apăsării pe trăgaci.

Într-o situație asemănătoare am fost pus eu, cu mulți ani în urmă cînd, în calitate de inginer șef al unui ocol silvic, timp de 8 ani, am practicat vînătoarea pe un teren a cărui suprafață aptă pentru iepuri nu depășea 1 500 ha. Lunca Mureșului, pe o lungime de 5 km și o lățime variind între 1 și 2 km, era teren agricol; la marginea ei, începea un masiv păduros neîntrerupt, cu o întindere de peste 10 000 ha și o altitudine între 220 și 550 m. Este clar că, în această situație, teren de iepuri putea fi considerat doar o porțiune de circa 700—800 ha, apropiată de terenul agricol, dar și acesta numai cu indulgență. În restul pădurii, vînatul principal îl constituiau mistrețul și căpriorul; ultimul, pe acea vreme, în densitate mică, în perioadă de refacere.

Cu toate aceste condiții de dezvoltare, cu totul modeste din punctul de vedere al cerințelor iepurelui, urecheatul nostru putea oferi alese satisfacții vînătorești celui ce privea vînătoarea nu prin prisma unui mare număr de piese doborîte, ci prin frumusețea pădurii în haină ruginie de toamnă, prin plăcuta tovărășie cu vînători care gîndesc ca tine și, fără îndoială, prin doborîrea unui, cel mult, doi iepuri de vînător, într-o zi. Grupul de vînători era format doar din 3—5 persoane.

În calitatea mea de organizator al acestor modeste ieșiri pe teren, ajunsesem, după cîțiva ani, să apreciez valoarea diferitelor goane din pădure, din punctul de vedere al rezultatului zilei, și mai cu seamă să cunosc trecătorile iepurelui, în acest teren frămîntat. Îmi amintesc că, la goana întîi, dacă pe suprafața parcursă de gonași se găsea un singur iepure, acesta ajungea în linia de vînători la țiitoarea nr. 2. Și aceasta nu o singură dată. An de an, situația se repeta. Un iepure cădea în foc și altul îi lua locul în anul următor. Adeseori îmi puneam întrebarea cărui fapt

se datorește alegerea acestui traseu de către urecheații noștri. Am cercetat terenul: în fața unui mic dîmb, care permitea vederea doar cca 20 m, în continuare, teren în pantă, cu arboret de quercinee, în vîrstă de 70—80 ani, cu puțin subarboret; nimic vizibil pentru mine care să justifice existența acestei excelente țiitori. Și totuși, an de an, aici cădea cîte un iepure. Dacă aveam un oaspete față de care trebuia să ies cu fața curată, țiitoarea nr. 2 din goana nr. 1 mă scotea din încurcătură. Eu, în calitate de organizator al vînătorii, cum este firesc, mă găseam în flanc, la ultima țiitoare. Dacă se întîmpla să mai fie un iepure în goană, acesta nimerea adeseori și la mine.

După obiceiul vînătorilor din regiunea de munte, așezatul în țiitori și mișcarea de la o goană la alta, grupul nostru le făcea în perfectă liniște, iar adăpostirea după un arbore gros și rămînerea nemișcat pînă la terminarea goanei era o regulă, chiar dacă ne găseam doar la iepuri. Faptul acesta ne permitea observarea vînatului, pe îndelete, procurîndu-ne o bucurie în plus. Deosebit de apariția vreunei vulpi, mai cu seamă în goana a doua, aveam satisfacția să privesc căprioarele oprite la 5—10 m în fața mea, ca în fața unei siluete cu care nu erau obișnuite.

Cînd este vorba de vînători cu goana, în teren frămîntat, obișnuim să reținem de regulă trecătorile pentru mistreți și urși, acordînd puțină atenție celor ale iepurilor. Iată însă că și acestea pot avea o însemnătate practică, în anumite terenuri, mai ales de deal.

O a doua constatare este aceea că nu numai vînătorile colective de iepuri din regiunea de șes, unde vînatul principal este iepurele, cu participarea a 20—30 vînători și rezultat zilnic de 50—60 iepuri pot oferi satisfacții, ci și modestele terenuri de dealuri înalte, cu vînători în grupuri mici, dacă există o bună organizare și dacă între participanți domnește o atmosferă cu adevărat tovărășească.

V. COTTA

În grădina zoologică din Stuttgart

Universul infinit al mirosurilor

Aimè MICHEL

DINTRE TOATE FELURILE de a-ţi iubi copiii pe care a putut să le născocească natura, cel mai simplu şi cel mai demonstrativ este indiscutabil cel al boiştenilor. De fiecare dată cînd un boiştean mare întîlneşte un boiştean mic, hap ! îl mănîncă : atît de mult îşi iubeşte vlăstarele acest tată denaturat, încît le ronţăie imediat. Şi nu din dispreţ sau la întîmplare, sau fiind foarte flămînd. Nu : îi este foame sau nu, cum întîlneşte un pui, cum îl degustă.

Atunci cum de mai există boişteni ? Cum se poate împăca supravieţuirea speciei cu acest canibalism ?

Abia în anul 1941 s-a aflat răspuns la această enigmă. Soluţia pusă la punct de către natură pentru a compensa dragostea excesivă a boiştenilor mari pentru cei mici, a fost descoperită de un savant cunoscut pentru lucrările sale despre albine : e vorba de ilustrul Karl von Frisch, omul care a descifrat dansul albinelor.

Într-o zi, von Frisch privea evoluţia unui banc de peştişori pe lacul Wolfgang, cînd văzu un boiştean mare cum se apropie şi, fără ezitare, înghiţi primul pui de boiştean, care nu fugi deloc, la fel cum făcură şi ceilalţi. Înghiţirea dură cîteva clipe, apoi, deodată, boişteanul mare, cuprins de o spaimă inexplicabilă, bătu din toate înotătoarele, se ascunse şi dispăru. În acelaşi timp, micii boişteni, care priviseră pe tovarăşul lor de banc dispărînd fără să se arate tulburaţi, fugiră şi ei, terorizaţi de aceeaşi panică ciudată.

Von Frisch cunoştea perfect locurile. Putea să fie sigur că această spaimă generală n-avea cum să fie provocată de un alt bandit. Apele limpezi ale lacului nu adăposteau, cît vedeai cu ochii, decît boişteni mari şi mici. Şi totuşi, la numai cîteva secunde după asasinat, toţi fugiră şi se ascunseră. De ce ? Fără să meargă pînă la ultima explicaţie a acestui comportament, la fel de providenţial pentru peştişori pe cît de misterios, von Frisch s-a asigurat că fuga urma cu regularitate absolută, în toate împrejurările, după uciderea primului peştişor. Pînă atunci, peştişorii nu se temeau de boişteanul mare, iar acesta nu părea să aibă — dacă mi se îngăduie această imagine — nici o tulburare de conştiinţă în legătură cu nelegiuirea sa. Faptul care semăna teroarea şi printre unii şi printre alţii survenea *după* aceea. Dar care era acel fapt ?

* * *

Ca să înţelegem mai bine, să transpunem problema în cazul oamenilor. Să ne imaginăm, de exemplu, pe Căpcăun întîlnindu-se nas în nas cu Degeţel şi cei şase fraţi ai săi. Căpcăunul nu-şi ascunde intenţiile criminale : el învîrteşte cuţitul deasupra capului, se linge pe buze de pofta piticilor, mîrîie ; cei şapte pitici se uită la el, îl ascultă fără să se neliniştească de fel şi continuă să se joace cu bilele ! Atunci Căpcăunul se apropie de primul pitic, îl taie şi-l mănîncă, în mijlocul indiferenţei generale. Şi imediat după ce căpcăunul şi-a luat masa, panica se declanşează dintr-o dată, şi nu numai la cei şase pitici supravieţuitori, ci şi la toţi căpcăunii din împrejurimi !

Cînd observaţia lui von Frisch a fost cunoscută şi confirmată, o bănuială începe să facă lumină în spiritul savanţilor. Şi unul dintre ei avu ideea explicaţiei decisive. Acesta,

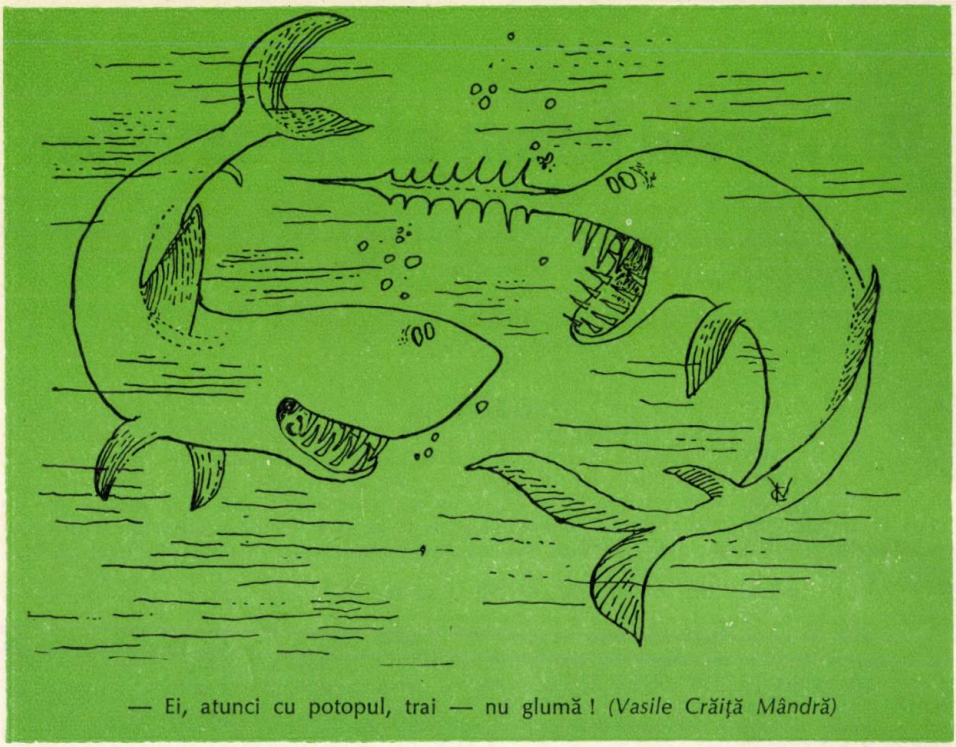

— Ei, atunci cu potopul, trai — nu glumă ! *(Vasile Crăiță Mândră)*

profesorul Ervin Kulzer, luă un boiștean, îl zgîrie puțin, îl puse într-un borcan cu apă unde îl ținu cîteva minute, apoi îl scoase și vărsă încet apa din borcan, în lac, printre ceilalți boișteni. Timp de cîteva secunde nu se întîmplă nimic. Și *a priori*, ținînd seamă de puținul pe care-l reprezintă apa dintr-un borcan vărsată într-un lac, la ce te-ai putea aștepta dacă n-ai spiritul bănuitor intuitiv al profesorului Kulzer ?

Dar deodată, scena descrisă de von Frisch se repetă în apele liniștite ale lacului *în care nu avusese loc nici o ucidere :* boiștenii, mari și mici, arătînd toate semnele unei spaime cumplite, ascunzîndu-se în desul pietrelor și plantelor acvatice, fugind înnebuniți, în toate direcțiile. Se făcuse proba că sîngele boiștenilor conține o *„substanță care înspăimîntă"* care, o dată răspîndită în apă în cantități infinitezimale, provoacă o fugă nebunească.

Fiecare specie de pește folosește tactica cea mai convenabilă, scria Vitus B. Dröschner în cartea sa *„Miraculosul în regnul animal"*. Linii și carașii dintr-un acvariu, dacă sînt speriați cu apă care a păstrat mirosul propriei lor specii, fug repede, mișcîndu-și cu viteză aripioarele, spre geamul din spate. În apă liberă, datorită acestui comportament, ei dispar într-un nor de mîl, ascunzîndu-se vederii. Albitura rămîne pe loc, încremenită, și nu face nici cea mai mică mișcare timp de cîteva minute. Camuflajul o face invizibilă.

Dröschner subliniază în acest sens efectele paradoxale ale acestei „substanțe dătătoare de frică" : ea nu poate fi eliminată, așa, ca un semnal ; ca să fie percepută de către ceilalți, peștele amenințat trebuie să fie rănit, iar o fărîmă din sîngele răspîndit în apă să atingă branhiile.

Un alt amănunt curios este acela că reacția la această substanță nu se întîlnește decît la un ordin de pești, *ostariophysarii*, din care — este adevărat — fac parte două treimi din peștii de apă dulce. Dar nici păstrăvii, nici lipanii, ca și ghidrinii, știucile, țiparii și bibanii nu se sperie de propriul lor miros. Cum cei mai vechi ostariophysari datează de la sfîrșitul erei secundare, se admite că acela a fost momentul în care natura a dăruit peștilor acest mijloc de alertă. Dar același mijloc exista mai demult la broaștele rîioase,

ai căror mormoloci reacţionează la fel de vioi la propria-le substanţă producătoare de frică ; se mai întîlneşte chiar la unele moluşte mult mai vechi. În cele mai multe din aceste cazuri, se pare că substanţa joacă un rol dublu. Primul scop al ei este să asigure propagarea semnalului de alarmă în sînul unei specii date, anunţînd că un prădător începe să provoace ravagii. Deci, în consecinţă, substanţa depistează prădătorul cînd acesta aparţine aceleiaşi specii, adică atunci cînd se dedă la canibalism, întrucît şi prădătorul se teme la fel ca şi victimele sale ! Această substanţă depistează prădătorul chiar cînd acesta aparţine unei specii înrudite — şi un savant german, dr. S. Schultz, a reuşit să arate că efectul se răsfrînge asupra speciilor exact în măsura înrudirii lor cu peştele rănit.

Ceea ce este demn de remarcat la acest dispozitiv de alertă este extraordinara sensibilitate pe care trebuie să o aibă peştele. Să ne gîndim că într-un lac se toarnă apa dintr-un borcan, astfel că apa lacului va conţine abia cîteva micrograme din substanţa producătoare de spaimă ieşită dintr-o rană uşoară. Faptul confirmă într-un fel neaşteptat observaţiile făcute în America, asupra migraţiei somonului şi anghilei, observaţii care duc la impunerea ipotezei că aceşti peşti îşi regăsesc fluviul, apoi rîul şi apoi pîrîul, datorită amintirii păstrate despre mirosul apei în care şi-au petrecut primele săptămîni de viaţă. Imaginaţi-vă acuitatea care se presupune că o are un simţ capabil să discearnă, în imensul estuar al fluviului Mississipi de exemplu, un miros care, din anul trecut, a fost forţamente modificat de toate dejecţiile naturale şi industriale aruncate în apă în tot acest timp, în infinita reţea de rîuleţe care alcătuiesc marele fluviu *Deep River*.

O altă confirmare a acestui fabulos simţ al mirosului o dau reacţiile somonului la mirosul inamicilor săi tradiţionali : foca, omul şi chiar tovarăşul acestuia — cîinele. Pescarul, chiar cînd este încălţat, este reperat uşor, în aval, de către peşte, şi pe cît posibil evitat.

Să nu uităm de altfel că simţul mirosului la peşti este depăşit de cel al cîinelui şi chiar de cel al insectelor.

(Din *„La vie des bêtes"*)

Cu cîini

CÎINELE LUI JÔKAI

Scriitorul maghiar Jôkai avea obiceiul să-şi aşeze cîinele cu el la masă. Într-un rînd, avea — la o masă festivă — alături, o doamnă simandicoasă. Aceasta îi atinse braţul voind să-i spună ceva. Marele scriitor, distrat, luă un os din propria-i farfurie şi i-l întinse, degajat, vecinei de masă :

— Hai, las că nu mori de foame ! Ia osul ăsta şi roade-l...

ÎNTRE TINERII CĂSĂTORIŢI

— Dragă, am vrut să-ţi fac o surpriză servindu-ţi o prăjitură făcută cu mîna mea. Dar să vezi că Lord al nostru a şterpelit-o şi a mîncat-o.

— Nu-i nimic, dragă ! Las' că fac eu rost de alt cîine !

MĂSURI DE SIGURANŢĂ

— Aud că a-ţi fost jefuiţi. Ia spune ! Ce v-au furat ?

— Păi... să vezi, au demontat broasca de siguranţă, soneria de alarmă şi ne-au furat şi cîinele care ne păzea casa.

— Ghici ce ţi-am adus ?

VÎNĂTOARE LA MISTREȚI

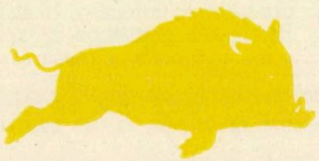

„PREPELIȚA trebuie s-o împuști pe rouă, iar mistrețul pe ger. Dacă, cumva, calci pe brumă, la una ori la alta, nu se cheamă că ești vînător! Dacă mergi la prepelițe pe brumă, ai să împuști niște nevolnice întîrziate, pui ori betege; dacă mergi după mistreți și frunza-i încă sus, ai să împuști tot ce nu trebuie...". Cam acesta era întreg catehismul lui badea Nistor într-ale vînătorii, că pentru el vînat nu erau decît prepelița și mistrețul. Lup sau vulpe împușca numai cînd îi vămuiau sălbăticiunile efectivul de orătănii sau începea să scadă numărul oilor.

Au trecut de-atunci mai bine de douăzeci și cinci de ani, dar nici acum n-am uitat nimic din sfaturile bătrînului. Și dacă după prepelițe n-am prea umblat — nici pe rouă, nici pe brumă — la mistreți n-am urcat decît pe ger, dar negreșit în fiecare iarnă. În fiecare iarnă o dată, de două ori, ori de cîte ori s-a putut. Badea Nistor s-a petrecut de mulți ani de pe lumea aceasta, dar abia acum, cu părere de rău, încep să cred ce-mi povestea atunci, în iernile începuturilor mele la mistreți. Părerea de rău este pentru uităturile lungi ale moșneagului, cînd își trăgea ciudos o mustață și nu zicea nimic, în vreme ce eu chicoteam sau mă făceam că mi-a intrat fum în ochi. „Las-c-ai să vezi tu, dac-a fi ceva de capul tău!" conchidea moșneagul. Cel puțin, în prima parte, moșneagul n-a greșit: am văzut. Am văzut, conform prezicerii, fiindcă moșneagul nu se îndoia nicidecum că voi mai umbla după mistreți. Moșneagul se îndoia de altceva. Dar asta-i altă poveste. Mai bine înșir mai jos două întîmplări la care am fost martor, întîmplări aidoma celor pe care mi le povestise moșneagul, dar pe care nu le credeam a fi adevărate.

Greu de știut cam pe unde este limita între nord-vestul Bucovinei și nord-estul Maramureșului. Destul că pe acolo oameni-s iuți în hotărîri și mînuiesc bine cuțitul. Amîndouă dovezi le-am avut la o vînătoare de mistreți, în sus de izvoarele Sucevei. Un mistreț — mare, după urme — rănit se refugiase într-un huceag des. Cîinii plecaseră pe altă urmă și nu se mai auzeau.

— Stăi, măi băiete, să vie cîinii, l-a sfătuit un vînător muntean, de pe acolo.

— Las bădiță, că dacă nu-i mort, ți-l tai eu cît ai zice peșteⁱ! i-a răspuns flăcăul-hăitaș. Și s-a strecurat în desiș. N-au trecut treizeci de secunde și a început un fel de vuiet; pufnituri, bufnituri, zgomot de crengi rupte și din desiș a ieșit mistrețul cu flăcăul în spinare, numai că acesta călărea cu fața spre coada mistrețului și, întors, sucit peste coamă, se opintea cu dreapta sub pieptul animalului. Cît ai clipi s-au prăbușit amîndoi în troian, s-au rostogolit, apoi flăcăul s-a ridicat teafăr și a început să-și scoată, cu palma făcută căuș, zăpada de după ceafă, de sub bondiță.

— Ei, cum a fost? l-au întrebat după ce s-au adunat ceilalți.

— Na, cum să fie. Porcu' era băgat sub cetină, cu fața la urmele lui și mă aștepta. Cum m-a văzut a și pornit. Eu am apucat o creangă, am sărit în sus și m-am lăsat drept pe el. Cît ce-a căzut în genunchi, sub mine, în omăt ș-am scos cuțitul. Pe urmă, ați văzut doară...

Măsura îndrăznelii, a puterii și a îndemînării hăitașului am socotit-o mai pe urmă, cînd am văzut mistrețul scos pe loc curat, un vier prubuluit a avea aproape două sute de kilograme.

Tot la mistreți și tot la munte. Zăpadă mare cum este în fiecare an pe acolo. Goană la mistreți. Nu că ar fi fost rău așezată linia vînătorilor, dar în locul acela hăitașii veneau din vîrf, pe coastă în jos. În asemenea situații nu ți-e prea la îndemînă cînd știi că te poți pomeni cu un colos pornit în trombă la vale, să te facă una cu pămîntul cînd nici nu apuci să ridici pușca în umăr! Cam asemenea gînduri mă munceau cînd aud sus, cam spre stînga, animalul mare venind în iureș la vale. Ridic pușca (fie ce-o fi, ridicată să fie !) și aștept. Mă rotesc, cu tot cu pușcă, spre stînga, dar aud prin cetini cum iureșul se duce la vecin. Apoi un foc. Încă unul. Pe urmă nimic.

— Ei ? Ce s-aude ? întreb spre stînga, în vreme ce cîinii se apropie chefnind.

— A căzut aici în față, pe coasta. Nu mai mișcă... îmi răspunde vecinul.

Aud cum se apropie cîinii chefnind și mai ales o cățea arțăgoasă, care parcă s-a oprit și latră pe loc, tot în stînga, mai sus. Apoi aud pașii vecinului care rup cu zgomot crusta zăpezii... Pe urmă a început vacarmul. Zgomot de crengi rupte, o împușcătură, lătrături de cîini, un strigăt, nu de ajutor, ci de îndemn pentru cîini, o învălmășeală parcă, apoi a doua împușcătură...

Cînd am ajuns aproape, vînătorul se culesese din zăpadă și-și ștergea fața.

— Ce-a fost ?

— Nimic, a răspuns el cu năduf. Cățeaua asta-i mai pricepută ca mine. S-a oprit și-a lătrat de din sus mistrețul. Numai eu m-am urcat la deal, spre el. Și m-așteptа afurisitul gata să sară.

— Și ?...

— Și a sărit, vezi bine.

— Păi, ai tras !

— Am tras alături, că venea ca torpiloru'. Noroc că m-am zvîrlit pe spate și cînd s-ajungă drept pe mine i-am potrivit amîndouă picioarele sub gît și l-am arcuit pe deasupra mea, la vale... Pînă a pus el frîna, am avut vreme să-i potrivesc încă un foc și i-a fost de-ajuns ! Dar cum zic : mai pricepută cățeaua decît mine !...

Era și acesta un mistreț destul de mare și mult au făcut roată, cu toții, în jurul acelui dramatic reportaj înscris pe zăpadă de către om, vînat și cîine...

Bade Nistor, te rog iartă-mă că, uneori, nu te-am crezut. (i. c.).

Foto : György Asztalos

ATENȚIE: MUȘCĂ!

PE TIMPUL unei ședințe de pescuit cu lanseta „la fix", fie că atenția slăbește (cînd peștele „mușcă" rar), fie că peștele „mușcă fin" și aceasta se observă greu, se întîmplă adesea ca pescarul să declanșeze cu întîrziere reflexul de „înțepare" și astfel ratează ocazia de a mai pune o piesă în juvelnic.

Un avertizor, ușor de construit, foarte vizibil și cu funcționare sigură, atașat la vîrful lansetei, va preveni cu promptitudine momentul cînd un pește, cît de mic, se lasă momit și „mușcă". Procesul de funcționare a unui asemenea avertizor este următorul :

— se ia un capăt de cablu electric de aproximativ 25 cm lungime, unifilar (nu ca sîrma din liță, cu mai multe fire), avînd izolamentul din material plastic de culoare albă — de preferință galbenă, pentru mai bună vizibilitate — și i se dezgolește sîrma la ambele capete, pe o porțiune de 1 cm și — respectiv — 2,5 cm ;

— cu capetele de sîrmă dezgolite se fac doi ochețI, unul mic și unul mai mare care se îndoaie în unghi drept față de restul cablului, ca în figură (a) ;

— ochetul mic, care nu a fost îndoit în unghi drept, se va lega cu un fir de ață la vîrful lansetei, imediat, sub inelul de vîrf, iar firul de nylon, după ce se trece prin inelul de vîrf al lansetei, se trece și prin ochetul cel mare al avertizorului, urmînd ca apoi să se atașeze la fir montura cu cîrligele și plumbul, ca în figură (b).

După lansarea firului și așezarea lansetei pe suport, firul se aranjează astfel încît avertizorul să rămînă atîrnat în poziție verticală ; din această poziție avertizorul va fi scos brusc, printr-o zvîcnire în sus, la cea mai ușoară tracțiune pe fir, ceea ce atrage, de la distanță, atenția pescarului, care va declanșa „înțeparea". (n.s.)

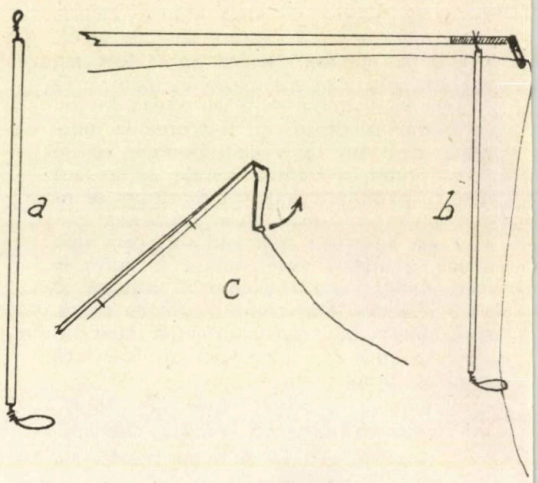

Miraj

Ninsoarea coboară cu ger,
În albe întreceri egale
Pe-ntinse orgii vegetale
Și plopii cu suliți, spre cer.

Așteaptă, pe crestele-n șube
Un chiot de Crivăț tăios,
Vreun brînci mai voinic, să-l dea jos,
În spațiu un zbor să-nșurube,

Dar ninge într-una și lent
Și codrii și munții la un loc
Aprinși de lumină iau foc
Și ard sub un soare absent.

Aspecte

Trece-o pasăre și țipă...
Coșul mai fumează-o pipă
Gardul, parii să și-i vadă
Le-a pus cușme de zăpadă
Și lătrat de-un vînt calic,

S-o făcut parcă mai mic.
Iarna și-a-ntins peste case
Albe, blănile-i mițoase
Și-acum, dînd un ger de dușcă
Doarme-afară, goală pușcă.

Teodor SCARLAT

DE CE NU PRINDEM PEŞTE ?

IN AUTOBUZUL de întoarcere a pescarilor, aproape totdeauna au loc constatări negative cu privire la rezultate şi, ca urmare, justificări, care mai de care năstruşnice !

De la aprecierea asupra condiţiilor meteorologice, puse talmeş-balmeş, ca ploaie sau secetă ; căldură mare sau răceală ; vînt de la răsărit sau de la apus etc., etc. — la aprecieri în lipsa de peşte din balta respectivă, aprecieri bazate doar pe faptul că, în ziua aceea, numitul nu a prins nimic.

De atari critici nu este absolvită nici conducerea A.G.V.P.S., care, după afirmaţiile lor, nu numai că nu se ocupă de interesul pescarului „de a avea cît mai mult peşte în juvelnic", dar acţionează chiar contrar ! S-a mers pînă a se afirma că la bazinele cu regim special se dau dispoziţii paznicilor să schimbe regimul apelor, prin deschiderea sau închiderea bazinelor în zilele cînd pescuitul este autorizat !?

Să analizăm mai jos întrucît aceste critici sînt întemeiate.

Ca o verificare a raportului între peştele existent într-un bazin şi cantitatea prinsă, dau următoarele fapte :

Cu încă doi pescari, am fost autorizat să fac un sondaj într-un bazin cu regim special. Cum sondajul s-a făcut într-o zi de interdicţie, eram singuri pe baltă şi deci feriţi de zgomotele inerente aglomerării pescarilor. Înarmaţi fiecare cu cîte două lansete şi o vargă scurtă, aprovizionaţi cu tot felul de momeli adecvate locului, de la ora 7,30 la 13,00 am prins fiecare doar cîte un caras mic !... Pe la orele 15 soseşte echipa de pescari cu năvodul, trimisă de conducere pentru pescuit destinat repopulării altor bazine. La prima trăsătură de năvod, pe o porţiune de circa 100 m din lungimea bălţii, s-a scos cîrca 1200 kg caras, între 0,200—0,500 kg bucata, plus circa 100 de crapi între 0,5—5 kg bucata. Şi, culmea, tot acest peşte s-a scos din locul unde noi am pescuit zadarnic toată dimineaţa.

Dacă apreciem la 100 de metri lăţimea bălţii şi la 100 de metri lungimea pe care s-a tras cu năvodul, rezultă că s-a pescuit pe o suprafaţă de circa 10.000 mp. Socotind 4—5 bucăţi caras la kg, revine la această suprafaţă peste 6.000 peşti în afara aceluia neprins de năvod, ceea ce înseamnă că, în acest punct, există un peşte la fiecare metru pătrat de baltă !...

Cu toată această densitate, noi, în toată dimineaţa, nu am agăţat decît cîte un singur caras ! Explicaţia ?... Peştele nu mănîncă !...

Cît priveşte afirmaţia pescarilor privind schimbarea regimului apei prin închiderea **călugărului**, cred că nu poate fi luată în serios !... Se poate ca paznicul, împins de alte considerente sau fără motive justificate, s-o facă, cu de la sine putere dar o măsură expresă, în acest sens, nu se poate înţelege şi deci admite !

Şi acum chiar dacă cele arătate mai sus sînt perfect justificate, nu am răspuns totuşi la întrebarea pescarilor : „De ce nu prindem peşte" ! dar vom răspunde la aceasta cu o altă întrebare : „Cum pescuim ?!"...

Este de ajuns să circule zvonul că în cutare baltă se prinde peşte, pentru ca pescarii să dea năvală ! O mare parte din

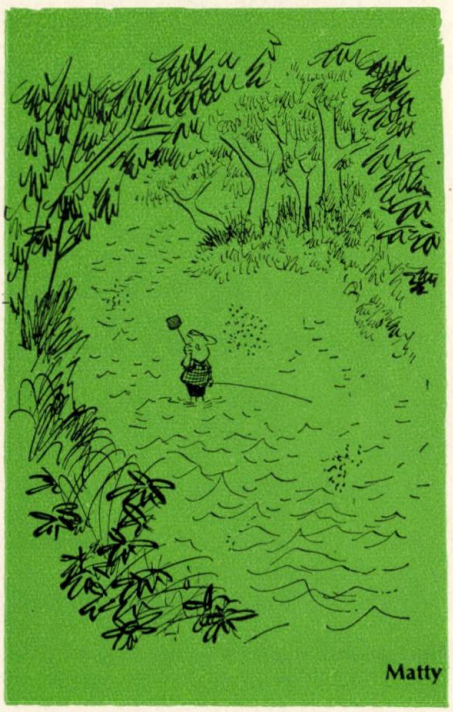

ei habar nu au cum se poate ajunge la această baltă, necum să aibă cunoştinţe mai complete, absolut necesare, asupra acestui bazin. Îşi pregătesc cîteva vergi sau lansete — e drept în număr respectabil — iar cei mai mulţi nici nu-şi verifică măcar echipamentul : vergi, cîrlige, fire etc. şi nici nu se întreabă ce se prinde în această baltă !

Dacă nimeresc o zi cînd peştele muşcă, pierd şi rup cîrlige şi vergi, sau nu pot înţepa şi scoate peştele, din cauza sculelor proaste ; pe cînd vecinii bine echipaţi au rezultate. Mai mult încă, nici nu iau seama la comportarea vecinului — care prinde peşte — ca să vadă : cu ce scule şi cu ce momeală dă ; că stă tot timpul liniştit şi nu umblă de colo-colo, pe malul apei ; că nu biciuieşte continuu apa cu cele zece vergi — cazul lui — puse în evantai ; că nu ţipă, schimbînd aşa-zisele glume ?! cu pescarul de pe malul vecin şi nici nu-şi pune radioul la maximum ; că deşi sînt timpi morţi, cînd peştele nu muşcă, vecinul nu şi-a părăsit locul, pe care în prealabil l-a nădit etc...

Se întoarce acasă fără nimic şi, necăjit, repetînd aceleaşi critici : lipsă de peşte, proasta administraţie etc., etc. Uită, însă, sau se face că uită, că în majoritatea cazurilor insuccesul se datoreşte numai lui, din cauza nepriceperii şi mai ales a necunoaşterii condiţiilor locale !

Dacă mai adăugăm faptul că, în genere, peştele muşcă cam o dată sau de două ori pe săptămînă, ne dăm seama de repetatele decepţii ale acestor pescari, care consideră că, la pescuit, este obligator să ai rezultate ; fără a mai vorbi de marea majoritate care lasă totul pe seama norocului, ca la loto : bagi mîna în sac, în cazul nostru undiţa în baltă, şi scoţi crapul cel mare !...

Ing. C. CEAUŞU

LA VREME DE IARNĂ

— Mămico ! aş coborî să arunc scrisoarea asta în cutie.

— Nici vorbă nu poate fi de-aşa ceva ! Nu vezi că-i o vreme să nu scoţi un cîine din casă ? Dă-o-ncoa', că vine tăticu şi-o duce el !

STRATEGIE FALIMENTARĂ

Tovarăşul X nu-i în stare să mănînce toată porţia de carne care i se oferă la cantina întreprinderii. „Las' că o mănînc la cină", îşi zice el, apoi se adresează ospătăriţei :

— Tovarăşă ! Fii te rog bună şi pune-mi asta la pachet, să i-o duc căţelului, acasă.

Peste puţin ospătăriţa îi pune în poală un pachet cît toate zilele.

— Ce-i cu asta ? se sperie omul nostru.

— Carnea pe care mi-ai dat-o dumneata. Dar am mai pus şi nişte oase. Las' să se bucure bietul căţel !

Unui vînător, după foc

Sănătos în toate,
Iepurele fuge.
X îşi cere scuze :
„Eram cam departe..."

Cînd prinde... nimic

— Nu vezi ? La pescuit !
Îţi aruncă-n zori, zorit.
— Ei ! m-am „deconectat" !
Îţi răspunde pe-nserat...

Orice peşte are dreptul
la o momeală ca lumea

Ce rîmă idioată
Mi-a pus ăsta-n cîrlig !
S-aştepte vara toată,
Şi zău că nu mă-„nfig !"

Unor vînători

Ursul cel mai fioros,
Care l-au văzut vreodată,
Avea preţul scris pe dos
Şi era de ciocolată !

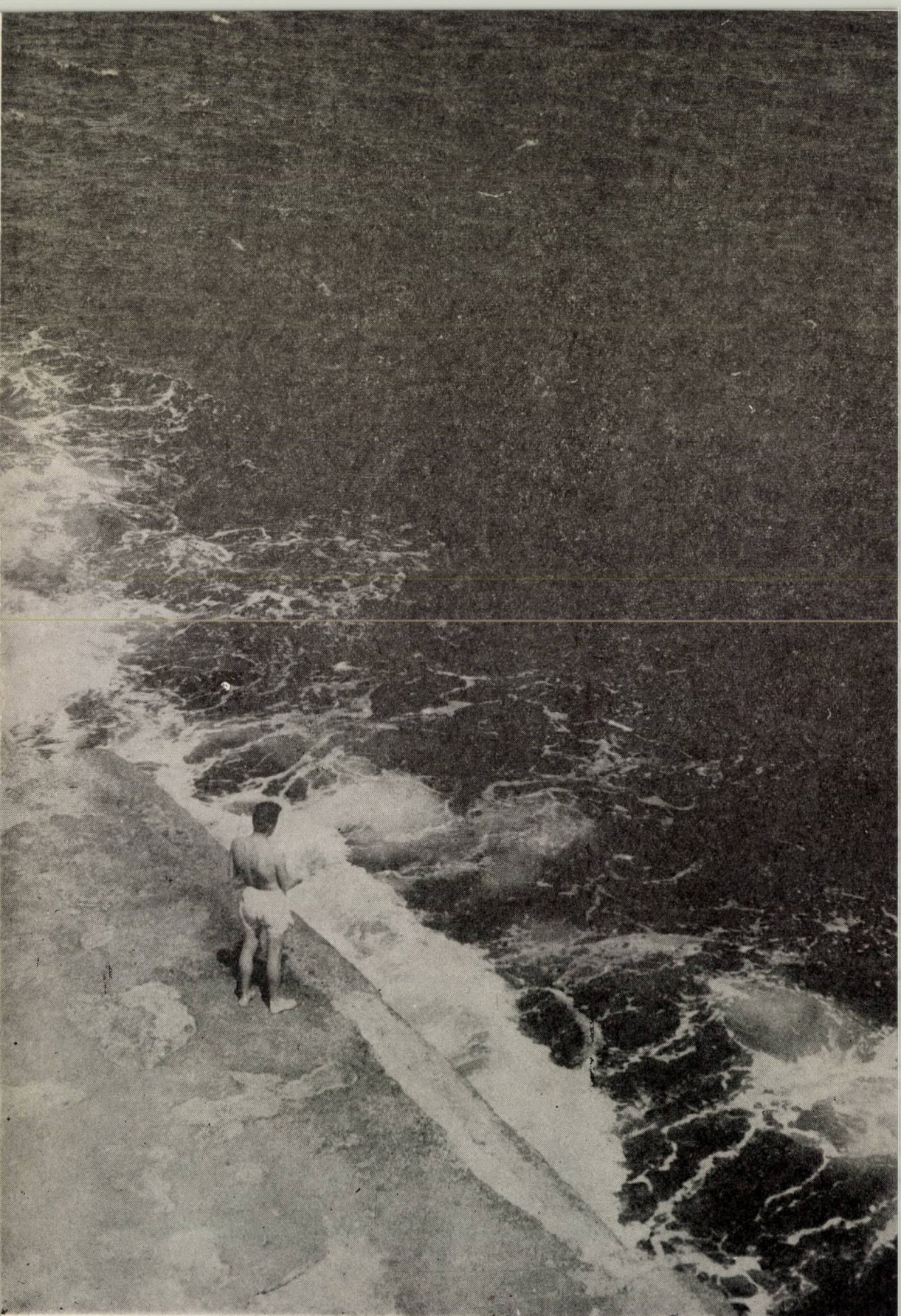

Primele mele lecții de pescuit „sportiv"

POATE NU ERAM ÎNCĂ trecut de zece ani cînd pașii m-au îndreptat spre malurile de sălcii ale Ampoiului, afluent ce se scurge în apele Mureșului în imediata vecinătate a Albei Iulia, orașul meu natal. Noi îi spuneam însă „Vale" — termen atît de comun în vorbirea localnicilor — și abia mai tîrziu i-am aflat, cu surpriză și mîndrie totodată, numele propriu consemnat în manualele de geografie. Prima mea senzație trezită pe malul apei n-avea întru nimic de-a face cu peștele și abia în revenirile tot mai dese și pasionale de-a lungul „Velii" l-am descoperit în cotloanele liniștite ale rîului, sub umbra sălciilor scorburoase și a tufelor de arin, în așteptarea căderii pe suprafața lucie a vreunei neputincioase sau imprudente insecte.

Pentru zilele următoare undița a fost confecționată, din elemente rudimentare ce erau departe de a stîrni invidia vreunui pescar. Am descoperit atunci că cei doi metri de ață albă sau neagră — căci nuanțele intermediare mai adaptabile la culoarea mediului acvatic nu intrau în preocuparea mea — legată cu șapte noduri la capătul unei nuiele tăiate chiar pe loc din copacii de pe mal, își oferă serviciile nu numai mașinii de cusut. Mult mai tîrziu am constatat că bățul de alun adus din pădure și întins la uscat sub acoperișul șopronului are calități superioare sălciei, iar dacă cumpărarea cîtorva cîrlige era o problemă financiară ce-mi depășea posibilitățile personale, nimic mai simplu decît îndoirea unui ac cu gămălie sau a unui ac obișnuit de cusut, prin decălire, al cărui vîrf înțepa la fel de fulgerător pe cît de rapidă trebuia să fie azvîrlirea peștișorului pe mal pentru a evita dezgățarea lui deasupra apei. Pluta era mai ușor de procurat, pentru că dopuri uzate și pene de rață ori de găină se găseau din abundență la orice casă de gospodar.

Succesul nu-l puteam aștepta, așadar, de la gradul de „tehnicitate" al instrumentelor mele pescărești, ci rămînea aproape exclusiv rezultatul observațiilor ce mi le ocazionau lungile peregrinări în josul și în susul rîului, desele popasuri sub umbra răchitelor sau îndărătul vreunui trunchi gîrbovit spre apă, de cele mai multe ori apropiindu-mă tîrîș sau de-a bușilea pentru a putea pătrunde marea taină a unei lumi ce mi se dezvelea tot mai plină de neașteptat și de încîntare. Am fost ucenicul acestui colocviu permanent cu natura, în care m-am cufundat cu toată setea de cunoaștere și dăruirea sufletească a unei vîrste ce nu se poate gîndi la limitele sale.

Nu de puține ori am întîlnit pe malul apei pescari pe care plăcerea undițului i-a cucerit la o vîrstă mai înaintată. Fiind la ordinea zilei cu uneltele pescărești, rămîneau surprinși de insuccesul lor, pus pe seama sărăciei în pește a rîului, a lipsei de poftă de mîncare a peștilor, a schimbării de temperatură, a ploii sau a soarelui etc., etc., pînă în momentul în care, dintre tufele de pe maluri, își făcea apariția un băietan cu nimic de invidiat, afară doar de prada ce-i atîrna greoaie pe nuiaua ce-i servea în loc de juvelnic. Clipa de nedumerire nu avea însă de cele mai multe ori darul să ofere și explicația unui rezultat atît de diferit și cu totul contrar premiselor materiale pe care cei doi concurenți neoficiali le puneau în joc.

Fără îndoială că subtilitatea unui instrumentaj modern, adecvarea lui cît mai deplină condițiilor de pescuit și peștelui urmărit trebuie considerate apanaje prețioase ale zilelor noastre, care permit transformarea acestei străvechi îndeletniciri într-o preocupare cu adevărat sportivă. Ca atare, acum ucenicia devine mult mai scurtă decît înainte, undițul se poate învăța și mai bine și mai repede. Dar nu este consiliabil pentru nimeni să uite că acest sport se practică în mijlocul naturii vii, al unei lumi ce reunește într-un armonios ansamblu elemente felurite și totuși convergente în devenirile lor (cîte specii și cîte clase stabilesc științele naturii pentru locuitorii apelor și-ai malurilor !), că pescuitul este minunat — chiar și pentru a satisface o plăcere culinară — atîta timp cît se iau în considerare toate aceste condiții fundamentale în care el se desfășoară și care-i imprimă o particularitate proprie și un farmec deosebit.

E. C.

...și la mare, pe vechiul dig
(foto : Mircea Bichiceanu)

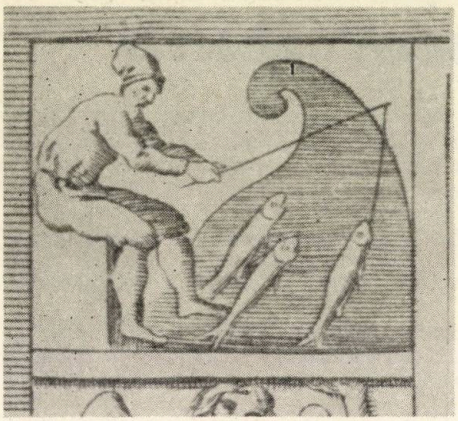

Cu Aelian şi undiţa prin Imperiul Roman

„DE NATURA ANIMALIUM" va afirma, în preajma anului 200 e.n., un nou autor, pe nume Claudiu Aelian. Întrecînd anumiţi precursori, va cuceri o preţuire milenară, va fi reeditat în epoca Renaşterii şi va fi citat cu respect. Deoarece nu a prea părăsit peninsula italică, a trebuit să tragă mult cu urechea la spusele altora : „audio"-aud — scrie el adesea. Şi scrie multe, din auzite, din lucrările altora. Genul nu este prea nou, nici chiar pentru vremurile sale. Aelian s-a putut inspira din Antigon din Carystos — sec. II î.e.n., din Alexandru din Myndos sau Pliniu. Faţă de aceştia se impune însă talentul personal de a prelucra sau amplifica unele amănunte pe care ştie să le pună într-o lumină nouă. *„De natura animalium"* îşi menţine valoarea datorită celor două extreme care o compun : crîmpeie autentice extrase prin compilare din vechi manuscrise dispărute ulterior şi iscusinţa confabulatorie pregnantă, proprie noului autor. Datorită unor captivante „minunăţii zoologice" Aelian se erijează spre paternitatea literaturii ştiinţifico-fantastice de un anumit fel : ajungînd la bătrîneţe, perechile de berze se metamorfozează în oameni, pe nişte insule din ocean... etc... etc.

Cu toate că acesta este stigmatul — aproape unanim — pus pe cele XVII cărţi ce compun *„De natura animalium"*, răsfoirea operei lui Aelian ne revelează în paginile sale numeroase divagaţii atractive referitoare la pescuit. Cîteva spicuiri — ne-am permis o traducere liberă şi adesea prescurtată — ne vor stîrni desigur multiple întrebări... întrebări despre noţiunea de sportivitate, despre realitate şi fabulos ori, pe de altă parte, vor persista cu acele episoade care constituie documente detaliate şi neîndoielnic utile unei reconstituiri. Bunăoară, din cartea XII, 43 :

Se practică patru feluri de pescuit : anume cu plasele, cu ostia, cu felurite curse sau cu undiţa. (Latinescul *humus* însemnînd atît undiţă, cît şi cîrlig). Prezentîndu-vă numai ultima metodă — doar aceasta ne suscită interesul sportiv — Aelian ne mărturiseşte în continuare : *Pe de altă parte, pescuitul cu undiţa solicită atît de multă iscusinţă, încît se potriveşte în primul rînd oamenilor liberi. E necesar să aibă fire de păr de cal, albe, negre, roşcate sau apropiate de coloritul cărunt, unii inserează şi purpurii, folosind chiar şi perii rigizi de mistreţ ; (...) şi mult bronz şi plumb, sfoară de spartus şi pene, în special albe ori negre sau variate. Printre pescari sînt unii ce folosesc chiar şi lînă roşie sau purpurie, plute, lemn şi fier, avînd trebuinţă şi de alte scule între care vergi drepte şi lungi...*

Dar, aparent, vagile indicaţii despre arsenalul undiţesc se completează în cuprinsul lucrării ; de pildă din cartea XVII, capitolul 3, aflăm indicaţii mai exacte despre cîrligul folosit la capturarea peştelui marin *Trocta* (posibil lufarul) : *prins la undiţă e singurul dintre peşti care nu se trage înapoi din cîrlig, ci se împinge înainte în fier, dornic să roadă*

Piatră funerară romană aflată în zidul palatului princiar din Alba-Iulia

struna. Pescarii utilizează împotrivă-i un şiretlic, fabricînd cîrlige anume cu tijele lungi. Prin urmare ne edificăm cum arăta precursorul modernelor strune metalice.

În XIV, 22, undind în fluviul Italiei *Ticinus* în căutarea peştelui *Thymallus* (remarcaţi permanenţa denumirii lipanului) cu mireasmă demnă de admiraţie, după enumerarea momelilor de uz curent dar inutile în acest caz, Aelian ne destăinueşte : *ci numai ţînţarul, prea nereuşita vietate ce chinuieşte ziua şi noaptea oamenii, cînd cu pişcătura, cînd cu bîzîitul, doar această unică momeală îl atrage şi cu ea se prinde.* În paranteză : *culex* înseamnă ţînţar, iar *pulex* purice. Un urmaş mai tardiv al lui Aelian, printr-o hazlie greşeală de tălmăcire, va afirma cu seriozitate că lipanul se pescuieşte cu... purici.

Bine, bine, dar pe vremea romanilor se ştia ceva despre actualele momeli artificiale ? Să vă răspundem la întrebare, oprindu-ne în XV, 10 la *„De captura pelamydum"* :... *pe fiece cîrlig în parte se înfăşoară cu lînă momeala, confecţionată din papură laconiană, pe urmă se leagă de cîrlig o pană de pescăruş...* Prin urmare — identificînd ţaparina — ce mai aveţi de spus ? Muşte artificiale la pescuitul salmonidelor ? Bine ! Dar e necesar să mergem — XV, 1 — pînă la fluviul *Astraeus* din Macedonia, în vecinătatea Saloniculuí de astăzi unde se află *peşti deosebiţi şi împestriţaţi cu felurite culori. Dar aici băştinaşii* (sînt astăzi români prin acele meleaguri) *îşi pregătesc nişte muşte de felul celor ce zboară pe rîu şi denumite „hypuros", neavînd nimic asemănător cu înfăţişarea altor muşte.* Şi, în continuare, Aelian ne descrie prima formulă cunoscută a unei muşte artificiale, din lînă şi pană de cocoş, precum şi varga *lungă de şapte picioare şi tot atît de lung firul.* Dotaţi cu acest echipament antic în care deslușim rafinamentul, *cei preocupaţi îndeosebi de ştiinţa şi cunoaşterea pescuitului, înşeală astfel peştii cu această vicleană meştereală.*

Pornind la drum pescăresc, împreună cu anticul autor putem poposi şi pe malurile Dunării noastre. Am putea practica un *pescuit de iarnă* la gurile bătrînului Istru, ori să cunoaştem numeroasele specii care îl populează... *şi crapi de culoare neagră,* ba chiar să prindem un enorm *silurus* sau *glanis,* respectiv somn, printr-o metodă extrem de originală. Aelian se preocupă chiar şi de relaţiile dintre lună şi peşti şi cîte nu ne mai spune ! *„Nihil novun sub sole"* putem spune noi. Dacă... dacă n-ar fi nailonul, vergile tubulare, mulinetele staţionare şi cîte alte născociri ale minţii moderne, şi — mai ales — străvechea noastră pasiune... **(m.b.).**

LA ÎNCEPUT DE DRUM

E BINE, CRED, ca la răspîntii de ani, noi, vechii vînători, să le adresăm cîteva sfaturi celor ce se află la începuturile lor. Precum şi celor ce abia acum se pregătesc să-şi facă intrarea în breaslă. Aş vrea să-i rog mai întîi şi-ntîi pe proaspeţii şi viitorii nimrozi să mă creadă pe cuvînt că vînătoarea, ca oricare altă îndeletnicire omenească, se învaţă. Şi anume cu temei ! Căci novicele care ar voi să le-ncerce el însuşi pe toate ar fi sortit să rămînă mult şi bine — dacă nu chiar toată viaţa — în rizibila postură de ageamiu. Ce trebuie să faci pentru a scăpa cît mai curînd din această clasă a „brînzoilor", cum se zice vînătoreşte ? Fă-ţi ucenicia, un an sau doi, pe lîngă un vînător încercat. Şi citeşte !... „Vînătoarea nu se-nvaţă din carte !" — vei auzi şi de ici, şi de colo. Adevărat ! Dar nici fără carte !...

Pentru a-ţi face intrarea — după ce te-ai văzut cu permisul în buzunar şi cu arma-n mînă — în tagma adevăraţilor vînători, trebuie să-ţi însuşeşti anumite deprinderi şi anumite vederi.

Trebuie să-ţi intre-n cap mai întîi de toate convingerea că pe covîrşitoarea parte a bătrînului nostru continent vînătoarea nu e o meserie aducătoare de cîştig, ci o îndeletnicire creatoare de frumuseţi. O îndeletnicire care îţi aduce încîntare, recreaţie, sănătate, proaspete puteri de muncă. Dar aceste calităţi vînătoarea le-ar pierde iremediabil dacă nu ar fi practicată într-un spirit cu adevărat sportiv. Dacă vînătorul ar uita mereu că trebuie să se menţină în limitele unor acţiuni cu caracter de luptă dreaptă, faţă de vînat, căci altfel nu ar fi decît un laş chinuitor şi distrugător al unor biete vietăţi. Şi pentru că veni vorba de frumos şi de frumuseţi, îl rog pe mai tînărul meu tovarăş întru Diana, pe cel care socoteşte că, după ce şi-a însuşit o frumoasă ţinută etică, deprinderea de a se comporta ca un adevărat vînător corect, ţinuta fizică, haina, nu ar mai avea nici o importanţă, îl rog aşadară să mă creadă că greşeşte profund. Ce-i drept, vînat poţi împuşca şi purtînd costum bleumarin, cu pantaloni la dungă şi purtînd pe deasupra un palton care îţi bate călcîiele. Totuşi, strecurîndu-te astfel învesmîntat pe tainica potecă a unei rarişti de pădure, pui — cu bună ştiinţă ! — o urîtă pată pe obrazul naturii. În afară de aceasta, îmbrăcat vînătoreşte, adică într-o haină de sport de culori apropiate de cele ale pădurii sau ale peretelui de stuf din jurul bălţii, vînatul — care în elementul lui e numai ochi — te va observa mai tîrziu. Şi astfel, nu vei merge dintr-un eşec în altul. Şi mai ales nu vei reveni, duminică seara, între oameni, cu înfăţişare de mîţă plouată. Chiar dacă te-a prins o răpăială de ploaie. Şi să nu uiţi încă un lucru : ţinuta vestimentară adecvată locului şi scopului arată că te respecţi. Că doreşti să dai deplin respect breslei în care te-ai învrednicit a intra. Şi are darul de-a te determina, oarecum, să respecţi şi sălbăticiunea care nouă, ăstora cu pană la pălărie, ne prilejuieşte atîtea încîntări. Pe cînd, ieşind în teren cu puşca într-o mînă şi cu pardesiul de bulevard în cealaltă, dai impresia — şi vei avea şi tu însuţi acest simţămînt — că ai pornit la treabă aşa, mai mult în bătaie de joc. Căci ţinuta exterioară nepotrivită te scuteşte, oarecum, de orice obligaţie privind corectitudinea vînătorească. Ţinuta vestimentară face, oarecum, ca şi ţinuta etică să se ducă pe copcă.

Şi tot în dorinţa de-a te ajuta să depăşeşti cît mai curînd postura de ageamiu, caută să deprinzi a vorbi, a te exprima vînătoreşte ! Avem o limbă vînătorească nespus de frumoasă şi nespus de bogată. Vorbirea neaoş-vînătorească se învaţă de la maeştrii-vînători şi de la vînătorii ţărani care şi-au moştenit puşca din tată-n fiu. Bineînţeles şi de la scriitorii noştri clasici. Căci nu-i limbă pe lume în care să se fi scris pagini atît de frumoase despre vînat, despre vînătoare, despre vînători, cum au scris Odobescu, Sadoveanu, Brătescu-Voineşti, Cazaban. Ageamiul se cunoaşte şi după monotonia cu care tuturor plozilor de sălbăticiuni le zice „pui". În vreme ce bogata noastră limbă românească îi diferenţiază atît de frumos şi atît de expresiv în iezi, vătui, căţei, boboci !

Statornicind de la bun început că vînătorului demn de acest nume nu-i e îngăduit să se gîndească la procopseală eu te-aş ruga, mai tinere tovarăşe al meu, să lepezi cît mai curînd şi cît mai deplin orice simţămînt de lăcomie şi de invidie. Căci să ştii : gradul atins, în ierarhia noastră, de o grupă sau alta, de un cenaclu vînătoresc

sau altul, se vădește cum nu se poate mai limpede la o banală vînătoare cu gonași, la iepuri. Am avut de nenumărate ori ocazia să asist la înfierbîntate gîlcevi ca acelea : „Nu, tovarășe ! iepurele e al meu, căci eu l-am lovit ! S-a văzut cît de colo că dumneata ai tras pe alături !" Dar uneori, spre lauda vînătorilor din această a doua categorie, gîlceava se poartă și invers : „Nu, tovarășe ! iepurele este al dumitale ! Am toată siguranța că focul meu a mers pe alături, căci m-am pripit." (Sau : l-am observat tîrziu. Sau : mi-a venit peste mînă. Sau : tocmai m-am fost încurcat în cureaua de la armă).

Și trebuie să lepezi încă și mai urgent obiceiul de-a pălăvrăgi verzi și uscate. Sau, mai pe românește, de-a spune minciuni vînătorești. Deprinderea aceasta, năravul acesta, trebuie să rămînă al trecutului. Ce-i drept, tentația de-a spune baliverne e mare și e explicabilă : petrecînd, de unul singur, ceasuri de încîntare, în mijlocul unui peisaj de basm, închipuirea ți se aprinde în așa hal, încît vezi și ce nu e... Iar apoi, la un pahar de vin sorbit cu sete, alături de vînători sau nevînători, ți se dezleagă limba...

Minciuna vînătorească trebuie ștearsă din deprinderile noastre, ale tuturor. Căci ea n-are nici un alt rost decît pe acela de-a induce știința în eroare. Și de-a stîrni, la apariția oamenilor cu prepelicari la curea și pușcă la umăr, în tren, în tramvai sau în autobuz, exclamații ca acelea : „Uite mincinoșii !"

Nicolae A. STRĂVOIU

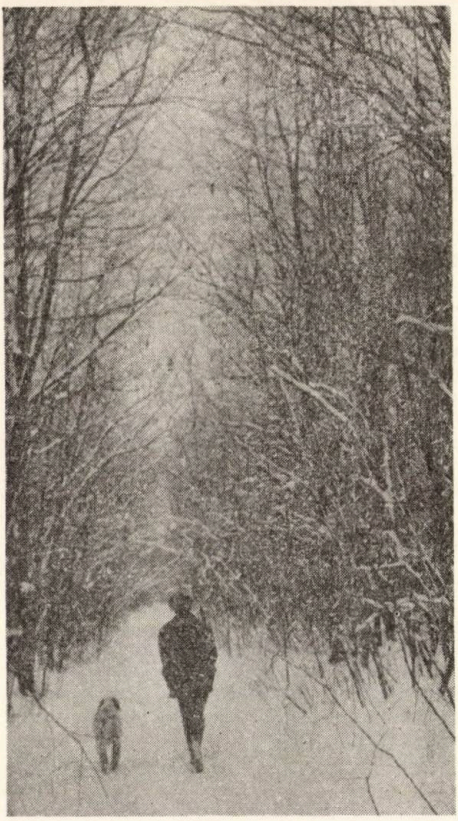

Foto : Nicolae Cristoveanu

Doi vînători. Și cum se întîmplă adeseori, unul se întoarce din expedițiile sale cinegetice cu tolba plină — celălalt precum plecase.

— Cum faci de împușți de fiecare dată cîte ceva ?

— Nimic mai simplu, i-a răspuns norocosul. Merg atent prin pădure și, cum văd o vizuină, m-aplec, strig la gura ei U-u-uuu ! **animalul iese, intrigat, să vadă ce-i, îl împușc, și-mi văd de drum.**

Zis și făcut.

Cu prima ocazie, omul nostru pleacă la pădure, merge ce merge, și vede în pămînt o gaură mică. S-apleacă, strigă U-U-UUU !, **iese un iepure, îl împușcă, îl bagă-n tolbă, pleacă mai departe.**

O altă gaură. Ceva mai mare. U-u-uuu ! **Apare o vulpe. O-mpușcă. Pleacă mai departe. O gaură și mai mare. Iar** U-u-uuu ! **— iese un lup, îl împușcă, îl bagă în tolbă, merge mai departe. Din nou o gaură.** U-u-uuu ! **Acum iese un urs, îl împușcă și pe acesta, îl bagă în tolbă și-și vede de drum.**

Merge ce merge și dă de o gaură foarte mare. „Hotărît lucru — își zice omul — am terminat cu ghinioanele. Mă-ntreb numai ce-o fi : elefant, poate ?" Și pe urmă făcu U-u-uuu !

Și-l călcă trenul...

(g. d.)

Plumb cu plută ridicătoare

ADESEORI, la pescuitul „la fix" cu lanseta, succesul este compromis cînd fundul bălţii este acoperit cu vegetaţie pînă la o oarecare înălţime, formînd un adevărat covor în care cîrligele cu momeala se cufundă şi devin invizibile pentru peşti.

Plumbul cu pluta ridicătoare poate înlătura acesta grav neajuns.

Pentru aceasta, imediat după plumbul de la capăt, se inserează pe fir o plută mobilă care, la lansarea firului, se află împreună cu plumbul, aşa cum se vede în *figura 2 (a)*; de îndată ce plumbul a ajuns la fund, pluta se ridică pînă la un mic plumb opritor fixat definitiv pe fir, la o înălţime convenabilă, ridicînd cîrligele cu momeala către partea superioară a covorului de vegetaţie de la fund.

În *figura 1* se vede forma cea mai potrivită a unei plute ridicătoare şi modul cum ea se îmbucă (fără a se înţepeni), pe plumbul de la capătul firului.

Dimensiunile plumbului şi plutei rămîn la alegerea pescarului sportiv — potrivit experienţei sale — iar distanţa de la plumb pînă la micul opritor al plutei este funcţie de înălţimea cunoscută — sau presupusă — a covorului de vegetaţie de pe fundul bălţii. *(n.s.)*

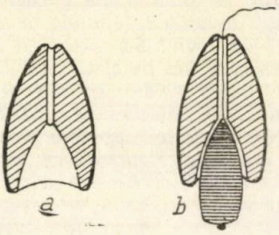

Fig. 1

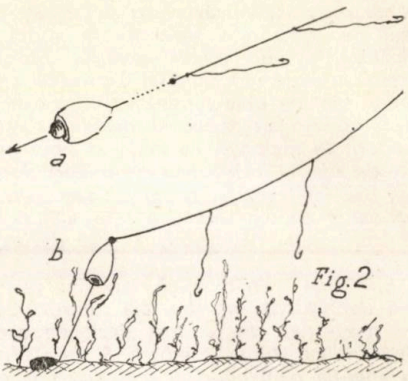

Fig. 2

PEŞTI

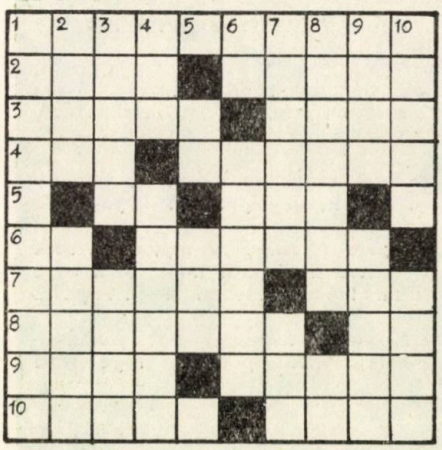

Orizontal: 1) Operaţiuni cu mulineta. 2) Cunoscut fabulist. — Peşte. 3) Crap sau caras. — Pentru fiert peştele (pl.). 4) Măsură veche. — Marcă de fir pentru pescuit. 5) Capse! — Diluat, în parte! 6) La capăt de drum! — Plantă oleaginoasă. 7) De forma plăticii. — Plasă pentru prins peşti. 8) Cei mai mici peşti. — Coadă de ţipar! 9) Momeală pentru peşti. — A reproduce peşti. 10) Mult pe verticală. — Ieşit la lumină.

Vertical: 1) Acţiuni piscicole. 2) Insucces (chiar la pescuit). — Arbust cu fructe negre. 3) Peşte. — „Peşti". 4) În mijlocul luptei! — Face legătura între lac şi o apă curgătoare. 5) În depăşire! — Bidivii. 6) Din rebut! — Peşti. 7) Potrivnici. — Pronume reflexiv. 8) Apă întoarsă din drum. — În derivă! 9) Caraşi fără cap! — Peşti. 10) La lansetă. — Teren pregătit.

Lucian DORU

INSTANTANEE

URCĂM pe Valea Dîmboviței. Zăpada țipă ascuțit sub tălpi și zăresc în lumina lunii aburii răsuflării mele. „Se cunoaște orășeanul..." îmi zic.

— Am ajuns... îmi șoptește amicul, după ce privește lung și cunoscător pe o vale, în sus. Pe aici au să vie lupii... Ai cartușe destule ?

— Am... Cu patru și cu cinci milimetri... dacă o fi nevoie... răspund eu în șoaptă.

— O să fie, fiindcă, dacă te apuci să sufli în oală, vine o haită întreagă ! Și încarcă cu cele de cinci... Eu mă duc mai sus... Tu cheamă-i peste un sfert de ceas, că pînă atunci mă așez și eu la un loc ca lumea...

Și a plecat, drept și demn, în sus, pe Valea Dîmboviței.

Mai înghețînd, mai dezghețîndu-mă, sfertul de oră hotărît a trecut. Atunci am slobozit în oala de pămînt gîlgîitul acela deznădăjduit, și totodată amenințător, care anunță foamea lupului și începerea vînătorii lui. Învățasem meșteșugul urletului lupesc de la Caliniuc al lui Sadoveanu sau de la badea Nistor de la Sălătruc, nu știu, dar îl învățasem bine : pe dată sălbăticiunile mi-au răspuns, din trei locuri. Pe urmă am slobozit repede, din oală, urlet și ecou cum că prada e aproape, încolțită... Lupii au răspuns iar ; se apropiau. Eu încărcasem pușca și-i așteptam...

Atunci am văzut o lumină mare, în sus, pe Dîmbovița... Zadarnic am mai stat o vreme. Lupii n-au mai venit. Apoi am urcat și eu. Și am ajuns la un foc mare, pe care-l alimenta, harnic, prietenul meu, vînătorul de lupi...

— Bine, domnule ! Ce-i cu focul ăsta ? Vînăm lupi sau coropișnițe ? glumesc eu amar.

— Tu n-ai auzit cît de flămînzi erau lupii care ți-au răspuns ? m-a întrebat el mirat. Și... știi că lupii se tem de foc... a completat el vinovat.

— Lupii se tem de foc și dumneata de ei !... Și ești vînător de lupi, da ?!... Am plecat lăsîndu-l acolo, noaptea, în pădure, lîngă focul lui. Eram amărît. Ne făcuse tagma de rîs...

* * *

Lupoaica bătrînă a descoperit în zăpadă urmă de cerb, proaspătă. „Haauuu... au...

Vulpe tînără foto Viorel Golgoțiu

uuu !" un urlet lung, gîlgîit, plîngător, de fiară flămîndă, a răsunat din coastă în coastă. Ca un ecou a venit răspunsul tocmai de pe celălalt munte. Apoi încă un răspuns și nu după multă vreme, în tăietură, haita s-a adunat. Cînd s-a alăturat ultimul, ca la comandă, lupii s-au răsfirat în potcoavă și au pornit în goană întinsă, la vale, pe urmele cerbului.

Din viroaga în care se adăpostise, cerbul, ciut, coarnele-i căzuseră de cîteva zile, a auzit urletul lupilor și s-a cutremurat. A tras adînc aer în pieptul larg și a prins miros de fiară. Ca un arc a zvîcnit înainte și s-a tot dus la vale. Dar zăpada mare și cu crustă de gheață deasupra era dușmană cerbului ; picioarele i se afundau adînc în zăpadă, tăișul gheții îl rănea, în vreme ce pe lupi crusta de gheață îi ținea deasupra.

Simțind că lupii sînt aproape, cerbul a căutat scăpare spre stînga, apoi spre dreapta, dar și-ntr-o parte și-n alta a dat peste lupii mărginași. Apoi „potcoava" s-a închis. Dar lupii încă nu atacau. Cercul de lupi silea cerbul să coboare tot spre vale. Cînd a ajuns în pîrîu cerbul a alunecat și a căzut. A sărit iar repede în picioare, dar lupii săriseră asupră-i.

Cînd au albit zorii zilei doar zăpada înroșită de sînge mărturisea drama petrecută pe la miezul nopții.

* * *

Cît este lupul de isteț și îndrăzneț cînd atacă cerb ori căprioară, atît este de fără minte și laș cînd trebuie să-și apere pielea.

Căzuse vestea la filiala de vînătoare că au rupt lupii șase oi din saivanul gospodăriei de la marginea satului. Urmele făptașilor duceau spre pădurea de pe deal. Trei vînători, însoțiți de trei gonași, au poposit la marginea pădurii. De pe cei doi cai au dat jos samarele grele. Desfăcîndu-le, au început să înșiruie o frînghie lungă, lungă, pe care erau legate, din loc în loc, bucăți de pînză colorată, ca niște stegulețe. Tot desfăceau frînghia și o înșirau pe marginea pădurii, agățată de crengi, cam la un metru înălțime. Au înconjurat cu frînghia pădurea toată, lăsînd doar un fel de poartă într-o parte. Acolo s-au așezat vînătorii cu puștile iar gonașii au intrat în pădure să hăituiască lupii.

Sătui și osteniți lupii dormitau lungiți în desiș. Cînd a început larma gonașilor, lupii au zvîcnit în picioare și au plecat zoriți în partea opusă larmei. Dar au ajuns la marginea pădurii și s-au oprit înfricoșați în fața șirului de steguleție fluturînde în vînt. S-au întors, au făcut un ocol și au încercat scăparea prin altă parte. Aceleași fantome colorate fluturau și acolo. Au pornit de-a lungul frînghiei, la o oarecare depărtare de ea.

Dar, iată un loc în care nu flutura nimic! Lupii s-au repezit într-acolo. Și, atunci, au troznit toate trei puștile. Doi lupi s-au dat peste cap iar alți trei s-au răsucit în loc și au făcut cale întoarsă. Din urmă însă veneau gonașii. Zăpăciți, s-au repezit într-o parte. Iar frînghia sperietoare! În altă parte și iar peste vînători!...

Spre amiază, cinci lupi stăteau înșirați cuminți pe zăpadă. Și asta numai fiindcă nu știau că frînghia cu steguleție era cu totul inofensivă.

Ilie CĂRCIU

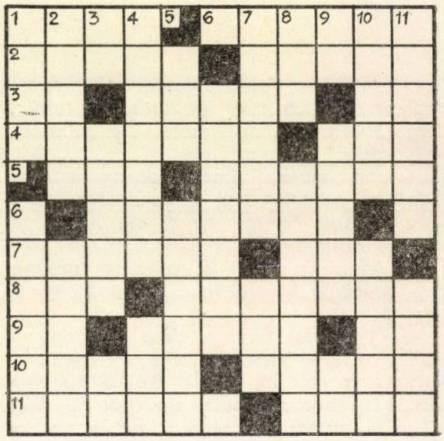

PĂSĂRI

Orizontal: 1) Păsări în formație. — Găina sau rața. 2) Pasăre... de munte. — Cu pene pe cap. 3) În total! — Căzut. — Posesiv. 4) Pus la punct. — Moneda pinguinilor! 5) Smoc de pene. — Culoare particulară. 6) Vînător de păsări. 7) Pui în apă fierbinte. — Posesiv. 8) Interjecție felină. — Sunetul cocoșului de munte. 9) Articol. — Listă. — Coadă de rață. 10) Pasăre migratoare. — Pasăre cîntătoare. 11) Țara unde se împușcă orice pasăre. — Pasăre pe cale de dispariție.

Vertical: 1) Rezultatul de pe teren. — Adăpostesc păsări. 2) Animal sfînt la triburile primitive. — Zboară, dar nu e pasăre. 3) Pene de cocoș! — Haltă păsărească. — La pelican! 4) Specie de stîrc. — Scoarță. 5) Rînd de păsări. — Păsări de pasaj. 6) Specie de porumbel. 7) Vînător... sportiv. — Consiliul Internațional al Vînătorii (fr.). 8) Tovarăș de viață. — Specie de rață sălbatică. 9) Fulgi de vată! — Zău! (fr.) — Coadă de găină. 10) Mîncare de pasăre. — Vînător la pasaj. 11) Expus. — Greutate.

Lucian DORU

UN PESCUIT DE NEUITAT

DE ZECE MINUTE stau tolănit la marginea bălții, cu ochii fixați pe luciul apei, lîngă păpuriș, încercînd să descifrez în arabescurile de negară și straiul broaștei, prevestirile unui oracol. Locul e virgin și n-a cunoscut băț de pescar. De altfel ce dracu' să cauți aici, la patru kilometri de cea mai apropiată apă curgătoare și unde nici pomeneală de cea mai mică revărsare, iar pînă acum 5—6 ani excavatoare mai încărcau ultimul balast în trenuri. Apa s-a ivit curată și proaspătă și a umplut golul lăsat de lacomele guri de oțel. Îl cunosc bine pentru că de sute de ori am trecut cu trenul la zece pași de el. Să fie aici ceva ?

În frumoasa zi de mai oglinda apei e neclintită iar eu aproape am aţipit toropit de căldura plăcută. Și așa, între vis și viață, am zărit, la un lat de palmă sub apă, vreo trei-patru crapi înotînd liniștiți ca într-un uriaș acvariu. Nemișcat, cu sufletul la gură, încercînd să mă dezmeticesc, priveam fascinat la minunea din apă. Cîrduri, cîrduri și mai mari și mai mici, au început să defileze alene prin fața mea, fără să-mi dea nici cea mai mică importanță. Cît am stat așa nu știu, dar a trecut oarecît pînă să pot rupe această imagine de poveste. Încet, încet mi-am revenit și am început să cîntăresc importanța descoperirii, făcînd fel de fel de calcule ce m-au dus la concluzii tare optimiste, întrezărind un sezon de pescuit nesperat.

Cu înfrigurare m-am întors acasă, mi-am căutat prietenii și, cu toată verva de care am fost în stare, le-am povestit cele văzute și de necrezut. M-au privit cu îndoială, s-au uitat la ceas, dar pînă la urmă i-am convins și am întocmit la repezeală planul de atac. Ne-am pregătit urgent momeala, sculele și am pornit cu toată viteza. Eram trei, dar numai doi aveam la noi sculele, al treilea era încă neîncrezător și aștepta să vadă „cu ochii lui". Era pățit omul. Am ajuns și nu le venea să creadă că în apa aceasta ar putea fi pește. La repezeală ne-am desfăcut bețele, am pus momeala și nici nu a apucat cocoloșul de mămăligă să ajungă la fund, că pluta a dispărut. Am înțepat scurt și l-am simțit greu. Pînă să-mi fac un plan de luptă s-a dus cu cîrlig cu tot. Alături, Tică se lupta cu altul, dar nu prea mult, căci a pățit la fel.

— Așa se trage ? sare chibițul. Așa se scoate un ciortănaș ? De ce nu l-ai jucat ? Dă-mi să încerc eu.

Plin de nerăbdare ia bățul pe care i-l întind. În cinci minute eram toți trei egali și trei la zero pentru crapi. Nu știu alții cum sînt, dar mie tare rău îmi pare cînd se duce un pește cu cîrligul în gură și simt așa un fel de amărăciune nu după cîrlig sau pește, ci după viața lui. De trei ori am simțit amărăciunea aceasta ca o pedeapsă pentru ceea ce se săvîrșeam.

— Greu, nene, bolovan, zice chibițul. Nu m-am așteptat, cred că a avut 6 kilograme.

Trebuie să știți că amicul era recunoscut ca pescar de mîna-ntîi. Avea și el trei numere cu care lucra, după caz : 7, 11, 6.

— Cîți scobari ai prins ieri în Zăvoi ?

— Șapte, tot unu și unu.

Sau :

— Ai luat ceva pe pășune ?

— Unsprezece, frumoși.

Iar cînd scăpa, apoi sigur trebuia să fi fost de șase kilograme. De data aceasta însă nici unul nu ne-am îndoit că nu ar fi putut să spună adevărul.

N-am mai avut prilejul să verificăm presupunerile noastre pentru că prinsese a se înserа iar peștele, simțind primejdia, n-a mai pus gura. Ne-am dat seama și noi că aici trebuie altfel de scule. Crapul trebuie stăpînit urgent deoarece nu-i loc de drill, **iar de intră în păpuriș, om să fii să-l** mai scoți. Iar pentru că nimeni pînă acum nu-i speriase, sigur că apucă momeala cu toată încrederea, înghițind-o.

Cam acestea au fost concluziile la care am ajuns după fel de fel de ipoteze asupra modului cum ar fi putut el să se înființeze în astfel de ape și cu planuri mari de viitor ne-am îndreptat spre casă. A doua zi în zori eram la marginea apei, cu scule potrivite pentru o apă cu totul deosebită. De la primele aruncări fiecare ne luptăm cu cîte unul, însă de data aceasta firul de 0,5 nu a mai cedat și după o luptă de 10 minute se odihneau la picioarele noastre trei crapi de 2—3 kg bucata, dintre care unul oglindă de toată frumusețea. În două ore am mai scos fiecare cîte unul la fel de mare, plus vreo 5—6 carași „trei la kil". Încălcasem etica pescărească, însă ne-am propus ca o săptămînă să nu mai dăm pe acolo, lucru de care ne-am ținut cu strictețe, dar și cu mare greutate.

Și așa, în balastiera aceasta părăsită, ce nu mai era bună de nimic, a început o viață nouă pescărească. Crapi grei, carași bătrîni la început se prindeau ușor, dar în scurt timp au simțit primejdia. De-acum însă locului i-a mers faima, și cînd pe rîuri apele erau „cir", ne îndreptam cu nădejdi mari să scoatem din păpuriș „unu greu".

De unde au ajuns aici ? Cine i-a adus ? Mister. Dar ce importanță are și oricine ar fi nu putem decît să-i fim recunoscători pentru că a dat viață pescărească acestui minunat colț din natură.

Încercați și dv. și nu priviți cu dispreț o apă care vă poate face atîtea surprize plăcute.

Tr. CÂMPEANU

OCROTIRE

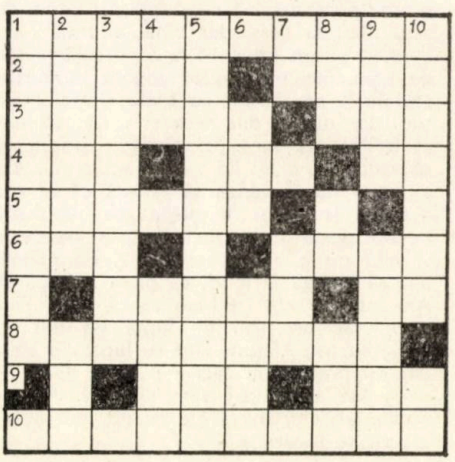

Orizontal : 1) Construcție vînătorească. 2) Însoțitor al vînătorului. — Apără vînatul de braconieri. 3) Adăpost pentru vînatul mic. — Se trage la sorți la vînătoare. 4) Cea mai cunoscută organizație internațională. — Prefix. — Literă grecească. 5) Farfurii zburătoare. 6) Refren popular. — Neted. 7) Apără cuțitul. — La intrarea în gară ! 8) La arma de vînătoare. 9) Miez de caisă ! — Vînat greu de găsit. 10) Construcție vînătorească.

Vertical : 1) Pelicani în temă. 2) La doi ani. — E apă de ploaie ! 3) Prefăcută. 4) Reni fără coarne ! — Vînat la rece ! 5) Terenuri cu vînat ocrotit. 6) Absolut necesară vînatului (pl.). — Nepătat. 7) Articol. — La pușca de vînătoare. 8) Punct final. — Pronume. — Un timp oarecare. 9) Produce hrană pentru vînat. — Agricol. 10) Rod al ocrotirii vînatului. — Notă.

RÎSUL

...FĂRĂ PREA MULTĂ temere de greşeală sau păcat, socot că cea mai mare parte dintre noi ar putea vorbi despre rîs numai cu multă, multă aproximaţie şi mai mult din citite sau din auzite, nu de puţine ori, lucruri destul de fanteziste. Nu mi-a fost dat oare să citesc — şi asta nu într-o singură lucrare ! — precum că „hohotul rîsului e cel care taie tăcerea muntelui", sau că „îndemînatica fiară e neîntrecută în căţăratul pînă în vîrful copacilor celor mari de unde sare cînd vrea asupra prăzii neştiutoare care îi trece pe dedesubt" ?...

Cert este că puţini pot zice că s-au întîlnit cu un rîs în peregrinările lor şi că şi mai puţini se pot făli cu blana care, după mine, n-are asemănare cu nici una de prin părţile noastre. Cert este, de asemenea, că nimeni nu se poate lăuda că în viaţa lui a fost la vînătoare de rîs — în afară, bineînţeles, de paznicii terenurilor de la munte. Cu toate că aria sa de răspîndire este destul de largă, cu toate că urmele îl arată a fi în număr destul de ridicat, întîlnirile şi, respectiv, vînătorile sînt destul de puţine şi, aşa după cum am spus, îndeobşte cu totul şi cu totul întîmplătoare. La o goană la mistreţi, desfăşurată acolo sus în hotarele pădurilor grele de munte, poate să-ţi iasă şi rîs ; după cum poate să-ţi pice rîs şi la chemătoare la ieruncă ori la apropiat la cocoş de munte. Sau mai poţi nimeri rîs şi stînd la pază, în noapte de miez de iarnă, în singuratice locuri unde au obicei să treacă lupii. Mi s-a mai spus despre întîlniri cu rîsul avute de cei care aşteptau ieşirea unui căprior într-o poiană de colină ascunsă şi dosnică, de cei porniţi să înfrunte înălţimile şi ţancurile caprelor negre, de cei care aşteptau ursul, dar şi de vreo doi pescari de păstrăvi care n-aveau altceva asupra lor decît varga lor, nesperînd şi nevrînd să aibă de a face cu altceva decît cu peştele lor !

Odată, mergînd călare, am întîlnit rîs pe o potecă de munte, către un sălaş de păstori, sus la o păşune alpină, unde ţineau tineret de prăsilă taurină. Mi-a ieşit în cale, la un cot de drum, m-a privit lung-lung, a căscat de plictis şi a plecat apoi fără grabă în drumurile şi socotelile lui. Calul nici n-a sforăit ca la lup ori la urs şi nici n-a dat vreun alt semn ; s-a uitat şi el, ca şi mine, la acea făptură a muntelui şi la primul imbold a trecut mai departe ! Cred că aş fi avut vreme să desfac puşca din tocul ei de la oblîncul şeii ; poate rîsul m-ar fi aşteptat, poate nu şi-ar fi dat seama, dar prea eram miraţi amîndoi, unul de celălalt !

Şi cu toate astea sînt pădurari vrednici care te pot duce şi te pot aşeza la bun loc de pînde la rîs. Fiindcă deşi mare călător, rîsul îşi cam are locul său şi fiecare rîs mai bătrîn anume meleaguri pe care mai zăboveşte, anume căi pe care măcar din cînd în cînd mai trece. Sînt pădurari care îţi pot spune şi cîteva trecători de rîs sau cîteva sălaşuri în care au fost culcuşuri cu puiet. Acolo sînt cele mai bune nădejdi de întîlnire.

Glonţ sau alică bună — prefer o puşcă mixtă care îţi poate pune la îndemînă atît glonţul, cît şi cartuşul cu alică atunci cînd ai nevoie, rîsul nefiind tocmai un vînat rezistent la lovitură ; stăpînire de sine ; răbdare — mai bine un plumb rămas în ţeavă şi cu nădejdea unei alte întîlniri cît de curînd, decît cu larma făcută şi cu toate nădejdile năruite, fiindcă un rîs asupra căruia ai tras şi n-a picat este un rîs pierdut ; multă răbdare. Apoi bagă de seamă în jur, fiindcă rîsul are simţiri agere : întîi văzul, apoi auzul şi-n urmă mirosul ; aşa că trebuie să ştii să te fereşti de toate.

...Bineînţeles şi un dram de noroc, fără de care la rîs mai mult ca la orice alt vînat nu se poate face nimica ! Iar despre partea norocului, fiecare dintre noi sîntem datori să tragem, dacă nu altceva, apoi nădejdi !...

Iar de va fi să poţi aduna o blană, gulerul sau căciula, fără doar şi poate, vor stîrni multe-multe întrebări : de unde ai dom'le leopardul ăla, ai fost în cea Africă ?

Eugen JIANU

O CĂLĂTORIE

CREZI OARE CĂ trebuie neapărat să fii Thor Heyerdahll pentru a avea Kon-Tiki-ul tău ? Sau că nu poți construi o plută dacă n-ai trunchiuri de balsa ?

Pluta pe care o avem este opera mîinilor noastre ! Două lăzi mari, 26 de bidoane goale și zece zile de muncă — asta e tot.

Desigur, trebuie să mai ai ceva, destul de greu de definit, dar pe care toți oamenii îl cunosc, sau cel puțin l-au cunoscut în timpul tinereții lor. Fiindcă nu cred că există vreun om care să nu fi visat, cînd era copil — dacă nu și mai tîrziu — că va călători prin țări necunoscute, că va cunoaște noi zări, că va descoperi lucruri uimitoare. Unii chiar încearcă evadări, adesea nereușite, din care se întorc puțin rușinați și — mai mult sau mai puțin — maturizați, cu visurile și iluziile copilăriei înfrînte. Alții învață să ascundă în adîncul lor dorința de a călători și de a descoperi, potolind-o din timp în timp prin citirea unei cărți sau privirea unui film. Dar cîți dintre ei nu ajung să stingă flacăra sub stratul gros al mărunțelor treburi zilnice și aruncă definitiv ancora în portul liniștit al unei vieți lipsite de neprevăzut... Toate acestea, datorită convingerii pe care o au majoritatea oamenilor că pentru a deveni explorator trebuie un decor special, și că descoperiri nu se pot face decît pe tărîmuri exotice, îndepărtate !

Totuși, nimic nu e mai simplu : un pas în lături și părăsești drumul bătătorit de mii și mii, pentru a intra pe îngusta potecă a aventurii.

Tocmai acest „pas în lături" ne-a reunit pe noi — trei biologi, care nu cunoșteam nimic din secretele mecanicii, și un mecanic tot atît de neștiutor întru ale biologiei, iar toți patru neavînd nici cea mai vagă idee despre felul cum se construiește o plută.

Principalul era ținta : descoperirea unui fluviu — cel mai mare din Europa — care ne spală frontierele, dar pe care nu-l cunoaștem decît din cărți, din filme documentare și din călătorii cu vaporul de turiști. Doream însă să-l descoperim cu ochii noștri, nu prin ochii altora și nu de la înălțimea punții vaporului.

Drept este că la început nu ne gîndeam la o plută. O mică șalupă, numai pentru noi, sau o barcă ceva mai mare, dar care să ne asculte, să se oprească la malurile ostroavelor, să ne strecoare prin bălți și japșe. Acceptam șirul zilelor sub razele arzătoare ale soarelui sau sub ploaie și vînt, șirul nopților pline de țînțari și de stele, lîngă un foc sau sub acoperișul de stuf al vreunei colibe de pescari. Acceptam toate dificultățile și privațiunile pe care ni le rezerva o astfel de călătorie, pentru a primi în schimb ceea ce nici o carte, nici un film, nici un voiaj cu vaporul nu vor reuși să ne dea vreodată : pătrunderea în Necunoscut.

Acest necunoscut care se află pretutindeni în jurul nostru. Este natura lucrurilor, ființelor, Natura cu majusculă, pe care omul o explorează de cînd există el ca specie și ca individ — și care îi va oferi întotdeauna minunate descoperiri și mistere greu de pătruns. Pentru noi, de data aceasta, necunoscutul avea un nume : Dunărea.

Dar marele fluviu are legile sale, legi ale oamenilor, care nu permit unei șalupe să navigheze dacă n-are un căpitan, nici unei bărci să alunece pe suprafața apei fără a fi înscrisă într-un port, fără a purta un număr și fără a avea un proprietar ! Legile s-au dovedit însă a fi mute în ce privește plutele...

Așa s-a făcut că a luat ființă pluta noastră, cu numele de „Babuș" (adică „Pelican"). Ca și pelicanii Deltei, ea nu cunoștea nici granițele, nici legile oamenilor...

După cum spuneam, 26 de bidoane goale, scîndurile de la două lăzi în care călătoriseră automobile din import, zece zile și patru perechi de mîini, cam bătătorite de muncă, pline de rugină, cu unghiile rupte, au dat naștere acestei păsări de lemn, care avea drept inimă un motor de doi cai putere și drept aripă, o pînză colorată în galben și liliachiu.

O colibă de 2 × 2 m, cu tavanul și podeaua din rogojină, un „cockpitt" între două lăzi, unde zi și noapte șușotea un ceainic, o cîrmă făcută dintr-un plop tînăr, două rame

NECUNOSCUT

mai mult reprezentative decît eficace, totul pe un pianşeu de 6 × 2,60 m, înălţat cu numai două palme deasupra apei. Dar te simţeai „la tine acasă", independent, liber.

Aş mai putea da o mulţime de precizări şi detalii despre construcţia lui „Babuş", fără teamă şi fără gelozie, cu toate că nu am luat un brevet, fiindcă există o mie şi una de feluri de a construi o plută şi cel ales de noi nu era cel mai strălucit. „Babuş" prefera adesea să alunece cu coada înainte, mai ales în după-amiezile fierbinţi, cînd însuşi comandantul ei prefera o baie, mulţumindu-se să-şi lege „vasul" cu o coardă de mîna sa. Ştiam de ce pluta alegea această poziţie cînd nu era ferm supravegheată: avea două bidoane prea mult sub nas...

Pentru a acosta trebuia să ne lăsăm cu cîteva zeci de metri mai jos de punctul ales şi să ne lăsăm împinşi înapoi de vîrtej. Spre a ieşi din portul improvizat, utilizam motoraşul, care ne salva şi cînd trebuia să ne ferim, cît se poate de repede, din calea vreunui vapor ce ne părea monstruos de mare, şi de pe a cărui punte echipajul ne privea cu mirare, zîmbind uneori.

Mîndria noastră nu suferea însă — pluta e un pieton printre celelalte vase şi, ca şi pentru pietoni, Natura ne era binevoitoare, dezvelind la fiecare pas noi minuni şi secrete.

Astăzi ştiu că dacă vrei să cunoşti o apă, trebuie s-o urmezi pe plută. Un vapor cu motor e prea rapid şi zgomotos pentru a-ţi permite să te laşi învăluit de atmosfera aparte, atît de blîndă, a insulelor şi malurilor. O barcă cu rame e prea obositoare, datorită efortului dar şi poziţiei incomode. Pluta singură oferă laolaltă uşurinţa, liniştea şi confortul. Poţi să stai comod fără a fi scuturat de motor şi poţi gusta liniştea fără a fi obligat să tragi la rame. Poţi zace, la numai 20 de cm deasupra oglinzii apei, ascultînd murmurul undelor şi observînd minunea naşterii unei libelule sau efemere. Înoţi şi supraveghezi în acelaşi timp cratiţa de pe foc, sau chiar citeşti stînd în apă, călare pe cîrmă...

Pluta — e apartamentul tău plutitor. Dormitor noaptea şi plajă ziua, dar tot atît de bine bucătărie, laborator şi cameră de oaspeţi. Însă principal e faptul că pluta face corp comun cu undele, se află printre ai săi şi pe firul apei, dar şi pe malul ostrovului. Pluteşte ca orice trunchi mort, discretă şi neluată în seamă. Zînele apelor nu se tem de ea. Broaştele săreau pe marginea ei, să se soarească, peştii şi şerpii Deltei se jucau de-a v-aţi ascunselea printre bidoane. Dacă noi, locatarii, stăteam nemişcaţi, chiar şi egretele ne priveau liniştite cum alunecam la numai cîţiva metri de crăcile pe care erau cocoţate.

În porturile ocazionale primeam vizitele vrăbiuţelor, care căutau firimituri, ţopăind obraznic printre noi, şi ale rîndunelelor, care vînau ţînţari deasupra capetelor noastre. În porturile adevărate ne vizitau copiii. Ei erau singurii care nu se mirau că am ales un asemenea mijloc de navigaţie şi singurii, poate, care nu ne puneau întrebări indiscrete. Ne admirau şi ne invidiau, în modul cel mai simplu şi direct. A privi această admiraţie tăcută, a vedea licărind în ochii lor mari visul şi dorinţa de a călători, era o răsplată pentru noi şi, în acelaşi timp, o descoperire.

Am mai făcut multe descoperiri în cursul acestei călătorii de vis. Trei săptămîni de soare, de apă şi de minuni de neuitat, de care-ţi aminteşti apoi toată viaţa. Fiecare din noi a avut partea sa de descoperiri, uimitoare şi neaşteptate, fiecare a cîştigat ceva şi a văzut ceea ce nu va mai vedea nicăieri şi niciodată.

N-aş şti să povestesc în amănunt ce vor fi primit în dar prietenii mei de la Natură, poate nici măcar ce am primit eu. Deoarece am călătorit în Necunoscut şi fiecare a fost un Columb pentru sine însuşi, fiecare a descoperit o nouă lume a sa, comori care există numai pentru el. Nimeni altul nu le poate vedea...

Ceea ce e sigur însă, e că Necunoscutul nu e inaccesibil. Poţi să pătrunzi pînă în miezul lui cu pluta sau pe jos, oricum. Ajunge numai să faci un pas în lături şi să părăseşti drumul bătătorit...

Maria PASPALEVA

Mare cît frigiderul ! (*foto :* I. Krasnovschi)

MICROBIST AL LANSETEI mi-am dedicat activitatea pescărească aproape exclusiv prinderii ştiucii şi bibanului. Rareori am umblat după somn, clean sau păstrăv.

O serie de prieteni mă tot băteau la cap că pe lacul de acumulare de la Vidraru se prind păstrăvi mari. O primă ieşire cu unul din aceşti prieteni s-a soldat cu prinderea unui păstrăv indigen de 1,6 kg, iar prietenul a prins doi cam de aceeaşi mărime, din care pe unul l-a scăpat de pe mal, şi un al treilea mai mic.

Acest rezultat a fost suficient de atractiv ca să mă facă să alerg să termin un rest de concediu, cu soţia, pe Vidraru. Astfel că am pornit la drum înarmaţi cu multe speranţe, îmbarcaţi în maşinuţa noastră, devenită şi mai mică în faţa multitudinii de bagaje. Am nimerit un timp splendid, nişte zile de septembrie pline de soare, am făcut plajă şi chiar baie.

În prima zi de pescuit am lansat de pe mal, cu tot felul de linguriţe, peştişori, şi chiar cu peşte mort în montură, fără să am vreo muşcătură. Pe la ora 13, cînd era soarele mai puternic, mă găseam pe malul unui mic golf. Vizavi de mine, doi lansetişti, veniţi cu o motocicletă, băteau tare apa şi chiar au agăţat şi au pierdut cîteva linguri. Mă găseam la 100 m în linie dreaptă de aceşti lansetişti, peste acest golf minunat, unde şi data precedentă mai ciugulisem ceva — cînd văd apa învolburată şi un păstrăv mare a făcut cîteva lumînări, după care am auzit confratele strigînd :

— Ticălosul, a scăpat !

— A rupt firul sau a scăpat din ancoră ? întreb eu.

— A scăpat din linguriţă.

— Mai încearcă şi dă-i tot acolo, poate mai muşcă o dată.

După 5—6 aruncări îl văd pe pescarul vecin că se lupta iar cu un peşte mare : nu avea mincioc. Cînd îl trage pe mal, se rupe firul ; se aruncă cu burta pe el şi-l prinde. După vreo oră, cînd am ocolit golful, l-am văzut de aproape ; era un exemplar frumos de păstrăv curcubeu, de vreo 3 kg ; nu l-am cîntărit că era deja cu intestinele scoase.

Toată ziua am bătut, eu şi ceilalţi, dar în zadar.

În a doua zi de pescuit, dimineaţa am bătut aceleaşi locuri fără nici un rezultat. După masă m-am mutat la cîţiva km, la un alt golfuleţ. Locul părea foarte propice pentru a deveni un cimitir de linguri. Fie ce-o fi, chiar cimitir de linguri, dar poate cădea o piesă capitală. Pe lac nici o mişcare. Spre seară însă, deodată, au început să sară zeci de păstrăvi, dar cam dincolo de limita la care puteam arunca cu firul de 0,30 mm. Atunci am luat o hotărîre

eroică : am schimbat tamburul cu firul de 0,30 mm cu celălalt, pe care aveam fir de 0,20 mm ; am dat cu muşte aruncate cu bule de apă, cu flipsuri, cu mepsuri, cu peştişori în montură. S-a întîmplat ce nu era de crezut : n-am agăţat nici o lingură, dar ziua s-a terminat fără nici o muşcătură.

Într-a treia zi de pescuit am întîlnit mai mulţi păstrăvari înrăiţi, buni prieteni. Am făcut un schimb de informaţii, ei erau mult mai pricepuţi ca mine în ale păstrăvului. Nici ei nu avuseseră nici o muşcătură. În timpul acesta au venit unii cu o barcă şi au lăsat-o pe mal, unde, fiind duminică, se adunase multă lume. Soţia fiind şi ea cu mine, fără să mai întrebăm pe nimeni, ne-am suit în barcă şi ne-am depărtat la vreo 30 m de bălăceala de la mal, lansînd amîndoi. Mai întîi a avut ea o muşcătură, apoi, la cîteva minute, eu. Proprietarii bărcii ne-au strigat de pe mal, aşa că a trebuit să ne întoarcem. Oamenii au fost foarte de treabă şi ne-au promis că ne dau barca spre seară. Pe la orele 16 ne-am suit amîndoi în barcă şi ne-am îndreptat spre golful unde văzusem cu cîteva zile înainte că se prinsese păstrăvul de 3 kg. N-am stat prea mult pe acolo, deşi locurile erau minunate, şi ne-am îndreptat spre larg, unde sărea păstrăv mare. Ajunşi în mijlocul acestui lac, păstrăvii nici nu se sinchiseau de noi, sărind pînă lîngă barcă ; am ciuruit apa cu toate sculele ce le aveam, fără nici o muşcătură.

Spre seară soţia îmi zice :

— Am încercat tot ce puteam încerca, mai avem o zi de pescuit şi n-am prins nici o bucată. Ce-ar fi să încerci să dai ca la ştiucă, la trenă ?

Deşi nu aveam nici o încredere, neavînd un argument tare de opus, pentru a nu mai lungi discuţia, am acceptat ideea. Soţia a trecut la rame, iar eu am aranjat două lansete, una mergînd la fund la 3—4 m, cu fir nou de 0,30 mm, lăsînd năluca cu vreo 75 de m de fir, la cealaltă lucrînd pe la 1 m de suprafaţă. După vreun sfert de ceas de trenă, o smucitură puternică era să-mi smulgă lanseta de fund din mînă. Smuciturile au fost atît de puternice, şi peştele la 70—80 de metri a făcut cîteva sărituri de eliberare, că, deşi pe înserat, am văzut captura ; arăta ca o ştiucă de 6—7 kg, ca mărime. Pe ultimii doi metri recuperaţi, soţia reuşeşte să răsucească a doua năluca şi restul de fir pe capul lansetei care a rămas practic blocat.

— Desfă-l cum poţi, că pierdem peştele.

Vîrful lansetei era puternic zguduit, o ancoră reuşise să intre chiar pe inelul de vîrf. Biata de ea, înţepată în degete, a reuşit să scoată ancora, dar în capul lansetei era un ghemotoc de fir. Ar mai fi trebuit să dau ceva fir, dar nu puteam. Peştele şi-a adunat puterile şi, la o smucitură, cu 80 m de fir desfăşurat, l-a rupt şi s-a eliberat. Era deja prea întuneric să ni se vadă amărăciunea din suflet.

În fine, am ajuns şi în ultima zi de pescuit. Era o zi senină. Am colindat lacul în sus şi în jos cu barca. Cînd nu mai erau speranţe de prins ceva, am pornit pe drum de întors. Soţia îmi zice :

— Poate vrei să ramez eu şi să dai la trenă la întoarcere.

Pun o lingură uşoară, luată la întîmplare. Cerul se întunecase, ameninţa a ploaie. De data aceasta nu aveam decît o lansetă în mînă şi soţia rama încet, aproape de mal. Aproape de locul de debarcare, brusc, o smucitură bună.

— Pe ăsta nu-l mai pierdem. Te rog, ramează spre centru, să nu se agaţe în vreo răgulie.

Şi peştele a fost tras tîrîş spre centrul lacului ; acolo a început obosirea, cu multă grijă şi atenţie. În sfîrşit, peştele obosit a ieşit la suprafaţă lîngă barcă ; era un păstrăv indigen, cu colorit viu, de vreo 2,5 kg. Soţia îmi spune :

— Lasă-mă să-l ridic eu cu minciocul.

Ca măsuri de precauţie, am mai obosit păstrăvul vreo cinci minute, apoi l-am apropiat, sleit de puteri lîngă barcă. Soţia îl apucă perfect cu minciocul şi se uită fascinată la frumuseţea lui.

— Hai, ridică-l o dată şi aruncă-l în barcă, îi strigai eu.

Cu o smucitură din coadă, peştele sare din mincioc şi-n cădere îi scapă ancora din gură.

Astfel am încheiat a patra zi de pescuit, sau mai pe scurt s-a terminat drama de pe lacul Vidraru.

Nicolae CRĂSNARU

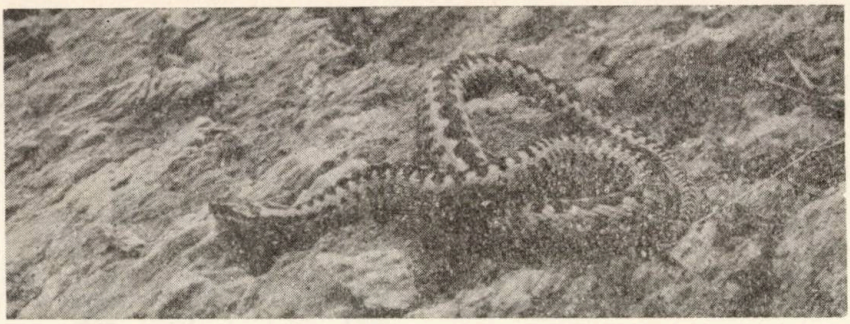

CE ȘTIM DESPRE VIPERĂ

ESTE ȘARPELE care a adus faimă rea întregului neam șerpesc și a strecurat teamă în rîndul tuturor, atunci cînd întîlnesc orice fel de șarpe, deși la noi vipera este singurul a cărui mușcătură poate fi mortală. Efectul veninului dozat la două sutimi de gram, pe care vipera îl strecoară în sînge o dată cu mușcătura, este cu atît mai periculos cu cît este introdus mai aproape de partea superioară a corpului.

După mușcătură se iau măsuri imediate pentru evitarea intrării veninului în sînge. Se suge sîngele din locul mușcăturii, se taie rana sau se arde cu fierul roșu. Clorura de calciu pusă pe rană sau injectată imediat în locul mușcăturii anihilează efectul otrăvii. Mijlocul cel mai sigur îl constituie tratamentul în spital întrucît altfel, de cele mai multe ori, mușcătura de viperă lasă urme asupra sistemului nervos sau chiar asupra aparatului circulator.

Vipera obișnuită sau năpîrca *(Vipera berus* L.) este răspîndită la noi îndeosebi în lanțul Carpaților Meridionali pînă la Dunăre și în Munții Apuseni. O concentrație deosebită am întîlnit în bazinul Văii Sadului și Drăganului din Apuseni, în bazinul Rîul Mare-Cugir, al Lotrului și Sadului, al Cernei și Rîului Mare-Retezat, precum și în Făgăraș. Am găsit-o de la limita pădurilor de fag pînă la golul alpin. Se cunoaște ușor după zigzagul de pe spate și după coada terminată scurt, ascuțit, contrastant cu grosimea trupului. Capul turtit și acoperit de solzi poartă însemnul viperesc, litera „V", cu vîrful spre bot. Culoarea variază de la cenușiu pînă la negru-albăstrui, trecînd prin gama culorilor apropiate de cafeniu.

Se hrănește cu ființe vii : șoareci, păsări, șopîrle, broaște și la ananghie cu insecte, gîndaci etc. Se mișcă greoi și, ca toate reptilele, se sorește pe stînci sau prin locuri deschise (parchete), pentru a înmagazina căldura care-i dă abilitate trupului.

Pe om nu-l atacă. Cînd acesta o surprinde, ea se furișează în vreun cotlon sau se ascunde printre cioate sau uscături. Surprinsă la loc deschis, se încolăcește ghem cu capul la mijloc și stă gata să-l repeadă cu o zvîcnitură, pînă la o înălțime de 10—20 cm de la pămînt, atacînd. Călcată pe coadă sau zgîndărită, mușcă. De altfel, este singura ocazie cunoscută cînd atacă.

Săriturile la om, în spate sau de prin copaci sînt simple povești pentru copiii cei mici, deși le mai cred încă și oamenii în toată firea. Am întîlnit sute de vipere, în diverse ocazii și situații, dar toate, absolut toate, au căutat scăparea prin ascunzișuri în fața dușmanului temut — omul.

Cînd cade prima brumă se strîng mai multe la un loc, pe sub cetini sau pe sub grămezi de crăci și formează un ghem din care numai capetele ies afară, amintind scene de vrăjitorie.

La Tismana și pe Valea Cernei am întîlnit vipera cu corn *(Vipera ammodytes),* mai scurtă și mai subțire la trup ca sora sa. Semnul de pe cap are forma unui V deschis la ambele capete, iar la vîrful botului are un corn ridicat în sus. Culoarea îi este ruginie deschis. Veninul viperei cu corn este mult mai puternic decît al celei comune și mușcătura ei necesită imediata internare pentru tratament, lăsînd de cele mai multe ori urmări în organism. Se mișcă mult mai greoi și este mult mai puțin răspîndită. **(P. D.).**

VÎNĂTOARE

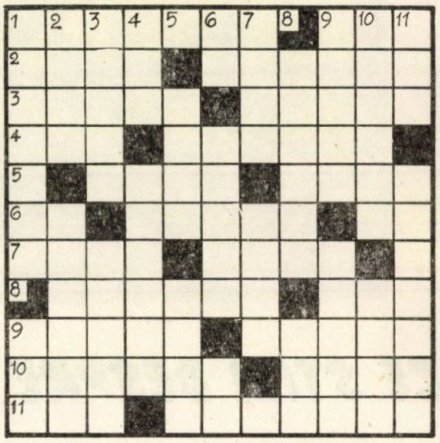

Orizontal : 1) Ucigătoare de vînat. — Cei mai tari. 2) Cîine în aşteptare. — Achitat. 3) O cauţi vara la cîmp şi o găseşti în pădure. — Ogoare deştelenite. 4) Baltă. — Crescătorie de cîini. 5) Loc pentru adăpostit vînatul. — ...şi un altul mai mare. 6) Zeu rebusist. — Grup de lupi — Apucă. 7) Un anumit cîine. — Vînat de pasaj. 8) Enervat. — Se combat la culcuş. 9) Scapără scîntei. — Searbăd. 10) Gonaci. — Corabia cu animale. 11) În salcie ! — O anumită sticlă.

Vertical : 1) Dibuire a vînatului. — Interjecţie. 2) Unealta vînătorului. — Lupul sau vulpea. 3) Cartuş cu defect de fabricaţie. — Ceas fără un ceas ! 4) Tînăr cu termen redus (abr.) — Lacom. 5) Poama vulpii ! — Emoţie la vînătorii începători. 6) În aspic ! — Vultur. — Secure ! 7) Vînat la capul pămîntului. — Părinte. 8) Împuşcat în aripă. — La cîinele de vînătoare e fin. 9) A alătura. — Strigăt pentru aducerea vînatului. 10) Vînat de pasaj (pl.) — A zbici. 11) Fire. — Un trofeu deosebit.

Lucian DORU

APRECIAŢI DISTANŢA

Privind prin lunetă silueta unui căprior, a unui cerb lopătar sau a unui cerb carpatin, veţi putea aprecia distanţa care vă separă de vînatul respectiv după mărimea siluetei respective văzute prin lunetă.

Astfel :

— **în cercul 1**
Căprior la cca 200 m,
sau cerb lopătar la cca 300 m,
sau cerb carpatin la cca 400 m.

— **în cercul 2**
Căprior la cca 150 m,
sau cerb lopătar la cca 220 m,
sau cerb carpatin la cca 300 m.

— **în cercul 3**
Căprior la cca 100 m,
sau cerb lopătar la cca 150 m,
sau cerb carpatin la cca 200 m.

— **în cercul 4**
Căprior la cca 75 m,
sau cerb lopătar la cca 110 m,
sau cerb carpatin la cca 150 m.

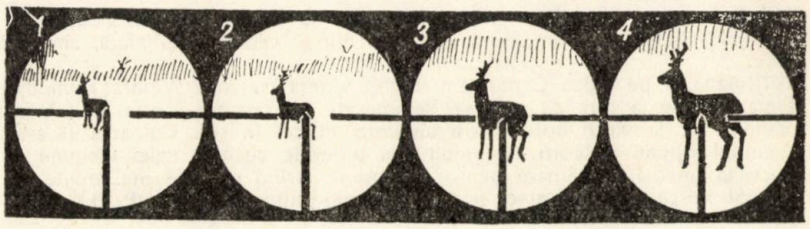

LEANA

MI-A VENIT ŞI MIE timpul să mă căpătuiesc, să intru în rîndul oamenilor cum s-ar zice.

Uşor de găsit, greu de ales. Dar cum steaua fiecăruia în frunte e pusă, într-una din zile am întîlnit-o pe Leana, tocmai cînd ea mă căuta pe mine.

Multe vorbe n-am schimbat pînă cînd preotul ne-a pus să ţopăim după ultimul şlagăr scris de unul Isaia după libretul firii, spre bucuria celor ce depuneau vorbe şi eforturi pentru a ne încurca cărările.

După ce toată tevatura a trecut, ne-am inventariat zestrea, constatînd în final că eu aduceam patima vînătorii şi un cîine, iar Leana aducea papucul.

Aşa au trecut anii fără ca sorţii de izbîndă să fie de partea ei. Ce tratamente n-a încercat, cîte babe n-a consultat, doar, doar va găsi leacul să mă vindece. Totul a fost în zadar.

Cînd Leana a aflat din justificările mele că Diana nu-mi dă pace, că de dragul ei nu prea stau acasă, s-a făcut foc.

— Aşa sînteţi voi, bărbaţii, pe mine nu mă iei la vînătoare, mă ţii numai acasă, dar pe Diana o iei. Lasă că nu mai scapi de sub ocrotirea mea cîte zile vei avea, de nu se mai apropie nici diavoli de tine.

Şi din acele zile Leana a început să cocheteze cu Hubertus, spre gelozia şi disperarea mea.

Azi aşa, mîine iar aşa, Leana a început să guste din cupa pasiunii, iar primele zburătoare împuşcate au consacrat-o definitiv.

De atunci mi-am căpătat un tovarăş, ideal, cum nici în vis nu întîlneşti.

Oriunde plec, Leana vine cu mine, orice vînez Leana împarte cu mine, orice chef se încinge, Leana îmi ţine isonul, iar biata Diana nu mai are loc în hoinărelile mele, Leana fiind mai iscusită în multe privinţe ca mine.

Cînd facem cîte o partidă de prepeliţe sau sitari, cine deţine recordul zilei? Leana. Cînd împuşcă vreun iepure cine îl cară? Eu. Cînd împuşcă o vulpe cine se scarpină o săptămînă? Tot eu. În asemenea împrejurări Eu devin cineva şi ca atare fac totul sub privirile protectoare ale Lenii.

Ce mai, Leana are mai multe avantaje, de asta sînt convins.

Dacă supraveghetorul unui teren de vînătoare m-ar prinde cu cioara vopsită, mi-ar face proces-verbal; pe Leana ar ierta-o sigur.

De la o vreme am ajuns la convingerea că de cînd Leana poartă armă, la noi în casă s-a instalat matriarhatul şi cînd te gîndeşti ce plăcut e să-ţi vină totul de-a gata, fără a te osteni umblînd pe cele coclauri, să nu ştii ce-i frigul sau dogoarea lui cuptor, să meditezi (în timp ce faci menajul), sau să faci pronosticuri asupra succesului şi al cantităţii de vînat pe care Leana îl va aduce în mod sigur.

Ce ştiţi dumneavoastră, de cîtă galanterie e în stare Hubertus, cînd are sub oblăduire o vînătoriţă.

Cam aici a vrut să ajungă Leana: să-mi demonstreze că e în stare să mă ţină acasă din anume raţionamente. Ori o iau şi pe Ea, iar atunci cheltuielile se dublează, ori rămînem acasă şi ne spunem poveşti de pe vremea cînd eram tineri.

Alexandru ALACI

SÎNT PREA MULȚI SAU PREA PUȚINI VÎNĂTORI ?

RĂSFOIND statistica numărului vînătorilor din țările europene întîlnim date interesante, din care se observă popularitatea sportului cu arma pe continentul vechi. Țările cu cel mai mare număr de vînători, raportat la 1.000 locuitori, sînt, în ordine : Franța 39,5, Suedia 38,96 Finlanda 35, Norvegia 24,2, Italia 18,4.

Cifrele absolute nu sînt edificatoare, deoarece numărul vînătorilor trebuie raportat la suprafața fondului de vînătoare exprimat în hectare. În acest caz, situația devine alarmantă pentru o serie de state : în Franța, revin numai 28 ha pentru un vînător, iar în Italia 30 ha, deși în Franța numărul vînătorilor e de aproape 2 milioane (1.934.000), iar în Italia pe jumătate (962.000). Printre țările cu sub 100 ha pentru un vînător mai sînt : Danemarca (40 ha) și Anglia (70 ha).

Între 100 și 200 ha / vînător se citează : Cehoslovacia 110 ha, Elveția 130 ha, R. F. a Germaniei 140 ha, Olanda 150 ha, Spania 170 ha.

Țări în care revin suprafețe optime de cca 300 ha / vînător, așa cum se preconizează azi, sînt : Iugoslavia 280 ha, Ungaria 310 ha, R. D. Germană 380 ha, Norvegia 410 ha, România 440 ha.

Rămîne de văzut dacă — în viitor — capacitatea biogenică a vechiului continent va fi capabilă să asigure, din punct de vedere cinegetic, aspirațiile numărului mereu crescînd de vînători sau poate viitorul vînătorii se va reduce la tirul cu arma de vînătoare în poligon.

ȚARA CU CEI MAI MULȚI PESCARI SPORTIVI

DINTRE ȚĂRILE Europei, Franța are cei mai mulți vînători și pescari sportivi. Exprimat statistic, rezultă că, în medie, din 1 000 locuitori, 39,5 sînt vînători, iar cca 100 sînt pescari, ceea ce înseamnă că tot al 9-lea sau al 10-lea francez este pescar sportiv.

Exprimat în cifre : la o populație de 49 milioane locuitori (1968), 4.149.552 sînt pescari ; dintre aceștia 1.272.970 sînt lansetiști, iar 3.606 pescuiesc cu autorizații speciale la somon. Mai trebuie să se țină seama că, anual, asociațiile de pescuit sportiv mai eliberează cca. 100.000 permise sezoniere.

Care este fondul piscicol pentru această masă de pescari, care depășește populația Finlandei și e aproape egală cu cea a Danemarcei ? Cursurile de apă din Franța rezervate pescuitului sportiv au o lungime de 271.560 km, iar lacurile și bălțile s-au evaluat la 185.000 ha. Fără a socoti lungimea apreciabilă, de cîteva mii de km, a litoralului, revine pescarului din apele dulci cca 1,5 km apă de rîu și cca 0,04 ha baltă sau lac, pe cap de pescar.

E prea mult sau prea puțin ?

M. TELEGUȚ

ȘTIAȚI CĂ...

...unii pești (Torpedo, Electrophorus) au niște organe electrice cu ajutorul cărora se apără sau își ucid prada, electrocutînd-o ?

...există lilieci care se hrănesc cu păsări și mamifere mici sau chiar pești pe care-i prind cu ghearele, în zbor razant la suprafața apei ? Alte specii de lilieci se hrănesc cu sînge, polen sau nectar.

...Koala, sau ursul marsupial australian, este un animal a cărui pungă marsupială este așezată pe spate și nu în față, ca la celelalte marsupiale ? Aceasta ca adaptare a animalului la traiul cățărat pe trunchiul arborilor.

...spre deosebire de mijloacele de iluminare create de om, care au un randament de 10%, acele ale peștilor de mari adîncimi, care au o lumină rece, au un randament de 92—93% ? Ei pot aprinde și stinge, după dorință, luminile lor, care funcționează numai în prezența oxigenului, fie din apă, fie din sîngele lor.

	Avat	Babuşcă	Biban	Caras caracudă	Clean	Crap	Lin	Mihalţ	Morunaş	Mreană	Obleţ beldiţă	Plătică batcă	Porcuşor	Roşioară	Sabiţă	Scobar	Somn	Şalău	Ştiucă	Văduviţă
Bob fiert		—		—	—	×						—								
Brînză fermentată		—			0	—	—			×	—					—				
Broaşte	0				—												0		—	
Cartofi fierţi		0		0	—	×	—		—		0	—				—				
Coropişniţe	—		0		0	—				×							0			
Creier, măduvă			—		0															
Ficat, splină		—			0						—			—						
Fructe		—			×									×		—				
Furnici înaripate	—	0	—		0						×			×	—		—			
Greieri	0		—		×	—				×					—		—			
Grîu fiert		×			0	×	0		0	×	—	0	—	0		—				
Intestine de pasăre	—			—	×			0	—	—										
Larve de cărăbuş	—	—	—	—	0	—	—	—	p	×		(			—	—	—			
Carabeţi		×	0	0	0	—	0		—	×	—	0	—	0	—	—	—			
Lăcuste (cosaşi)	0	0		—	×				—	—	—	—		0	—	—	—			—
Lătăuşi		—	—		—		—			—	—	—	—							
Limax (melc fără cochilie)					0		×			—	—						—			
Lipitori		—	—		—	—	0			—	—	—					0		—	
Macaroane fierte	—			—	—				—	—	—			—		0				
Mazăre fiartă					—	0										—				
Mormoloci			—		×			—		—							—			
Muşte	0	0			0				—		×			0	0					—
Omizi		—	—	—	0	—	—		—							—	—			
Ouă de furnici		0			—				—	—	×	(	0	0	—	—				
Paste (mămăligă)		×		0	0	×	0		0	0	×	0	—	×		—				
Păianjeni	—	—	—		0						×			—						
Peşti	×		×		0			×		—							0	×	×	
Pîine		0		×	—	—	—		—		0	—	—	—		0				
Porumb		—			—	×				0										
Rîme diferite	—	0	×	×	0	×	×	0	0	×	0	×	0	0	0	×	0	—	—	×
Rusalii	—	0			0		—				—			0	—					
Sămînţă de cînepă		0			—	0	—		—	0				—		—				
Sînge (cuburi)		0	—		0	—	0		0	—	0	—	—	—		—				
Slănină		—	—		0						0		—	—		—	—			
Viermi de făină şi lemn		0	—	—	0		0		—	—	—	0	—	0		—				
Viermi roşii de nămol (Larva de Chironomus plumosus)		×	—	×	—		×		—	—	×	×	×	×	—					
Viermuşi şi crisalidele lor	—	×	—	0	×	—	0	—	×	0	×	0	0	×	0	×				×

X: foarte bună; O: bună; — acceptată:

Ing. M. GEORGESCU vă prezintă :

Un -safari- în Senegal

CUVINTELE ACESTEA încadrate într-o invitaţie oarecum laconică dar amabilă şi prietenească, le-am citit într-o bună zi, în scrisoarea primită din partea Directorului vînătorii din Senegal, ing. Baba Dioum.

După pregătirile febrile, după un zbor de necrezut cu un truboreactor al unei companii spaniole, am ajuns la Dakar, aproape ameţit de succesiunea evenimentelor şi surprizelor, dar mai ales de faptul că am simţit pentru prima oară sub picioare, în sfîrşit, pămîntul Africii.

★

Mi s-a părut o veşnicie pînă cînd eram instalat din nou într-un avion, de data aceasta un „Pipper" alb şi graţios, din dotarea Parcului Naţional Niokolo-Koba, spre care ne îndreptam acum.

Două ore de zbor au trecut ca două clipe şi tocmai cînd începusem să mă familiarizez cu gîndul că într-adevăr zburăm deasupra unor păduri tropicale, am zărit deodată pista betonată a unui mic aerodrom şi iată-ne aterizaţi din nou, de data aceasta definitiv, la Simenti.

Eram prea uluit de ceea ce văzusem pînă atunci şi de ceea ce aşteptam să mai văd, pentru ca să mă mai pot mira că acolo, în inima junglei, se poate găsi un hotel turistic cochet ca un bungalow, cu apă filtrată curentă, cu electricitate şi douăzeci de camere cu aer condiţionat.

În seara aceea de neuitat am zăbovit mult pe terasa micuţă a hotelului, înfiorat de zgomotele junglei trezite la viaţă, deasupra căreia licăreau tulburătoarele constelaţii ale Sudului.

Niokolo-Koba, parcul naţional al Senegalului, al cărui nume are rezonanţa unui tam-tam îndepărtat, este unul dintre cele mai mari din Africa.

Creat printr-un decret guvernamental în anul 1925 şi avînd pentru început „numai" 340.000 ha, parcul Niokolo-Koba a rămas pînă în anul 1950 terenul de vînătoare al vechilor triburi Bassaris, a căror ocupaţie exclusivă este vînătoarea. Pentru ca în septembrie 1969, printr-un nou decret, parcului să i se adauge noi suprafeţe, ajungînd în prezent la nu mai puţin de 813.000 ha. Graţie faptului că din anul 1967 depinde direct de Preşedinţia Republicii Senegal, parcul a beneficiat de o organizare şi de o dotare rapidă şi completă.

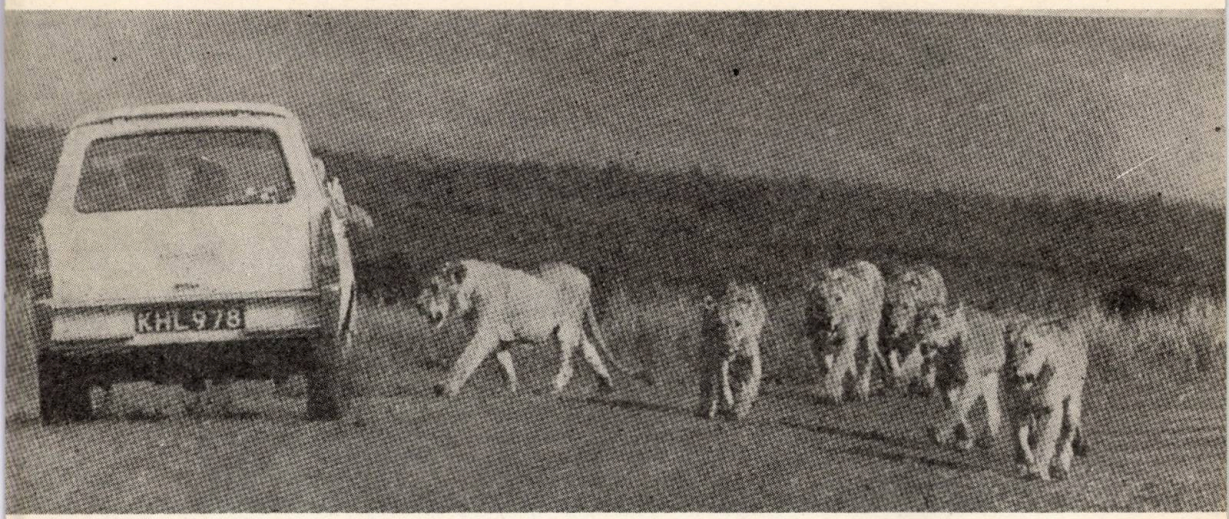

Africa foto

Şeful suprem al parcului este un conservator, numit prin decret guvernamental, ajutat de un subdirector. Paza este asigurată de aproape 40 de paznici şi ghizi, la care se adaugă tot atîţia auxiliari şi aproape 200 de muncitori sezonieri.

Serviciul de pază este organizat milităreşte, cu ţinuta şi cu dotarea corespunzătoare. Zonele de supraveghere a parcului, conduse de cîte un şef de zonă, sînt în permanentă legătură prin radio şi prin maşini pentru orice teren (Land Rower şi Willys). La cererea direcţiunii parcului, armata pune la dispoziţie, cu promptitudine, unul-două elicoptere de intervenţie. Străbătut de o reţea de cca 900 km de drumuri de vizitare cu maşina şi cu piciorul, parcul cuprinde cîteva zeci de campamente de adăpost pentru zi şi nenumărate puncte de observare şi ascunzători pentru cei veniţi să facă „Safari".

Întrunind minunate şi deosebit de variate condiţii de biotop, parcul Niokolo adăposteşte o permanentă şi susţinută cercetare ştiinţifică asupra faunei, florei, arheologiei, etnografiei şi hidrografiei, efectuată de numeroase expediţii europene şi americane.

Evaluarea speciilor din fauna parcului se organizează de patru ori pe an pe scară mare, fiind completată de o susţinută observaţie zilnică riguros urmărită. Astfel că, în 1967, au fost identificate unsprezece noi specii de mamifere şi peste 160 specii de păsări, ceea ce face ca în prezent parcul să numere 71 specii de mamifere şi 324 specii de păsări. În ceea ce priveşte mamiferele în special, sînt întîlnite practic toate speciile cunoscute în Africa de Vest, de la şoarece la elefant. Lipsesc girafa şi damaliscul, datorită epizootiilor şi braconajului. De altfel, acest parc a fost cel mai mult braconat din Africa, pînă în urmă cu cca zece ani. În prezent fauna sa numără 150 elefanţi, 650 hipopotami, 2000 bivoli, 25.000 antilope, cca 100 lei şi numeroase pantere-caracal. Mai rar poate fi întîlnit ghepardul, deoarece parcul se află la limita arealului nordic al acestuia. Extrem de numeroase ca specii şi efective, maimuţele se situează pe primul loc ca răspîndire, cu excepţia cimpanzeului care se află, de asemenea, la limita nordică a arealului său. Apariţii comune sînt şi patamocerii şi fagocerii. Adăugînd trei specii de crocodili, patru specii de broaşte ţestoase, varani, geckos, pythonul de Sêba şi 61 de specii de peşti, vom avea un tablou foarte sumar al bogăţiilor parcului.

*

Pe fereastra deschisă şi protejată de o plasă împotriva insectelor, pătrund ţipetele animalelor ieşite la hrană sau adăpat pe malurile fluviului Zambia, în apropierea cărora se află hotelul Simenti.

Zorile m-au găsit cu prospectul parcului Niokolo-Koba în mînă, prospect din care am citit toate cele de mai sus. Nu ştiu cînd a trecut noaptea, pentru că nopţile tropicale sînt atît de scurte...

*

Ciocănitul discret în uşă al ghidului, m-a găsit îmbrăcat, verificîndu-mi a nu ştiu cîta oară aparatul de filmat şi casca colonială cu care încă nu mă puteam obişnui.

*

Mersul domol al Land Rower-ului pe drumul ce ne ducea spre malul Gambiei, se întrerupe deodată. Însoţitorul, zîmbind, îmi arată înaintea noastră pe drum un elefant adevărat, primul văzut în libertate. Parbrizul lăsat în jos dă posibilitatea să trag cîţiva metri de peliculă. Nu ştiu de ce, dar nu am fost emoţionat atunci. Abia după ce turma de elefanţi a trecut şi noi ne-am putut continua drumul am simţit o strîngere de inimă, cînd, după cîteva sute de metri, silueta unui leu mi-a apărut în vizor. Eram oare în siguranţă în maşina aceea jumătate sticlă, jumătate metal? O privire fugară aruncată spre Winchester-ul de pe bancheta din spate avu darul să stîrnească un nou zîmbet al însoţitorului meu. Nu, n-aveam de ce să ne temem. Leii erau de mult obişnuiţi cu apariţia maşinilor, din care vizitatori din toată lumea îi fotografiau, şi nu manifestau decît arareori curiozitatea de a privi în maşini, cu boturile lipite de parbrizuri. Ei erau într-adevăr obişnuiţi, însoţitorul meu de asemenea, pe cînd eu...

O uşoară ambalare a motorului determină leii, ce ne priveau impasibili, să se depărteze de drum. Dar o făceau cu un fel de demnitate, ba chiar unul dintre ei înainte de a dispare, se întoarse pe jumătate, căscînd alene, arătîndu-ne o splendidă şi veritabilă „gură a... leului".

Pe măsură ce ne apropiam de fluviu, terenul devenea tot mai moale şi curînd trebui să ne continuăm drumul pe jos. Urmele animalelor pe potecile lor obişnuite spre locurile de adăpare erau atît de dese, încît numai cineva experimentat le putea desluşi.

O scurtă privire de bun cunoscător a însoţitorului meu ne aduse vestea că aveam toate şansele să surprindem un hipopotam.

Din nou m-au trecut fiori, cînd ceea ce luasem la început o cioată trîntită era de fapt un crocodil care se grăbi să dispară spre fluviu.

Am stat în observatorul de pe malul apei pînă cînd soarele se ridicase la zenit. Ceea ce am văzut şi auzit acolo nu se poate descrie, oricît ar dori cineva s-o facă. Se poate însă vedea, pentru că teleobiectivul şi transfocatorul aparatelor mele m-au ajutat să adun din văzduh, din ape şi din umbra junglei, minunile unei lumi exuberante pe care numai în vis le poţi întîlni.

*

De fapt tot numai în vis le-am întîlnit şi eu. Visez de mult această călătorie, în aşteptarea invitaţiei de la Directorul Vînătorii din Senegal, invitaţie care pînă la urmă tot va veni.

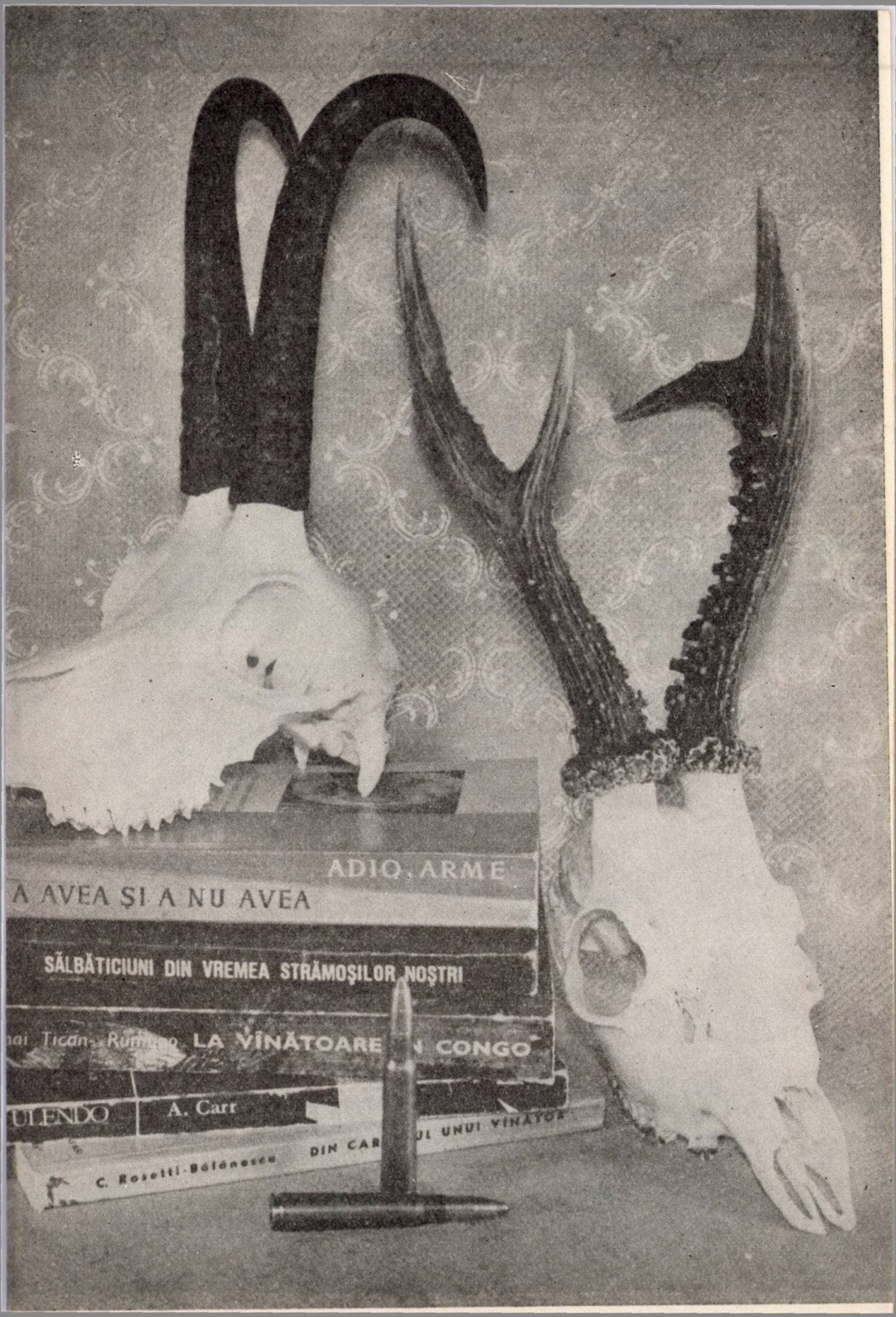
ADIO, ARME
A AVEA ŞI A NU AVEA
SĂLBĂTICIUNI DIN VREMEA STRĂMOŞILOR NOŞTRI
LA VÎNĂTOARE
CONGO
A. Carr
C. Rosetti-Bălănescu

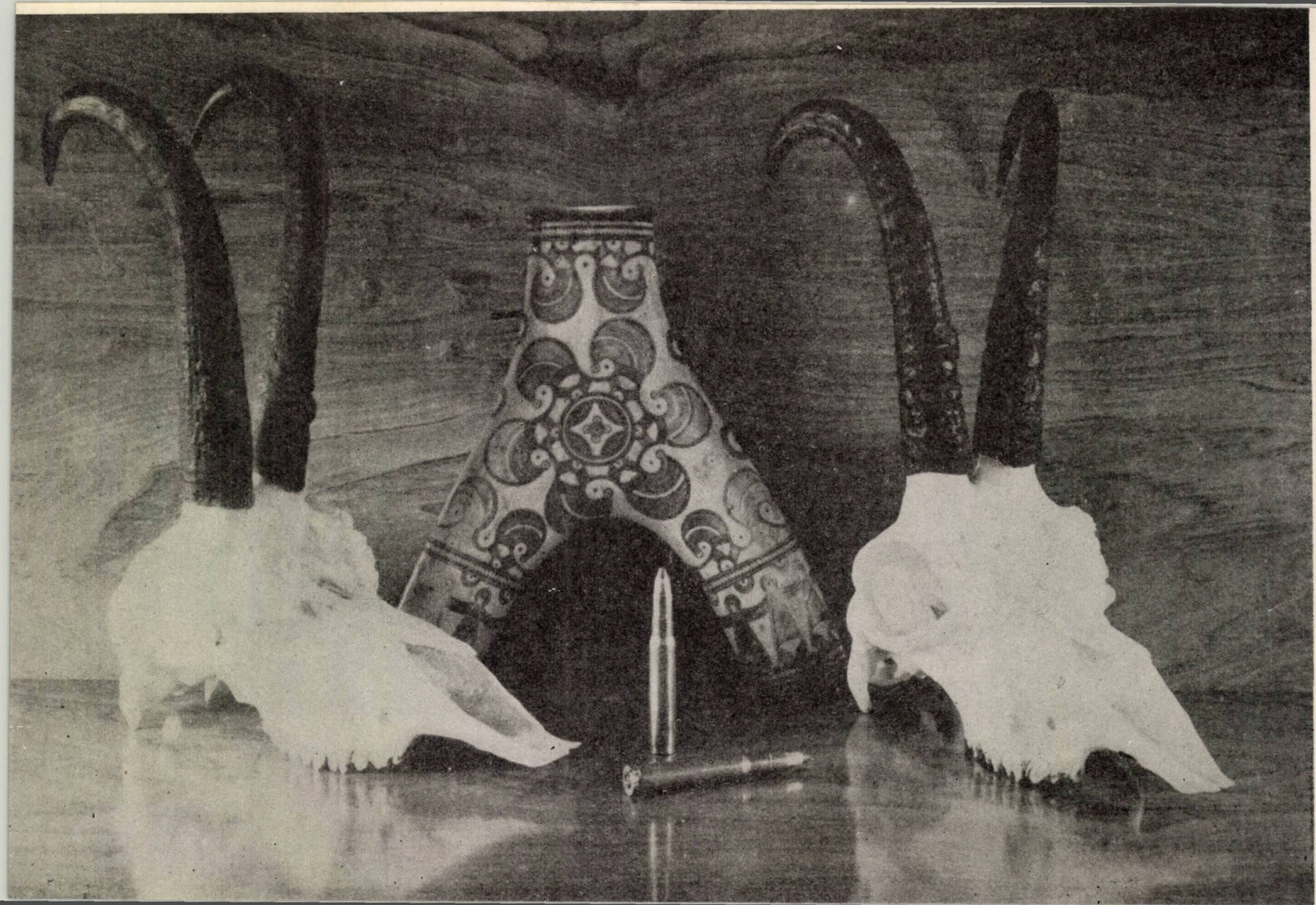

ÎNTÎLNIRI CU ȘERPI

SE PARE CĂ PĂSTRĂM din timpuri imemoriale, din copilăria speciei umane, o spaimă instinctivă față de reptile. Teama, repulsia față de un banal și blînd șarpe de casă se datorește fără îndoială mai puțin acestuia, cît amintirii inconștiente a uriașilor săi strămoși. Este o mentalitate foarte înapoiată, căreia îi cad victimă nenumărate reptile nu numai inofensive, dar și foarte folositoare, hrana lor constînd din insecte, șoareci etc. Profesorii de științe naturale ar fi cei mai competenți propagandiști în cauză dacă, bineînțeles, vederea unui șarpe nu le-ar inspira aceleași sentimente și senzații ca unui profan.

Interesat din copilărie de viața animalelor, am avut în cursul anilor foarte multe întîlniri cu șerpi, nici una cu urmări neplăcute, poate și din cauză că aceștia nu m-au speriat, trezindu-mi doar curiozitatea. Sînt anumite zone din țară renumite prin mulțimea viperelor ce trăiesc acolo. Băile Herculane, Stîna de Vale, Cheile Nerei, Cetatea Devei, Ceahlăul sînt printre cele mai cunoscute în această privință. Nu pun la îndoială că există vipere și uneori suferă și oamenii din cauza lor. Aș vrea să vă spun însă că la Stîna de Vale, unde toți vînătorii discutau cu spaimă despre vipere, am găsit zeci și zeci de șerpi omorîți pe cărări, dar între aceștia nu am putut identifica nici măcar o singură viperă. Nici vie nu am văzut, colindînd mai bine de o lună împrejurimile. De asemenea la Deva, pe dealul cetății, în ciuda panoului de avertizare, nu am reușit să găsesc vreuna. Le-am întîlnit însă în alte locuri, atunci cînd le așteptam mai puțin.

Înainte cu mulți ani, într-o vacanță de vară, după o noapte de pîndă la mistreți, dormeam la umbra unui nuc în țarina Bîrzavei. M-a trezit lătratul întărîtat al unui cîine, pe care l-am descoperit pe un răzor atacînd furios o tufă, aparent fără motiv. Din cînd în cînd sărea brusc îndărăt, schelălăind. Curios, mă apropiai cu pușca în mînă. Cînd am ajuns aproape, cîinele a încetat atacul și în același moment am văzut un șarpe ce se prelingea într-o gaură din pămînt. L-am prins imediat de coadă și l-am tras îndărăt, avînd grijă să-i apuc capul cînd va ieși la suprafață. Mi-a scăpat însă și a încercat să fugă prin iarbă. L-am prins din nou apăsînd cu pușca descărcată pe el și mi-am dat seama imediat că este viperă, din încercările ce le făcea să muște țevile. Era prima viperă pe care o prindeam, așa încît am avut destule emoții pînă ce am reușit să o privesc din imediată apropiere, ținută bine cu mîna de gît, foarte aproape de cap în așa fel încît să nu reușească să se răsucească și să mă muște. Iată deci că o viperă hărțuită de cîine, evident iritată, trasă de coadă afară din gaură, preferă să fugă și mușcă numai atunci cînd se vede imobilizată.

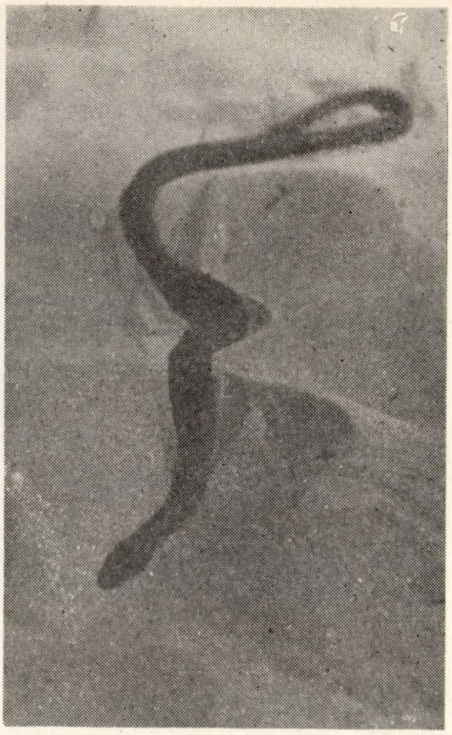

Lucram pe coastele însorite ce mărginesc lunca Mureșului, în apropierea comunei Săvîrșin. Văzînd pe unul din oamenii ce mă însoțeau că vrea să lovească cu lopata ceva în iarbă i-am strigat imediat: „Nu-l omorî! Prinde-l viu!". Cînd m-am apropiat, de sub lopată ieșea capul agitat al unui șarpe ce mușca insistent tot ce era în apropiere. N-a fost prea greu să-l imobilizez și să admir un superb exemplar de viperă, de culoare neagră-cărbune cu luciu metalic (probabil Vipera ursini ra-

Foto: Tudor Dăneți

Fotografii :
Tudor Dăneţi

kosiensis). Lipsindu-mi un recipient potrivit în care să pot transporta vie în comună şi văzînd starea de agitaţie deosebită a însoţitorilor mei, cu regret am lăsat să fie omorîtă. Spre marea mea supărare, după numai cîteva ore am prins încă un exemplar, aproape identic. Pentru această pereche merita să renunţ la o zi de lucru şi să le duc vii în sat şi de acolo la Muzeul Banatului din Timişoara, care mai avea într-un terariu cîteva frumoase vipere cu corn.

Era pe timpul boncănitului cerbilor, într-o toamnă, la Oaşa Mare. Însoţeam, în calitate de spectator-fotograf, pe amicul S.T. la pescuit. „Uite un şarpe", îmi spune acesta, arătîndu-mi-l cu coada undiţei, încolăcit pe o piatră la malul apei. Îl privesc şi îi răspund la fel de calm : „Nu te apropia prea mult, este o viperă". Reacţia a fost bruscă şi neaşteptat de violentă. Prietenul a făcut o săritură oblic-laterală în urma căreia era să-l ducă apa. Şarpele era însă foarte puţin mobil, din cauza temperaturii scăzute a zilei de toamnă şi l-am prins fără nici o împotrivire. Pescarul nu s-a liniştit însă pînă ce apa Frumoasei n-a îndepărtat leşul animalului, vinovat de a se fi născut viperă. Cîteva zile mai tîrziu, urcînd printr-o tăietură spre Tartarău, am întîlnit altă viperă. Se sorea pe o cioată şi la apropierea noastră s-a strecurat cuminte sub un maldăr de crengi uscate. Este foarte adevărat că nu mi-ar fi plăcut să calc pe ea din greşeală în timpul apropierii unui cerb.

O ultimă întîlnire am avut acum cîteva primăveri pe muntele Piatra Mare, în apropierea Braşovului. Era primăvară, imediat după rotitul cocoşilor de munte şi urcam într-o dimineaţă pe o coastă pietroasă însorită. Deodată, foarte aproape, cred că aşa cum mergeam aplecat spre deal nu era mai mult de un metru de la nasul meu, se mişcă ceva în iarba uscată. Un şarpe. O viperă. Caut din ochi ceva, un băţ, o cracă. Nimic. O urmăresc pînă la o mică tufă de ienuper unde se ascunde. Îmi tai repede dintr-un arin un băţ, dar scotocesc inutil după ea. S-a ascuns bine, poate a intrat într-o gaură pe care eu nu o văd şi nu e dispusă să se lase descoperită. Sînt la peste 1800 m altitudine şi nu am auzit vorbindu-se de vipere pe aici.

Tudor DĂNEŢI

MUSCĂRIT STRĂMOȘESC PE APELE NOASTRE

DIN PRICINA COMPONENȚEI ECHIPAMENTULUI MODERN discuțiile contradictorii, iscate de adepții artificialei, diverg pe două linii aparent esențiale: valabilitatea imitației exacte și dexteritatea prezentării fără cusur, în oricare dintre metodele uzuale de care dispunem. Să renunțăm la statistici, la procente arbitrare, la păreri occidentale etc. și să ne întrebăm doar atît: oare mișcarea muștei nu are nici o importanță?

Să încercăm să ne explicăm tăcerea — aproape generală — așternută peste această întrebare. Folosim vergi tot mai scurte în combinație cu sfori grele și lungi la capătul cărora musca artificială a devenit — practic — incapabilă să fie manevrată independent, să i se transmită anumite mișcări ce ar sugera naturalul, imprimîndu-i o evoluție firească, de insectă vie. Așa că ne limităm de fapt să dezbatem ceea ce ne impune alcătuirea echipamentului, ai cărui robi am devenit prin acceptarea modei de import: cu soluții tehnice adecuate pentru lansările de mare distanță pe cursul unor rîuri late, pretîndu-se totodată și valorificării muștei plutitoare, care s-a extins considerabil în ultimele două decenii. Însă, oare tot ceea ce produce o industrie străină, tot ceea ce scriu pescarii altor state, este literă de lege și pentru noi și pentru apele noastre de munte? Oare de cîte ori, pe rîurile noastre înguste, lansările necesare depășesc 10 metri? Și cîți dintre noi se delectează cu rafinamentul muștei plutitoare? Cred că ne-am putea opri doar la cîteva excepții, așa încît apare indicat să scormonim mai bine specificul nostru, orientîndu-ne și spre perfecționarea acelor metode sportive autohtone care ne satisfac cu prisosință.

Să ne străduim deocamdată să ne dezbărăm de acele prejudecăți ingurgitate cu toptanul teoretizării și să ne stabilim la realitate — incontestabil punctul de plecare al semuirilor noastre artificiale. Pe lîngă înfățișare potrivită, muștele noastre ar trebui să simuleze și viața. Cum se comportă, în contact cu apa, gîzele vii indiferent de încadrarea lor zoologică — am observat fiecare. Unele insecte se zbat, în fel și chip, să iasă la liman. Altele ies la suprafață pentru năpîrlirea din ciclul metamorfozei lor. Sau roiesc deasupra apei în dans nuptial ori își depun ouăle pe unde ridicîndu-se mereu, se împerechează ori sfîrșesc, mișcîndu-se cu ultimele puteri, tîrîte de curent. Am remarcat cu toții zigzagurile păstrăvului ce vîna efemera în zborul ei săltat. Am descoperit — contrar indicațiilor ce condamnă zgîrierea apei — atacul tumultuos al lipanului îndreptat spre insectele decolînd împotriva șuvoiului. Într-o bulboană plutesc cîteva muște moarte... (amintiți-vă scena!), printre ele pică una vie care se agită, își trădează evident vitalitatea și numai aceasta excită salmonidul s-o înșface cu evidentă prioritate. Desigur, deducem că declanșarea acestui reflex nu depinde exclusiv de micul contur, propriu insectei, cît mai ales de agitația provocată secundar. Mișcarea imprimată suprafeței acvatice intervine ca un factor adjuvant dar, prin extindere, mărește șansele perceperii, stîrnind mai grabnic atenția vizuală a peștelui. Și pentru ochii noștri situația se prezintă asemănător: interceptăm mai repede subiectele în mișcare. În consecință sensibilizăm noi oare practic și în suficientă măsură simțurile salmonidelor, atunci cînd le oferim clasica artificială? De cîte ori putem!, va riposta un priceput undițar. Dar, speculăm noi oare, conștient, tot acel rezervor de resurse dinamizante și atractive, fie prin modul de confecționare al artificialei în acest sens, fie prin exploatarea tuturor posibilităților de manevrare într-o manieră cît mai naturală? Să încercăm să stăpînim musca, cu echipamentul nostru modern, tinzînd să păstrăm contactul direct dintre mîna și artificiala noastră. După cîteva lansări — chiar la scurtă distanță — vom fi decepționați, mai bine lăsăm momeala în voia valurilor și... asta nu-i nici o noutate. Care sînt cauzele?

Viciile ce grevează asupra dirijării independente a muștei se ascund în modificările echipamentului uzual astăzi, în varga scurtă, în sfoara lungă și grea. Varga nu mai posedă înălțimea suficientă pentru a domina apa. În prelungirea ei, sfoara îi menține vîrful aplecat în jos, pentru a asigura, cît de cît, un contact mai strîns cu momeala. Lungă dar voit îngreunată, porțiunea de sfoară eliberată atîrnă și tinde implicit să se așeze pe apă cît mai aproape de pescar, descriind în aer o burtă permanent încurbată, iremediabilă. În raport cu unghiul de înclinare al vergii, cu distanța aruncării și antrenarea ei în curent,

sfoara se interpune, pe cel puţin cîţiva metri, ca o piedică directă ce influenţează negativ manipularea muştei. Cunoaşteţi exemple ?

De cîte ori prospectăm cu artificiala zonele mai promiţătoare de pe malul opus, şuvoiul nu lasă muştei răgazul util, o smulge prea iute din locul ales. Încercînd să plasăm momeala într-un mic post de pîndă circumscris îndărătul unui bolovan şi încercînd s-o menţinem printre curenţi cu sensuri contrare, n-o să fim niciodată prea satisfăcuţi de reuşită... Mai mult chiar, depinzînd de strună şi sfoară, musca va pleca adesea într-o direcţie nedorită, cea pe care i-o impune legătura intermediară care poate reprezenta un adevărat balast antrenat, pe o apreciabilă porţiune de contact, de vitezele diverse ale apei. Toate aceste deficienţe se materializează permanent în rezultatele zilelor noastre de pescuit. Se pot oare contracara aceste inconveniente ? Dacă le analizăm mai atent perspectivele remedierii ar consta din : o muscă artificială care să opună apei un maximum de rezistenţă proprie şi o sfoară uşoară, mai scurtă, care se menţine în aer cu ajutorul unei vergi cît mai lungi. Teoretic aceste trei condiţii par esenţiale pentru a favoriza la maximum manevrarea momelii, impunînd însă un echipament şi un stil nou. Noutatea e doar aparentă, fiindcă ştiţi dumneavoastră... astfel conchidem că, pe rîurile noastre, felul în care pescuiau strămbunii noştri este cel mai indicat.

Să nu negăm brutal rezultatele unei judicioase experienţe multimilenare ! Căci de cîte ori nu ne-au impresionat capturile frumoase dobîndite de unul sau altul dintre acei pescari de munte, în straie albe, care ne-au creat unele complexe de inferioritate. Nu-i favoriza numai priceperea şi cunoaşterea perfectă a apei, fiindcă mai interveneau avantajele metodei lor ancestrale. Dacă ne gîndim mai bine şi trecem la aplicarea ei pe rîuri late pînă la 6—8 metri — caz aproape general în ţara noastră — nu vom mai putea afirma că tehnica impusă este învechită şi sculele anacronice. S-o reconsiderăm, reconstituind mai întîi cu sprijinul memoriei, felul în care un păstrăvar român traducea în faptă principiile tradiţiei străbune, transmise din generaţie în generaţie, de-a lungul apelor de munte.

Să recunoaştem că diferenţa, raportată la premisele clasice astăzi, enunţate de manuale, este apreciabilă : rolul primordial şi semnificativ revine mişcărilor imprimate muştei. Momeala artificială primeşte viaţă. Ea poate fi eficient dinamizată. Ea cade exact în locul ales, se menţine acolo după plac, se zbate tremurat pe lîngă mijlocul unui vîrtej, saltă şi recade pe linul bulboanei, se zbenguie firesc prin năvala şuvoiului, zboară lesne în susul rîului. Adică, mai pe scurt, acţionează cu succes într-un domeniu propriu. Această artificială nu mai ridică problema imitaţiei exacte. Se poate metamorfoza subtil în jocul unui Ecdyonurus, poate semui zborul fluturelui de burlău, poate deveni o muscă de piatră gata să-şi dea sufletul, într-o imitaţie sintetică care se bizuie pe acel principiu al redării aspectelor dinamice. Supusă ascultător impulsurilor variate, transmise conştient prin pumnul undiţarului, arhaica momeală artificială elimină astfel nefirescul alarmant, seduce prin mobilitatea sa vioaie acompaniată permanent de semnele secundare imprimate pe luciul apei. N-ar fi exclus ca peştele să fie aţiţat la un atac mai rapid, grăbindu-se să nu scape o pradă în permanentă deplasare şi mai greu de prins decît o insectă purtată la voia valurilor şi-a întîmplării. Prin prisma acestei optici atît de favorabile nouă — fără orgoliu inutil — se impune o perfecţionare a metodei strămoşeşti „modernizîndu-i" doar elementele componente, fără alterarea principiului fundamental.

Să insistăm asupra muştei, un tip particular neîntîlnit în cataloagele comerciale. Putem semnala o izolată apropiere, cea de Shrimp — burlău artificial al englezilor. Musca noastră se confecţionează original într-un montaj spaniol (altă rezonanţă arhaică...) dar, legate deci separat, fibrele sale se aranjează îndreptate înainte, peste ochiul cîrligului, adică exact invers în comparaţie cu modelele curente. Constituind un fel de pîlnie flexibilă — cu gura deschisă — împotriva apei, alcătuită într-o formă ideală pentru a opune un maxim de rezistenţă apei şi evoluînd saltant la tracţiune, această muscă se pretează minunat tehnicii autohtone. Penele — cărora ne-am deprins să le zicem „hackle" — provin în majoritatea cazurilor de la cocoşi bătrîni dintr-o rasă incertă ce se menţine încă pe alocuri, exclusiv datorită pescarilor. Aceştia susţin unanim că fibrele cele mai potrivite sînt cele „de şea", cele care se preling pe laturile spinării, lîngă baza de inserţie a cozii. Se pretinde ca ele să fie cît mai rigide, transparente în contralumină şi puternic reflectante, cu un cuvînt „sclipitoare", precum le definesc calităţile ţăranii noştri. În general coloritul acestor pene rare este un şocolatiu întunecat spre un fumuriu brun, răspîndit uniform ori însemnat cu pistrui mărunţi sau fine perlări într-o nuanţă mai deschisă pe fondul neomogen. Pentru o muscă se desprind cam 40—50 de fibre. Ele se leagă cu un

„Cetatea Colţului" (Retezat), după o litografie de Carol Popp de Szathmari, de prin 1840

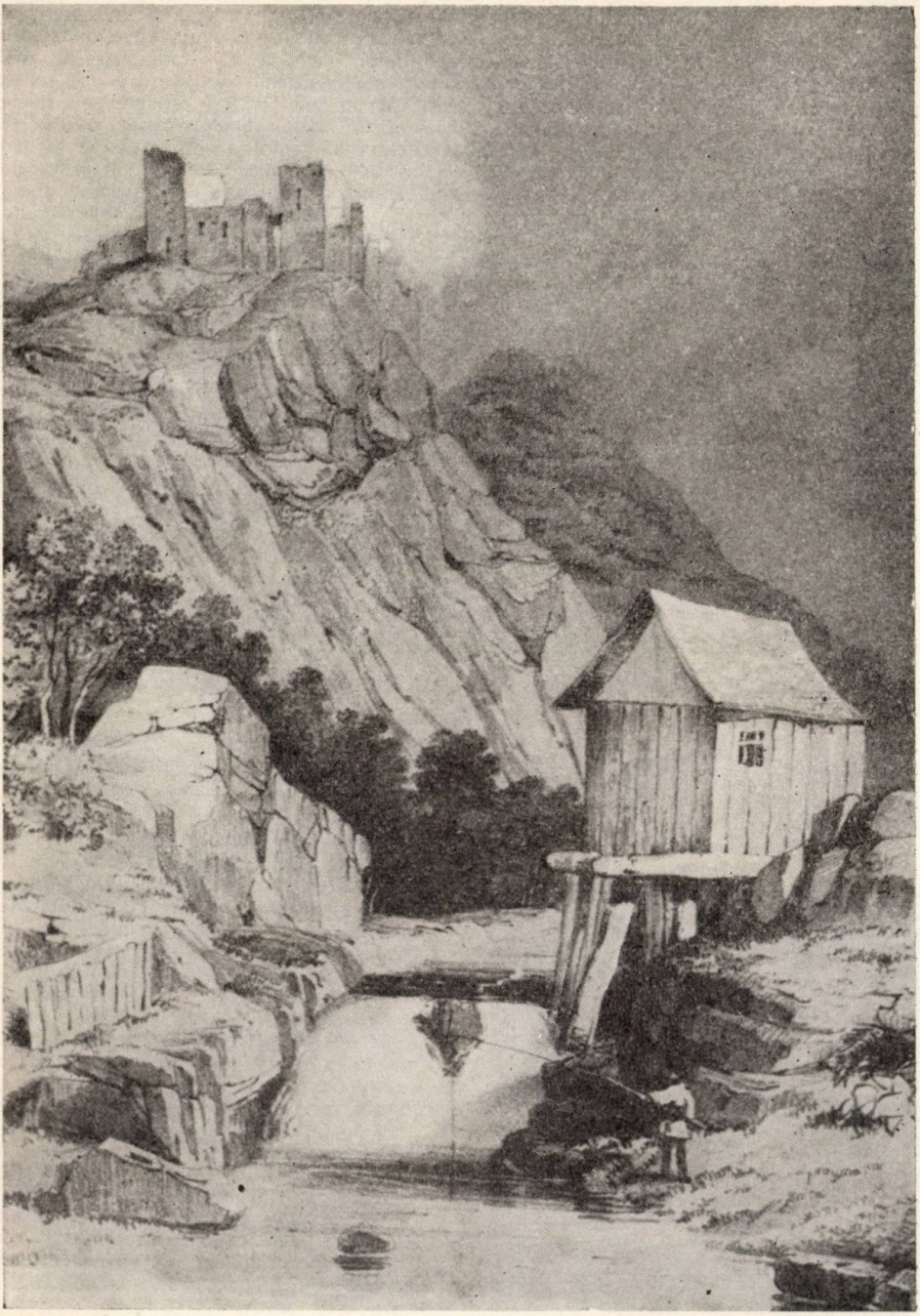

singur fir de aţă (acelaşi pentru montaj şi corp), fixîndu-se treptat şi circular, în lungimea utilă, pe tija cîrligului. Capital în această confecţionare funcţională este şi un nod anterior, prealabil, făcut imediat după ochi sau paletă. Volumul acestuia determină, prin gradaţia matisajului, oblicitatea obligatorie a fibrelor, cam la 45 grade faţă de axul longitudinal. Modelele pe care le posed au corpuri negre, cafenii, galbene sau roşii, unele fiind prevăzute cu un scurt păr de porc, folosit ca un spin, pentru reţinerea eventualei momeli naturale ce se trăgea cîteodată pe cîrlig. În afara penelor există variante la care se întrebuinţează peri din coama cîinilor ciobăneşti. Pentru documentare vă invităm să revedeţi „musca de Vîlsan", la pag. 113 din instructivul manual „În atelierul pescarului sportiv" de Liviu Banciu şi Al. Calmuschi. După afirmaţia autorilor : — „Riveranii apelor din regiunea Argeş pescuiesc aproape numai cu această muscă şi-ţi zîmbesc compătimitor cînd te văd cu alt fel de muşte. Rîul Doamnei, Vîlsanul şi Argeşul sînt ape foarte repezi, tumultuoase şi după cum se va vedea mai jos, folosirea acestei muşte în astfel de ape pare foarte indicată." (În continuare veţi găsi şi indicaţii mai amănunţite pentru confecţionare.) Din parte-mi vă rog să reţineţi esenţialul prezentelor rînduri, şi dacă vă atrag experienţele aduceţi-vă contribuţia personală la cunoştinţă publică. Apelaţi la foloasele unei lungi telescopice — modernă şi neobositoare — legînd musca prin intermediul unei strune subţiri de un monofil de nylon mai rigid (0,40—0,50) şi degajîndu-vă de orice balast inutil, căutaţi să descoperiţi dacă sub epitetul arhaic nu se ascund şi calităţi nebănuite. Exercitaţi un gen de pescuit pipăit fără a atinge apa cu firul, copiaţi eventual natura sau urmăriţi — la nevoie — tradiţionala pildă a unui undiţar riveran (la ureche : şi paznicii practică — tot la nevoie — metoda străveche...).

Recomandările noastre se adresează în special începătorilor dar, să fim înţeleşi, să nu încercăm să răsturnăm total bazele moderne ale pasiunii noastre comune. Fiindcă am moştenit şi un proverb, cel cu varza şi capra...

Dr. Stone FLY

ELEFANTUL ISTEŢ

ŞI DESPRE ELEFANT se spune că este un mamifer înzestrat cu inteligenţă. Aceasta ne-a dovedit-o în nenumărate rînduri puiul de elefant indian din grădina zoologică. El observă atent mişcările omului şi, nu o dată, a deschis cu trompa un zăvor destul de complicat ca sistem de funcţionare, sau execută comenzi pe care le învaţă cu multă uşurinţă de la îngrijitorul său. S-a pus problema să i se dea un medicament pe care însă elefantul refuza să-l primească. I s-a introdus atunci medicamentul în morcovi, hrana lui preferată. Aceştia i se dădeau din mînă, însă nu fiecare morcov avea în el medicamentul respectiv. Gustul deosebit de fin al animalului a sesizat imediat trucul. Şi atunci ce a făcut? Scotea cu trompa din gură fiecare morcov ce i se dădea şi, cu piciorul, îl sfărîma. Apoi din nou cu trompa îl mirosea. Dacă morcovul era curat, îl lua din nou şi îl înghiţea ; dacă era cel cu medicamentul, dintr-o lovitură de picior îl zdrobea făcîndu-l una cu pămîntul. Apoi îi arunca o privire furioasă îngrijitorului. Şi atunci, au trebuit căutate alte metode, dar pe care animalul nu întîrzia să le descopere. (D.R.)

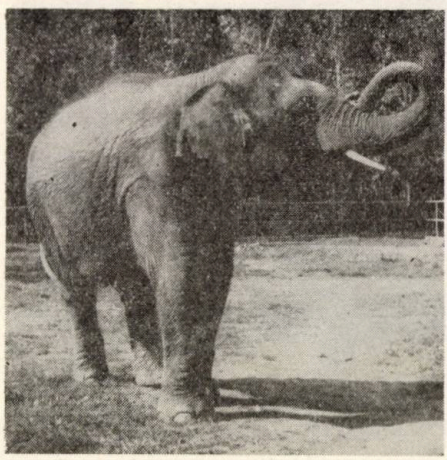

Foto : Nicolae Cristoveanu

FAZANUL: IERI, AZI, MÎINE

CĂ *Phasianus colchicus,* cu subspeciile sale, face parte din familia Phasianidae, ordinul Galliformes, clasa Aves, subîncrengătura **Tetrapoda, încrengătura** Vertebrata ş.a.m.d., interesează prea puţin.

Important este faptul că în 1980 vom avea în România, un milion de fazani. Poate şi mai mult... Dar să ne ferim să zicem invers ! Îl vom întîlni în toate tolbele vînătoreşti, cu sau fără coadă, după cum a fost crescut, după cum a fost vînat. Coada fazanului te dă întotdeauna de gol... Poate că atunci, în 1980, fazanii se vor putea cumpăra şi de la... hai să-i zicem „Aprozar" (că tot face parte din ordinul Galli), spre marea satisfacţie a musafirilor nevestelor de vînători.

Dar destul cu anticipaţia, să ne întoarcem la trecut. Nu cred că greşesc prea mult dacă afirm că fazanul a început să vadă Europa în jurul anului zero, poate puţin mai spre î.e.n., poate invers. Asta ca să ştim de unde pornim, să ne fixăm „în timp". În istorie, cîţiva ani în plus sau în minus contează mai puţin, cînd de multe ori timpul se măsoară în decenii, secole şi milenii. Dacă vrem să ne fixăm şi „în spaţiu", să ne aducem aminte de Imperiul Roman, al acelor timpuri. La mesele demne de Lucullus, printre limbile privighetorilor şi ale altor surate cu glas de cîntăreţe (poate de atunci a rămas şi „fiecare pasăre pe limba ei piere") la loc de cinste stătea şi fazanul. Pentru romani, această pasăre era mai nimerit să fie domestică. Nu le putem pretinde s-o fi vînat din zbor, cînd astăzi, cu armament modern, mulţi regretă că fa-

Foto : Nicolae Cristoveanu

zanul este o specie cît de cît sălbatică, care încă mai ştie să zboare.

De prin acele timpuri datează şi prima carte despre creşterea artificială a fazanului. Rutilius Taurus Emilius în „De re rustica" (cit. de Gh. Nedici în „Istoria vînătoarei") explică pe larg cum se pot creşte fazani cu ajutorul găinilor domestice. Hrana cea mai bună, consideră autorul, o reprezintă ouăle de furnici. Cînd ne gîndim că în a doua jumătate a sec. XX s-a renunţat complet, cu toată opoziţia „consacraţilor", la ouăle de furnici şi parţial la găinile domestice, ne dăm seama încă o dată ce înseamnă în istorie timpul.

Istoria merge înainte, Imperiul Roman decade, romanii trec, dar fazanii rămîn în majoritatea ţărilor apusene. Din izvoare scrise, aflăm că în secolul XV, în Transilvania iau fiinţă primele crescătorii de fazani. Nu este exclus ca ele să poată fi datate cu mult mai înaintea acelui secol. Referindu-se la sec. XVI, Alexandru Takats (cit. Gh. Nedici în „Istoria vînătoarei") arată că în Transilvania erau „atît de mulţi fazani sălbatici, încît s-ar fi putut găsi la masa fiecărui om, dacă ar fi fost prinşi". Nu acelaşi lucru se poate spune şi de mesele locuitorilor din Ţările Româneşti, nici la acea dată şi cu atît mai puţin mai tîrziu. Dacă fazaneriile din Transilvania se dezvoltă în continuare tot mai mult de-a lungul secolelor, fazanii sînt introduşi relativ recent în celelalte provincii. Primele fazanerii au fost construite cu puţin timp înaintea războiului mondial din 1916 (la Segarcea şi Periş). Războiul nu le cruţă. După război, în urma unirii cu Transilvania, crescătoriile de fazani din ţara noastră iau amploare atît ca număr, cît şi ca mărime. Gh. Nedici este cel care dă un suflu nou vînătorii, şi mai ales fazanerilor. Dînd exemplu personal, este cel care, imediat după primul război mondial, construieşte fazanerii model la Epureşti-Vlaşca, Slobozia şi Pustnicul-Ilfov, contribuind la răspîndirea fazanului şi în zona de sud-est a ţării. Dar nu numai atît. O somitate în materie de vînătoare Nedici pune la dispoziţia celor interesaţi cartea de răsunet „Ocrotirea vînatului mic", prima şi singura lucrare de mari proporţii, în care tratează pe larg problema creşterii artificiale (seminaturale) şi a colonizării fazanilor.

Prefacerile ultimilor ani ridică brusc problema creşterii fazanilor pe treaptă superioară. În anul 1965, se renunţă la străvechea hrană compusă din ouă de furnici şi se înlocuieşte cu hrana concentrată sub formă de făină. Se pare că, după ani de tergiversări, 1971 ne va aduce cu el şi un reviriment în problema hranei : construirea unei fabrici de hrană concentrată, granulată, pe sortimente, în funcţie de vîrstă. După ani de încercări perseverente, dar fără rezultate, în care s-a urmărit incubarea artificială a ouălor de fazan în aparate avicole, lipsite de fineţe, deceniul VII al sec. XX înseamnă şi introducerea aparatajului specializat pentru incubaţie şi creştere artificială. La început de fabricaţie italiană tip „Victoria", apoi de fabricaţie franceză, tip „La Nationale", ultimul complet automatizat, cu un randament mai mare, adaptat pentru creşterea seminaturală. Ultimul an al deceniului VII înseamnă şi dublarea capacităţii tuturor fazanerilor M.A.S. din ţară, ca şi punerea în funcţiune a fazanerei Păuşa, cu o capacitate de 2 000 găini de fazani, un „gigant" pentru România. Înseamnă şi începerea construcţiei unui alt „gigant" Gherghiţa. Dar înseamnă şi scepticism : „Ce vom face dom'le cu atît de mulţi fa-

zani ?" întreabă cei care nu se uită mai departe de vîrful nasului.

După un colectiv de autori din cadrul I.C.S.P.S., în lucrarea „Răspîndirea speciilor de vînat din R.P.R.", „fazanul apare pe o suprafață totală de circa 3.000.000 ha. cu un efectiv evaluat în jurul a 110.000 exemplare și densitate medie de 3 fazani pe 100 ha." Dar se referă la situația existentă în 1961. După date mai noi, în 1969 efectivul de fazani era de 62.000 exemplare, deci aproximativ 2 fazani pe 100 ha. Trei milioane de ha reprezintă suprafața pe care se găseau fazanii în 1961 și nu aceea pe care ar putea trăi fazanii în România, suprafață care, după părerea mea, ar fi de cel puțin trei ori mai mare.

Cîți vînători din cei 45.000 cîți numără A.G.V.P.S.-ul au vînat fazani ? Și dintre aceștia, cîți fazani au vînat fiecare ? Un exemplu : în anul 1965 s-au vînat 2.500 fazani, iar în 1969, 5.000 ! Cunoscînd bine această situație, A.G.V.P.S. propune colonizări repetate, pentru ca în 1980 să poată fi numărați un milion de fazani, iar recolta să poată fi de 300.000 exemplare. Un răspuns celor care se uită șașiu ! Dar un răspuns atît de optimist încît pare neverosimil pentru alții. Alți sceptici ! Dar de altă categorie... Aceștia se uită lung de pe treapta anului 1970 spre viitor și spun că nu prea văd în 1980 un milion de fazani.

Susțin că, timp de 9 ani, din 1960 pînă în 1969 s-au colonizat 90.000 fazani iar efectivul a crescut de la 110.000 cît era în 1961 la... 62.000 în 1969. Cu cît colonizăm mai mulți fazani, cu atît rămîn mai puțini spun ei. Ce paradox !?

Deceniul VII înseamnă și export masiv de fazani în mai multe țări apusene. S-au cerut și se cer atîția încît cu greu se pot satisface toate cererile. După cîte cunosc, cererile la export vor fi și mai mari în viitor. Dar scepticii susțin contrariul. După ei, fazanii produși în crescătoriile moderne, prevăzute cu aparataj de incubație și creștere, atît de mărime curentă (600 găini), cît și în „giganți" vor fi prea „artificiali" ca să poată fi cumpărați. Înțelegînd prin „artificiali" că nu vor avea coadă și că vor fi „îmbrăcați" mai sumar decît este decent. Există cu adevărat pericolul „indecenței" și azi este chiar prezent. Însă, aceasta este o problemă ce ține de metoda de creștere. Și nu aparatele sînt de vină dacă metoda de creștere se aseamănă cu aceea folosită în sectorul avicol pentru găinile domestice.

Valorificarea la export a fazanilor vii nu este însă singura formă de valorificare economică superioară. O altă metodă o reprezintă organizarea partidelor de vînătoare la fazani, pentru vînătorii străini. Iar rezultatele economice sînt comparabile cu cele obținute prin prima metodă, dacă nu și mai mari. Anul 1970 a însemnat un mare pas înainte și în această direcție, mai ales că cele două metode nu se exclud una pe alta. Ori cum nu posibilitățile de valorificare ne-au lipsit și ne lipsesc nouă...

Iată deci că fazanul nu este o specie oarecare, cum ar fi potîrnichea, dropia, spurcaciul... Fazanul este *Phasianus*, specie care ridică probleme și îndeamnă pe specialiști la discuții contradictorii. Este o specie despre care se scriu multe articole, pentru care se investesc anual sume de ordinul milioanelor. Anul 1970 intră în istoria vînătorii cu denumirea neoficială „anul fazanului", marcînd începutul drumului spre milionul propus. Unii, gîndindu-se la viitorul iepurilor și fazanilor, declară că a doua specie o va substitui pe cea dintîi în mintea vînătorilor. Vom asista probabil la o transformare. „Iepurari" vor mai fi ici sau colo, dar „făzănari" sau cine știe cum se vor numi, asta nu contează prea mult, se vor găsi peste tot.

Alții, mari gurmanzi desigur, și-au propus nici mai mult, nici mai puțin, decît să cerceteze modalitățile prin care greutatea fazanului se va mări pînă la dublu. Sau, cine știe, poate pînă la greutatea curcanului. În cercetare se întîmplă deseori să dai peste rezultate neașteptate, să cauți una și să descoperi altceva. Să tot mănînci dintr-un asemenea fazan. Mai ales că va fi și lesne de împușcat sau prins fiindcă, probabil, va zbura ceva mai rău decît o bătrînă găină de casă. Și ce poate fi mai bun decît un piept de fazan, pregătit după rețete proprii, în sos de vin și mirodenii, și iar stropit cu vin... Dar vă rog mult, nu înjosiți fazanul făcîndu-l ciorbă. Ar fi cea mai mare nedreptate ce i se poate face după moarte, pentru că fazanul este... fazan și nu poate protesta.

Că *Phasianus sp.* face parte din fam. Phasianidae ș.a.m.d... interesează prea puțin. Important este faptul că, în 1980, vom avea în România un milion de fazani. Poate și mai mult... Dar să ne ferim să spunem invers !

Constantin BĂLU

O NOUĂ SPECIE DE RĂPITOR CU BLANĂ

ÎN URMĂ CU ZECE ANI, un vînător de blănuri din Canada a capturat un animal cu blană încă neîntîlnit pînă atunci, făcînd parte din familia jderilor *(Mustelidae)*. Experţii au caracterizat animalul drept o „nurcă asemănătoare cu samurul", apărut acolo pe calea mutaţiei naturale, iar vînătorul l-a denumit „kojah". Un crescător de nurci din S.U.A. s-a interesat şi l-a găsit pe acel vînător, căruia i-a oferit o importantă sumă de bani, pentru furnizarea măcar a unei perechi din această specie, încă necunoscută nici în S.U.A. pînă atunci. Printr-o întîmplare fericită, vînătorul canadian a prins după cîtva timp şi o femelă de „kojah" şi perechea a fost expediată imediat în Statele Unite. Creşterea acestor animale în condiţii de captivitate a reuşit pe deplin. De curînd, la o licitaţie de blănuri a firmei Hudson Bay Company, a fost oferit primul lot de 5 000 piei de „kojah", care în privinţa calităţii şi frumuseţii au pus în umbră toate pieile considerate pînă atunci ca fiind cele mai frumoase piei de nurci. Cu toate valoroasele însuşiri ale „kojah"-ului, această specie n-a ajuns pînă în prezent să se bucure măcar de o descriere amănunţită, fără să mai vorbim de cercetări mai temeinice.

ÎN VĂZDUH

ERA ÎNTR-O DUMINICĂ de ianuarie. Ne întorceam de la o vînătoare de fazani în pădurea Dealul Bobului — Caracal, într-o remorcă trasă de un tractor. La circa 1 km depărtare de pădure, în văzduh, se desfăşura o luptă pe viaţă şi pe moarte. Un cocoşar era atacat, în volte largi, de un uliu păsărar.

La fiecare atac al răpitorului, pasărea lua înălţime, parînd astfel strînsoarea ghearelor închise mereu în gol. Zborul cocoşarului deasupra vehiculului nostru n-a încetinit frecvenţa atacurilor. Acrobaţii pline de graţie, înălţări şi frînger de zbor schimbau de fiecare dată tactica de apărare.

Pasărea nu avea scăpare ; oboseala începea să dea semne în bătaia aripilor. Un foc slobozit dintr-o puşcă n-a îndepărtat răpitorul şi atacul a devenit mai vehement. Un alt foc a frînt o aripă a acrobatului în văzduh. O dată cu el a căzut însă şi păsărica atinsă de o alică ce nu-i era destinată, şi datorită tangajului remorcii peste ogaşe.

Deznodămînt neprevăzut, plătit cu viaţa combatanţilor şi amărăciunea celor ce şi-au plecat tăcuţi ochii în cinstea vitejiei şi a stîngăciei. *(P.D.)*

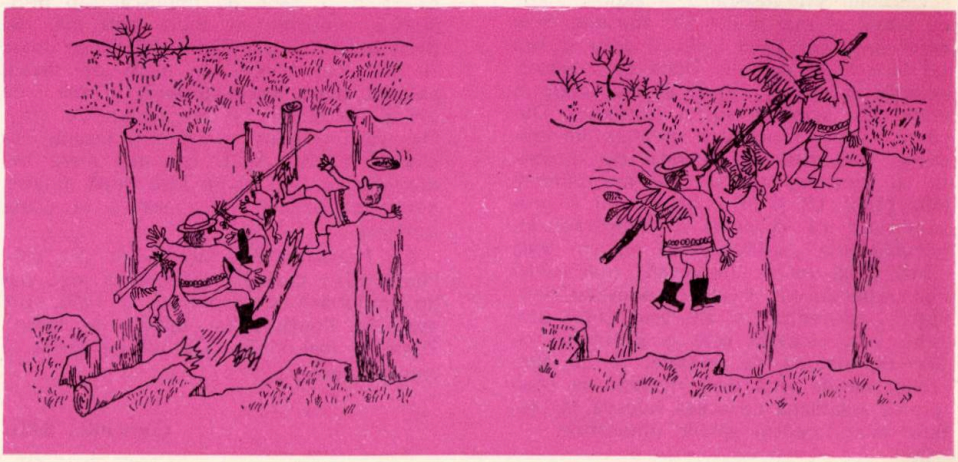

Concluzii interesante din cifre

CÎND ESTE VORBA de abundența de vînat, deci de creșterea valorii economice și de recreare a acestuia sau de raritatea unei specii oarecare, și în consecință, de necesitatea unor măsuri de ocrotire, aprecierile de „mult", „potrivit", „puțin", nu ne dau o imagine suficient de clară, de precisă. Ele sînt noțiuni relativ vagi. Cu totul altfel stau lucrurile dacă ne sprijinim pe cifre referitoare la efective și recolte, ambele puse în legătură cu suprafața ocupată de specia de vînat respectivă. În acest din urmă caz, baza de plecare este solidă. De acest din urmă procedeu ne vom folosi în rîndurile care urmează.

Datele centralizate pe întreaga țară arată că în anul 1967 au fost recoltați (vînați sau prinși vii, în vederea exportului) 250 000 iepuri. Este vorba de statistica oficială. Socotim însă că aceasta nu exprimă realitatea de pe teren, deoarece în afară de vînătorile organizate ale căror rezultate au fost prinse în statistică, se mai scoate din teren un număr apreciabil de iepuri, prin braconaj, dovadă fiind numărul de blănuri colectate prin D.C.A. Să admitem că recolta reală, anuală, ar fi de 400 000 iepuri. Față de aceasta, aceeași statistică ne arată că, în același an 1967, au fost vînate sau capturate 40 500 vulpi. Aceasta înseamnă că la 10 iepuri recoltați avem o vulpe vînată sau capturată. Dacă adăugăm faptul că doborîrea unei roșcovane cauzează vînătorului o bucurie echivalentă cu mai mulți urecheați, avem în față o imagine mai clară despre valoarea vînătorească a vulpii. Căutînd să ținem balanța dreaptă între vînatul nerăpitor și cel răpitor, deci intervenind cînd este nevoie pentru reducerea numărului dăunătorilor, să nu uităm că vulpea trebuie să fie, în primul rînd, obiect de vînătoare, iar nu de combatere și mai cu seamă nu cu capcane cu pedală. Substanțele toxice le excludem de la început.

Ursul, lupul și rîsul sînt specii de vînat relativ rare. În orice caz, mult mai rare decît cervidele și mai cu seamă decît iepurele. Se pune întrebarea : la cîte hectare de teren de vînătoare revine un exemplar din una din aceste specii ? Trebuie menționat însă că nu este vorba aici de așa-numitul „sector individual" pe care un animal sau o pereche și-l delimitează la începutul perioadei de reproducere și apoi îl apără cu strășnicie împotriva semenilor lui. Cum se știe, rostul teritoriului individual este de a asigura reproducerea, procurarea hranei pentru progenitură, cît și apărarea de dușmani a puilor pînă la completa lor independență. Fără această delimitare, s-ar putea întîmpla să se concentreze prea multe animale pe o suprafață oarecare, ceea ce ar duce la o criză de hrană.

În cele ce urmează, nu ne vom referi la sectorul individual, ci la suprafața de teren de vînătoare ce revine unui exemplar, în medie, pe țară, luînd în considerare suprafața de teren apță pentru specia

Vulpe pe cîmp (*foto* : Nicolae Cristoveanu)

respectivă şi efectivul ei la un moment dat. Dar să trecem la exemple.

Suprafaţa de pădure aptă pentru urs este apreciată la 2,8 milioane ha. În martie 1968, pe această suprafaţă, trăiau 4 600 urşi. Aşa arată lucrările de evaluare a efectivului. De la bun început trebuie arătat că stabilirea efectivului de urşi nu este un lucru uşor, deplasările sezonale în căutarea de hrană, precum şi felul de viaţă nocturn al acestui animal fiind cauze de erori. Dar acceptînd ca bună cifra de efectiv de 4 600, înseamnă că revine, în medie pe ţară, o suprafaţă de 600 ha pentru un urs. Dacă admitem drept efectiv optim un urs la 1000—2000 ha, înseamnă că, în prezent, acest mare animal din ordinul carnivorelor este mai numeros decît ar trebui. O reducere a efectivului se impune şi din cauza pagubelor pe care le cauzează turmelor de oi şi altor animale urcate la păşune în munţi, cît şi livezilor de pruni şi meri din apropierea pădurilor. Firește, densitatea nu este aceeaşi în tot cuprinsul ţării. Rărirea ar trebui să se opereze acolo unde densitatea şi pagubele sînt mai mari.

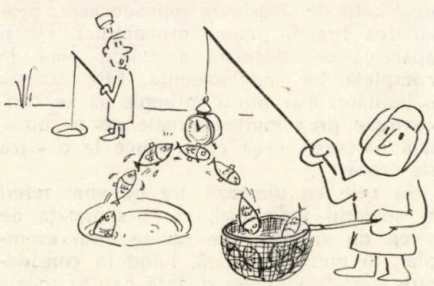

Problema lupului este cunoscută ceva mai bine. La un efectiv de 1 500 lupi în martie 1968 şi o suprafaţă de răspîndire a acestei specii de circa 4 milioane hectare, formată din păduri de dealuri şi munte, revine un lup la 2 600 ha. Aceasta este suprafaţa medie pe ţară, de pe care lupul îşi adună cantitatea de hrană de care are nevoie.

Dintre animalele răpitoare mari, rîsul are densitatea cea mai mică. Suprafaţa pe care este răspîndit este socotită a fi de circa 3 milioane hectare, iar efectivul, în martie 1968, de 835 indivizi. Aceasta înseamnă 3 600 ha pe cap de rîs sau un pătrat cu latura de 6 km. Iată întinderea de teren de pe care rîsul îşi adună cantitatea de hrană. Faţă de pagubele pe care le cauzează vînatului, îndeosebi căprioarei, socotim că efectivul actual nu trebuie depăşit. Poate că ar fi indicată chiar o reducere de 100—200 indivizi şi totuşi ar rămîne un efectiv suficient pentru ca această podoabă a Carpaţilor să nu dispară.

Pentru completare, arătăm aici că, în acelaşi an 1968, aveam un cerb la 83 ha şi un mistreţ la 210 ha pădure aptă pentru acest vînat. Dar la această din urmă specie, efectivul arătat în statistică (21 500) ni se pare exagerat.

Ing. V. COTTA

ÎŞI APĂRĂ CU STRĂŞNICIE APELE TERITORIALE

AZI, PSIHOLOGI, zoologi, ecologi, etologi şi alţi specialişti se ocupă cu cercetarea psihologiei evolutive şi comparate, cu comportamentul filogenetic şi ontogenetic al animalelor. Încă din antichitate, autori greci şi latini se ocupă de „sufletul muritor" al animalelor (Homer) sau de „sufletul umed" al necuvîntătoarelor (Heraclit). La rîndul său, Empedocle credea că simţirea, memoria şi activitatea spirituală sînt atribute ale tuturor fiinţelor vii. Enciclopedicul Aristotel se ocupă îndeosebi de cercetări în domeniul psihologiei animale, martoră stînd a sa *Historia Animalium* (VIII şi IX). În perioada Renaşterii, Montaigne se ocupă în „Eseuri" (Cartea a II-a, cap. XII) de spiritul animalelor. Cercetări de zoopsihologie întreprind mari naturalişti (Réaumur, Buffon, Cuvier, Lamark, Fabre, Lubbock, Darwin, Pavlov ş.a.)

Şi acum două exemple de comportament, de felul cum îşi apără animalele „apele teritoriale" :

Lebăda

O lebădă *(Cygnus olor)* care se face stăpînă pe o porţiune de lac, obişnuit cca 1 km, îşi veghează „teritoriul" cu străşnicie şi nimeni în afară de puii ei nu are voie să navigheze pe aria respectivă a lacului. Dacă din întîmplare se iveşte un adversar, un alt mascul, care depăşeşte „frontiera", stăpîna domeniului acvatic pleacă imediat în întîmpinare şi dacă musafirul nu se retrage la timp, urmează lupta.

Dintr-un astfel de duel, proprietara iese, de regulă, învingătoare, în timp ce învinsul e ţinut cu capul sub apă, pînă ce se îneacă.

Peştele luptător (Betta splendens)

Ca şi în cazul lebedei, învinsul nu este lăsat să iasă la suprafaţă ca să respire şi piere sufocat la fundul apei, ştiindu-se că respiraţia în mediul subacvatic, prin branhii, este cu totul insuficientă pe o durată mai lungă. În condiţii naturale învinsul dă bir cu fugiţii, şi-şi stabileşte „sediul" în altă parte, fiecare mascul definindu-şi teritoriul.

P. A. MIHĂILESCU

Legendă

Prin pădurea noastră n-au trăit
nici Scufiţe Roşii, nici bunice,
doar Lizuca într-o zi s-a rătăcit
şi-a luat-o-n braţele-i pitice

somnul cald, s-o treacă-n luminiş
unde drumul s-a-nvăţat să meargă
cu veveriţe-alături, pe furiş,
şi umbre-adînci cu-mbrăţişarea largă.

Pădurea noastră s-a-mblînzit de mult
la mese-ntinse de gonaşi pe iarbă,
cînd curge-artera vinului adult
şi-ncep în juru-i snoavele să fiarbă.

Iar dacă-n lac, la vreme de-asfinţit,
se face apa roşie din albă,
e c-un haiduc, prin veacuri, a iubit
şi l-a vîndut ibovnica pe-o salbă...

Andrei CIURUNGA

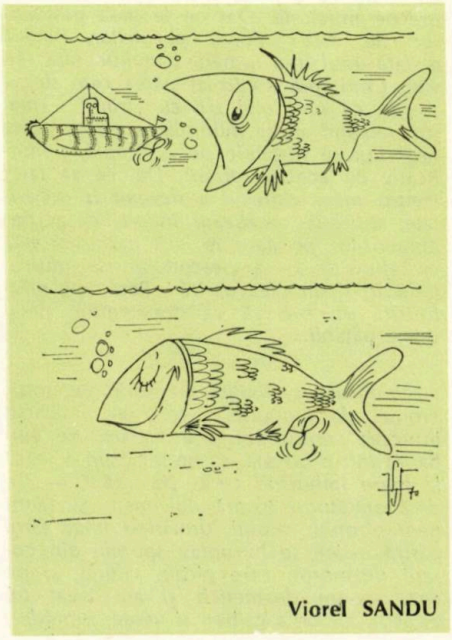

Viorel SANDU

Muscă, musculița mea...

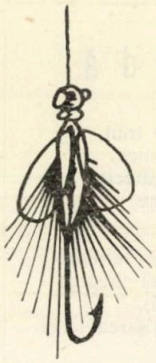

OR FI ELE, pe semne, ticuri — adevărul e greu să-l recunoști — niscaiva simptome de vîrstă... Zău, nu știu cum, dar am deprins o meteahnă. Cînd treaba nu merge deloc, tot holbîndu-mă la apă, mă pun pe cîntat, improvizînd pe o melodie oltenească :

Muscă, musculița mea,
Eu te vreau, păstrăvii ba,
Trilili și tralala...

Și cînt nu glumă, că pe la noi s-au cam rărit păstrăvii cu droaia pescarilor. În societate cînt în gînd — să nu-și rîdă alții de mine. Solitar îi dau drumul fortissimo, cu toate că știu că n-am nici voce, nici ureche muzicală. Dar ce le pasă păstrăvilor de asta? Poate paznicilor, fiindcă o dată unul m-a urmărit bănuitor, fără să-l văd. Cînd m-a controlat părea cam dezorientat că nu-i mai zic cu „trilili"... (mai știi, relatînd altora întîmplarea s-ar fi putut să-și fluture degetele pe la tîmplă, semnificativ cu același refren). Da, ce să fac? Pentru mine cîntecul a devenit o necesitate, expresia canalizării îndoielilor și nedumeririlor pe care le iscă pasiunea asta — afurisită — a pescuitului cu musca. Judecați și dumneavoastră! Pornit pe mărturisiri, eu n-o să vă destăinuiesc decît unele pățanii...

* * *

Dimineață zgribulită de vară, cu rouă. Promenada timpurie a fost un desăvîrșit insucces pentru noi și artificiale. Ne cuibărim într-o poiană, să ne încălzim o leacă la soare îmbucînd ceva. „Ia uită!" — indică arătătorul tovarășului meu. Și rămînem pironiți locului, urmărind lîngă țărm păstrăvi care se înfruptau spornic din cosașii dezmorțiți care picau, sălțînd, și pe apă. Ne-am dezmeticit și am legat un muscoi, cu ceva galben și verde, bîțîindu-l printre firele de iarbă. Și tot pe lîngă ierburi am dat, gonind din poiană în poiană, pînă ce ne-a oprit amiaza. Toți peștii aveau stomacul doldora de cosași. Dar, să știți că n-am izbutit să repetăm performanța, la următoarea ieșire, deși ne înarmasem cu splendizi cosași din pene de peruși. Trecuse trufandaua de sezon?

* * *

Remarc un păstrăv ieșind de sub piatră să culeagă, dintr-un vîrtej mititel, fluturași de burlău. Nicicum nu-mi putea pune musca — o clipită măcar — pe locul cît palma. Nici nu cădea, că o smucea deja șuvoiul... Pînă ce mi-a venit ideea să lansez struna peste bolovan, s-o trag să se lipească de piatră pentru ca musca să atîrne slobod, zbenguindu-se în vîrtej. Păstrăvul nu s-a lăsat rugat! Am citit că sfoara poate fi reașezată în buclă printr-o fină smulgere amonte a vergii. Sînt și aruncări „parașutate", țintind sus și lăsînd sfoara să cadă lejer, șerpuind. Cam așa se cîștigă cele cîteva momente pentru reținerea artificialei în loc. Mai știu un muscar care bombardează stîncile, preîntîmpinînd spargerea cîrligului printr-o decălire studiată. În felul lui poate scoate peștii acolo unde noi... și cîte nu se mai pot oare?

* * *

Pe un lac de baraj ne muncim zadarnic să obținem o singură mușcătură la toate nălucile noastre. Apa venise umflată peste noapte, mare și tulbure. Aproape de amurg zărim, din întîmplare, cercuri de muscărit lîngă buza unui brîu de pipirig, într-un ungher izolat ce comunica printr-un canal. Se adunaseră peștii la apă scundă, mai limpezită, pe lîngă mal, unde mai reușeau să vadă ceva. Apa era mică, distanța mare, cam 60 de metri. M. lansează ca la concursuri și recuperează năluca într-o alură rapidă care înscrie pe suprafață un V. Alt V apare, o urmărește și, din cîteva încercări, prietenul meu scoate niște curcubei zdraveni. Numai o dată am izbutit să reeditățm isprava, în ciuda axiomei : păstrăvii refuză nălucile în vreme ce muscăresc. Dar, de atunci nu mai ținem cont de așazisele rînduieli stabile în tabieturile păstrăvești. De ce să crezi orbește în toate cele, fără să le verifici?

* * *

Odată, pe Frumoasa, la podul Tărtărăului. Una cu un păstrăvel. Prins în două

rînduri şi eliberat ca subdimensional, sărea totuşi zilnic la muşte, fără a le apuca însă. Aşa, ca-n joacă. La fiece ieşire cu familia eram îndemînat : „la vezi ce zice „semnalul", trag astăzi peştii ?" Şi „semnalul" îşi făcea inconştient, dar conştiincios, datoria !

* * *

Un tînăr, novice se vede, mă acostează furios. Furios pe un lipan, nu pe mine. Are lipanul aproape, sub ochi, „la botul cizmei" şi-i serveşte mereu atl fel de mîncare de muşte, dintr-o cutie ticsită. Lipanul suie uneori, ba şi saltă, dar nu acceptă decît muşte adevărate. Îl povăţuiesc pe tînărul confrate să-ncerce o şmecherie, adică să aştepte liniştit... Apoi să-şi ţină muştele la cîteva degete deasupra apei, la văzul lipanului. Şi, cînd i-oi spune eu, să le coboare reţinut tot mai aproape de valuri. I-am observat pe amîndoi : enervîndu-se... Sufla o boare ce balansa muştele încoace şi încolo, cînd mai aproape de lipan, cînd mai departe şi peştele dădea semne de atîţare crescîndă, deplasîndu-se lateral, desfăşurînd aripioarele, zvîcnind în sus... De îndată ce musca finală a mîngîiat apa, lipanul a ţîşnit în salt înverşunat. Dar l-a săltat mai sus, sîşiindu-i buza, smucitura furibundă a tînărului dezlănţuit.

* * *

Cică, ajungînd pe o vale necunoscută, să cercetezi mai întîi văzduhul şi să dai cu mîinile prin aer, să prinzi muştele locului acela. Nu de alta, dar asta ar fi cea mai nimerită procedură pentru a soluţiona dilema artificialelor, fără a-ţi sîcîi peste măsură puterile şi răbdarea de care mai dispui. Tot comentînd noi subiectul, la un pahar de vorbă în lungi seri de iarnă, am ajuns la pariu. Anume : eu afirmam sus şi tare că pot prinde păstrăvi tot anul, cu orice muscă de mărime potrivită ; în timp ce tovarăşii mei se ridicau împotrivă-mi. Le-am zis să scornească ei două muşte fantezie şi tot sezonul numai cu ele o să dau şi de n-or avea succes năsocirile lor, mă declar, public, învins...

Iarna următoare doar prietenii mei erau obligaţi să procure sticla de „Cabernet", pentru a mai însufleţi taifasul de sîmbătă seara, asta fiindcă ei pierduseră rămăşagul. Ba mai mult ! Eram invitat să le meşteresc şi lor muşte, şi muşte „d-alea pariu"... Una era — chiar şi cu numele — în concordanţă cu vinul nostru rubiniu. Cealaltă „fandaxie" avea trup bondoc cu inel de bondar — „că ăsta-i înţeapă !" — şi pană liliachie. Quod erat demonstrandum !

Pagina de titlu din „The Art of Angling" de Richard Brookes

Şi una auzită. Păţania unui foarte sincer, acum foarte bătrîn amic, pe una din renumitele văi cu lipani. „Mai mari nu sînt ?" — a întrebat el paznicul. „Ehehei, cum să nu fie ! Iaca-n dosul cantonului

locuieşte Stan-Păţitul." S-a mirat grozav, prietenul meu, întrezărind mîndreţe de lipan în dornă. Cum stătea, netemător de bipedele cu vargă, l-a încercat amicul, tare migălos de felul lui, cu perseverenţă drăcească. Paznicul i-a dat pace, lămurindu-l în fine: „De, ăsta-i Stan-Păţitul. L-au momit şi cu rîmă, şi pe tulbure, şi pe limpede, şi cu... şi pe..., o fi păţit el ceva, că numai el ştie ce ştie."

Prietenul meu n-a mai dormit noaptea... A doua zi „Stan-Păţitul" atîrna la cîntar: peste un kil şi jumate. Procedase logic prietenul. A reconstituit — frămîntîndu-şi aşternutul şi mintea — toate eventualităţile, filozofînd că lipanul ar putea mirosi înşelătoria după anume semne: ori că vede struna, ori că vede pescarii, ori că... El s-a tîrît pe brînci şi a ţintit nevăzut şi pedant, aşezînd artificiala ca fulgul, exact la 20 de centimetri amonte de botul peştelui. Alesese din bogata-i colecţie o minusculă capodoperă Hardy, o unsese cu puţin şoric şi-o legase de cea mai fină strună. Nu ştiu ce-o fi mirosit Stan-lipanul dar cu asemenea strategie străină nu era păţit!

* * *

Început de sezon, înscăunat pe urmele unei ierni păcătoase. Riul vijelios, rece ca gheaţa. Păstrăvii ca după post, subţiri cît ţîrii. B. mă descoperă, transpirat de căutări şi cere gîfîind: „Mai dă-mi un mărţişor!". Îl pricopsesc cu două artificiale, dintr-un model inventat de mine şi plictisul iernii. B. le înnoadă pe amîndouă, una la capătul strunei şi alta la săltătoare. Seara: „Măi al naibii, nu ştiu ce-au avut peştii astăzi, parcă nici n-au văzut săltătoarea şi doar exact aceeaşi muscă era!"

Peste două săptămîni B. radiază: „De necrezut! Cînd te gîndeşti cît ne chinuim noi să distingem muştele... Măi, ai naibii ochi au peştii ăştia, le-am experimentat puterea văzului, fantastic!!! Am inversat muştele şi, azi, aproape exclusiv la săltătoare s-au dat!" Sigur, dar... dar nici chiar aşa. Întîi, sleiţi, păstrăvii apucau doar sub apă. Apoi, întremîndu-se şi împlinindu-se la trup, săreau voinicеşte. Interpretări şi... interpretări... fiindcă o dată cu încălzirea vremii începuseră să mişune şi gîzele. Cu două săptămîni în urmă peştii abia culeseseră ceva burlăi cu pietricele.

* * *

O zi de neuitată toamnă, la lipani: tot unul şi unul şi toţi la aceeaşi artificială — una vişinie cu puf rar — cu toate că aveau de unde alege. Folosim aceeaşi strună şi ziua următoare: muşcături anemice, fără să marcheze o preferinţă. Peste alte zile: lipanii par înnebuniţi după furnica roşie. Şi apoi: selectează o artificială pricăjită, cu trup globulos de păun, cu un fleac de beteală şi ceva pană neagră... De ce oare? Eu nu ştiu, dar poate să ştiţi dumneavoastră.

* * *

Asta-i tot. Dacă poftiţi să auziţi şi alte poveşti, căutaţi-mă la pescuit. Am cizme verzi, haine verzi, pălărie verde şi o vargă, dar n-o să mă confundaţi cu alţii... Drept semne particulare:

„Muscă, musculiţa mea...".

Al dumneavoastră,
M. U. SCĂRESCU

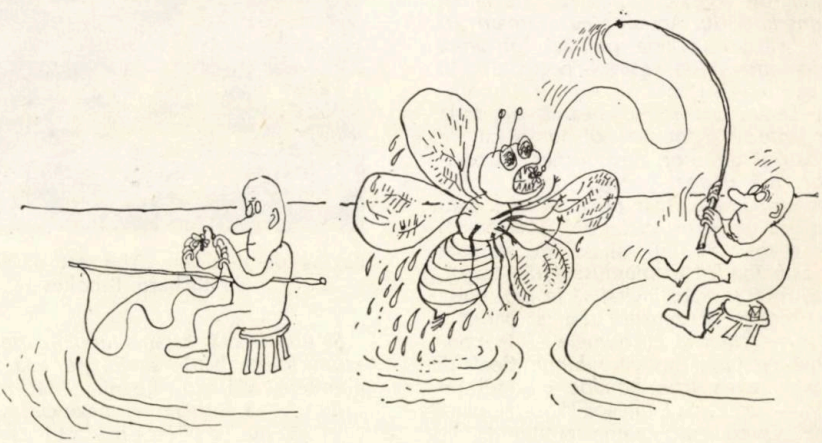

O BOALĂ A CÎINILOR DE VÎNĂTOARE

SÎNT MULȚI VÎNĂTORI — unii chiar dintre prietenii și cunoscuții mei — care, după ce o dată sau de mai multe ori, și-au pierdut timpuriu cîinele, acel util și necesar tovarăș de vînătoare, s-au dat bătuți, au renunțat la vînătoarea sportivă și corectă, posibilă numai în compania unui bun cîine de vînătoare. Este îndeobște cunoscut faptul că majoritatea pierderilor la cîinii de vînătoare o dau cei contaminați de jigodie, boală care seceră peste 50% din exemplarele bolnave, în special tineret și care face obiectul rîndurilor de față.

Jigodia, numită și Boala lui Carrèe, este o boală infecto-contagioasă acută, specifică cîinelui, produsă de un virus. Apare frecvent la cîinii tineri, în vîrstă de pînă la 2 ani, mai rar la cei între 2—4 ani și foarte rar la cîinii bătrîni. Frecvența îmbolnăvirilor este foarte mare la cățeii înțărcați, în vîrstă de 2—4 luni. Această frecvență crește și în funcție de puritatea rasei, cîinii de vînătoare de rasă pură fiind mai sensibili la virusul jigodiei.

Contaminarea se produce fie direct, prin contactul unui cîine sănătos cu unul bolnav, fie indirect, prin intermediul omului, al animalelor, al diverselor obiecte cu care a venit în contact animalul bolnav de jigodie. Declanșarea bolii este ajutată de unii factori care slăbesc organismul și-i micșorează rezistența față de boală, ca: frigul, umezeala, aglomerările de animale, hrănirea incompletă, nevariată și lipsită de vitamine, înțărcarea bruscă a cățeilor, adăpostirea necorespunzătoare, schimbarea bruscă a modului de trai și altele.

Perioada de incubație, adică de apariție a bolii din momentul infectării cu virusul jigodiei, este de 3—21 zile. Ca simptome specifice sînt următoarele: cîinele este trist, are frisoane, nu mănîncă, vomită des, caută locurile izolate și călduroase. Temperatura corporală depășește 40°C, mucoasele îi sînt injectate (roșii), are dureri de cap (scutură din urechi) și fotofobie (ține ochii aproape închiși). După cîteva zile de boală, timp în care a apărut o înșelătoare îmbunătățire a stării generale, boala se agravează, temperatura crește, botul îi devine fierbinte și uscat, la ochi îi apare o secreție seroasă, care devine mai tîrziu mucopurulentă, iar din nări i se scurge un lichid seros și apoi mucopurulent. Cîinele respiră greu, dispneic și sforăie. Este neliniștit, se scarpină cu labele la nas și strănută. Are părul fără luciu, zburlit și murdar. Animalul înghite greu, are o tuse uscată și dureroasă. Inima îi bate puternic, accelerat. Boala poate fi însoțită de o serie de complicații localizate la aparatul digestiv, piele, aparatul respirator, sistemul nervos etc. Evoluția jigodiei durează de la 7 zile la 35—42 zile. Cîinele care a trecut prin boală, elimină prin urină, timp de 3 luni, virusul jigodiei, iar lichidul cefalorahidian, la exemplarele cu forme nervoase cronice, conține virusul și după un an și jumătate.

Tratament specific contra jigodiei nu există pînă în prezent. Totuși, numai sub supravegherea unui medic veterinar se pot obține bune rezultate, în primele zile de boală. Tratamentul trebuie asociat cu acțiunea de întărire a organismului animalului respectiv, susținerea inimii acestuia și impulsionarea eliminării otrăvurilor din organism. De asemenea, în funcție de complicația apărută, se impune și aplicarea tratamentului respectiv.

După cum am mai arătat însă, pe lîngă mortalitatea mare care o cauzează jigodia, la exemplarele rămase în viață boala lasă anumite afecțiuni cronice care, practic, nu permit utilizarea cîinelui la vînătoare sau scad simțitor randamentul acestuia, cum ar fi: pierderea simțului olfactiv, paralizia parțială a organelor locomotorii, diferite ticuri nervoase etc. În asemenea cazuri, vînătorul care s-a atașat de cîinele crescut cu trudă și sacrificii materiale, nu se îndură să-l împuște, pentru a-l scăpa de chinuri și pentru a-și putea crește un alt cîine de vînătoare. El este pus în postura vînătorului care trebuie să apeleze la ajutorul altui vînător care are cîine, cu care să vîneze împreună. De cele mai multe ori, vînătorii ai căror cîini au murit sau au devenit inutilibazili în urma jigodiei, nu mai au curajul să crească alt cîine de vînătoare. Aceasta fiind situația, este lesne de înțeles că lupta eficace împotriva jigodiei se poate duce în primul rînd prin acțiunea de prevenire a acesteia. Avînd la îndemînă literatura de specialitate, cît și experiență

personală îndelungată, recomand aplicarea următoarelor măsuri practice pentru prevenirea jigodiei :

1. Întreţinerea şi hrănirea cîinelui să se facă în mod corespunzător, conform cerinţelor organismului acestuia, în sensul de a i se asigura un adăpost bun, multă mişcare, hrană completă şi variată.

2. La o căţea care a fătat să nu se lase pentru creştere un număr mai mare de 4 căţei. În caz contrar, căţeii nu se dezvoltă normal şi nu li se asigură rezistenţa naturală necesară împotriva îmbolnăvirii.

3. Înţărcarea căţeilor să se facă la minimum 2 luni şi numai în mod treptat, în decurs de cca. 10 zile.

4. Să se acorde atenţia cuvenită paraziţilor intestinali la căţei şi tineret, efectuînd dehelmintizări periodice obligatorii.

5. Evitarea fătărilor de iarnă, deoarece căţeii nu pot beneficia de suficient soare, aer şi lumină, ca atare suferă modul de dezvoltare şi, implicit, scade rezistenţa acestora faţă de jigodie şi alte boli.

6. Evitarea producerii de căţei de la cîinii de vînătoare a căror rezistenţă a fost slăbită de jigodia prin care au trecut, sau de consangvitatea dusă la exces.

7. Vaccinarea căţeilor de $2^1/_2$—3 luni cu vaccin antijigodios, care le asigură o imunitate pe timp de 8—10 luni.

Prin aplicarea şi respectarea acestor recomandări, foarte importante, vînătorii iubitori de cîini de vînătoare vor putea creşte şi menţine exemplare sănătoase, în scopul utilizării lor la vînătoarea cu adevărat sportivă şi corectă, aceea cu ajutorul cîinelui de vînătoare.

Ing. N. N. STRĂVOIU

DEPLASĂRILE LIŞIŢELOR

În Anglia, o staţiune ornitologică a stabilit următoarele date interesante în legătură cu lişiţele : o lişiţă inelată în 1964 la Rochester (statul New-York) a fost împuşcată în aprilie (!) 1969, în Danemarca. O altă lişiţă, inelată ca pui în Maidstone (comitatul Kent-Anglia) şi lăsată liberă în ianuarie 1965, a fost împuşcată în aprilie 1968, în apropiere de Oslo (Norvegia).

RECORDUL LONGEVITĂŢII LA RAŢELE SĂLBATICE

Pînă în anul trecut, recordul longevităţii la raţele sălbatice fusese cel stabilit în 1962, cînd în U.R.S.S. a fost împuşcată o raţă inelată, ca pui, cu 20 de ani şi două luni în urmă.

La 19 septembrie 1969 în apropierea localităţii Alstad (Suedia), a fost împuşcată o raţă care fusese inelată, ca pui, la 16 iunie 1946, lîngă Hogsby (Suedia). Aceasta avea deci vîrsta de 23 de ani şi trei luni, ceea ce constituie un record de longevitate.

CEL MAI MARE PĂSTRĂV AL VEACULUI

...a fost pescuit recent, în lacul Leman (Elveţia) : 19,200 kg greutate, 1,11 m lungime şi 70 cm circumferinţă. Captura record a secolului trecut a fost un păstrăv de 20 kg greutate şi 1,31 m lungime, prins în 1843, dar naturalizat în mod necorespunzător, acesta nu s-a păstrat.

SÎNT PREA MARI CA SĂ FIE OCROTIŢI

Revista „Fisch und Fang" (Hamburg — R. F. a Germaniei) a publicat, recent, dispoziţiile regionale cu privire la practicarea pescuitului în Bavaria Inferioară, dispoziţii valabile pînă în anul 1978. Printre altele, aceste dispoziţii prevăd că ştiuca de peste 70 cm lungime nu se bucură de nici o perioadă de ocrotire ; de asemenea, nici păstrăvul care măsoară peste 45 cm lungime. Apoi, fără permis special se poate pescui la anghilă pînă la miezul nopţii..

NĂDIREA... şi cîte ceva din chichiţele ei

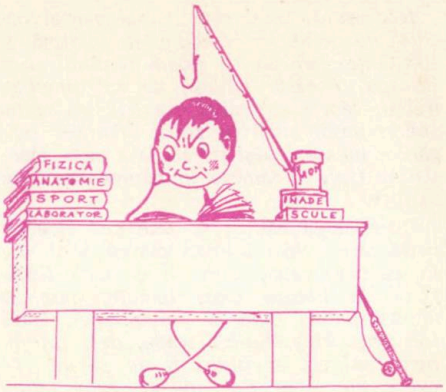

PESCUITUL SPORTIV staţionar este cvasisinonim cu pescuitul la vad, adică cu pescuitul la un loc anume ales, organizat şi pregătit de pescarul care nu doreşte să facă doar artă pentru artă, ci să pescuiască pentru a prinde peşte. Nu vom insista nici asupra alegerii locului, nici asupra organizării lui. Pescarii flotanţi, spre deosebire de cei localnici, nu prea au şanse să găsească liber un loc dinainte ales şi pregătit. De aceea este recomandabil să-şi aleagă şi să-şi pregătească mai multe vaduri. Cunoaşterea apei şi a biologiei peştilor este de mare folos în alegerea vadurilor care trebuie să fie în apropierea locurilor obişnuite de cantonare a peştilor în funcţie de specie şi anotimp, ştiind că în orice sezon peştii caută zonele ce le oferă condiţii optime de viaţă: temperatură şi oxigenarea apei, hrană şi adăpost, curent etc. Unde nu se află vegetaţie, prundiş, bolovani sau alte obstacole, nu se va afla nici peşte, decît poate în trecere. Uneori pescarul va fi obligat să-şi organizeze vadul curăţindu-l de obstacolele care-l stînjenesc la pescuit şi îi produc agăţări. Această treabă va fi făcută fără a schimba prea mult aspectul locului, cu care peştii au fost obişnuiţi.

Vadul o dată ales, trebuie pregătit, adică trebuie atraşi la locul de pescuit cît mai mulţi peşti din zonele apropiate în apele fără curent, şi din larg şi mai ales din aval în apele curgătoare. Simpla prezenţă a unui număr mare de indivizi la un loc constituie la peşti un stimul pentru căutarea hranei, pe care ajung chiar să şi-o dispute. Pregătirea vadului se face prin nădire, adică prin lansarea în apă a unor elemente şi produse sapide, plăcute peştilor, ce se pot răspîndi, desagrega sau dilua mai mult sau mai puţin repede, în funcţie de consistenţa pe care le-am dat-o prin comprimare în mîini şi de substanţele pe care le-am folosit ca liant sau ca lest.

Rolul nadei este multiplu.

Să obişnuiască peştii să-şi caute hrana într-un anumit loc nădind timp îndelungat (cel puţin 5—6 zile) vadul. Să obişnuiască peştii cu un anumit fel de hrană care va fi folosită ulterior ca momeală pe cîrlig (grîu porumb, cînepă, etc.). Să obişnuiască peştii cu prezenţa omului, legînd această prezenţă de abundenţa unei hrane venite zilnic la aceeaşi oră, de regulă puţin înainte de căderea serii.

Acest fel de nădire se numeşte nădire de bază, de obişnuire, sau prealabilă.

Dacă nu avem posibilitatea efectuării unei nădiri de bază, ne vom mulţumi cu o nădire imediată, pe care o facem de îndată ce am sosit la locul de pescuit şi am ales vadul. Această nădire se cheamă nădire de apel şi o facem chiar dacă vadul a fost nădit prealabil. Rolul ei este evident acela de a chema, de a atrage peştii aflaţi în aval sau în apropiere şi de a-i reţine pe cei ce trec prin zona nădită.

Nădirea de apel nu este suficientă pentru durata unei şedinţe de pescuit. Ea trebuie reînnoită din timp în timp şi în mod discret, în funcţie de frecvenţa muşcăturilor, prin aşa-numita nădire de întreţinere.

În fine, pentru a stimula la maximum activitatea de căutare şi disputare a hranei între peştii adunaţi la vad se procedează la o permanentă nădire de excitaţie.

Modul de efectuare a nădirii diferă după rolul ei.

Nădirea de bază se face prin bulgări compacţi de nadă amestecată cu lut sau cu pămînt de muşuroi. Aceşti bulgări, de mărimea unei portocale bune, trebuie să ajungă la fundul apei în dreptul pescarului. În ape curgătoare se va ţine seama de viteza curentului şi se va efectua în spre larg, pînă la 12—15 m, un fel de baraj cu rolul de a atrage peştii spre zona de maximă nădire situată la 8—10 m de mal. Nădirea prealabilă sau de bază este deci o nădire de fund. În ape fără curent nu se foloseşte ca liant şi ca lest pămîntul.

Nădirea de apel este numai parțial nădire de fund. Ea trebuie să conțină și substanțe care să se poată răspîndi ușor în apă. Această nădire, cu rol imediat, trebuie făcută cu multă discreție, ca să nu sperie peștii aflați în zonă. Mărimea bulgărilor nu va depăși pe aceea a unor mandarine (spre a rămîne în raionul fructelor exotice).

Întreținerea nădirii se face cu aceeași nadă care a fost folosită pentru apel, dar în cantități mici, cam cît o nucă (indigenă) la fiecare cinci minute, care să ajungă parțial pînă la fundul apei. Dacă frecvența mușcăturilor scade, deși întreținem nădirea, ar putea fi un semn că avem un exces de nădire care satură peștii.

Nădirea de excitație se face permanent, dar cu multă zgîrcenie, aruncînd la fiecare lansare a undiței cam atîta nadă cît prindem între trei degete, sau 2—3 viermuși ori grăunțe. După cum se vede, nădirea de excitație este destinată cu precădere obleților.

Elementele și produsele folosite la pregătirea nadei sînt foarte variate și trebuie să ținem seama totdeauna de cele cu care peștii au fost obișnuiți de pescari. În afară de viermușii, de larvele de chironomide și de rîmele pe care le adăugăm ca elemente vii în ultimul moment, folosim tot felul de produse vegetale, făinoase sau oleaginoase sub formă de grăunțe, de făină sau semifabricate : porumb, floarea soarelui, grîu, cînepă, orez, secară, orz, cartofi, fasole etc.

În general grăunțele se folosesc fierte. Dacă le folosim măcinate nada se prepară amestecînd între ele toate produsele, uscate, apoi adăugînd treptat apă și amestecînd pînă obținem un conglomerat care nu se lipește de mînă, dar a cărui consistență putem să o reglăm prin presare în așa fel încît să poată ajunge la fund sau să se desfacă în timpul scufundării, ori să formeze la primul contact cu apa o tulbureală alburie care atrage în special obleții.

Pentru nada specifică de bază folosim cam 60% oleaginoase și 40% făinoase, inversînd raportul pentru nada de apel și de întreținere.

Un liant foarte bun și eficient prin sine îl constitue pîinea veche, înmuiată în apă, și foarte bine stoarsă. Tot ca liant bun și activ poate fi folosit cartoful fiert.

Ca adausuri pentru nada de întreținere, și mai ales pentru cea de excitație, praful de lapte, daphniile uscate, fulgii de orez. Nisipul fin alb poate fi folosit și el, cu mult succes, pentru nada de excitație la pescuitul obletului.

În concluzie, dacă se poate trage vreuna, nădirea este o treabă și ușoară și grea, care se învață numai din practică. Nade secrete nu există. Sau sînt toate. Cu observația că seamănă între ele ca surorile gemene adevărate.

Liviu BANCIU

Vis vînătoresc

BĂRBATUL A CĂRUI APROPIERE ne tulburase s-a oprit la cîțiva pași de noi și a zîmbit. Era un om ca toți ceilalți, avea fața cu trăsături plăcute și ne privea prietenos. Numai îmbrăcămintea și echipamentul lui vînătoresc, pe care abia acum îl observasem, erau tare sumare și ciudate. Strînsă aproape de corp îl îmbrăca un fel de salopetă, lucrată dintr-un material ușor — probabil plastic — și avînd la locul cusăturilor o rețea fină de perforații. Încălțămintea lui se continua din materialul salopetei sub forma unor ghete înalte, cu talpa groasă, rotunjită la margini asemenea unei bărci pneumatice. Arma pe care omul o ținea sub braț era și ea cu totul nouă pentru mine. Patul ei lucrat dintr-un material aproape transparent, era desigur foarte ușor, căci trebuia să echilibreze țeava scurtă de mărimea unei pompe de bicicletă. La locul basculei se reliefa puțin o cutie nichelată sub care am descoperit nu fără o oarecare satisfacție trăgaciul, singura piesă identică acelora pe care cu

toţi o cunoaştem. La brîu, în loc de cartuşieră, vînătorul acesta avea o centură lată, a cărei cataramă era înlocuită de o cutioară metalică încadrată de cîteva butoane mici, colorate diferit. Ciudatul personaj continua să mă privească zîmbind. Era tînăr, avea capul descoperit şi părul lui tuns scurt se armoniza cu trăsăturile energice ale feţei.

„Ştiu cine eşti şi de unde vii, mi-a spus el. Anume îţi voi arăta cîteva lucruri ale unui viitor nu prea îndepărtat, dar la care voi, vînătorii mai vechi, poate că încă nu vă gîndiţi. Vei cunoaşte prin mine, vînător din secolul 21, cîte ceva din cele ce, cred, ar trebui să afli împreună cu prietenii dumitale de breaslă."

Începea să-mi devină simpatic şi din acelaşi motiv, desigur, Bic încetase să mai mîrîie. Tînărul mă privea cu luare aminte, aşa cum de fapt îl priveam şi eu. Îmi cerceta îndeosebi echipamentul şi arma. Pe cîine aproape nici nu-l lua în seamă. Asta m-a surprins deoarece Bic, fără să-l laud, este un exemplar reuşit al rasei din care face parte. Intrigat l-am întrebat imediat pe ciudatul vînător: „Bine, dar dumneata vînezi fără cîine?!"... A zîmbit din nou, îngăduitor şi mi-a răspuns:

„Fără. Vei vedea în scurt timp şi cum anume. Deocamdată să mergem, dar cu cizmele astea grele de cauciuc şi echipat în rest aşa cum eşti nu prea cred că te potriveşti la mers cu mine. Văd că trebuie să-mi reglez eu mersul după cel al dumitale şi pentru asta voi evacua hidrogenul conţinut în tălpile ghetelor mele". Şi apăsă cîteva secunde, cu arătătorul, un fel de ventil minuscul, aflat în regiunea unde de fapt trebuia să fie tocul, dacă tălpile lui ar fi semănat cu ale noastre, şi pernele pe care mergea scăzură imediat în volum.

„Să ştii, îmi spuse el, că între pereţii costumului meu termoreglabil pot avea oricînd şi o cantitate de hidrogen dorită. E deajuns pentru aceasta să apăs pe două din butoanele de pe centură. Astfel îmi uşurez foarte mult mersul şi, faţă de dumneata, cred că parcurg într-o zi de vînătoare o distanţă cel puţin triplă, fără să simt nici pe jumătate oboseala, e drept plăcută, a unei astfel de zile. Bineînţeles, nu folosesc o cantitate prea mare de hidrogen în tălpi sau în costum, căci aş fi împiedicat în mişcări şi chiar în menţinerea echilibrului."

Eram din ce în ce mai uimit dar m-am stăpînit să-i pun întrebările ce-mi veneau în minte şi am pornit alături de acest ne-

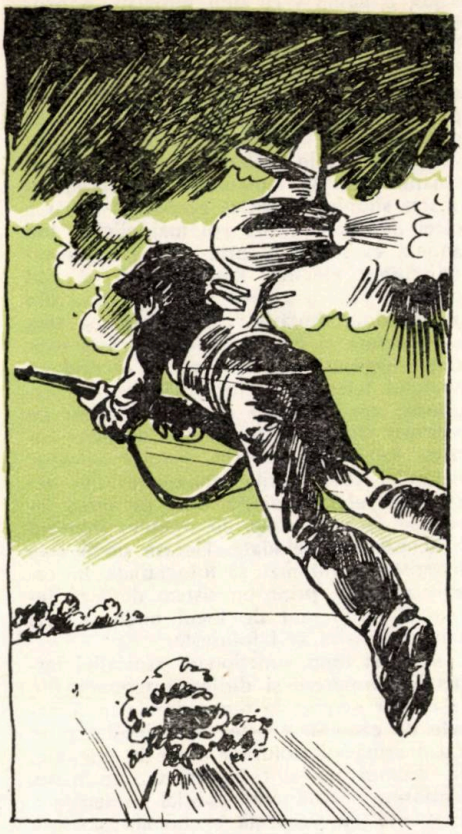

aşteptat partener prin cîmpul care în faţa noastră mărginea orizontul.

După cîteva zeci de paşi prin lucernă, omul de lîngă mine s-a oprit şi a dus mîna la cutioara metalică de la brîu, deschizîndu-i capacul asemenea unei coperte de carte. „În faţa noastră, la vreo cincizeci de metri şi puţin spre stînga se află o pereche de prepeliţe" îmi spuse el. Cum îl priveam surprins şi neîncrezător adăugă: „Vino lîngă mine, priveşte şi te vei convinge". M-am apropiat de el şi am privit micul ecran împărţit în zeci de pătrăţele, ce apăruse din tainicul aparat minuscul. Spre unul din colţuri se desluşeau apropiate două siluete mici, luminoase, conturînd formele celor două prepeliţe. „După cum vezi, vorbi tînărul, teleradiolocaţia înlocuieşte în secolul meu chiar şi pe cel mai bun cîine de vînătoare. Datorită ei pot fi evitate situaţii nedorite şi totuşi adesea întîmplate mai înainte. Cînd apare pe

ecran o găinușă cu puii întîrziați, o ocolesc lăsînd-o liniștită și la fel fac cu un iepure sau altă piesă de vînat care nu mă interesează în cadrul actualei vînători. Să nu crezi însă că trebuie să stau tot timpul cu ochii la ecran și să pierd astfel prilejul de a cerceta cu privirea frumoasele locuri ce le străbat. În momentul cînd vînatul intră în cîmpul de detectare, un aparat simplu (conectat ecranului) și cu a cărei descriere nu te voi mai plictisi, îmi anunță evenimentul prin ușoare impulsuri de curent electric. Rămîne doar să văd cu cine am de-a face și să iau una din aceste două hotărîri : mă apropii și trag sau ocolesc și trec mai departe. Este ușor să-ți imaginezi, continuă el, că lucrînd cu aparatul teleradiolocator vînătoarea de răpitoare are rezultate excelente. Lăsăm pe terenuri răpitoare cu păr sau cu pene într-un minim de efectiv, necesar selecției naturale. Tot datorită teleradiolocației, recenzarea efectivului de vînat pe orice teren se face în timp de minute, folosind helicoptere teleghidate. Fiecare piesă este înregistrată automat și fotografiată în cazuri anumite, printr-un sistem de raze infraroșii, indiferent de locul unde se află sau camuflajul ce-l folosește.

În acest timp, funcționarii asociației respective urmăresc și dirijează acțiunea din fața unor ecrane de dimensiunile unui perete de cameră. Acestea sînt folosite și în cazul urmăririi stolurilor aflate în migrație. În drumul lor sînt îndreptate, pe mare, platforme plutitoare special amenajate, acoperite cu verdeață și hrană specifică, la remorca unor vase puternice și rapide, căci în marină se folosesc acum numai motoare atomice.

Cînd timpul este nefavorabil sau oboseala încearcă stolurile, ele se așează un timp pe aceste insule artificiale binevenite, găsesc hrană și se odihnesc. Apoi pleacă bine întremate. În acest fel unele stoluri ajung cu efectivul complet la țărmul căutat, unde dușmanii cei mai înrăiți ai prepelițelor, prinzătorii și mai departe braconierii — dacă ar mai exista vreunul — ar fi imposibil să scape de ochii Argusului teleradiolocator. În ultimul timp, datorită acestui nou sistem de protecție, efectivul de prepelițe a crescut vertiginos și la fel aproape și cel al altor păsări migratoare. Cu toată agricultura noastră intensivă, complet mecanizată, tot radiolocația este cea care salvează puietul.

Avem vînat și ne distrăm cu adevărat vînătorește, îmi spuse ca încheiere vînătorul de lîngă mine, apoi cercetă încă o dată micul ecran de pe centură. Acum, cu puțină atenție zise el, vei vedea cum se vînează folosind arma cu ultrasunete. Se depărtă de mine cu ochii la ecran și arma pregătită. La scurt timp prepelițele săltară la zbor în fața lui aproape în același timp. Epolă rapid și cele două păsări căzură una după alta. Nu auzisem nici un zgomot, o pocnitură cît de mică, un clinchet măcar.

L-am ajuns din urmă în pas alergător, abia stăpînindu-mi surprinderea.

„Bine, dar arma dumitale funcționează complet fără zgomot ?!... E drept, nu are cartușe cu pulbere, emite ultrasunete ; totuși un trosnet de armă, un pocnet cît de cît, se putea să aibă !"

Pe fața tînărului s-a ivit același zîmbet care mă făcuse să-l simpatizez de cum îl cunoscusem : „De ce să tulbur fără folos liniștea cîmpului ? Spune și dumneata — nu crezi că totuși ți-ar conveni o armă fără zgomot ?" I-am răspuns negativ. „Pocnetul armei face parte pentru mine din însăși emoția tirului, în momentele de încredere ce urmează apariției vînatului, i-am răspuns. Desigur, Bic era și el de aceeași părere. Am căutat apoi să schimb vorba.

„Ca și adineaori cînd mi-ai vorbit despre ecrane și teleradiolocație, te rog să mă lămurești și în privința armei, i-am spus. Văd că ai una cu ultrasunete. Trebuie să fii bun ochitor, pentru a o folosi, sau prezintă alte avantaje din punct de vedere al tirului față de clasica armă cu alice care a trăit timp de secole ?" „Ochitor cel puțin mediocru trebuie să fii, îmi răspunse tînărul, altfel cum poți folosi cu succes conul de ultrasunete, care are puterea de omorîre centrată pe o suprafață ce nu depășește pe cea îmbrăcată de snopul alicelor unei arme vechi de calibru mare. O dată prins în acest con însă, vînatul nu mai are nici o șansă ca altădată, cînd un foc bine țintit trimetea un snop neomogen de alice, dintre care unora le lipsea adesea și puterea de omorîre scontată."

În timp ce-l ascultam, la o aruncătură de băț, în dreapta noastră, Bic căzuse în aret, așteptîndu-mă parcă în nemișcarea lui încordată, cu o labă în aer și gîtul întins pe direcția undei vestitoare a vînatului. Nedumerit, m-am întors spre tovarășul meu. Observase și el aretul ciinelui și-l privea ca pe ceva curios. L-am întrebat :

„Ți-a dat cumva vreun semnal și aparatul dumitale ?", „Nu, de ce ?" m-a întrebat el oarecum surprins. „Pentru că în apropierea cîinelui, i-am răspuns, e posibil să se afle acum una sau două prepeliţe". M-a privit mirat, pentru prima oară de cînd stam de vorbă — cu toate că eu nu pot spune că făcusem numai o dată acest lucru — apoi a deschis ecranul cel mic. „Pot să mă întorc acasă, îmi răspunse cu amărăciune în glas, aparatul s-a defectat". „Așteaptă-mă totuși pînă vin înapoi", l-am rugat, și am pornit apoi spre cîine. Am săltat din fața lui o prepeliță grasă care a țîșnit în aer cu răpăit grăbit de aripi. Am epolat pe țintă apăsînd imediat pe trăgaci. În loc de zgomotul armei m-a asurzit aproape zgomotul unei... sonerii, pe care, bănuiesc, am recunoscut-o totuși ca fiind cea de la ceasornicul meu deșteptător. Pe jumătate treaz am mai auzit totuși glasul omului din vis care-mi striga din depărtare : „Vezi, nu uita și spune mai departe vînătoreasca asta !..."

După cum ați văzut, l-am ascultat.

C. EFRIMESCU

Frescă din Borsec, de pe zidul unei case ; datează probabil de prin anul 1920

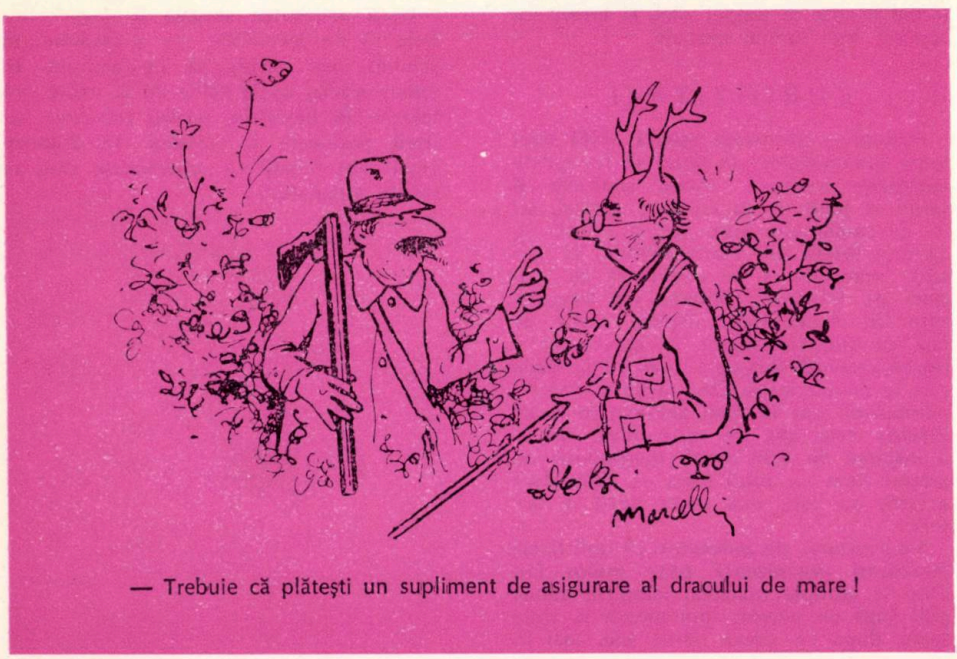

— Trebuie că plătești un supliment de asigurare al dracului de mare !

LEMINGII ŞI-AU RELUAT DRUMUL SPRE MOARTE

Lemingul este un rozător de culoare neagră şi brună, care trăieşte în zona arctică şi ale cărui obiceiuri au o caracteristică pe care zoologii n-au putut s-o descopere încă: în anumite perioade, populaţia de lemingi pleacă într-o lungă migraţie, din nordul Scandinaviei şi pînă în Finlanda, şi care este, la prima vedere, un drum spre sinucidere: ajunşi în Finlanda, sute de mii de lemingi se îneacă în lacuri, în rîuri şi în mare. Prima migraţie s-a produs în anul 1918, a doua în 1938 şi ultima începuse în luna iulie a anului 1970.

O GRĂDINĂ ZOOLOGICĂ A ANIMALELOR NOCTURNE

La grădina zoologică din Bronx (S.U.A.), noaptea a fost reconstituită în plină zi. Este pentru prima dată cînd se poate asista, cu uşurinţă, la zbenguielile cucuvelei şi liliacului, la evoluţiile păsării „galago" şi ale veveriţei-zburătoare, animale atît de timide încît foarte puţini cercetători le-au putut filma. Aceasta a fost posibil prin inversarea ciclului de activitate a animalelor, adică făcînd noapte în timpul zilei, şi invers, cu ajutorul unor lumini speciale.

CURIOZITĂŢI

Făcîndu-se observaţii asupra vieţii nocturne a animalelor, au putut să fie notate fenomene curioase. Astfel, şopîrlele şi şerpii se pare că au un simţ special, un fel de combinaţie între gust şi miros. Cu ajutorul limbii lor, foarte mobile, ei „pipăie" mirosurile şi se orientează cu uşurinţă pe întuneric. Broasca de Sumatra, care de obicei nu-şi depune ouăle de faţă cu alte vieţuitoare, le aşează pe o frunză crescută deasupra apei bălţii, după care le abandonează. Cînd ouăle eclozează, mormolocii cad în mod automat în baltă. Precizia este atît de mare încît, de la o înălţime de 3,50 metri, mormolocii nu greşesc ţinta — adică balta — chiar dacă aceasta nu este mai mare decît o farfurie.

S-a constatat, de asemenea, că unii lilieci insectivori organizează paza puilor lor. Cînd se apropie noaptea, femelele adună puii lîngă un perete, apoi pleacă la vînătoare, după ce cîteva dintre ele, mai în vîrstă, rămîn pentru supravegherea celor mici.

Comportamentul amoros al unor animale în timpul nopţii este la fel surprinzător. Masculul unei specii de păianjen urcă pe pînza unei femele şi o invită la împreunare, executînd o serie de ţopăituri şi învîrtituri. Dacă doamna nu-şi dă consimţămîntul, el fuge înainte ca ea să încerce să-l devore...

PEŞTI PREA PROLIFICI

Suprapopulaţia putînd deveni o problemă la unii peşti, cîţiva savanţi americani au şi găsit remediul. Femelele sînt puse în colivii, prezervîndu-se astfel unele zone de o explozie demografică periculoasă. Problema se pune, de fapt, la tilapia, un mic peşte comestibil (şi de acvariu), care trăieşte în heleşteie şi tinde să se înmulţească cu o rapiditate înspăimîntătoare. Într-un timp relativ scurt, o populaţie de 7 000 pînă la 15 000 exemplare de tilapia aflată într-un heleşteu de un hectar, poate atinge o cifră variind între 250 000 şi 300 000 indivizi. Aşezînd femelele în colivii suspendate în apă, icrele produse cad printre gratii şi nu mai eclozează.

Dacă activitatea sexuală la tilapia trebuie să fie încetinită, cea a crapului, în schimb, are nevoie să fie activată. În Cehoslovacia, apele calde de la uzine sînt folosite în heleşteie, pentru refacerea ardorii pasionale a crapului. În Polonia, crapii sînt hrăniţi cu superfosfaţi, care au rol de stimulatori.

— Acest pui de urs îmi dă de lucru ! *(foto :* Tudor Dăneți)

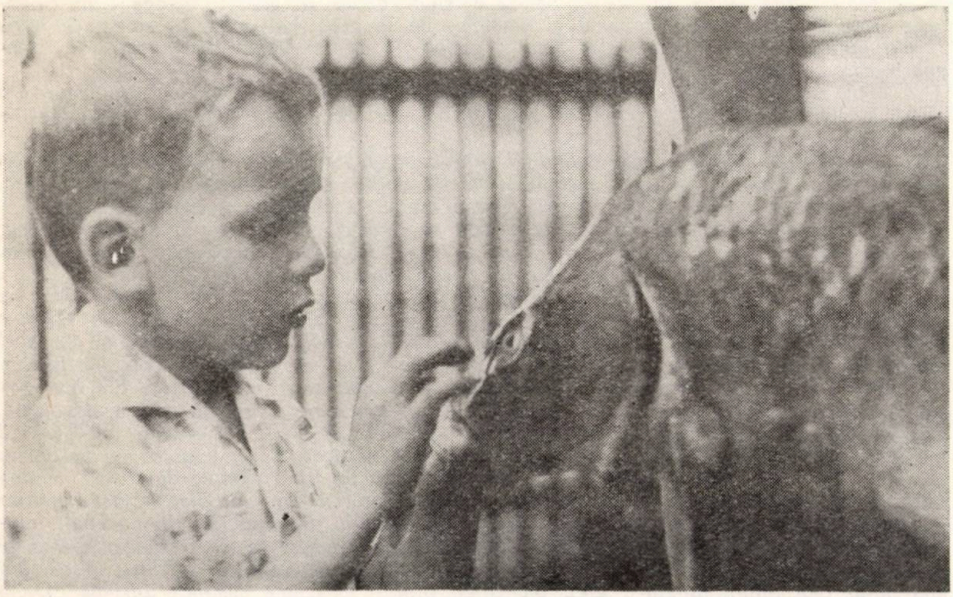

Crapul lui tăticu' ! (foto : Mihai Gavril)

Ştiucile de la Zimnicea

CINE DINTRE PESCARII SPORTIVI a avut norocul să cunoască cele trei zătoane (Dunărea veche) de la Zimnicea, alimentate în fiecare an cu toate speciile de peşti (somn, crap, avat, şalău şi mai ales ştiucă), de revărsările apelor de primăvară, parcă special create pentru pescuit, acela sigur că are în ghemul încurcat de amintiri, să depene şi să desprindă întîmplări mai puţin obişnuite, cu rezultate foarte bune, sau înfrîngeri de neuitat.

Ca să ajungi la cele trei zătoane, plecînd din oraş, trebuie să parcurgi vreo 2 km pe o şosea răcoroasă, umbrită de bolta ce o formează coroanele copacilor bătrîni ce străjuiesc şoseaua pe ambele laturi.

Pe acest drum odihnitor am mers de foarte multe ori cu fraţii, sau cu localnicii, oameni primitori, foarte amatori de pescuit. Cînd ajungeam pe podul de piatră ce desparte zătoanele, ochii noştri se roteau nesăţioşi, să cuprindă şi să admire cît mai mult din frumuseţea sălbaticei naturi.

Sînt ani de-atunci, de cînd împreună cu unul din fraţi, ce locuia de puţină vreme la Zimnicea, ştiucar 100%, am pornit-o pe malul zătonului din mijloc, pe partea cu sălciile bătrîne, scorburoase şi informe, îmbrăcate în mîlul lăsat la retragerea apelor. După ce am coborît de pe pod chiar la picioarele lui, într-o japşă, cu apă puţin adîncă, vedeam sute de ştiuculiţe (mîrliţe de 200 grame) în aşteptare. Am început să lansăm şi, cum era firesc, rezultatul a fost : lansarea şi mîrliţa.

Acolo am stat foarte puţin, privind jocul acelor vietăţi înfometate. Apoi, am ocolit şi am ajuns pe malul zătonului, unde, cuprinşi de acea înfrigurare cunoscută de orice ştiucar, am început adevăratul pescuit. Tot mergînd şi lansînd mereu, am dat peste o altă japşă, care, printr-un canal, mai avea legătură cu Dunărea, canal ce se vărsa în zăton, formînd o mică deltă.

Locul era smîrcos şi nu te puteai apropia de el, cu toate că eram siguri că ştiucile mari erau acolo, în gura canalului. Am făcut tot ce ne-a stat în putinţă şi ocolind, umblînd prin nămol pînă la genunchi am trecut în cealaltă parte. Impresionante locuri de pescuit la ştiucă. În gura japşei, printre coroanele sălciilor căzute în apă, se vedea cum clocoteşte şi se frămîntă apa ca rezultat al dramelor ce se petreceau acolo în adînc. Cu greu ne-am putut hotărî să plecăm din locul acela, după ce am lăsat cîteva linguri în crengile în care se agăţau.

Tot lansînd mereu, înaintînd prin pădurea de sălcii nici n-am simţit cînd am ajuns la linia ferată, care despărţea zătonul doi de trei, şi el plin de toate speciile de peşti.

În toată dimineaţa aceea, colindînd prin baltă, n-am întîlnit nici o vietate, nici un om, cu care cu plăcere am fi schimbat cîteva vorbe, cîteva păreri. Iar după amiază, vorbind despre multe, gîndurile noastre zburau mereu la cele văzute dimineaţa.

A doua zi am plecat din nou la pescuit cu direcţia gura japşei. În drum am trecut pe lîngă vărsătura cu sutele de mîrliţe, am ajuns pe malul zătonului unde, începînd lansările, iar am prins ştiuci frumoase. Am mers aşa, lansînd din loc în loc, pînă am ajuns în gura japşei, unde ne-am oprit puţin spre a ne aranja fularele în jurul gîtului. În ziua aceea de septembrie, zi închisă şi rece cu vînt ascuţit care şuiera în crengile sălciilor uscate, ce se loveau între ele, ne producea o stare de nelinişte şi nesiguranţă. În acel decor sinistru, bucurîndu-ne că sîntem împreună, cu dorinţa de a trece dincolo, ne luptam din greu cu nămolul, înaintînd spre mijlocul canalului, cînd nu departe de noi, am auzit un strigăt disperat, care ne-a împietrit locului, strigăt ce se repeta, strigăt de ajutor, glas de om tînăr înfricoşat, care-l chema pe „Petre...e...e, Petre...e...e vino mă-ă-ă... că mă trage-n apă". Nici nu ştiu cum am ieşit din mlaştina aceea şi în timp ce ne apropiam de locul de unde venea strigătul, un alt om, ieşit ca din pămînt, ajunsese înaintea noastră. La început am stat puţin mai la o parte, apoi ne-am apropiat fiindcă auzeam şi vedeam cum un om îmbrăcat, în apă pînă-n brîu, îi striga altuia, de pe mal, înjurîndu-l de mama focului, făcîndu-l „mormoloc, puturos, leneş" şi că o să-i plătească el odată pentru asta. Bombănind cu necaz, săgetîndu-şi prietenul cu privirea, ieşea din apă puţin cîte puţin, tîrîndu-şi greu picioarele printre rădăcinile sălciilor din mal. După ce a ieşit din apă s-a uitat la noi şi cu glas a mirare, zise :

— Dom-le... de nu legam guta de cracă, mă-neca : zău mă-neca. Era mare, dom-le... şi prinzîndu-l în priviri duşmănoase pe prietenul lui continuă :

— Ce-aşteptai, mă ? nu m-auzeai cînd te strigam ? De nu desfăceam guta de pe mînă, mă-neca...

— Cine te-neca, măi omule ? Îndrăznim noi să-l întrebăm.

— Ştiuca, dom-le ; mai întrebaţi şi d-voastră ? Nu vedeţi ce-am păţit ? Uite colea fir rupt !!

— Ţi-a rupt firul ăsta ?

— Da ! p-ăsta !

— Păi ăsta-i fir de 0,8.

— Şi ce dacă-i de 0,8 ! l-a rupt ca pe nimic.

— Se poate ; ne dăm noi cu părerea ; dacă n-a avut sîrmă, a prins firul între dinţi şi i l-a tăiat.

— Nu dom-le ! (sare ca ars) mi-a rupt, nu mi-a tăiat. A plecat şi cu vreo 20 metri de gută şi cu lingură şi cu... uite ce mi-a tăiat mîna aici ! Am simţit pînă la inimă. Atunci am scos guta de pe mînă şi am legat-o de cracă şi... dracu s-o ia. Nu-mi pare rău de lingură că-mi mai fac eu alta, dar nu mai am gută...

Ud leoarcă trece pe lîngă noi, se duce după o salcie, vine de-acolo cu o paporniţă şi ne întreabă :

— Aţi văzut ce-am prins ?

Am rămas înmărmuriţi ! Pe fundul paporniţei, trei ştiucani clămpăneau din fălcile lor puternice. După ce ne-a trecut mirarea îl întrebăm pe celălalt pescar : d-ta ai prins tot aşa mari ?

— Tot aşa ; numai că eu am numai două. Păi noi dăm şi prindem numai de-alea mari, că ştiucile mici se sperie de lingurile noastre. Spunînd acestea, pleacă el de-alungul malului, caută pe jos, se apleacă, ridică ceva, vine înapoi şi ne arată lingura cu care pescuia el.

Mare ne-a fost mirarea şi multe din convingerile noastre de ştiucari ne-au fost zdruncinate văzînd un linguroi (cît o palmă de mare) făcut cu dalta şi ciocanul, ca şi ancora şi vîrtejul (parcă luat de la lanţul lui Grivei), lingură pe care dacă o treceai dintr-o mînă în alta, îi simţeai greutatea, te zgîriai şi-i auzeai zornăiala de linguri ruginite.

Cu linguri ca acelea făcute la fierar, legate de o gută de 0,8 sau chiar 1 mm grosime, aruncau cu mîna prin toate locurile cu vegetaţie ; pe lîngă coroanele sălciilor căzute în apă, fără teamă de agăţări. Cînd totuşi se întîmpla, înfăşurau guta pe mînă sau pe un băţ şi trăgeau pînă scoteau lingura cu obstacol cu tot, sau ştiuca învăluită în iarbă, lucru ce nouă, cu lansetuţele noastre, cu lingurile şi firişorul de 0,25 mm nu ne era îngăduit.

În timp ce noi cîntăream din ochi şi învîrteam în palme acel instrument, ei le cîntăreau pe ale noastre şi după un timp, ne întreabă :

— D-voastră aţi prins ceva ?

— Am prins cîteva ; dar mai mici, răspundem noi cu glasul cam pe jumătate.

— Dar cînd se agaţă din astea mari, nu vă rupe ?

— Ba da ! ne rupe ; fiindcă noi, cu firul ăsta subţire, nu putem trage tare şi pînă să aducem peştele la mal se agaţă de ceva, ş-atunci... noroc că nu ne vin din astea mari, fiindcă noi cînd lansăm ne ferim de locuri cu vegetaţie şi nici prea pe fund nu lăsăm lingura că n-o mai scoatem. Azi am pierdut cîteva linguri, aşa că vezi d-tale...

— Aşa-i (zise unul din ei cu puţin iz de ironie în glas), puţin joci, puţin cîştigi.

Cu aceste explicaţii, ne-am despărţit. În drumul nostru spre casă am mai lansat din cînd în cînd, fără însă a mai simţi plăcerea de pînă atunci.

În Bucureşti, ţesut în plasa preocupărilor zilnice, rar mă mai gîndeam la cele petrecute şi văzute la Zimnicea. Totuşi, printre picături, mi-am procurat o vargă de oţel, fir de 0,50 mm, mi-am confecţionat nişte linguri foarte mari şi într-o zi (cam la 10 zile după întîmplările descrise mai sus) am plecat cale de 7 ore cu trenul, cu dorinţa de a ajunge cît mai repede acolo, pe locul cu ştiuci mari.

Ajuns la Zimnicea, fratele meu a început să-mi povestească că a pus-o în funcţie pe „Mariţa" lui, (o lansetă grea, de 3 metri, pentru două mîini, cu fir de 0,50 mm, cu linguri mari şi grele şi că a făcut capturi de nici nu-i venea să creadă.

A doua zi dimineaţa, însoţit de un tînăr ce mergea şi el la pescuit, am pornit voinicеşte, am trecut pe lîngă japşa cu ştiuculiţe, am trecut cu greu şi prin nămolul japşei mari în cealaltă parte a canalului, unde am început lansările. Rezultatul a fost cel aşteptat ;

atît de extraordinar, încît tînărul ce venise cu mine n-a mai plecat, minunîndu-se şi învăţînd multe în ziua aceea.

Ani de-a rîndul, din primăvară pînă toamna tîrziu (cînd timpul îmi permitea), am pescuit în acele zătoane, care cu trecerea timpului s-au stricat, aşa cum s-au stricat toate bălţile cu ştiucă, peşte iubit de toţi pescarii sportivi.

În lada mea cu linguri, din cînd în cînd, dau de lingurile uitate cu care pescuiam la Zimnicea, mari şi ruginite, dormindu-şi somnul de veci, alături de cele pe care, azi, rar le mai întrebuinţez : linguriţe mici, pomădate, lustruite, gătite cu fel de fel de culori, cu ciucuri de arnici roşu, prinse la gute de 0,15 mm, linguriţe care din cînd în cînd mai fac cîte-o victimă printre mîrliţe.

Şerban ZAINEA

Noapte cu lună

ACOLO, ÎNTOTDEAUNA luna se strecura anevoie prin încîlceala lăstarilor şi de fiecare dată lumina parcă obosită după efortul acestei stranii ecloziuni în noapte. După aceea pădurea se încheia la loc, fremătînd fără să mişte, de rămîneau razele acelea reci, nefireşti, peste frunzişuri. Ca şi cum nişte melci uriaşi şi-ar fi lăsat poleiul dîrelor lor lucitoare care le asfaltează trecerea...

Îşi ţinea mîna întinsă ca să mai treacă nevăzut, un melc lunatic peste ea. În curînd, undeva sus, luna trebuie că se mişca, nepăsătoare şi atunci peste degetele lui melcul vîscos şi rece al razei celei noi era deja trecut. Din lumina aceasta se prelingeau dîre lucitoare şi pe marginea trunchiului de fag, frînt de întunerec, clipind o fărîmă de clipă şi în ochiul vineţiu al lunetei răsucită spre cer cu armă cu tot, în picioare ; apoi obsedant de tăcut şi de încet îşi făceau iarăşi loc prin frunziş, dispărînd. Şi luna, sus, trebuie că iar se mai mişca puţin, trimiţîndu-şi melcii reci, nevăzuţi, peste tot prin pădure, însă nu exact pe unde trecuseră cu o clipă, două, înainte. Nimic nu se petrecea exact ca înainte şi el obosise să-şi mai tot mişte mîna după capriciul razelor. Stătea rezemat de pînza cortului învăluit în noaptea pădurii de fagi tineri, brăzdată de lună rece, rece lumină, fără şoapte, doar împietrire. Nu dormeau. O vreme crezuse că cel puţin ea a adormit... Apoi o auzise în cort, oftînd şi respirînd apoi repezit, cald. Da, era cald şi nici o adiere afară nu deranja noaptea pădurii care pulsa vie, ca un plămîn negru, ars de febră. Părea că şi copacii cei mai apropiaţi, mai uşor de ghicit după cum le venea de sus lumina, se mişcă.

Cel puţin de-ar spune ceva, gîndea el abia strîngînd buzele şi fără să-şi întoarcă decît palma în sus, încercînd să mai prindă un melc nevăzut între degetele-i obosite. Pînza cortului tremură puţin şi cîteva lacrimi de rouă străluciră fascinant pe ţărueşii metalici. Ştia că nu doarme şi că nu-i va răspunde. Totul se frînsese între ei, din clipa aceea de intensă nelinişte şi frămîntare pe care o trăiseră amîndoi în vreme ce aşteptau ca noaptea să treacă şi apoi el să iasă din nou la marginea pădurii, la pîndă după ţapul roşu, iar ea să adoarmă aşteptîndu-l. Aşa făceau de cîteva zile şi pădurea se răsturna în ochii lor ca o beţie de frunze şi soarele încălzea peste zi pămîntul, de se coceau pîraiele peste tot pe-acolo pe unde scăpau de sub umbrarul verde. Dimineaţa şi seara jucau roiuri, ţînţarii ; ieşeau apoi muşiţele şi zbîrnîiala gîzelor se aşternea soarelui, pradă. Cădea seara iarăşi, ca şi cum i-ar fi scăpat unui sfînt din antiriu. Lucrul înceta brusc, carele scîrţîiau colbuite departe, tot mai departe, şi grîul copt încremenea galben în liniştea de după apus. Atunci abia ieşeau şoldanii de-o şchioapă de prin trifoaie. O vulpe ducea apusul în blana ei rară, pentru a-l purta pe sub răzoarele uscate. Şi ei se retrăgeau în noapte, dar numai după pînda la ţapi, acolo la graniţa dintre pădure şi cîmp, deci după ce noaptea cădea peste ei fără zgomot, atrăgîndu-i iarăşi în noaptea pădurii. Fără zgomot şi fără nici o adiere, caldă, aşa cum era ea în braţele lui după aceea...

În negreala fără lună a cortului lor, ea nu şi-l mai dorea alături. Îi era silă de urma lui pe trupul ei speriat. Fără lună, cu bătăi de inimă răvăşite peste tot, cortul părea imens, ca un pustiu de cerneală pe care şi l-ar fi dorit sub pămînt. Sau ca o noapte vinovată pe care o implora să rămînă veşnică. Oare aşa se aşternea prin durere, nimicul şi întunericul şi în trupul ţapului izbit de glonţ ? Şi glonţul porneşte

din apăsarea mîinii lui, pînă atunci atît de dragă ; a mîinii pe care o dusese la buze şi şi-o pusese, de atîtea ori, pe inimă şi în palma căreia îşi culcase obrazul sărutat ; glonţul izvora din bunătatea moale a degetelor vînjoase care ştiau mîngîia, care ştiau vorbi...

Stătea tăcută, abia îndrăznind să se gîndească la toate cîte au fost şi care semănau atît de puţin cu cele ce se perindaseră în nopţile de altă dată. Se simţea ca un vînat rănit pe neaşteptate, căruia i se luase putinţa sacrificiului voit, sentimentul acela de umanitate care îl deosebeşte pe om de animal. Un vînat rănit care aşteaptă să moară şi, uite, pe căldura asta şi în nemişcarea asta, nici moartea nu vine, deşi vînătoarea se sfîrşise, brutal, ca orice vînătoare... Pe acela de afară, cu melcii lui de lună care se tîrau pe el şi cărora le împletea urmele lucitoare printre degete, pe acela cu care vînase alături zile în şir, acuma îl ura ; dacă nu i-ar fi fost ruşine de ea însăşi, ar fi smucit pînza intrării şi ar fi izbit cu piciorul arma rezemată de fagul strîmb. Şi căderea ei ar fi umplut-o de bucurie ; căderea în frunzişul murdar şi de ce nu ?, sunetul sec al lunetei vineţii care s-ar fi spart poate, în cioburi, ca oglinda unui lac atunci cînd cade piatra !

Din noapte răsună brăhnit de ţap bănuitor pe cine ştie care umbră dintre miile de umbre. Sau ieşise, pe lună, viezurele bătrîn şi singuratic, în gura vizuinii sale de sub malul pîrîului secat ? Poate că şi pornise deja după rădăcină dulce, după gîndaci sau după şoareci, prin păşune, iar ţapul cel tare îl simţise prea tîrziu, de s-a speriat. Căci şi ţapul acela ieşea tîrziu. Pe lună şi mai tîrziu încă, şi mai ferit, lungind puţin cîte puţin umbra pădurii cu umbra propriului său trup roşcovan, puternic, pînă ce lumina lunii îi poleia coarnele groase, crăcănate, atîrnîndu-şi melcii reci, nevăzuţi, de mărgelele lor. Imediat după aceea ţapul-umbră se prelingea printre tufe în holda umedă de rouă, fără să-i sune copita mai mult decît mişcarea lunii peste vale. Ţapul ieşea tîrziu, pe lună şi mai tîrziu încă. Niciodată de două ori pe sub acelaşi arbore, din aceeaşi tufă de păducel sau porumbel, din cîte îmbrăcau, ţepos, coasta pădurii. Se repezea după capre şi le alerga în noapte, încreţind holda toată în inele, gîfîind, zvîrlind grotesc şi sălbatic umbra coarnelor peste lumina de sus, mestecînd liniştea în glas tînguit de căprioară speriată. Înaintea zorilor, ţapul se retrăgea înapoi în pădure, niciodată pe aceeaşi potecă, niciodată prin acelaşi loc.

Şi din această pricină stăteau ei acolo de atîtea zile, pentru dragostea lor de roman cuvios, cu miros de levănţică, ca şi cu gînd de a-l prinde în cătarea lunetei pe cel tare, la prima sa greşeală şi, deopotrivă, ultima ! Şi iată că se întîmplase fără vrerea lor, în noaptea ce nu mai semăna acum cu nici una din nopţile ei de pînă atunci. În noaptea de cuget în care o scufundaseră braţele lui, altfel decît de obicei şi totul devenise în conştiinţa ei vînătoare, cu roluri diferite, fără scăpare, fără nimic sfînt. Şi mai ales fără putinţă de iertare — îşi zicea ea, sigură că oamenii aşa trebuie să procedeze în asemenea cazuri.

El mîngîia tăcut oţelul rece al armei şi luneta jilavă şi asta îi făcea bine. Îi liniştea gîndurile. Încercase să intre în vorbă cu deznădejdea neînţeleasă din cort. Dar răsuflarea de-acolo, inegală, şi zvîrcolirea de-acolo, nevăzută, îl speriaseră iarăşi. De la o vreme, luciul poleiului de raze începuse să scadă în tărie. Noaptea se înfiora uşor, că se simţeau fagii tresărind, iar frunza prinse a ofta nelămurit. În cort încremenise totul în voia adierii răcoroase care pătrundea şi acolo, în sfîrşit, peste tot, fără să izbutească pînă la capăt, să pătrundă şi în fierbinţeala dinlăuntrul lor. Şi nici să-i apropie iarăşi.

Cînd, hotărîtă, mîna lui ridică pînza şi el se aplecă privind înăuntru, îl întîmpinară ochii ei mari, întunecaţi, fără să-l vadă ; şi luna pătrunse spre ei, îi argintă dintr-o dată obrazul şi marginea sînului alb abia săltat dimpreună cu răsuflarea ei uşoară ca o şoaptă :

— Te duci la vînătoare ? rostiră, nemişcate, buzele palide.

...Şi mîna lui se vlăgui, căzînd lunecat peste ultima dungă de lucire stranie pier-

dută de ultimul melc muribund şi temător, al celei din urmă raze. Capul i se lăsă în piept şi teama că acum o va pierde, i se cuibări perfidă, în suflet, imediat ce întunericul îl învăluie iarăşi, brutal ca o palmă. Luna se petrecea după deal, strecurîndu-se anevoie printre crengile lăstarilor. Umbra ţapului se strecură ostenită înapoi în pădurea ei şi se mistui acolo. Iar zorile tulburară tristeţea cerului, ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimica.

Sandu MOROŞAN

EPURAREA TAMISEI

Michael BUTLER

„MAI MULT CA ORICARE altul, fluviul tău e celebru", scria poetul scoţian din Evul mediu, William Dunbar, făcînd elogiul Londrei „floarea tuturor cetăţilor".

Londonezii au fost întotdeauna mîndri de Tamisa şi de istoria ei ; totuşi oricare ar fi fost starea fluviului în secolul al cinsprezecelea cînd Dunbar îşi scria poemul, nu e mai puţin adevărat că, mai tîrziu, apele sale n-au mai fost atrăgătoare şi că era mai bine să le admiri de departe. În 1771, scriitorul Smellet, care nu s-a îngrijit niciodată de felul cum se exprima, se plîngea că fluviul era „saturat de toată murdăria din Londra şi Westminster" şi „alcătuit din toate chimicalele şi toate mineralele şi otrăvurile folosite de artizanat şi de industrie".

Chiar şi atunci, Tamisa nu era atît de murdară pe cît a devenit mai tîrziu. Revoluţia industrială abia începuse. Londra nu era încă un port în plină activitate cum va fi mai tîrziu cînd capitala a devenit centrul suprapopulat al industriei britanice cu milioane de locuitori. Aceasta a avut drept rezultat transformarea acestei regiuni într-o vastă sursă de ape reziduale şi de deşeuri industriale.

Către anul 1830, se mai prindea somon în Tamisa şi pescarii profesionişti îşi mai cîştigau existenţa din pescuit. Dar la puţin timp după acest an, Tamisa a devenit un fluviu mort între malurile sale londoneze. Cum deversările de ape reziduale creşteau mereu, peştele a dispărut pînă la urmă. Au început să fie studiate diverse proiecte pentru a remedia această stare de lucruri, dar progresele erau mult prea mici. După cel de-al doilea război mondial, starea fluviului era mai rea ca niciodată. Un raport publicat de serviciile administrative ale portului Londrei arăta că, în timpul lunilor de vară, albia fluviului era, pe o lungime de mai mulţi kilometri înainte de vărsare, de culoare neagră şi nu mai conţinea decît organisme anaerobe.

Acum, după o absenţă de un secol, peştii revin, atraşi de apele mai curate. Tamisa redevine repede un fluviu viu. Dr. Alwyne Wheeler, zoolog la British Museum, arată într-un raport că acest fapt s-a produs în ultimii zece ani. El adaugă că aici e vorba de un exemplu remarcabil de adaptare a populaţiei animale care repopulează un habitat din care a fost alungată în timpul unor poluări puternice.

PESCUITUL PEŞTILOR DIN FAMILIA SOMONILOR

După dr. Wheeler, se puteau pescui 41 de specii diferite în Tamisa în jurul Londrei, în anul 1968. El a prins 47 peşti, în luna mai pînă în august, acolo unde Tamisa trece prin inima Londrei, între care un crap de 6 kg, lîngă gara centrală electrică din Fulham. Dr. Wheller semnalează un fapt cu deosebire încurajator : se găsesc **eperlani,** peşti din familia salmonidelor, în Tamisa, acolo unde, cu cîţiva ani în urmă, poluarea făcea cu neputinţă viaţa peştilor. Încurajat de acest fapt, Consiliul General al Londrei a organizat, în septembrie 1969, un concurs de pescuit pe porţiunea Tamisei din centrul Londrei, între Wandsworth şi Westminster Bridge. Era a doua încercare făcută pentru a vedea dacă au crescut cantităţile de peşti care vin în partea de jos a Tamisei. O experienţă precedentă făcută în 1968 nu găsise nimic.

Treizeci şi şase de pescari în cinci ambarcaţii au luat parte la acest concurs şi au prins în total 161 peşti. 159 dintre aceştia erau obleţi şi restul de doi gardoni, două specii de apă dulce destul de sensibili la poluări. Preşedintele Consiliului General al Londrei, dl. Desmond Plummer, a declarat : „Iată o victorie a campaniei noastre împotriva poluării — este primul rezultat tangibil obţinut ca urmare a importantelor cheltuieli pe care le-am făcut pentru epurarea Tamisei". Dl. Plummer a

precizat de asemenea cauza pe care Consiliul General a avut-o în vedere : „Fluviul, a zis el, oferă posibilităţi minunate Londrei ; echivalează cu sute de mii de terenuri de sport. Aştept cu plăcere ziua în care mii de londonezi vor putea nu numai să pescuiască în rîu, dar să facă şi canotaj şi chiar să înoate".

Fără îndoială că va mai trece mult timp pînă ce londonezii vor înota în Tamisa aproape de Palatul Parlamentului, dar putem să credem că va fi posibil într-o bună zi.

Cum a zis dl. Plummer, s-au cheltuit mulţi bani ; e poate o ironie faptul că dezvoltarea industrială care a făcut să crească avuţia şi populaţia a produs o poluare care ameninţă sănătatea şi a cărei combatere costă scump.

Epurarea Tamisei este făcută împreună de către două administraţii : Consiliul General al Londrei şi Consiliul de administraţie a Portului Londrei. Portul Londrei, care răspunde de Tamisa pe o lungime de 148 km, de la Teddigton, în limita vestică a Londrei, pînă la mare, foloseşte personal special pentru supravegherea Tamisei pentru a controla poluarea. Consiliul General al Londrei controlează deversările în Tamisa care provin în parte din mici cursuri de apă tributare.

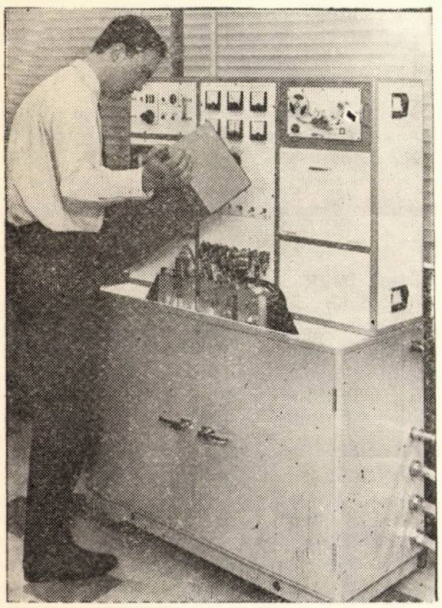

Staţiune de control al calităţii apei. Apa din fluviu este pompată la intervale regulate şi aparatele înregistrează automat temperatura apei, conductibilitatea, cantitatea de materii solide în suspensie şi oxigenul solvit

Pe scurt, ceea ce a determinat venirea peştilor este o foarte bună epurare pentru a menţine la un nivel conţinutul în oxigen al apelor Tamisei.

În orice rîu, posibilităţile de viaţă ale peştilor depind de produsele chimice prezente în apă şi în special de cantitatea de oxigen solvit. Apa dizolvă oxigenul din aer. Acest oxigen este la rîndul său absorbit de materiile oxidabile care se găsesc în apă. Dacă acest oxigen este absorbit mai repede decît poate apa să-l ia, apa se epuizează eventual, apar semne de putrefacţie, bacteriile se înmulţesc şi apa emană hidrogen sulfurat. Dar un tratament adecvat al apelor de scurgere poate împiedica să se producă aceasta.

Cînd poluarea Tamisei era la maximum, la sfîrşitul celui de al doilea război mondial, în ciuda tuturor tentativelor precedente de a o controla, două organizaţii — Comitetul Pippard şi Comitetul de studiere a Tamisei — şi-au luat ca sarcină această problemă. Acestea au stabilit că poluarea provenea în mare parte de la cinci mari staţiuni de epurare a apelor de scurgere din Londra, contrar credinţei populare că industria este în mare măsură responsabilă. Numai 10% din poluare era dată de industrie şi 1½% din creşterea apelor de canal datorită ploilor torenţiale. Apa caldă deversată de centralele electrice era şi ea responsabilă în parte, ajutînd dezvoltarea bacteriilor.

Cercetările celor două comitete au durat peste zece ani ; dar chiar din acest timp s-a ţinut seamă de recomandaţiile lor şi în 1953 s-au început lucrările pentru mărirea a două staţiuni de epurare a apelor de scurgere, la Beckton în Essex şi la Crossness în Kent, de cealaltă parte a fluviului. Scopul acestor lucrări era de a se trata apele de scurgere într-un fel satisfăcător înainte de a fi deversate în fluviu — şi costul acestor lucrări urma să fie de 20.000.000 lire sterline.

Lucrările nu sînt încă terminate. Abia în 1973 staţiunea din Beckton, pe unde trec 20% din apele de scurgere din Londra va putea trata aceste ape în totalitatea lor. Dar după serviciile tehnice sanitare ale Consiliului General al Londrei, instituţiile din Crossness în 1968—69 au tra-

tat complet 97% din apele de scurgere şi numai 3% din aceste ape au fost deversate fără tratament în Tamisa, ca urmare a unor ploi violente.

Datorită acestor lucrări nici o parte din Tamisa n-a fost complet lipsită de oxigen în ultimii cinci ani ; şi felul în care a fost obţinut acest rezultat a atras vizitatori din mai multe ţări, şi bineînţeles din S.U.A. şi U.R.S.S. Comitetele de cercetări au recomandat ocrotirea fluviului pe viitor.

Practic, aceasta însemnează că trebuie să fie o saturare de 10% oxigen solvit în oricare parte a fluviului în tot timpul celui de al doilea trimestru al anului (adică vara), timp în care apa dulce are nivelul cel mai scăzut. În consecinţă acum se găsesc peşti de apă dulce pe cîţiva kilometri în aval de limitele peste care ei nu coborau altădată. N-a mai fost necesar ca apa să fie repopulată.

În zona de apă sărată a estuarului curăţenia apei a devenit, de fapt, o sursă de plictiseli pentru Consiliul de administraţie a Portului Londrei, căci anghilele, micii crustacei şi moluştele şi-au făcut apariţia.

Cu toate acestea, toată lumea a primit cu satisfacţie epurarea fluviului, care ar putea să devină într-o zi zona de distracţii principală a londonezilor, cu toate că, aşa cum a arătat unul dintre comitetele de cercetări, ar fi puţin probabil ca somonul să-şi facă reapariţia în Tamisa. Aceasta ar costa prea scump, chiar dacă ar exista mijloacele tehnice de a face şi de a păstra apele Tamisei destul de curate pentru viaţa somonilor.

Sally Plummer, cu cîţiva din cei 161 peşti prinşi în Tamisa, cu ocazia unui concurs de pescuit de control

DEZLEGĂRI

Simboluri care nu cuvîntă (pag. 76)

Orizontal : 1) Vultur — Breb. 2) Uliu — Anuală. 3) Le — Porumbel. 4) Pisică — Ed — T. 5) E — Ala — Grabă. 6) Cra — Fiare. 7) Top — Turnire. 8) Aceră — Ag. — ZL. 9) Po — Stuf — Rea. 10) Işi — Aramă — N. 11) Riduri — Ochi.

Cartuşe oarbe (pag. 76)

Orizontal : 1) Capra neagră. 2) Egretă — Caic. 3) R — EZ — SM — Inv. 4) Biped — Obezi. 5) Merinde — Al. 6) Salvă — Arc — A. 7) Aliate — Ceu. 8) Bacterii — CT. 9) I — Ai — An — Tir. 10) Turist — Rîşi. 11) Aşi — Raţă — El.

Peşti (pag. 146)

Orizontal : 1) Recuperări. 2) Esop — —Biban. 3) Peşte — Vase. 4) Oca — Platil. 5) P. — SP — Ilu — E. 6) UM — Răpită. 7) Latiţă — Ava. 8) Alevini — Ar. 9) Rimă — Imita. 10) Înalt — Ivit.

Păsări (pag. 148)

Orizontal : 1) Stol — Pasăre. 2) Cocoş — Moţat. 3) Ot — Picat — Sa. 4) Reparat — Pol. 5) Moţ — Locală. 6) C — Păsărar — T. 7) Opărit — Lor. — Ga. 8) Pis — Tocilat. 9) Al — Tarif — Ta. 10) Cocor — Canar. 11) Italia — Rară.

Ocrotire (pag. 150)

Orizontal : 1) Observator. 2) Ciinc — Lege. 2) Remiză — Loc. 4) ONU — Epi — Ro. 5) Talere — E — L. 6) Ila — V — Plat. 7) T — Teacă. 8) Înălţător. 9) O — Ais — Rar. 10) Hrănitoare.

Vînătoare (pag. 158)

Orizontal : Cartuşe — Aşi. 2) Aret — Plătit. 3) Umbră — Arate. 4) Tău — Canisă. 5) A — Ţarc — Parc. 6) Ra — Haită — Ia. 7) Enot — Raţă — P. 8) Iritat — Pui. 9) Amnar — Anost. 10) Hăitaş — Arcă. 11) Alc — Cristal.

Foto : Liviu Pop

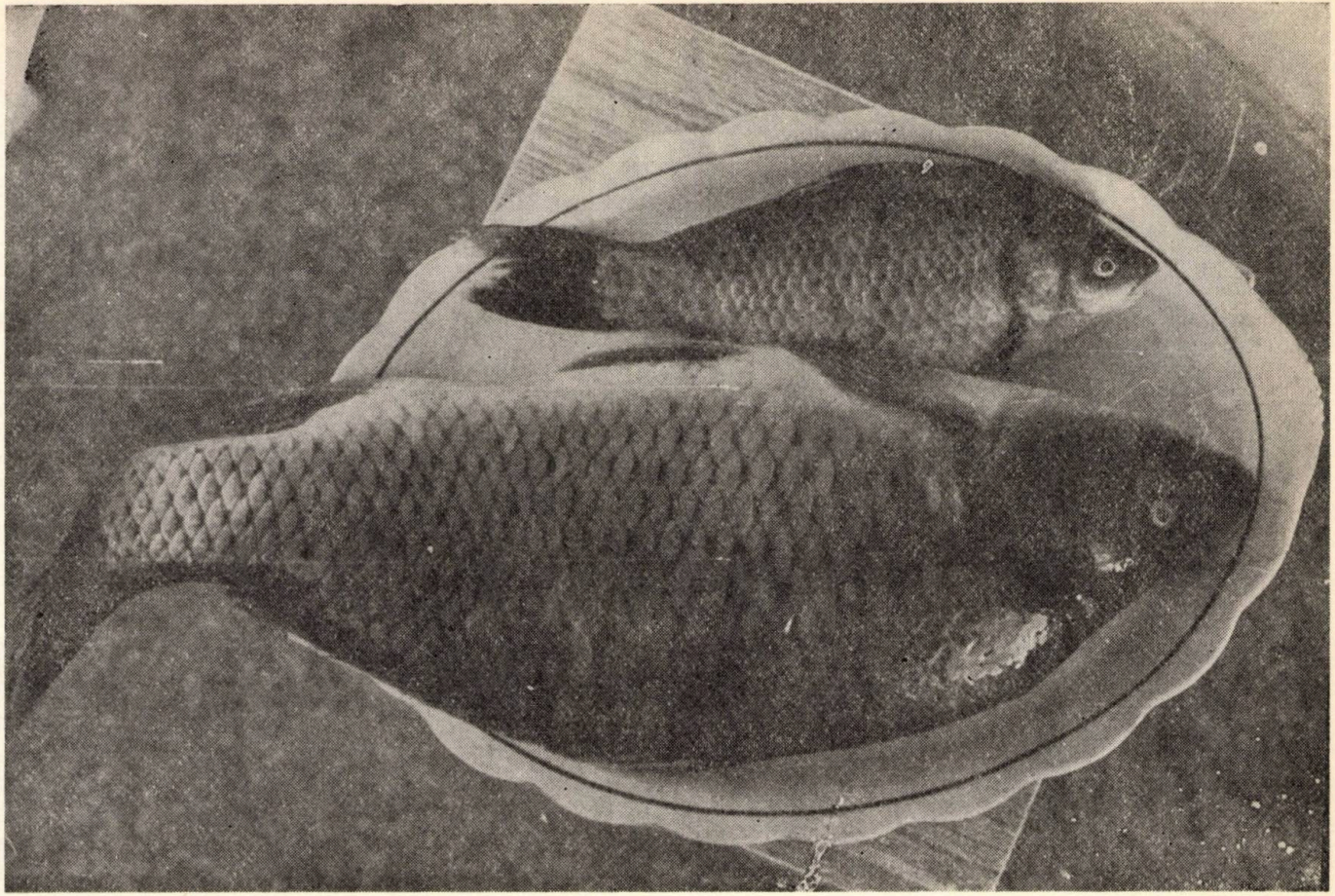

MATTY

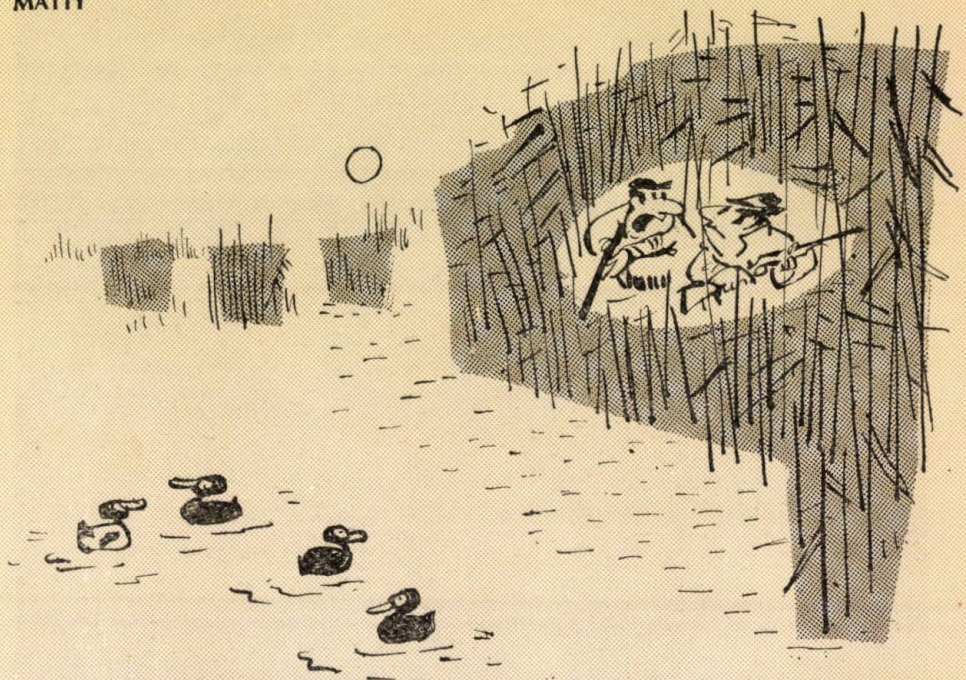

— Nu mă interesează că sînt din import şi nici că sînt din plastic. Simt că înnebunesc dacă nu trag într-o raţă...

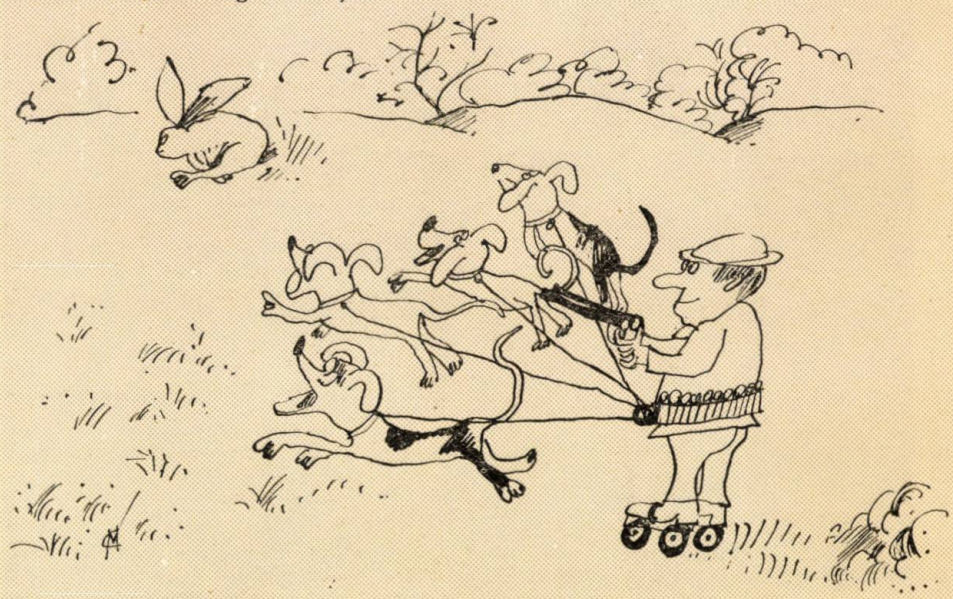

Vasile CRĂIŢĂ MĂNDRĂ

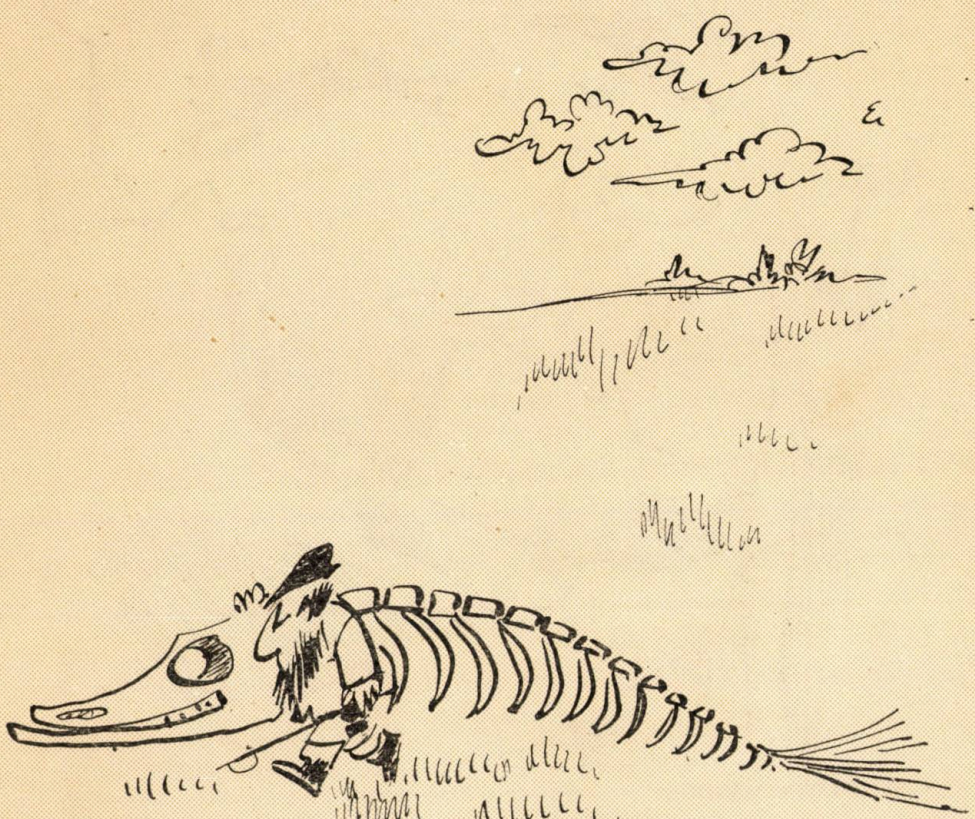

Vasile CRĂIȚA MĂNDRA

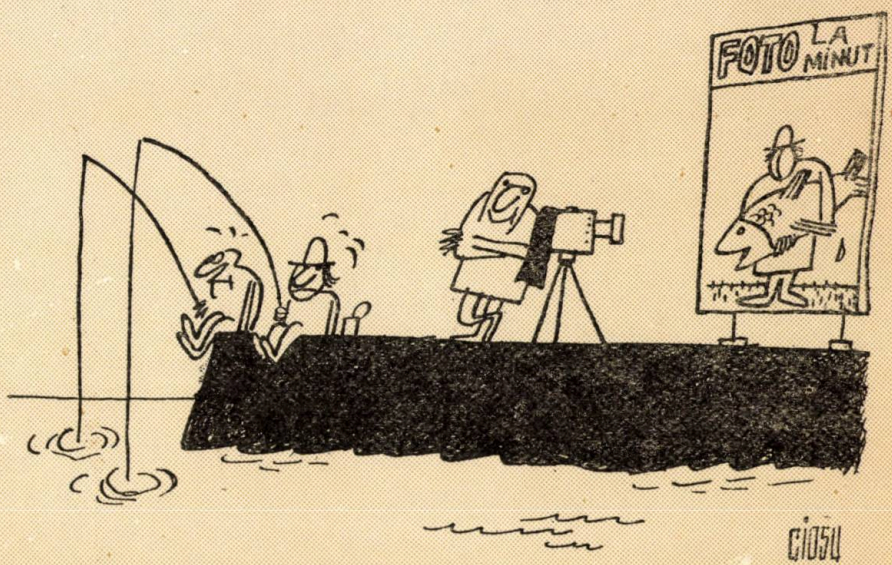

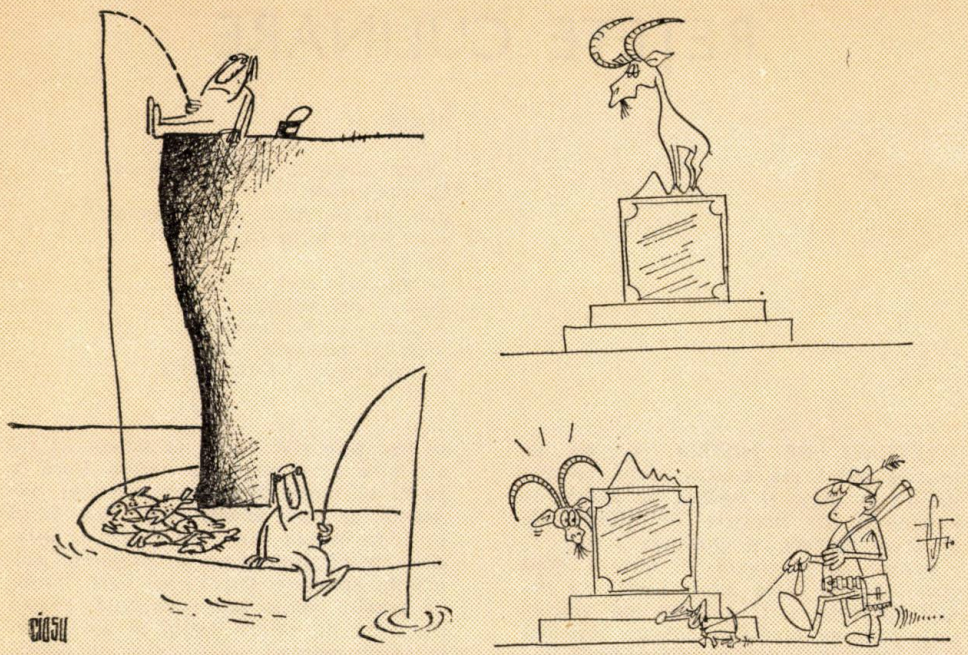

Viorel SANDU

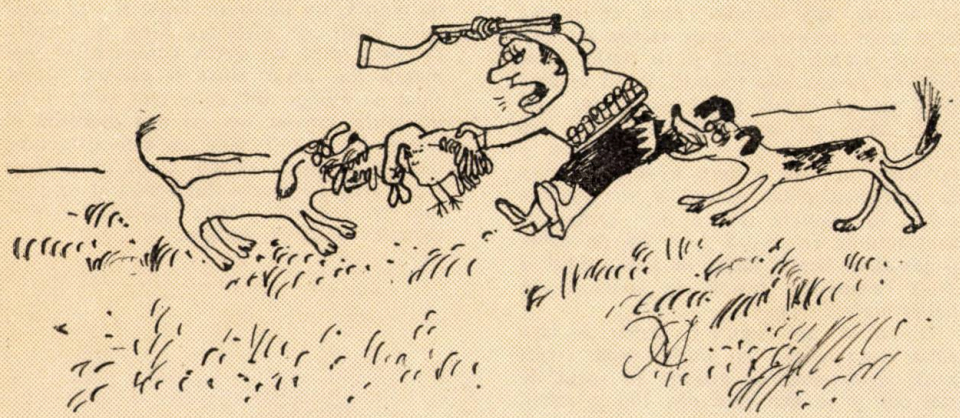

Vasile CRĂIȚĂ MÂNDRĂ

REȚETE CULINARE

Motto :

„Vreau moartea să mă lovească
La ospăț mare, în toi
Sub fața de masă mă lungească
Între patru blide cu mîncări
de soi
Pe mormînt scurt epitaf,
Fără — altă sugestie :
Aici zace primul poet
Mort de indigestie"
(Testamentul lui Désangiers)

MÎNCARE DE MISTREȚ. Carnea de mistreț, pulpă sau mușchi, după ce este spălată de sînge și curățită de pieliță, se împănează cu bucățele de slănină de 5—6 cm lungime și grosimea 2 cm.

Carnea se piperează și sărează după gust. Apoi se pune într-o cratiță cu untură fierbinte și se prăjește pe ambele părți pînă ce capătă o culoare roșietică. Între timp se pregătesc zarzavaturile necesare : morcov, pătrunjel și ceapă. Morcovul și pătrunjelul se taie în felii rotunde, iar ceapa se taie obișnuit. La 3—4 kg de carne crudă se pun : 1/2 kg morcovi, 1/2 kg pătrunjel și 1/2 ceapă. Feliile de morcov și pătrunjel trebuie tăiate subțiri pentru a fierbe bine și să poată fi apoi ușor strecurate printr-o sită.

După ce carnea a fost prăjită pe ambele părți în untură, se aranjează zarzavatul și se toarnă apă fierbinte pînă ce carnea este total acoperită. Apoi cratița cu carnea se așează pe plită și se fierbe încet pînă ce carnea este fragedă. Vasul se acoperă cu un capac. După ce carnea este fiartă bine se așează într-o tigaie sau castron și se stropește cu puțin oțet și cu sosul în care a fiert. Cratița se trage la marginea plitei pentru a se menține caldă. În sosul în care a fiert carnea cu zarzavaturile se așează 2—3 foi de dafin, o jumătate lămîie tăiată în felii subțiri și 2—3 linguri de zeamă de coacăze, un pahar mare de vin.

Din două, trei linguri cu zahăr, se face zahăr caramelizat, cu puțină apă. Acest zahăr caramelizat se adaugă în sosul de mai sus și se mai pun cca 100 g zahăr, o linguriță de muștar sau un ou, apoi se adaugă apă fierbinte pînă ce sosul poate fi strecurat prin sită. La fel, zarzavaturile se trec prin sită. Sosul nu trebuie să fie nici prea gros, nici prea subțire. Dacă la gustat se simte că mai sînt necesare mirodenii, se mai adaugă după gust. Sosul se pune într-un vas și se așează la marginea plitei. Între timp se pregătesc garniturile compuse din : orez fiert, boabe de mazăre verde sau conservată, gogoși din aluat de cartofi prăjiți în untură, în formă de morcovi sau de pere, ori găluști din franzelă, care se prepară, după cum urmează : o franzelă nu prea proaspătă, se taie în două, din care jumătate se taie în cubușoare și se înmoaie în lapte proaspăt, iar cealaltă jumătate se taie la fel în bucăți mici, se prăjește în untdelemn pînă se rumenește. O ceapă mică se taie mărunt și se prăjește în untdelemn sau untură, puțină verdeață tocată mărunt, 2—3 linguri de făină amestecată cu o lingură de untură, un pahar de lapte și sare după gust. Toate se amestecă bine cu lingura de lemn pînă ce devin compacte și formează din acest aluat o gălușcă. Acest aluat se strînge într-un șervet curat și se introduce într-un vas cu apă clocotită și fierbe cca o oră, pînă ce este gata fiert (apa să fie puțin sărată). După ce gălușca este fiartă, se scoate din șervet și se presară cu pesmet prăjit ; gălușca se servește în felii, ca un tort.

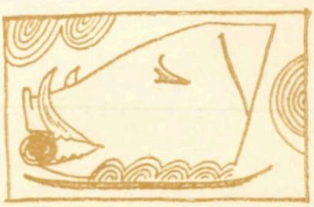

IEPURE CU SOS GROS. Cantităţi : un iepure, o bucată (fîşie) de slănină de 150 g, morcov 100 g, ceapă 250 g, usturoi 20 de căţei, cepe mici, de preferinţă arpagic (40 buc.), cimbru, foi dafin, cuişoare, oţet de vin roşu, 5—6 linguri, vin o sticlă şi jumătate, grăsime 60 g. Se ia un iepure, se jupoaie, şi se scot măruntaiele, păstrîndu-se inima, ficatul, plămînii şi sîngele. Se taie partea de dinapoi, şalele cu ambele picioare, împreună, se curăţă de pieliţe, se şterge cu un şervet umed şi se pune într-o cratiţă cu capac. Cratiţa trebuie să fie destul de mare pentru ca iepurele să încapă bine în ea. Se unge cratiţa cu grăsime, se pune pe fund jumătate din bucăţile de slănină şi carnea deasupra lor, aşezate pe spate, se acoperă cu restul de slănină, se adaugă morcovii tăiaţi subţiri, ceapa întreagă în care se înfig cîteva cuişoare, usturoiul şi cepele, cimbru şi foi de dafin (2 foi). Se adaugă oţetul şi o sticlă de vin, se sărează puţin, se piperează, se acoperă şi se lasă să fiarbă timp de 3 ore la foc mic. În acest timp se prepară o pastă din măruntaiele pe care le-am oprit (inima, plămînii, ficatul, sîngele) ; 10 căţei de usturoi, 125 g slănină, 20 cepe mici. Se taie toate mărunt şi se amestecă, fără să punem sîngele. După ce iepurele a fiert, se scoate carnea din sos cu atenţie, ca să nu se sfărîme. Se trece prin strecurătoare tot ce a rămas în cratiţă şi i se adaugă pasta, amestecîndu-se bine. Se aşează carnea deasupra şi se pune încă 1/2 kg vin clocotit. Se acoperă şi se lasă să se frigă încă 2 ore. Între timp se degresează şi se pune sîngele bătut cu un tel ca să nu aibă cheaguri, amestecîndu-se bine cu sosul şi se mai lasă să fiarbă încă 1/4 oră. Se gustă şi se mai sărează şi se piperează, dacă este nevoie. Se scoate carnea şi se pune pe un platou, fără oase, care cad de la sine, şi se acoperă cu acest sos gros.

SITARI ÎN ASPIC. Se curăţă sitarii, trei bucăţi, se desfac pe toată lungimea şi se scot oasele, fără să se rupă pielea. Se pregăteşte o pastă din slănină, ficat de păsăre, ficat de viţel şi ficaţii de la vînat. Se ia slănină proaspătă cam 150 g pentru 5 ficaţi de pasăre şi 150 g ficat de viţel. Se taie slănina în bucăţi mici şi se rumeneşte puţin ; se adaugă ficatul de pasăre şi de vînat, tăiat mic, ficatul de viţel tăiat în felii, o ceapă mică tăiată mărunt, puţin piper. Se frig toate la foc tare, pînă se strînge puţin ficatul, se adaugă şi intestinele de la sitar tocate, se dau deoparte

şi se zdrobesc, se adaugă o bucată de unt proaspăt, un gălbenuş de ou, sare şi se amestecă bine, se trece prin sită şi se obţine astfel o pastă fină. Se aşează pe masă bucăţile de pînză, pentru fiecare sitar cîte una, se umezesc şi se storc bine. Pasărea desfăcută se întinde pe pînză, se aşează, se piperează şi se stropeşte cu coniac. În mijlocul ei se pune un strat de pastă, se înfige un ficat de gîscă, în care s-a introdus cu ajutorul unui cuţit cu vîrf, bucăţele de ciuperci trase în puţin unt. Se apasă ficatul în umplutură, se sărează, se piperează, se stropeşte cu coniac, se înveleşte cu părţile de sitar şi se înfăşoară în pînză, făcîndu-se un pachet. Se leagă acest pachet la capete şi la mijloc, se aşează cu mîna, ca să aibă o formă frumoasă. Se pun pachetele să fiarbă în zeama de carne, în care s-a pus şi carnea cu resturile de la sitari. Se lasă să fiarbă 40 minute, se scot din zeamă, se scurg, se desfăşoară pasărea din pînză, se spală pînza în apă caldă, se stoarce bine şi iarăşi se înfăşoară pasărea în ea şi se aşează în altă cratiţă. Deasupra se toarnă zeama în care a fiert, strecurată şi degresată, apoi se lasă pînă se răceşte complet. Se scot pachetele, se desfac sitarii din pînză şi se aşează pe farfuria cu un strat de aspic. Zeama se limpezeşte cu albuş de ou şi puţin oţet, ca pentru orice aspic. Se lasă să se închege pe jumătate, se toarnă peste sitari şi se dă la rece, să se întărească aspicul. Înainte de a se servi, se ţine pe platou, la gheaţă.

FRIPTURĂ DE CĂPRIOARĂ ÎN ALUAT. Se ia pulpa sau muşchiul de căprioară, se curăţă de toate pieliţele şi se pune în baiţ de vin cu apă, părţi egale, sare, piper, foi de dafin, cimbru şi se lasă în această baie 24 ore. Apoi se scoate şi se zvîntă puţin într-un şervet, se împănează cu bucăţele de slănină şi 2—3 căţei de usturoi, tăiaţi în aşchii subţiri, se sărează, se piperează, se aşează într-o cratiţă cu unt sau grăsime şi se dă la cuptor la foc bun. Carnea se acoperă la început să se înăbuşe

apoi se scoate capacul, se pun cîteva boabe de piper, o foaie de dafin şi se lasă la fript. Cînd este aproape gata se toarnă un pahar de vin alb şi se stropeşte mereu, iar cu 10 minute înainte de a o scoate din cuptor se pun 2 linguri de smîntînă şi se mai acoperă puţin ca să fie pătrunsă de sosul de vin cu smîntînă. Se scoate apoi tava din cuptor şi friptura se pune într-o farfurie. Între timp se pregăteşte coca. Pe o masă pentru aluat se pun 600—1200 g făină, după cantitatea de carne. Se face o gropiţă în mijlocul făinii şi se pun în ea 2—4 ouă, 2—4 linguri de vin, 2—4 linguri de smîntînă, se amestecă toate şi dacă aluatul este prea tare, se mai adaugă 1—2 linguri de apă. Se frămîntă un sfert de oră, pînă ce se pregăteşte untul cu osînza necesară, luîndu-se 225 g unt sau osînză pentru 600 g făină. Grăsimea se spală şi se trece prin maşină şi prin sită, iar untul se freacă într-un castron cu lingură de lemn. Din făină se face un gogoş şi din unt sau grăsime un altul. Se întinde apoi coca cu sucitorul, groasă cam de 1/2 cm şi deasupra se pune untul şi se întinde cu un cuţit. Se împachetează foaia în 4, se taie în două şi se lasă la rece. Cînd friptura este gata se pregăteşte o formă. Din aluatul pregătit se întind două foi, una se pune pe fundul tăvii, pe care se adaugă friptura tăiată în felii şi cealaltă deasupra, lipind amîndouă foile prin apăsare cu degetele, ca să nu se dezlipească. La mijloc se face o deschizătură rotundă, dar căpăcelul se lasă pe loc. Se unge cu unt şi se dă la cuptor, la foc potrivit pînă se rumeneşte aluatul. Cînd este aproape să se servească, se prepară un sos din două linguri de făină rumenită în unt, două linguri de smîntînă, trei linguri de zeamă de bulion, piper, 1 pahar de vin, zeamă de la o lămîie. Toate acestea se lasă să clocotească vreo 5 minute şi cînd se serveşte, prin tăietura lăsată la mijloc, se introduce acest sos cu ajutorul unei pîlnii.

PATEU DE LAPIN. Cantităţi: 1 lapin, carne de viţel 250 g, carne de porc 250 g,

bucăţi de slănină în felii 250 g, ceapă, usturoi, pătrunjel, sare, piper, 1/4 pahar coniac.

După ce s-a jupuit, golit şi curăţit un lapin, se ia partea de dinapoi — labele şi pulpele, păstrîndu-se şi ficatul. Se scot de pe şale muşchii, se taie în lung, se pun într-un castron cu puţin coniac şi se lasă deoparte. Între timp se scoate carnea de pe pulpe, se taie în bucăţi mari pe un fund, se adaugă rinichiul şi ficatul, carnea de viţel şi carnea de porc, puţin usturoi, cîteva fire de pătrunjel şi se toacă aşa fel ca să se obţină o pastă fină, se sărează, se piperează şi se pune deoparte. Pe de altă parte se pun într-o cratiţă oasele de la lapin, cu morcov tăiat, o ceapă, sare, piper, cimbru, foaie de dafin, un os de viţel, pătrunjel, un pahar de zeamă de carne, un pahar de vin alb şi se lasă să fiarbă o oră. Se trece prin strecurătoare şi se pun din nou la foc pînă ce scade pe jumătate. Se pregăteşte o formă, care se căptuşeşte cu felii de slănină. Se aşează tocătura în straturi separate prin fileurile de la şale, care au fost ţinute în coniac. În mijlocul rîndurilor de tocătură se pune şi o fîşie de slănină subţire. Deasupra se toarnă zeama scăzută de la fiertul oaselor de lapin şi se acoperă totul cu slănină. Se închide ermetic cu capac şi se coace la cuptor bine încălzit, timp de 3 ore. Se serveşte rece şi cu salată.

PEŞTE

MORUN ÎN ASPIC. Se fierbe morunul ca orice rasol de peşte, cu zarzavaturi, mirodenii şi oţet sau vin, în proporţie cu cantitatea de peşte. După ce s-a fiert se lasă să se răcească în zeama lui. Apoi se scoate, se curăţă de pieliţă, şi cu forme speciale de tinichea se taie în bucăţi. Se ia apoi o formă, se pune un strat de aspic în ea, se aşează bucăţile de morun în ea. Se toarnă apoi alt strat de aspic rece şi se lasă să se închege. Apoi se mai pune un rînd de peşte şi unul de aspic şi se lasă să se întărească. După ce s-a închegat

bine, învelim forma cu şervete muiate în apă caldă, ca să se desprindă aspicul şi apoi se răstoarnă pe o farfurie potrivită. Se garnisește cu felii de lămîie şi de două ouă tari.

N. B. Aspicul se pregătește numai din zeama în care a fiert peştele cu toate legumele. După ce se scoate peştele, aspicul se clorifică cu un albuş de ou lăsat în coajă, fără gălbenuş şi pus într-un tifon. Se dă în clocot, apoi se lasă la răcit şi se aşează după cum s-a arătat mai sus.

SOMN RASOL. Se spală, se aşează şi se lasă o oră deoparte. Într-o cratiţă se fierb în apă 1—2 cepe, 1 morcov, 1 pătrunjel, cu sare, piper, foaie de dafin. Cînd legumele sînt aproape gata, se pun 3—4 linguri de oţet şi peştele se acoperă şi se lasă să fiarbă cam 30 minute. Se dă apoi deoparte şi se răceşte în zeama în care a fost fiert. Cînd s-a răcit, se aşează pe o farfurie, se pun deasupra cîteva linguri de zeamă şi se serveşte cu untdelemn şi lămîie sau cu maioneză.

MÎNCARE DE CRAP (mîncare franţuzească). Se curăţă şi se spală crapul, se taie în bucăţi, se aşează şi se dă deoparte. Se trag în unt cald (unt fierbinte) 10—12 cepe mici, fără a se rumeni. Se adaugă un kg de vin alb şi 10—15 ciuperci mici. Cînd începe vinul să fiarbă, se pune peştele, sare, piper şi se lasă la fiert 1/2 oră. Cînd peştele este gata, se aşează pe farfurie cu cepele şi cu ciupercile împrejur, iar zeama se strecoară în altă cratiţă. I se mai adaugă 100 g unt amestecat cu două linguri de făină şi se lasă să scadă. Înainte de a fi adus la masă, se leagă sosul pe marginea plitei cu 2—3 gălbenuşuri de ou şi se toarnă peşte şi garnitura de ciuperci cu cepe. Se mai poate garnisi cu crutoane de pîine prăjită în unt, care se aşează alternativ cu ciupercile.

CEGĂ LA GRĂTAR. Se curăţă cega, se spală, se sărează, se unge cu untdelemn şi se presară cu foaie de dafin pisată. Se pune apoi pe grătarul bine încins la cărbuni aprinşi, fără flacără. Se unge din cînd în cînd cu untdelemn. Între timp se pregăteşte un sos dintr-un păhărel de untdelemn cu zeama de la cîteva lămîi, sare, piper, foaie de dafin şi pătrunjel verde tocat mărunt. Cînd cega este bine friptă, se aşează pe o farfurie şi se toarnă deasupra sosul peste peştele fierbinte, adăugîndu-se şi jumătate de felie de lămîie fără coajă.

ŞALĂU CU CIUPERCI. Într-o cratiţă cu două linguri de unt se rumenesc 15—20 cepe, arpagic, se pune apoi 1/2 kg ciuperci curăţite tăiate în felii subţiri şi se lasă puţin să fiarbă înăbuşit. Se adaugă apoi sare, piper, pătrunjel verde tocat şi 1/2 pahar de apă, se lasă să mai fiarbă 15—20 minute, după care se pun şalăul curăţat, tăiat în bucăţi şi un pahar de vin alb. Se acoperă şi se lasă să fiarbă la foc bun 1/2 oră. Se serveşte garnitură cu felii de lămîie.

PĂSTRĂVI RASOL. Păstrăvii curăţaţi se fierb în apă cu vin alb (jumătate apă, jumătate vin) în care s-au pus 1—2 cepe, o foaie de dafin, sare, boabe de piper. Se fierb în clocot mic 20 de minute. Se servesc calzi, cu unt proaspăt, topit, turnat deasupra, sau reci, cu untdelemn şi lămîie şi garnitură de legume fierte (cartofi sau morcovi).

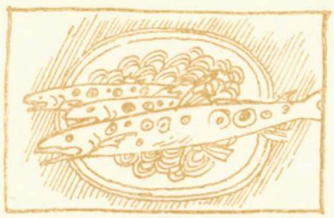

NISETRU LA GRĂTAR. Se goleşte, se curăţă nisetrul, scoţîndu-i plăcile cornoase (solzii) aşa fel ca să nu se strice pielea. Se despică în toată lungimea pe burtă şi se pune în vin alb cu sare, piper, o ceapă tăiată în felii, 2—3 fire de pătrunjel, cimbru şi se lasă în această marinată 2 ore, întorcîndu-se pe o parte şi pe alta de cîteva ori. Apoi se scoate din vin, se scurge, se apropie ambele părţi şi se lasă ca să aibă forma întreagă şi se pune la frigare la foc potrivit. Se arozează mereu cu zeama de la marinată, amestecată cu zeama ce se scurge de la fript. Cînd este gata se serveşte cu sosul de la fript şi cu lămîie.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Coli de tipar 13

Tiparul executat sub comanda
nr. 589 la
Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918"
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București
Republica Socialistă România